

Джеџ Лондон
БЕЛИЯ ЗЪБ
ДИВОТО
ЗОВЕ

Издателство Народна младеж

Световна класика за деца и юноши

ДЖЕК ЛОНДОН

БЕЛИЯ ЗЪБ. ДИВОТО ЗОВЕ

Превод: Сидер Флорин, Асен Г. Христофоров

chitanka.info

Роден и израсъл сред дивата пустош, Белия зъб живее в непрестанни битки със себеподобните си. Единственото същество, от което се бои, е човекът. Обграден само с коварство и жестокост, младият вълк става зъл, неумолим и невероятно хитър. Срещата му с минния инженер Уийдън Скот обаче преобръща живота му изцяло...

Източник: <http://book.store.bg/c/p-p/m-131/id-12759/belia-zyb-dzhek-london.html>

БЕЛИЯ ЗЪБ

ДИВАТА ПУСТИНЯ

ПЪРВА ГЛАВА НА ЛОВ ЗА МЕСО

Тъмна борова гора се мръщеше по двата бряга на заледената река. Вятърът наскоро бе смъкнал бялата снежна покривка на дърветата и те сякаш се навеждаха едно към друго, черни и зловещи, в гаснещия ден. Дълбока тишина цареше над земята. Самата земя беше пустиня, без живот, без движение, тъй самотна и студена, че не навяваше дори и скръб. В нея се таеше някакъв особен смях, много по-страшен от всяка скръб — смях без сянка от радост, като усмивката на сфинкса, смях, студен като скреж и пропит от някаква мрачна увереност. Това беше властната и неизразима мъдрост на вечността, която се надсмиваше над празнотата на живота и над неговите безплодни усилия. Това беше Дивата пустиня — жестоката Северна пустиня с вледенено сърце.

И все пак в тая земя имаше живот, който се ширеше непокорно в нея. Върволица от вълчеподобни кучета с мъка кретаха по течението на заледената река. Четинестата им козина бе отрупана със скреж. Дъхът им излизаше на пресекулки, в цели кълба пара и още от устата им замръзваше във въздуха и се наслаяваше на ледени кристали по козината им. Кожени хамути препасваха телата на кучетата и кожени ремъци ги свързваха с шейната, която влачеха зад себе си. Шейната нямаше плъзгачи. Тя беше направена от здрави брястови кори и долната ѝ част опираше изцяло върху снега. Предният край на шейната беше завит нагоре като пергаментов свитък, за да натиска и преодолява пухкавия сняг, който се надигаше като вълна пред нея. Тесен продълговат сандък беше здраво завързан върху шейната. На нея имаше и други неща — одеяла, една брадва, кафеник и тиган; но продълговатият тесен сандък, който заемаше почти цялата шейна, веднага се хвърляше в очи.

Пред кучешкия впряг с мъка крачеше човек с широки снегоходки. Зад шейната крачеше друг. Върху шейната в сандъка лежеше трети човек, чиито мъки се бяха свършили вече: Дивата пустиня го беше победила и повалила тъй, че той никога нямаше да

може нито да се движи, нито да се бори. Пустинята не обича движението. Животът е оскърбление за нея, защото животът е движение, а Пустинята винаги се стреми да срази всяко движение. Тя заледява водите, за да не текат към морето; тя изсмуква сока на дърветата, докато вледени могъщите им сърца, но най-жестоко и неумолимо тя преследва и се стреми да подчини човека — най-неспокойното от всички живи същества, което винаги въстава срещу закона, според който всяко движение трябва накрая да стигне до покой.

Но пред и зад шейната едва крачеха двамата безстрашни и непобедими мъже, които все още не бяха мъртви. Телата им бяха загърнати в кожуси и меки щавени кожи. Клепките, страните и устните им бяха тъй плътно покрити с ледени кристали от дишането им, че лицата им бяха неузнаваеми. Приличаха на призрачни същества — гробари от отвъдния свят, които погребват някой призрак. Но под тая външност се криеха хора, които си пробиваха път в страната на запустението, на присмеха и безмълвието — жалки смелчаги, решени на безумен подвиг, вдигнали се на борба срещу мощта на един тъй откъснат, суров и безжизнен свят, като бездните на всемира.

Те вървяха, без да говорят, и пестяха дъха си, за да облекчат работата на телата си. Отвред ги окръжаваше пълна тишина, която ги подтискаше с присъствието си. Тя подтискаше духа им тъй, както няколко атмосфери вода подтискат тялото на плувеца, който се спуска в дълбините. Тя ги смазваше тъй, както ги смазваше безкрайната пустиня и неотменимият в нея ред. Тя подтискаше и най-скритите им мисли и изстискваше от тях като сок от грозд всички суетни пориви и възторзи и чрезмерното самонадценяване, свойствено на човешката душа, докато се почувствуваха жалки и дребни като сламчици, като пращинки, които с помощта на дребните си хитрини и слабата си съобразителност си пробиват път сред тая стихийна игра на слепите природни сили.

Измина час, после друг. Бледата светлина на краткия безслънчев ден вече гаснеше, когато в тишината се разнесе слаб далечен вой. Той изви бързо нагоре и като достигна най-високата си точка-, се задържа, трепкащ и напрегнат, а после бавно замря. Тоя вик би могъл да бъде ридание на някоя погиваща душа, ако в него нямаше и скръбна свирепост, и неудържим глад. Човекът пред впряга извърна глава и

срещна погледа на другия, който вървеше зад шейната. После те си кимнаха през тесния продълговат сандък.

Втори вой се изви и раздра тишината като с игла. Двата определеха мястото, отгдето идеше воят — някъде зад тях, в снежната шир, която току-що бяха пребродили. Трети отведен вой се разнесе зад тях вляво от втория вик.

— Нас гонят, Бил! — каза човекът пред впряга. Гласът му прозвуча дрезгаво и неестествено. Той беше изрекъл думите с явно усилие.

— Няма дивеч — отвърна другарят му. — От дни насам не съм виждал дори и заешки следи.

Те вече не си продумаха, но ушите им напрегнато долавяха ловния вой, който продължаваше да се разнася зад тях.

Когато се стъмни, поведоха кучетата към няколко бора край брега на реката и се установиха на бивак. Ковчегът край огъня им служеше и за маса, и за сядане. Сгущени край огъня, вълчеподобните кучета ръмжаха и се зъбеа едно към друго, но не проявяваха желание да се отдалечат в тъмнината.

— Хенри, май тоя път кучетата никак не се отделят от бивака — забеляза Бил.

Хенри, който беше приклепнал край огъня и наместваше кафеника с парче лед в него, кимна. Той продума едва когато седна върху ковчега и почна да се храни.

— Знаят къде ще си запазят кожата — каза той. — Предпочитат да ядат, вместо да бъдат изядени. Доста са умни тия кучета.

Бил поклати глава.

— Кой знае!

Другарят му го изгледа с любопитство.

— За пръв път те чувам да казваш, че не са умни!

— Хенри — започна другият, дъвчейки боба си бавно, — забеляза ли каква олелия вдигнаха кучетата, когато ги хранех?

— Да, боричкаха се май повече от друг път — съгласи се Хенри.

— Колко кучета имаме, Хенри?

— Шест.

— Слушай, Хенри! — Бил спря за миг, колкото да придаде по-голяма важност на думите си: — Както каза, Хенри, имаме шест

кучета. Аз извадих шест риби от торбата. Дадох на всяко куче по една риба и една риба, Хенри, не ми достигна.

— Грешно си ги преброил.

— Имаме шест кучета — съвсем спокойно повтори другият. — Взех шест риби от торбата. За Едноухото нямаше риба. След това се върнах при торбата и взех една за него.

— Но ние имаме само шест кучета! — каза Хенри.

— Хенри — продължи Бил, — не казвам, че всички бяха кучета, но дадох на седем гърла по една риба.

— Сега са само шест — каза другият.

— Видях друго едно да бяга по снега — отвърна Бил със спокойна увереност. Видях седем.

Другарят му го изгледа съчувствено и каза:

— Здравата ще ми олекне, когато свършим това пътуване!

— Какво искаш да кажеш? — запита Бил.

— Искам да кажа, че тоя наш товар те разстройва и вече те кара да виждаш разни работи.

— И на мене ми мина това през ума — отвърна Бил със сериозен тон — и затова, когато го видях да бяга по снега, тръгнах нататък и видях дирите му. После преброих кучетата и те пак бяха шест. Дирите още стоят по снега. Искаш ли да ги видиш? Ще ти ги покажа.

Хенри не отвърна, а продължи да дъвче мълчаливо, докато се нахрани. После поля всичко с последната чаша кафе. Избърса си устните с опакото на дланта и рече:

— Мислиш значи, че това е било... Продължителен, тъжен вой се разнесе в тъмнината и прекъсна думите му. Той млъкна и се послуша, после махна с ръка по посока на воя и довърши мисълта си:

— Някой от тях? Бил кимна с глава.

— Че можех ли да помисля нещо друго? Ти сам забеляза каква врява вдигаха кучетата.

Вой след вой, и други, които им отговаряха, превръщаха тишината в лудница. От всички страни се надигаше продължителен вой и кучетата проявиха страха си, като се притискаха едно към друго и така се навираха в огъня, че козината им се опърляше. Преди да си запали лулата, Бил хвърли още дърва в огъня.

— Струва ми се, че май много си се оклюмал — каза Хенри.

— Хенри! — Бил замислено смука лулата си известно време и после продължи: — Хенри, мисля си, че тоя тук е хиляди пъти пощастлив от нас двамата.

Той даде да се разбере, че говори за третия човек, като посочи с палец сандъка, върху който седяха.

— Когато ний двамата умрем, Хенри, голям късмет ще е, ако някой струпа малко камъни върху трупове ни, че да не ни изядат кучетата.

— Ние с тебе нямаме ни близки, ни пари, ни нищо като него — отвърна Хенри. — Такива далечни погребения не са за нашата кесия.

— Чудя се, Хенри, на тоя лорд ли, или кой го знае какъв е бил там, в неговата страна — дето никога не е трябвало да мисли ни за храна, ни за завивка, — за какъв дявол му е трябвало да се домъква чак тук, накрай света, в тая забравена дори от бога страна! Ей туй хич не ми е ясно!

— Можел е да доживее до дълбока старост, ако си беше седял в къщи — съгласи се Хенри.

Бил отвори уста да каже нещо, но не продума. Той само махна с ръка към гъстия мрак, който ги окръжаваше като стена от всички страни. Никакъв силует на животно не се очертаваше в пълната тъма: можеха да се видят само две очи, които искряха като разпалени въглени. Хенри посочи с глава други две, после още две. Кръг от искрящи в мрака очи обграждаше бивака им. Сегиз-тогиз чифт очи се местеха насам-натам или изчезваха, но след миг се появяваха отново.

Тревогата на кучетата ставаше все по-голяма. Обзети от внезапен страх, те се втурнаха към огъня, пропълзяха до хората и се присламчиха в нозете им. В боричкането едно от кучетата беше катурнато в края на огъня и изквича от болка и уплаха, а миризмата на опърлената му козина изпълни въздуха. В суматохата кръгът ат искрящи очи се раздвижи неспокойно и дори се отдръпна малко назад, но отново се приближи, когато кучетата се усмириха.

— Хенри, цяло нещастие е, че нямаме патрони!

Бил си беше допушил лулата и в момента помагаше на другаря си да нареди постелите от кожи и одеяла върху боровите клони, които беше нахвърлил върху снега преди вечеря. Хенри глухо изръмжа и започна да развързва вървите на мокасините си.

— Колко патрони, казваш, че ти остават? — запита го той.

— Три — отвърна Бил, — а ми се ще да са триста. Тогава щях да им дам да разберат, дявол да ги вземе!

Той се закани сърдито с юмрук към искрящите очи и грижливо изправи мокасините си край огъня.

— Тъй ми се иска веднъж да се свърши тоя студ! — продължи той. — Две недели вече все е петдесет под нулата. По-добре хич да не бях се хващал на туй хоро, Хенри. Не ми мирише на хубаво. Ей тъй, все ми се струва, че нещо не е в ред. И да ти кажа, най ми се ще пътуването ни да беше вече свършило и ний двамата с тебе да седяхме сега край огъня във форт Мак Гъри и да играехме на карти. Ей туй ми се ще сега!

Хенри избъбра нещо и си легна. Когато вече се унасяше, гласът на другаря му го стресна.

— Слушай, Хенри, оня, дето дойде и грабна рибата — защо не се нахвърлиха кучетата върху него. Все туй ми се върти в главата.

— На тебе май че много неща ти се въртят в главата. Бил — отвърна другият в полудрямка. — По-рано хич не беше такъв. Сега млъквай и лягай да спиш, а утре всичко ще ти мине. Имаш киселини в стомаха и туй те мъчи тебе.

Двамата заспаха един до друг, дишайки тежко под общата завивка. Огънят загасна и искрящите очи свиха още повече кръга около бивака. От страх кучетата се събраха накуп и изръмжаваха от време на време, когато някои очи идва: ха твърде наблизко. Веднъж те вдигнаха такава врява, че Бил се събуди. Измъкна се внимателно от постелята, за да не събуди другаря си, и хвърли още дърва в огъня. Когато те пламнаха, обръчът от искрящи очи се отдръпна по-назад. Той погледна случайно към струпаните кучета. Разтърка очи и се вгледа в тях. После пак се мушна под одеялата.

— Хенри! — каза той. — Ей, Хенри! Хенри изпъшка в съня си и попита:

— Сега пък какво има?

— Нищо — отвърна другарят му. — Само че пак са седем. Ей сега ги преброих.

Хенри посрещна новината с ръмжене, което скоро премина в хъркане, понеже заспа.

Сутринта Хенри се пробуди пръв и вдигна другаря си от постелята. Оставаха още три часа до развиделяване, макар че часът

беше шест. И в мрака Хенри се зае да приготвя закуската, а Бил сгъна одеялата и започна да стяга шейната за път.

— Слушай, Хенри — изведнъж попита той, — колко кучета, казваш, че имаме?

— Шест.

— Не е вярно! — важно отвърна Бил.

— Пак ли са седем? — запита Хенри.

— Не, пет са. Едното го няма.

— Дявол да го вземе! — гневно изруга Хенри, заряза готвенето и отиде да преброи кучетата.

— Прав си, Бил — рече той. — Тлъстото е изчезнало.

— Търчало е като бясно, като се е отделило от другите. Върви го търси, ако си нямаш работа.

— Нищо подобно! — отвърна Хенри. — Те са го глътнали цяло-целеничко! Бас държа, че е квичало, когато са го гълтали проклетниците!

— Винаги си е било глупаво — каза Бил.

— Но колкото и да е глупаво, не е трябвало да бъде толкова глупаво, че да хукне само да си търси смъртта.

Той изгледа останалите кучета от впряга с изпитателен поглед, с който веднага прецени качествата на всяко от тях.

— Хващам се на бас, че нито едно от тези няма да направи такова нещо.

— Не можеш ги прогони от огъня дори и с тояга — съгласи се Бил. — Както и да е, винаги съм мислил, че нещо му хлопаше на Тлъстото.

Това бе надгробното слово за едно куче, загинало по Северния друм — не тъй лаконично, колкото надгробните слова за много други кучета, а и за много хора.

ВТОРА ГЛАВА

ВЪЛЧИЦАТА

Като закусиха и натовариха оскъдните лагерни вещи на шейната, двамата другари оставиха веселия огън и потеглиха в мрака. Изведнъж се разнесе познатият безнадеждно жален вой — като зов и ответ в тъмата и студа. Разговорът спря. Развидели се в девет часа.

Към пладне небето порозовя откъм юг — там, гдето най-изпъкналата част на земното кълбо чертае предел между огрените от топлото слънце страни и земите на Севера. Но розовите багри бързо избледняха. Сивата дневна светлина се задържа до три часа, а после и тя угасна и плащеницата на северната нощ падна над бързъмълвната пустинна земя.

С настъпването на мрака гладният вой отляво, отдясно и отзад се зачу по-близо — толкова близо, че напрегащите се кучета неведнъж потрепераха от страх и изпадаха в краткотрайна паника.

След един такъв пристъп на страх, когато двамата с Хенри върнаха кучешкия впряг отново в пътя, Бил каза:

— Дано да попаднат на някакъв дивеч, та да се махнат и ни оставят на мира.

— Да, ужасно изопват нервите — отвърна съчувствено Хенри.

Не размениха нито дума, докато не застануваха.

Хенри се беше навел и слагаше парче лед в бълбукащото гърне с боба, когато изведнъж се сепна от звука на удар, от възклицанието на Бил и от пронизителния болезнен вой на едно от кучетата. Когато се изправи, видя как някаква тъмна сянка пробягна по снега и изчезна в мрака. След това видя Бил прав между кучетата, полурадостен-полуядосан, в едната ръка с дебела цепеница, а в другата — с опашка и част от тялото на морска лакерда.

— Отнесе половината — каза той, — но здравата го халосах по гърба. Чу ли как изрева?

— Как изглеждаше? — запита Хенри.

— Не можах да видя, но ходеше на четири крака, имаше муцуна и козина и досущ приличаше на куче.

— Трябва да е някой опитомен вълк.

— Какъвто и да е, наистина е питомен, щом знае да идва по вечеря за парче риба.

Тая нощ, когато привършиха вечерята и седнаха на дългия сандък и запушиха лулите си, обръчът от искрящи очи се сви още повече около тях.

— Ех, да можеха да надушат някое стадо елени или нещо друго, та да се махнат и ни оставят на мира! — възкликна Бил.

Хенри изръмжа не особено любезно, после и двамата не продумаха четвърт час. Хенри се взираше в огъня, а Бил — в обръча от очи, които святкаха в мрака точно там, докъдето достигаше светлината от огъня.

— Така ми се ще да влизаме вече във форт Мак Гъри! — започна отново Бил.

— Стига си искал това-онова и престани да хленчиш! — сопна се Хенри. — Имаш киселини в стомаха. Затова си станал такъв. Гълтни лъжичка сода, ще ти мине и ще станеш по-приятен събеседник.

На следното утро Хенри беше разбуден от ядни ругатни, които сякаш се лееха от устата на Бил. Хенри се привдигна на лакът и погледна другаря си, застанал между кучетата край разгорелия се огън със заканително вдигнати ръце и изкривено от гняв лице.

— Е! — извика Хенри. — Какво има сега?

— Жабока го няма — отвърна другият.

— Не може да бъде!

— Казвам ти, избягал е.

Хенри скочи от постелята и оттам при кучетата. Преброи ги внимателно, после и той започна да проклينا силите на Пустинята, които им бяха отнели още едно куче.

— Жабока беше най-силното куче от впряга — отсече Бил накрая.

— И никак не беше глупаво — добави Хенри.

Това беше второто надгробно слово през тези два дена.

Закусиха в мрачно настроение, после четирите останали кучета бяха впрегнати в шейната. И тоя ден премина като предишните. Те кретаха мълчаливо по лицето на заледената земя. Тишината беше нарушавана само от воя на техните невидими преследвачи, които ги дебнеха отдалеч. Още рано следобед, с настъпването на мрака, воят

прозвуча по-отблизо, защото хищниците, вече по навик, се приближаваха. Кучетата нервничеха, плашеха се, често изпадаха в паника и сплитаха ремъците си, а това още повече подтискаше двамата мъже.

— Сега ви наредих както трябва, глупави твари — каза със задоволство Бил същата вечер и застана прав след свършване на работата си. Хенри спря да готви и отиде да погледне. Неговият другар беше вързал кучетата за тояги, както правят индианците. Той беше сложил ремък около шията на всяко куче, а към него — тъй близо до самата шия, че кучето да не може да го досегне със зъбите си — беше привързал здрав прът, дълъг четири-пет стъпки^[1].

Другия край на всеки отделен прът беше завързал с ремък о един здрав, забит в земята кол. Никое куче не можеше да прегризе ремъка откъм своя край на пръта. Прътът пък му пречеше да достигне ремъка, с който беше вързан другият край. Хенри кимна одобрително с глава.

— Няма друго средство да задържим Едноухото — рече той. — То може да прегризе всеки ремък като с нож, и дори по-бързо. Утре сутринта всички ще са по местата си, здрави и читави.

— Бас държа — съгласи се Бил. — Ако избяга някое, няма да пия кафе на закуска.

— Те сякаш знаят, че няма с какво да ги избием — каза Хенри, когато си лягаха, и посочи към обръча от искрящи очи, който ги заграждаше отвред. — Ако можехме да им теглим няколко куршума, щяха да се държат по-почтително. Всяка нощ идват все по-наблизо. Извърни очи от огъня и погледни нататък — да, точно там. Видя ли го оня?

Известно време двамата гледаха с любопитство движението на смътните сенки отвъд светлия кръг на огъня. Като се взираха продължително в мястото, гдето чифт очи искряха в мрака, те започнаха постепенно да различават силуета на хищника. Понякога дори виждаха как тия силуети се движат.

Вниманието им бе привлечено от някакъв шум, който идеше откъм кучетата. Едноухото скимтеше бързо и припряно и се хвърляше напред към мрака с целия прът, като спираше от време на време и правеше отчаяни усилия да впие зъби в пръта.

— Погледни, Бил! — прошепна Хенри.

Някакво животно, прилично на куче, се промъкваше бавно и предпазливо към светлината на огъня. То се придвижваше предпазливо, но смело, като наблюдаваше внимателно хората, без да изпуска от погледа си и кучетата. Едноухото се хвърли с пръта към неканения гост и започна отчаяно да скимти.

— Тоя глупав Едноухко май не се страхува — каза Бил тихо.

— Вълчица е! — едва чуто отвърна Бил. — Сега разбирам какво е станало с Тлъстото и Жабока. Тя е примамката на глутницата: примамва кучетата, а другите се нахвърлят и ги изяждат.

Огънят изпращя. Една главня се търкулна с остър, съскащ звук. Дочуло шума, страшното животно отскочи назад и изчезна в мрака.

— Знаеш ли какво мисля, Хенри? — рече Бил.

— Мисля, че тъкмо тогава халосах с тоягата.

— Няма никакво съмнение в това — отвърна Хенри.

— И още сега ще ти кажа — продължи Бил, — че в свойското отношение на тоя звяр към лагерните огънове има нещо подозрително и неморално.

— Той положително знае повечко, отколкото знае един порядъчен вълк — съгласи се Хенри. — Вълк, който се сеца да идва при кучетата тъкмо когато ги хранят, е видял доста неща на тоя свят.

— Старият Вилън имаше куче, което един ден избяга с вълците — каза сякаш на себе си Бил. — Зная това по-добре от всеки друг. Ранех го, когато срещнах глутницата край едно еленово пасбище при Литъл Стик. Старият Вилън плака като дете. Казваше, че не го бил виждал три години. Все било с вълците.

— Ти налучка истината, Бил. Тоя вълк е куче и много пъти е яло риба от ръката на човек.

— Само да ми падне на сгода тоя вълк или пес, ще ми стане на кайма — отсече Бил. — Не можем да губим всеки ден кучета.

— Но ти имаш само три патрона! — възрази Хенри.

— Ще гледам да го убия с първия изстрел — отвърна Бил.

Сутринта Хенри разпали огъня и приготви закуската, докато другарят му хъркаше.

— Спеше така сладко — му каза Хенри, когато го вдигна за закуска, — че ми беше жал да те събудя.

Още сънен, Бил започна да яде. Забеляза, че чашата му е празна, и посегна за кафеника. Но кафеникът беше твърде далеч, чак до Хенри.

— Слушай, Хенри — каза той с лек упрек, — не си ли забравил нещо?

Хенри се огледа внимателно наоколо и поклати глава. Бил вдигна празната си чаша.

— На тебе не ти се полага кафе! — заяви Хенри.

— Да не е изкипяло? — запита Бил.

— Не.

— Да не мислиш, че ще ми попречи на храносмилането?

— Ни най-малко.

Лицето на Бил пламна от гняв.

— Горя от нетърпение да ми обясниш — рече той.

— Бързоногото го няма! — отвърна Хенри.

Бил извърна глава като човек, който се е примирил с нещастieto, и преброи кучетата от мястото си.

— Как стана това? — запита той с безразличие. Хенри сви рамене.

— Не знам! Може Едноухото да е прегризало ремъка му.

— Дума да не става, че Бързоногото би могло само да направи туй нещо.

— Проклето псе! — заговори Бил бавно и сериозно, без да издава гнева, който напираше в него. — Като не е могло да прегризе своя ремък, прегризало е ремъка на Бързоногото и го е освободило.

— Както и да е, мъките на Бързоногото се свършиха. Сигурно досега е вече смляно и подскача из степта в стомасите на двайсетина вълка — това беше надгробното слово на Хенри за последното от загиналите кучета. — Пийни малко кафе, Бил.

Но Бил поклати глава.

— Хайде, хайде! — увещаваше го Хенри с вдигнат кафеник.

Бил бутна чашата си настрана.

— Проклет да бъда, ако пийна дори една глътка! Казах, че няма да пия, ако някое от кучетата избяга, и няма да пия.

— Кафето е отлично — рече Хенри, за да го съблазни.

Но Бил беше упорит и закуси със сухояжбина, преглъщайки залците си с недоизречени проклетия към Едноухото, което ги беше изиграло.

— Довечера ще ги вържа далече едно от друго — каза Бил, когато тръгнаха отново на път.

Бяха изминали малко повече от стотина крачки, когато Хенри, който вървеше напред, се наведе и вдигна нещо изпод снегоходките си. Тъмно беше и той не виждаше добре, но с пипане се досети какво беше вдигнал. Той го хвърли назад така, че предметът се удари в шейната и подскочи два-три пъти, преди да се намери под снегоходките на Бил.

— Може да ти потрябва довечера — рече Хенри.

Бил възкликна от изненада. Само това беше останало от Бързоногого — прътът, към който го бяха вързали.

— Изяли са го с все козина и кости — рече Бил. — Дори и тоягата е гладка като свирка; изяли са и ремъците от двата края. Трябва да са страшно гладни, Хенри, и като нищо ще изхрускат и тебе, и мене, преди да завършим туй пътуване.

Хенри се усмихна предизвикателно.

— Досега не съм бил преследван така от вълци — рече той, — но съм попадал в много по-тежки положения и пак съм оцелявал. Една шепа от тия досадни гадове нищо не са за твоя раб божи, драги Бил!

— Абе то не се знае! — промълви Бил многозначително.

— Ще повярваш, когато влезем във форт Мак Гъри.

— Май много не ми се вярва — упорствуваше Бил.

— Ти просто си отпаднал духом, там е цялата беда — авторитетно заяви Хенри. — Хинин ти трябва и ще те натъпча с голяма доза, когато стигнем в Мак Гъри...

Бил промълви нещо против диагнозата и потъна в мълчание.

И тоя ден беше като всички други. Развидели се към девет часа. В дванайсет хоризонтът откъм юг отново порозовя от невидимото слънце. После настъпи обичайният студен и сив следобед, който след три часа щеше да се слее с нощта.

Веднага след като слънцето напразно се опита да изгрее, Бил измъкна пушката изпод ремъците на шейната и каза:

— Ти, Хенри, продължавай напред. Аз ще отида да видя какво става там.

— Я по-добре стой до шейната — възрази другарят му. — Имаш само три патрона и не се знае какво може да се случи.

— Кой се вайка сега? — тържествено запита Бил.

Хенри не отвърна и отмина напред, но често поглеждаше тревожно назад, към сивата пустош, в която беше изчезнал другарят

му. Бил се върна след един час, минавайки напреко през завоите, които шейната трябваше да прави.

— Те са се разпръснали и разгърнали във верига — каза той. — Вървят по дирите ни, но в същото време следят и за дивеч. Разбираш ли, те са сигурни, че ще ни пипнат, но знаят, че трябва да почакай малко, а дотогава са готови да излапат всичко, каквото им попадне.

— Искаш да кажеш, че мислят, че са сигурни, че ще ни пипнат — подчерта Хенри.

Но Бил не му обърна внимание.

— Видях няколко — продължи той. — Здравата са изтънели. Май от седмици не са хапвали друго освен Тлъстото, Жабока и Бързоногото; а те са толкова много, че кучетата хич не са им стигнали. Страшно са измършавели. Ребрата им са като дъска за пране, а коремите им — залепнали за гръбнака. Казвам ти, много са отчаяни. Тепърва ще се разбесуват и тежко ни тогава!

Няколко минути по-късно Хенри, който сега вървеше зад шейната, подсвирна тихо и предупредително. Бил извърна глава и погледна; после тихо спря кучетата. Зад тях, към последния завой, съвсем ясно се открояваше силуетът на някакво космато животно, което припикаше предпазлива по оставените от тях следи. Носът му не се откъсваше от дирите им и то тичаше с някаква особена хлъзгаща се походка, без каквото и да е усилие. Когато те спираха, и то спираше, като повдигаше глава и ги гледаше втренчено, а ноздрите му потръпваха, когато долавяха тяхната миризма, която то сякаш изследваше.

— Това е вълчицата! — едва чуто рече Бил. Кучетата бяха полегнали в снега и той мина край тях, за да иде при другаря си зад шейната. Двамата заразглеждаха с любопитство странното животно, което ги беше преследвало дни наред и вече беше успяло да унищожи половината от кучешкия впряг.

Като ги разгледа много внимателно, животното направи няколко крачки напред. То повтори това няколко пъти и застана едва на стотина ярда^[2] от шейната.

Спря с вирната глава край група борове и започна да изучава със зрение и обоняние екипировката на мъжете, които го наблюдаваха. То ги гледаше с някакъв особен копнеж, тъй както гледат кучетата; но в тоя тъжен, копнеещ поглед нямаше ни следа от кучешка преданост. Тоя

копнеж беше породен от глад — също тъй жесток като зъбите му и безпощаден като самия студ.

То беше твърде едро за вълк, но все пак неговата мършава снага показваше, че е едно измежду най-едрите от своята порода.

— Високо е към две и половина стъпки при раменете — забеляза Хенри. — Бас държа, че не е по-дълго от пет стъпки.

— Цветът на козината му не е като на вълк — добави Бил. — Никога досега не съм виждал червен вълк; просто като канела.

Цветът на животното съвсем не беше канелен. Козината му беше като на истински вълк. Преобладаваше сивият цвят, но имаше някакъв слаб червеникав оттенък — оттенък, който заблуждаваше, появяваше се и пак изчезваше като някаква измама за очите: ту сив, съвсем определено сив, ту с едва забележими отсенки и отблясъци на бледа червенина, която човек трудно може да определи.

— Прилича по-скоро на грамадно яко впрегатно куче — рече Бил. — Няма да се учудя, ако почне да маха с опашка.

— Хей, рунтьо! — извика той. — Ела насам, дявол знае името ти!

— Хич не го е страх от тебе — засмя се Хенри.

Бил замахна заплашително с ръка към животното и викна с все глас, но то не прояви никакъв страх. Единствената промяна, която забелязаха, беше, че застана още по нащрек. Продължаваше да ги гледа с очи, в които прозираше хищнически глад. Те представляваха месо, а то беше гладно; как му се щеше да ги изяде, но не смееше.

— Слушай, Хенри! — каза Бил, снишавайки неволно гласа си до шепот, като че да скрие мислите, които се въртяха в главата му. — Имаме три патрона. Оттук обаче прицелът е сигурен. Положително ще го улуча. То задигна три от нашите кучета и ние трябва да сложим край на това. Какво ще кажеш?

Хенри кимна с глава. Бил предпазливо измъкна пушката изпод ремъците на шейната. Той вече я вдигаше към рамото си, но се спря по средата, защото в същия миг вълчицата отскочи встрани от пътя и изчезна в боровете.

Двамата мъже се спогледаха. Хенри подсвирна с уста провлечено и многозначително.

— Трябваше да се сетя навреме! — гласно се укори Бил и остави пушката на предишното ѝ място. — Вълк, който се сеца да идва при

кучетата тъкмо когато ги храним, ще знае нещичко и за железните пушкала. Хенри, тая гадина е виновна за всичките ни нещастия. Ако не беше тя, сега щяхме да имаме шест кучета, а не три. Давам ти дума, че ще я пипна. Много е хитра, за да мога да я застрелям на открито. Ще я издебна зад някой храст, иначе да не ме викат Бил!...

— Само че не бива да се отдалечаваш много — посъветва го другарят му. — Ако тая глутница се нахвърли върху тебе, трите патрона ще ти помогнат толкова, колкото да извикаш три пъти от ада. Тия зверове са страшно гладни и решат ли да те нападнат, сигурно ще те пипнат, Бил.

Тая вечер застануваха отрано. Трите кучета не можеха да теглят шейната тъй бързо и толкова продължително като шестте и вече явно личеше, че са на края на силите си. Двамата си легнаха рано, но Бил изпървом се погрижи да завърже кучетата така, че да не могат да прегризат ремъците едно на друго.

Но вълците ставаха по-дръзки и ги събуждаха на няколко пъти през нощта. Те идваха тъй близо, че кучетата подлудяваха от страх. Трябваше често да хвърлят дърва в огъня, за да държат дръзките хищници на безопасно разстояние.

— Чувал съм моряци да разправят как акулите преследват кораби — каза Бил, като се сгуши под завивката, след като беше хвърлил отново дърва в огъня. — Тия вълци са сухоземни акули. Те си знаят работата по-добре от нас и не вървят по петите ни само за тоя, дето духа. Ще ни пипнат. Ще видиш, че ще ни пипнат, Хенри.

— Те, кажи-речи, са те пипнали, щом говориш така — подигра го Хенри. — Загубиш ли вяра, вече си наполовина пропаднал. А ти, както се вайкаш, вече си наполовина изяден.

— Случвало се е вълци да видят сметката и на по-смели хора от нас двамата — отвърна Бил.

— Стига си хленчил! Не мога вече да те търпя. Хенри се обърна сърдито на другата страна, но остана изненадан от примирителното държане на другаря си. Това не беше в нрава на Бил, който се дразнеше лесно от всяка по-остра дума. Хенри се размисли надълго, преди да заспи. Когато клепачите му натежаха и вече се унасяше в дрямка, през ума му мина тая мисъл:

— Ясно е, че Бил е отпаднал духом. Утре ще трябва да го ободря.

[1] Стъпка или фут = 30 см. Б. пр. ↑

[2] Ярд = 91 см. Б. пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

ВОЯТ НА ГЛАДА

Денят започна добре. Ни едно куче не беше изчезнало през нощта. Бодри и в добро настроение, двамата другари отново потеглиха на път в тишината, сумрака и студа. Бил сякаш беше забравил лошите си предчувствия от прежната вечер. От време на време той се закачаше весело с кучетата, но поради лошия път към пладне те прекатуриха шейната. Бедата се оказа по-голяма, отколкото предполагаша.

Изцяло преобърнатата, шейната се беше залостила между стъблото на един бор и една грамадна скала. Наложиха се да разпрегнат кучетата, за да я измъкнат от теснината. Те се бяха навели над шейната и се опитваха да я изтеглят назад, когато Хенри забеляза, че Едноухото се отдалечава от останалите кучета.

— Ей, Едноухо,! върни се! — викна той, като се изправи; после тръгна бързо към кучето.

Но Едноухото припна по снега, влачейки поводите след себе си. Там някъде, следвайки дирите им, го чакаше вълчицата. То забави крачките си, после тръгна съвсем бавно и изведнъж се спря на място. Личеше, че разглежда вълчицата внимателно — с известно недоверие, примесено с похотливост. Тя сякаш му се усмихваше и показваше зъбите си по-скоро от любезност, отколкото със закана. После игриво се придвижи напред, направи пет-шест стъпки и спря. Едноухото се приближи още повече до нея. То пристъпваше все тъй внимателно и предпазливо — с наострени уши, вдигната опашка и вирната нагоре глава.

Опита се да подуши вълчицата, но тя игриво отскочи назад, мъчейки се да го примами. Всяка негова стъпка напред я караше да отстъпва крачка назад. Така, стъпка по стъпка, тя го отвеждаше назад, далеч от двамата мъже, които можеха да го защитят. Веднъж, сякаш някакво смътно предупреждение бе трепнало в мозъка му, кучето извърна глава и хвърли поглед назад, към преобърнатата шейна, към кучетата от впряга и двамата мъже, които го викаха.

Каквато и да беше мисълта, която се зараждаше в главата му, тя беше прокудена от вълчицата, която се приближи до него, помириша го набързо по муцуната и почна хитро да се оттегля при всяка негова крачка към нея.

В това време Бил се сети за пушката. Но тя беше притисната под прекатурнатата шейна и докато Хенри му помогне да оправят товара, вълчицата и Едноухото вече бяха съвсем близо един до друг, а разстоянието до тях беше твърде голямо, за да се опитат да стрелят.

Едноухото разбра грешката си твърде късно. Преди още да схванат причината, двамата мъже видяха как то се извърна и започна бързо да бяга назад към тях. После зърнаха десетина гладни сиви вълци да тичат с все сила по снега, насочвайки се под прав ъгъл към него, за да му пресекат пътя. В същия миг игривостта и лукавството на вълчицата изчезнаха. Тя се нахвърли с ръмжене върху Едноухото. То я отхвърли с рамото си и понеже пътят на отстъплението му беше отрязан, рязко измени посоката и започна да тича в дъгообразна линия с надежда да се добере до шейната. Всеки миг се появяваха и други вълци, които се присъединяваха към гонитбата. Вълчицата продължаваше да тича на един скок от Едноухото и не изоставаше назад.

— Къде отиваш? — изведнъж запита Хенри и сложи ръка върху рамото на другаря си.

Бил отблъсна ръката му.

— Стига толкова — каза той. — Ще им се да пипнат още някое куче, но ще има да почакат.

С пушка в ръка, Бил изчезна в храстите, които стърчаха край едната страна на пътя. Намеренията му бяха съвсем очевидни. Като взе шейната за център на въображаемия кръг, който Едноухото описваше при бягането си, Бил смяташе да пресече тоя кръг някъде далече пред вълците.

С пушка в ръка, посред бял ден той наистина, би могъл да сплаши вълците и да спаси кучето.

— Хей, Бил! — викна подир него Хенри. — Внимавай! Не се излагай!

Хенри седна на шейната и зачака. Нямаше какво друго да прави. Бил вече беше изчезнал от погледа му, но Едноухото ту се мяркаше, ту изчезваше в гъстия шумак или зад боровете. Хенри считаше кучето за

загубено. То напълно съзнаваше каква опасност го грози, но тичаше по външния кръг, а глутницата го преследваше по вътрешния, по-тесен кръг. Не можеше и да се мисли, че Едноухото би могло толкова да изпревари преследвачите си, че да пресече техния кръг и да се добере до шейната.

Двете дъги щяха скоро да се слоят в една точка. Хенри знаеше, че зад храстите и дърветата, които скриваха от погледа му Едноухото, Бил и глутницата, те щяха да се срещнат там някъде, в снега.

Всичко стана съвсем бързо, много по-бързо, отколкото Хенри очакваше. Той чу един изстрел, после още два бързо един след друг и разбра, че Бил бе останал без патрони. После дочу страшна олелия от вой и ръмжене. Долови болезнения и изплашен вик на Едноухото и чу вой на ранен хищник. И това беше всичко. Ръмженето спря. Скимтенето стихна. Над пустата земя отново легна тишина.

Хенри седя дълго върху шейната. Излишно беше да отиде и види какво бе станало. Той го знаеше, сякаш всичко се бе случило пред очите му. По едно време се изплаши и бързо грабна брадвата изпод ремъците на шейната, После отново седна и потъна в размисъл, а двете останали кучета се гушеха и трепереха в нозете му.

Най-после се изправи така уморено, сякаш беше останал без сили, и се зае да впрегне кучетата в шейната. Преметна въже през рамо и започна да тегли редом с кучетата. Не вървя много. Още с първите пристъпи на мрака побърза да застанува и се погрижи да набави достатъчно дърва. Нахрани кучетата, приготви си вечеря и постла завивките близо до огъня.

Но тая нощ не му беше писано да си легне. Още преди да затвори очи, вълците застанаха толкова наблизо, че беше опасно. Вече не бе нужно да се взира, за да ги види. Те бяха навред около него и огъня, наредени в тесен кръг, и той ги виждаше съвсем ясно осветени от пламъците. Едни лежаха, други седяха, трети пълзяха напред по корем или се движеха насам-натам. Някои дори спяха. Тук-там се виждаха вълци, свили се на кълбо в снега досущ като кучета и спокойно задрямали, а той трябваше да бодърствува.

Хенри поддържаше огъня все да пламти, защото знаеше, че пламъците са единствената преграда между него и остриите зъби на вълците. Двете кучета лежаха съвсем близо до него — по едно от всяка страна, притискаха се, търсейки закрила, виеха и скимтяха, а когато

някой вълк идваше съвсем близо до тях, те отчаяно ръмжаха. Когато кучетата започваха да ръмжат, вълците се раздвижваха, ставаха на крака, предпазливо пристъпваха напред и почваха да ръмжат и вият край него. След това се усмиряваха и някои от тях отново продължаваха прекъснатия си сън.

Но тоя обръч непрестанно се свиваше все повече и повече. Малко по малко, стъпка по стъпка и един подир друг вълците пролазваха напред, докато накрая заставаха само на един скок разстояние от него. Тогава той грабваше разпалени главни и ги запокитваше към глутницата. Вълците веднага се отдръпваха назад, ръмжейки гневно и изплашено, особено когато някоя добре метната главня попадна върху прекалено смел вълк и опърлеше козината му.

Новият ден завари Хенри изпит и изтощен, с широко отворени от безсъние очи. Той си приготви закуска още в тъмно, а към девет часа, когато вълците се отдръпнаха назад при първата бледа светлина на утрото, той пристъпи към работата, която беше обмислил през дългите часове на нощта. Отсече няколко млади дръвчета, нареди ги напречно едно на друго и направи от тях малка скеля, която привърза високо към стеблата на няколко дръвчета. След това, като използва ремъците на шейната, той издигна с помощта на кучетата ковчега и го намести върху скелята.

— Те свършиха с Бил, може и на мен да видят сметката, но до теб не ще могат да се доберат, млади момко! — рече той, като се обърна към мъртвеца в дървената гробница.

После тръгна отново на път. Олекналата шейна подскачаше зад доволните кучета, защото и те разбираха, че биха могли да запазят кожата си само ако се доберат час по-скоро до форт Мак Гъри. Сега вълците ги преследваха още по-открито. Те се придвижваха спокойно зад тях от двете страни на пътя, изплезили червените си езици, и при всяко движение ребрата им ясно изпъкваха. Те бяха много мършави, като празни кожени торби, нахлузени връз скелети, а мускулите им — тънки като върви; толкова мършави, че Хенри просто се чудеше как можеха все още да се държат на крака и да не паднат в снега.

Тоя път не посмя да пътува чак до свечеряване. Към пладне слънцето обагри кръгозора откъм юг и дори показва над хоризонта заоблени си бледозлатен край. Хенри счете това за добро предзнаменование. Дните ставаха по-дълги. Слънцето се възвръщаше.

Но той реши да застанува почти веднага след като изчезна веселата слънчева светлина. Оставаха още няколко часа сива дневна светлина и здрач и той ги използва, за да насече огромен запас от дърва.

С нощта настъпи и ужасът. Умиращите от глад вълци ставаха все по-дръзки, а той просто изнемогваше за сън. Без да иска, задряма, клекнал край огъня с наметнати на раменете одеяла, с брадва между коленете и по едно притискащо се куче от двете му страни. По едно време се събуди и видя само на десетина фута пред себе си голям сив вълк, един от най-едрите в глутницата. И докато го наблюдаваше, вълкът умишлено се протегна като някое лениво куче. Прозина се право в лицето му и го загледа с очи, които сякаш казваха, че той му принадлежи, че всъщност представлява само временно отложена закуска, която скоро ще бъде изядена.

Същата увереност проявяваше и цялата глутница. Той преброи повече от двадесет вълка. Всички се взираха жадно в него или спяха спокойно в снега. Те му напомняха деца, насядали край сложена софра и очакващи разрешение да започнат да ядат. А той беше храната, която те трябваше да изядат! И той се питаше кога и как ще започне пиршеството.

Докато хвърляше дърва в огъня, изведнъж почувствува, както никога преди, колко скъпо му беше неговото собствено тяло. Наблюдаваше мускулите си, които се движеха, и прояви интерес към чудния механизъм на пръстите си. При светлината на огъня на няколко пъти сви и разтвори пръсти — ту само по един, ту всичките наведнъж, като ги разперваше или ги свиваше бързо в юмрук. Разгледа ноктите си и почна да ги забива в краищата на пръстите — ту силно, ту съвсем леко, — като следеше чувствителността на нервите си. Той се възхити и изведнъж почувствува, че обича изкусно устроеното си тяло, което работеше тъй прекрасно, спокойно и точно. После хвърли изплашен поглед към вълците, които го бяха обкръжили и чакаха, и остана поразен от внезапно породилата се в него мисъл, че прекрасното му тяло, тая жива плът, представлява само къс месо, плячка за хищните зверове, които ще го разкъсат на парчета и ще се нахранят с него, както и той самият се беше хранил често с месото на някой елен или заек.

Пробуди се от някаква полукошмарна дрямка и видя пред себе си червеникавата вълчица. Тя беше на по-малко от шест фута от него, седеше в снега и го гледаше с тъжни очи. Двете кучета скимтяха и

ръмжаха в нозете му, но тя не им обръщаше внимание. Взираше се в човека, и той също се вгледа в нея. Никаква заплаха не лъхаше от държането ѝ. Тя само го гледаше с очи, в които прозираше силек копнеж; но той знаеше, че тоя копнеж се дължи на не по-малко силния ѝ глад. Той беше за нея храна и самият му вид възбуждаше охотата ѝ за ядене. Вълчицата раззина челюсти, слюнки потекоха от тях и тя си облиза муцуната в сладостно предусещане.

От страх тръпки преминаха по него. Той бързо протегна ръка към една разпалена главня, за да я хвърли към нея, но още преди да грабне главнята, вълчицата отскочи назад и застана на безопасно разстояние, а той разбра, че тя беше свикнала да хвърлят разни неща по нея. Тя изръмжа, като отскачаше назад, оголвайки белите си зъби до самите им корени, а предишният копнеж в погледа ѝ изчезна и беше заменен от кръвожадна злоба, която го накара отново да се разтрепери. Вгледа се в ръката, с която държеше главнята, и забеляза колко нежни са свитите около дървото пръсти, как се нагаждаха към неравната повърхност на главнята, обвивайки грубото дърво отгоре, отдолу и отстрани, и как пръстът, който беше близо до разпаления край, предвидливо и машинално се отдръпна от хапещия пламък към друго, по-хладно място; и в същия миг си представи как тия чувствителни и тънки пръсти ще бъдат разкъсани и смачкани от белите зъби на вълчицата. Никога преди това не беше изпитвал такава любов към собственото си тяло, както сега, когато надеждата да го запази беше толкова малка.

През цялата нощ отпъждаше гладната глутница с пламтящи главни. Когато неволно се унасяше в дрямка, скимтенето и ръмженето на кучетата го пробуждаха. Зазори се, но тоя ден светлината за първи път не пропъди вълците. Човекът напразно чакаше да си отидат. Те стояха в кръг около него и огъня и се държаха нагло, сякаш плътта му вече им принадлежеше; от това той започна да губи смелостта си, породена от утринната светлина. Направи отчаян опит да тръгне отново на път. В момента, когато напусна закрилата на огъня, най-смелият вълк скочи връз нето, но не можа да го достигне. Хенри се спаси, като отскочи назад, и челюстите на хищника хлопнаха само на шест инча^[1] от бедрото му.

Останалите вълци също наскочаха срещу него и той трябваше да хвърля пламтящи главни наляво и надясно, за да ги отпъди на

прилично разстояние.

Не се осмеляваше дори при дневната светлина да се откъсне от огъня и да насече нов запас от дърва. На двайсет фута от него се издигаше грамаден изсъхнал бор. Употреби половин ден, за да разшири огъня към сухото дърво с половин дузина разпалени главни подръка, готов всеки момент да ги хвърли върху враговете си. Когато се добра до сухия бор, разгледа внимателно околните дървета, за да събори бора натам, гдето имаше най-много дърва за горене.

Нощта премина точно както предишната, с тая разлика, че той вече изнемогваше за сън. Ръмженето на кучетата сякаш беше престанало да плаши вълците. Освен това те ръмжаха почти непрестанно и неговите притъпени и сънни сетива вече не различаваха промените в силата и тона на ръмженето им.

Стресна се и се събуди. Вълчицата беше на по-малко от един ярд от него. Машинално, без да става, той пхна една разпалена главня право в устата ѝ, тъй както беше зинала и ръмжеше. Тя отскочи встрани и започна да вие от болка, а той се зарадва на миризмата на изгоряло месо и козина и гледаше как тя непрестанно върти глава и ръмжи гневно само на десет-петнадесет фута от него.

Тон път, преди да задреме отново, той привърза снопче запалени борови клонки към дясната си ръка. Беше дремнал няколко минути, когато се събуди от пламъка, който гореше месото му. Няколко часа наред повтаряше същото. Всеки път, когато се пробуждаше по тоя начин, той пропъждаше вълците с пламтящи главни, стъкваше огъня и нагласяваше снопче борови клонки върху ръката си. Всичко вървеше добре, но веднъж не можа да привърже клонките както трябва. Още щом си затвори очите, и те паднаха от ръката му.

Присъни му се, че се намира във форт Мак Гъри. Беше гопло и уютно и той играеше на карти с комисионера. Стори му се, че фортът е обсаден от вълци. Те виеха край самите врати, а той и комисионерът от време на време прекъсваха играта, за да послушат воя и да се присмеят над напразните усилия на вълците да влязат вътре. И тогава — тъй странен беше тоя сън — чу се трясък, вратата се откърти и вълците нахлуха пред очите му в широкото жилищно помещение на форта. Те се нахвърлиха със скокове право срещу него и комисионера. С откъртването на вратата воят на вълците беше станал просто оглушителен. Тоя вой сега го безпокоеше. Сънят му постепенно се

превръщаше в нещо друго, без самият той да разбира точно в какво; но през цялото време упорития вой го преследваше и не му даваше мира.

Тогава се събуди и разбра, че вълците наистина виеха. Цялата глутница виеше и ревеше. Вълците вече го нападаха. Бяха го заградили от всички страни и се нахвърляха върху него. Зъбите на един от тях се впиха в ръката му. Той скочи инстинктивно в огъня и докато скачаше, усети как вълчи зъби го захапаха бързо и раздраха мускулите на единия му крак. Тогава поде борба с огън. Неговите дебели ръкавици временно предпазваха ръцете му и той хвърляше цели шепи горящи въглени на всички страни, докато лагерният огън заприлича на вулкан.

Но това не можеше да трае дълго. Лицето му се изприщи от горещината, веждите и миглите му се опърлиха, а горещината беше непоносима за краката му. С пламтяща главня във всяка ръка, той отскочи към края на огъня. Вълците бяха отблъснати назад. Навред, където бяха паднали въглени, снегът съскаше, а от време на време някой оттеглящ се вълк подскачаше, ревеше и виеше, показвайки по тоя начин, че е стъпил върху жив въглен.

Като запокити двете главни към най-близките си неприятели, човекът зарови запалените си ръкавици в снега и започна да тъпче на място, за да охлади краката си. Двете му кучета бяха изчезнали и той веднага разбра, че те бяха послужили на вълците като едно от ястията в пиршеството, започнало преди няколко дни с изяждането на Тлъстото, и че в един от следващите дни той самият щеше вероятно да бъде последното блюдо на това пиршество.

— Още не сте ме пипнали — викна той и гневно заклати юмрук към гладните зверове. При звука на гласа му целият обръч се раздвижи, всички вълци започнаха да ръмжат, а вълчицата пропълзя в снега съвсем близо до него и го загледа с тъжни от глад очи.

Хрумна му някаква нова мисъл и той се зае да я осъществи. Разхвърли огъня в широк кръг около себе си и клекна в средата, като постави завивките отдолу, за да го предпазят от топящия се сняг. Когато изчезна от погледите им, скрит в огнения кръг, цялата глутница се приближи с любопитство до края на огъня, за да види какво беше станало с него. Дотогава те нямаха достъп до огнището, а се наредиха в тесен кръг, сякаш бяха кучета, които примигваха, прозяваха се и протягаха измършавелите си тела при необичайната за тях топлина. По едно време вълчицата седна върху снега, вирна муцуна към една звезда

и започна да вие. Един след друг и другите вълци последваха примера ѝ, докато всички хищници от глутницата, седнали на задните си крака и вирнали муцуни към небето, виеха от глад.

Развиделяваше се. Огънят вече загасваше. Дървата се бяха свършили и трябваше да се наберат други. Човекът се опита да прекрачи огнения обръч, но вълците се спуснаха, за да го пресрещнат. Горящите главни ги принудиха да отскочат, но те вече не скачаха назад, а встрани. Той напразно се опитваше да ги отпъди. Когато се отчая и се върна отново в огнения кръг, един вълк се хвърли върху него, но не можа да го докопа и падна с четирите си лапи в жаравата. Вълкът изрева ужасно и без да престава да ръмжи, бързо се отдръпна назад, за да охлади лапите си в снега.

Човекът приклепна върху одеялата и тялото му се преве от кръста. Безпомощно отпуснатите му рамене и клюмналата към коленете глава показваха, че се беше отказал от борбата. От време на време вдигаше глава и хвърляше поглед към гаснещия огън. Обръчът от пламъци и жарава вече се разкъсваше тук-там и оставяше празни места. Тия отвори ставаха все по-големи, а огънят и жаравата намаляваха.

— Виждам вече, че ще ме грабнете, когато щете — промърмори той. — Но въпреки всичко аз ще си поспя.

По едно време се пробуди и в едно от празните места точно пред себе си видя вълчицата, която го гледаше втренчено.

След малко пак се събуди, а му се стори, че беше спал цели часове. Някаква тайнствена промяна беше настъпила — толкова тайнствена, че веднага ококори очи. Нещо се беше случило. Отначало не можеше да схване какво бе станало. После разбра. Вълците бяха изчезнали. Останал беше само утъпканият сняг, който показваше колко близко бяха стигнали до него. Сънят го обземаше, напираше отново и затваряше очите МУ, главата му клюмваше все по-ниско към коленете, но изведнъж нещо го стресна и разбуди.

Чуваха се викове на хора, скърцане на шейни, плющене на хамути и често скимтене на напрегати се кучета. Четири шейни се зададоха откъм коритото на реката и се насочиха към бивака сред боровете. Шестима мъже заобиколиха човека, клекнал в средата на загасващия огън. Те го дърпаха и раздрусваха, за да го върнат в

съзнание. Той ги гледаше като пиян и промърмори нещо със странен сънен глас:

— Червената вълчица... Идваше при кучетата по вечеря... Отначало ядеше тяхната храна... После изяде кучетата... След това изяде Бил...

— Къде е лорд Алфред? — изкрещя в ушите му един от мъжете и силно го разтърси.

Хенри бавно поклати глава.

— Не, него не може да изяде — каза той. — Кацнал е в клоните на едно дърво край последния ни бивак.

— Мъртъв ли? — кресна човекът.

— Ив ковчег — отвърна Хенри, после сърдито дръпна рамото си от ръката, която го стискаше. — Оставете ме на мира... Смъртно съм уморен... Лека нощ на всички.

Очите му трепнаха и се затвориха. Брадата му се отпусна и опря в гърдите му. И още преди да го положат удобно върху постелята, хъркането му се разнесе в студения въздух.

Но имаше и някакъв друг звук. Той беше слаб и неясен, там някъде, в далечината — воят на гладните вълци, които тичаха да дирят друга храна вместо човека, когото не бяха успели да изядат.

[1] Инч = 2,54 см. Б. пр. ↑

РОЖБА НА ПУСТИНЯТА

ПЪРВА ГЛАВА

БОРБАТА НА ЗЪБИТЕ

Вълчицата първа чу човешките гласове и скимтенето на кучетата и тя първа отскочи назад от човека, който се беше скрил в обръча на гаснещия огън. Глутницата не беше склонна да се откаже от преследваната плячка и вълците се позабавиха няколко минути, докато разберат какви са тия звуци; после и те се спуснаха по дирите, оставени от вълчицата.

Начело на глутницата тичаше едър сив вълк — един от неколцината нейни водачи. Именно той водеше глутницата по петите на вълчицата, като ръмжеше предупредително към по-младите членове на глутницата и дори ги хапеше, когато се стремяха да го задминат. И той именно ускори стъпката, като видя вълчицата, която сега вече тичаше по-бавно по снега.

Вълчицата се изравни с него, сякаш това място беше отредено за нея, и затича в крак с глутницата. Той не ръмжеше срещу нея и не ѝ показваше зъбите си, когато тя случайно го изпреварваше с някой скок. Напротив, изглеждаше твърде разположен към нея — дори повече, отколкото ѝ се нравеше; все му се искаше да тича близо до нея, а когато тичаше твърде близо, тя ръмжеше и му показваше зъбите си. Понякога дори си позволяваше да го ухапе за рамото. Той само отскачаше встрани, избързваше напред с няколко неудачни скока, а държането му напомняше някой посрамен селски момък.

Това беше единствената му неприятност при воденето на глутницата; но тя имаше други неприятности. От другата ѝ страна тичаше мършав стар вълк, посивял и с много белези от зараснали рани, получени в многобройни битки. Той винаги тичаше от дясната ѝ страна, може би защото имаше само едно око, лявото. И той обичаше да тича съвсем близо до вълчицата и така се навираще в нея, че изподрасканата му муцуна докосваше тялото, плещите или шията ѝ. Тя постъпваше и с него, както и с другия, който тичаше от лявата ѝ страна, като отблъскваше ухажванията му с острите си зъби. Но когато и двамата започнаха едновременно да любезничат с нея, те я блъскаха

грубо и тя трябваше често и бързо да хапе вляво и вдясно, за да прогони влюбените вълци, продължавайки в същото време да тича пред глутницата и да наблюдава пътя пред себе си. В такива моменти вълците, които тичаха до нея, се зъбеа и ръмжаха заканително един към друг. Те биха се сбили, но ухажването и съперничеството трябваше да отстъпят пред по-належащата нужда — глада на глутницата.

След всяко отблъскване, когато старият вълк отскачаше чевръсто от острите зъби на своята избраница, той се сблъскваше с млад тригодишен вълк, който тичаше от дясната му страна — откъм сляпото му око. Този млад вълк беше вече напълно развит и при общата отпадналост на глутницата беше сравнително по-силен и по-смел от другите. Въпреки това той тичаше малко по-назад и главата му стигаше едва до плещите на стария едноок вълк. Когато се осмеляваше да се изравни с него, което се случваше рядко, едно изръмжаване и ухапване го връщаха отново назад, до плещите на стария вълк. Понякога обаче той изоставаше предпазливо и внимателно назад и се вмъкваше между стария водач и вълчицата. Това удвояваше и дори утрояваше негодуванието ѝ. Когато тя ръмжеше и проявяваше своето неодобрение, старият водач се нахвърляше върху тригодишния вълк. Понякога и вълчицата се нахвърляше върху него ведно със стария вълк. А понякога върху него се нахвърляше и по-младият водач, който тичаше от лявата страна на вълчицата.

В такива моменти, изправен срещу три чифта свирепи челюсти, младият вълк се спираше внезапно, сядаше на задните си лапи с изопнати предни крака, зинали челюсти и настръхнала козина. Тази бъркотия в началото на глутницата винаги предизвикваше бъркотия и между по-задните вълци. Те нападаха младия вълк и проявяваха раздразнението си, като го хапеха по задните крака и слабините. Той сам си търсеше белята, защото гладът и гневът вървят ръка за ръка; но с безкрайна младежка самоувереност той продължаваше от време на време да повтаря опитите си, макар че те му носеха само неприятности.

Ако имаше храна, ухажването и борбата щяха да се усилят и глутницата щеше да се разпадне. Но сегашното положение на глутницата беше отчаяно. Всички вълци бяха измършавели от продължителното гладуване. Те тичаха по-бавно, отколкото

обикновено. Накрая кретаха слабите — най-младите и най-старите. Начело бяха най-силните. Но всички приличаха по-скоро на скелети, отколкото на истински вълци.

Въпреки това с изключение на онези, които понакуцваха, движенията на вълците бяха леки, без усилия. Техните жилави мускули сякаш криеха в себе си неизчерпаема енергия. След всяко свиване и изопване на челичените мускули следваше ново свиване и изопване, после още едно и още едно и така безкрай.

През този ден те пробягаха много мили. Тичаха и през нощта. Развидели се, а те все продължаваха да тичат. Тичаха по повърхността на един свят, който беше заледен и мъртъв. Нищо живо не помръдваше. Само те се движеха в безкрайната пустош. Само те бяха живи и търсеха други живи твари, за да ги изядат и да продължат да живеят.

Прехвърлиха много долини и прекосиха десетина рекички в една низина, преди усилията им да се увенчат с успех. После попаднаха на елени. Най-напред намериха един едър самец. Ето месо и жива твар, незакриляна от никакви тайнствени пламъци или хвърчащи запалени цепеници! Те познаваха раздвоените копита и разклонените рога и забравиха привичното си търпение и предпазливост. Борбата беше кратка и жестока. Грамадният мъжкар беше нападнат от всички страни. Той разпаряше коремите им и разцепваше черепите им с изкусни удари на големите си копита. Смазваше ги и ги трошеше с големите си рога. Тъпчеше ги в снега под себе си в отчаяната борба. Но участта му беше предрешена и той падна, когато вълчицата жестоко разпра гърлото му, а много други челюсти го разкъсваха още докато се бореше и им нанасяше последните си удари.

Сега имаха достатъчно храна. Еленът тежеше над осемстотин паунда^[1] — цели двацет паунда месо за всеки от четиридесетте вълка на глутницата.

Но ако вълците можеха тъй невероятно дълго да гладуват, можеха да поглъщат и невероятни количества храна. Скоро само няколко разпръснати по снега кокала останаха от прекрасното животно, което само преди няколко часа се бореше с глутницата.

Вълците вече можеха да отпочинат и да се наспят. Съвсем сити, младите мъжки вълци започнаха да се зъбят и карат, помежду си и това продължи и през следващите няколко дена, преди да се разпадне

глутницата. Гладът свърши. Сега се намираха в местност с много дивеч и въпреки че продължаваха да вървят в глутницата, те ловуваха по-предпазливо, като отбираха и улавяха само бременни женски или някой осакатен мъжкар от еленовите стада, които срещаха по пътя си.

И ето че дойде ден в тая страна на изобилието, когато глутницата се раздели на две и всяка половина тръгна по различен път. Вълчицата с младия водач от лявата И страна и Едноокия от дясната поведе едната половина на глутницата надолу, към реката Маккензи, и като я преминаха, навлязоха в езерната област, на изток. С всеки изминат ден тая половина на глутницата ставаше все по-малобройна. Вълците се отделяха на двойки, мъжки и женски, и напускаха глутницата. Понякога някой самотен вълк биваше прокуден от острите зъби на съперниците си. Накрая останаха само четирима: вълчицата, младият водач, Едноокия и упоритият тригодишен вълк.

По това време вълчицата беше станала рядко свирепа. И тримата ѝ поклонници носеха белези от зъбите ѝ по телата си, но те никога не ѝ отвърщаха по същия начин, никога не се бранеха от нея. Сами извърщаха плещи към острите ѝ зъби и се стараеха да смекчат яростта ѝ с махане на опашка или като забавяха вървежа си. Но колкото и кротко да се отнасяха с нея, те бяха съвсем безпощадни един към друг. Жестокостта на Тригодишния надмина всяка граница. Веднъж той хвана Едноокия откъм страната на сляпото му око и разкъса ухото му на парчета. Макар че остарелият едноок вълк можеше да вижда само на една страна, той се възползува от мъдростта, събрана от многогодишен опит, за да се бори срещу младостта и силата на своя противник. Ослепялото му око и изподрасканата му муцуна показваха как бе набрал той свой опит. Той бе останал жив след толкова много битки, че сега дори за момент не се поколеба как да постъпи.

Борбата започна честно, но не завърши честно. Не можеше да се каже кой от тях щеше да победи, защото третият вълк се намеси на страната на стария водач. Двамата водачи — младият и старият — се нахвърляха дружно върху самонадеяния тригодишен вълк, за да го унищожат. Безмилостните зъби на доскорошните му другари го нападаха от двете страни. Забравени бяха дните на дружното им ловуване, забравен беше дивечът, който убиваха и изяждаха заедно, забравен беше и гладът, който бяха прекарвали. Тия неща принадлежаха

на миналото. Сега на дневен ред беше любовта — далеч по-важен и суров въпрос от тоя за набавяне на храна.

А в това време вълчицата, причината за всичко, седна самодоволно на задните си крака и наблюдаваше борбата. Изглеждаше дори, че това ѝ се харесва. Ето дойде нейният ден — а такива дни не идваха често, — когато козината на съперниците настръхваше, зъби се удряха в зъби или раздираха и късаха податливо месо и всичко това, за да стане ясно на кого тя трябва да принадлежи.

В това любовно съперничество Тригодишния, който се опитваше за първи път да спечели някоя вълчица, загуби живота си. От двете страни на трупа му седяха двамата му съперници. Те не откъсваха очи от вълчицата, която се усмихваше, седнала в снега.

Но старият водач беше мъдър, много мъдър както в любовта, така и в борбата. Младият водач извърна глава, за да оближе една рана на плешката си. Извитата му шия беше обърната към неговия съперник. С едничкото си око по-възрастният веднага схвана колко сгоден беше случаят. Той се хвърли изведнъж върху него и впи зъби в шията му. Отвори се дълга и дълбока рана. Зъбите прегризаха голямата вена на гърлото. После Едноокия отскочи встрани.

Младият водач ръмжеше грозно, но ръмженето му скоро се превърна в сподавена кашлица. И тъй, както кървеше и кашляше, вече почти агонизиращ, той скочи върху по-стария вълк и продължи да се бие, но силите му чезнеха бавно, нозете му трепереха, очите му тъмнееха, ударите и скоковете му ставаха все по-слаби и по-слаби.

А вълчицата седеше през цялото време върху задните си крака и се усмихваше. Двубоят ѝ доставяше някаква смътна радост, защото такава е любовта в Дивата пустиня — тая трагедия на естествения свят, която е трагедия само за ония, които умират в борбата. За онези, които оставаха живи, тя не беше трагедия, а тържество на осъщественото желание.

Когато младият водач се просна в снега и вече не мръдна, Едноокия бавно пристъпи към вълчицата. Той се държеше гордо, но донякъде и предпазливо. Очакваше, че тя отново ще го отблъсне, и беше съвсем изненадан, когато тя не му показва оголените си зъби. За първи път го посрещна приветливо. Тя го помириша по муцуната и даже благоволи да заподскача наоколо и да си играе с него, както правят малките вълчета. А той, посивял от годините и с богат

житейски опит; започна също да се държи като вълче, дори още по-глупаво.

Забравени бяха вече и победените съперници, и написаната с кръв по снега любовна трагедия; забравени, освен веднъж, когато Едноокия се спря за миг да оближе засъхващите си рани. Тогава устните му се сбраха, сякаш се готвеше да изръмжи, козината на врата и плещите му неволно настръхна, а той приклепна като пред скок и ноктите на лапите му се впиха дълбоко и здраво в снега. Но само след няколко мига той вече беше забравил всичко и скочи подир вълчицата, която хитро го увличаше в гонитба из гората.

След това те тичаха един до друг като добри приятели, които са се разбрали напълно. Дните минаваха, а те не се отделяха един от друг, заедно гонеха, убиваха и изяждаха плячката. След време вълчицата започна да става неспокойна, сякаш търсеше нещо, което не можеше да намери. Изглеждаше, че я привличат хралупите под съборените дървета, и тя губеше много време да души въздуха в по-широките, затрупани от снега пукнатини в скалите или в пещерите в подронените брегове. Тия неща съвсем не интересуваха Едноокия, но той я следваше добродушно, а когато тя се бавеше повече от обикновено, за да изследва някое подобно място, той лягаше и чакаше, докато се върне, за да тръгнат отново на път.

Те не се задържаха на едно място, а продължаваха да вървят, докато стигнаха отново до реката Маккензи. Тръгнаха, без да бързат, надолу по течението. Често се отбиваха от нея да ловуват край притоците ѝ, но винаги се връщаха пак към реката. Понякога срещаха други вълци, най-често на двойки, но нито те, нито другите проявяваха дружески чувства, радост от срещата или желание да се съберат отново в глутница. На няколко пъти срещаха самотни вълци. Те бяха все мъжки и упорито се стремяха да се присъединят към Едноокия и неговата вълчица. Това не му се нравеше и когато тя заставаще рамо до рамо с него, настръхнала и с оголени зъби, самотният поклонник отстъпваше, обръщаше гръб унило и поемаше път.

В една лунна нощ, когато тичаха в тихата гора, Едноокия изведнъж се спря, вирна муцуна, изопна опашка и ноздрите му се разшириха, душеха въздуха. Той повдигна предната си лапа, както правят кучетата. Не остана доволен и продължи да души въздуха, за да разбере какво значат тия миризми. Едно бързо вдишване беше

достатъчно за вълчицата и тя тръгна напред, за да го успокои. Макар че я последва, той продължаваше да се съмнява и не можеше да не спира от време на време, за да разучи предупреждението.

Вълчицата пролази предпазливо до края на една широка поляна сред гората. Известно време стоя сама, после Едноокия припълзля към нея, но всеки мускул от тялото му беше нащрек и всеки косъм от козината му издаваше безкрайно недоверие. Те стояха един до друг, наблюдаваха, слушаха и душеха въздуха.

До ушите им долетя лай на кучета, които се джафкаха и боричкаха, гърлени викове на мъже, кресливи гласове на разсърдени жени и само веднъж писък и жален плач на малко дете. Освен огромните силуети на кожените палатки те можеха да видят само пламъците на огъня, затулен от движещите се край него хора, и дима, който се издигаше бавно в спокойния въздух. Но ноздрите им подушиха безброй миризми, присъщи на индианския бивак, които говореха за разни неща, почти неизвестни за Едноокия, но познати на вълчицата до последната им подробност.

Обхвана я странно вълнение и тя почна да души с все по-голямо удоволствие, но Едноокия все още се съмняваше. Той издаде опасенията си и понечи да се отдалечи. Тя се извърна и докосна шията му с муцуната си, с което искаше да го успокои, после пак се загледа към бивака. В очите ѝ прозираше някакъв нов копнеж, но тоя копнеж не беше предизвикан от глад. Тя тръпнеше от желание да се придвижи напред, да отиде по-близо до тоя огън, да се боричка с кучетата, да се увира и да отбягва нозете на хората, които се спъват в нея.

Едноокия се движеше нетърпеливо край нея. Безпокойството ѝ се възвърна и тя пак усети силно желание да намери онова, което търсеше. Извърна се и за голяма радост на Едноокия тръгна към гората; той вървеше малко пред нея. Най-после навлязоха и се скриха в гората.

И както се движеха безшумно като сенки в светлината на луната, попаднаха на някаква пътечка. Наведоха носове към оставените по снега дири. Тия следи бяха съвсем пресни. Едноокия се затича предпазливо напред, а вълчицата — по петите му. Широките възглавнички на лапите им се разтваряха и докосваха излеко снега, сякаш бяха от кадифе. Едноокия зърна неясния силует на нещо бяло, което се движеше върху белия фон на снега. Неговата плъзгаща се

походка, която изглеждаше бавна, но беше много бърза, не можеше дори да се сравни с бързината, с която тичаше сега. Пред него подскачаше бледото бяло петно, което беше забелязал.

Те тичаха по една тясна пътечка, заградена от двете страни с млади борчета. През дръвчетата се виждаше края на пътеката, която извеждаше на малка горска полянка, осветена от луната. Стариат Едноок бързо настигаше бялата животинка, която бягаше. С всеки нов скок той я настигаше все повече и повече. Вече беше почти до нея. Още един скок, и остриите му зъби ще се впият в гадинката. Но той не направи тоя скок. Малката бяла гадинка, която беше най-обикновен полярен заек, изведнъж подскокна и започна да се мята и скача високо във въздуха, сякаш изпълняваше някакъв фантастичен танец точно над него, без нито веднъж да стъпи на земята.

Едноокият отскочи назад и изпръхтя от внезапна уплаха, после се сниши в снега и приклезна, ръмжейки сърдито към малкото страховито нещо, което го озадачаваше. Вълчицата обаче мина спокойно край него, спря се за миг, после скочи към танцуващия заек. Скочи доста нависоко, но не можа да достигне плячката и челюстите ѝ хлопнаха с металически звук във въздуха. Тя подскочи още веднъж, после още веднъж.

Едноокият се надигна бавно и сега я наблюдаваше. Нейните неуспешни скокове го раздразниха и той скокна много високо. Зъбите му се впиха в заека и той го повлече със себе си към земята. Но в същото време нещо подозрително изтрещя край него. Той видя с изненада как едно младо борче се наклоняваше над главата му, за да го удари. Челюстите му отпуснаха плячката, а той отскочи назад, за да избегне тая странна опасност. Козината му настръхна от гняв и страх, устните му се отдръпнаха, оголвайки остриите зъби, и той заръмжа. В тоя миг борчето изправи тънката си снага, а заекът отново затанцува във въздуха.

Вълчицата се разсърди. Тя впи остриите си зъби в плещите на своя другар, за да го накаже. Изплашен и изненадан от това ново нападение, той се нахвърли жестоко и още по-уплашено върху нея и раздра едната страна на муцуната ѝ. Тя също се изненада, че той се раздразни от наказанието, и се нахвърли върху него, като ръмжеше от възмущение. Тогавя той разбра грешката си и се опита да я успокои, но тя продължаваше да го хапе. Той се отказа от опитите си да я успокои и

започна да се върти в кръг, като държеше главата си далече от нея и подлагаше плещи на зъбите ѝ.

В това време заекът продължаваше да танцува във въздуха над тях. Вълчицата клекна в снега, а Едноокия, който сега се боеше повече от другарката си, отколкото от тайнственото борче, отново подскокна към заека. Захапа го и почна да пада с него към земята, без да откъсва поглед от борчето. Както и преди, борчето се наведе към земята. Вълкът се сниши под неизбежния удар, козината му настръхна, но зъбите му продължаваха да стискат здраво заека. Борчето не го удари, но остана наведено над него. Когато той се раздвижваше, и то се раздвижваше, а той ръмжеше срещу него през стиснатите си челюсти. Когато стоеше неподвижен, и борчето стоеше неподвижно и той реши, че е по-безопасно да не се движи. Но топлата заешка кръв имаше приятен вкус в устата му.

Вълчицата му помогна да излезе от това неудобно положение. Тя грабна заека от него и докато борчето се клатеше и трепкаше заканително над нея, спокойно отгриза главата на заека. Дръвчето изведнъж отскочи нагоре и вече не ги обезпокои, оставайки в това красиво отвесно положение, в което природата го беше създала да расте. После вълчицата и Едноокия изядоха заедно дивеча, уловен за тях от тайнственото борче.

Имаше и други пътеки, дето зайци висяха във въздуха, и вълчата двойка им видя сметката. Вълчицата вървеше напред, а Едноокия след нея, наблюдаваше я и се учеше как да краде уловен в примки дивеч. Тия знания щяха да го ползват твърде много в идните дни.

[1] Паунд = 454 грама. Б. пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА ЛЕГОВИЩЕТО

Два дни вълчицата и Едноокия се навъртаха около бивака на индианците. Едноокия се безпокоеше и страхуваше, но бивакът привличаше вълчицата и тя не искаше да продължат пътя си. Но когато едно утро пушечен гърмеж раздра отблизо въздуха и куршумът се сплеска в стеблото на едно дърво само на няколко инча от главата на Едноокия, те престанаха да се колебаят и се впуснаха в дълго, равномерно бягане, което скоро ги отдалечи на мили от опасността.

Те не отидоха много далече — само на два дни път от бивака. За вълчицата беше вече наложително да намери онова, което търсеше. Тя беше съвсем натежала и не можеше да тича бързо. Веднъж, при преследването на един заек, който щеше лесно да улови в друго време, тя се отказа от гонитбата и легна да почива. Едноокия се приближи до нея. Но когато докосна излеко шията ѝ с муцуната си, тя го захапа тъй жестоко, че той се катурна презглава и опитвайки се да избегне зъбите ѝ, представляваше смешна и жалка картина. Тя беше станала по-раздражителна от преди, а той — много по-търпелив и внимателен.

И тогава тя намери онова, което търсеше, то беше на няколко мили нагоре по течението на малък поток, който лете се вливаше в река Маккензи, но сега беше цял вкован в лед и чак до скалистото си дъно — един мъртъв поток, вледенен от извора до устието. Вълчицата тичаше морно доста назад от другаря си, когато съгледа надвисналия висок глинест бряг. Тя се отби от пътя и тръгна към него. Пролетните бури и топящите се снегове бяха подринали брега и на едно място бяха превърнали една тясна пукнатина в малка пещера.

Тя се спря пред отвора на пещерата и внимателно разгледа стените. После обиколи навред основата на самата скала — до мястото, където нейният стръмен купол се отделяше от полегатия скат. Тя се върна отново към пещерата и се промъкна през тесния отвор. Трябваше да пълзи само около три стъпки от входа, а после пещерата се разширяваше, ставаше по-висока и образуваше малка кръгла стаичка, около шест стъпки в диаметър. Главата на вълчицата почти

достигаше свода. Вътре беше сухо и уютно. Тя разгледа най-внимателно пещерата, а Едноокия, който се беше завърнал, стоеше при входа и търпеливо я наблюдаваше. Вълчицата наведе глава, носът ѝ опря в земята — точно там, където беше прибрала сключените си лапи, после направи няколко кръга около това място, въздъхна уморено, сякаш стенеше, сви се на кълбо, отпусна крака и полегна, извърнала глава към входа на пещерата. Едноокия ѝ се усмихваше с вирнати от любопитство уши. Зад него на дневната светлина тя можеше да види крайчеца на опашката му, която се клатеше добродушно. Нейните уши се присвиха кротко назад и надолу, тъй че заострените им върхове опряха за миг на главата ѝ. Тя разтвори уста и морно изплези език, с което изразяваше доволството и радостта си.

Едноокия беше гладен. Макар че легна при входа на пещерата и заспа, сънят му беше неспокоен. Често се будеше и наостряше уши да долови всичко, което ставаше по широкия свят, гдето априлското слънце блестеше по снега. Когато позадрямваше, тихият шепот на невидими ручеи едва достигаше до ушите му и той се пробуждаше и внимателно се вслушваше. Слънцето се беше върнало и пробуждащата се земя на Севера го зовеше. Животът възкръсваше. Дъхът на пролетта се носеше във въздуха, нов живот кълнеше под снеговете, живителен сок пълзеше нагоре по стеблата на дърветата и пъпките разпукваха оковите на леда.

Старият вълк поглеждаше загрижено другарката си, но тя не проявяваше никакво желание да стане. Той погледна навън: ято червенушки прелитна пред очите му. Понечи да стане, но като погледна назад, към другарката си, легна отново и задряма. Слухът му долови някаква тиха, но рязка песен. Веднъж или дважд сънливо прекара лапа по носа си. После се събуди. Самотен голям комар бръмчеше във въздуха точно пред муцуната му. Той беше прекарал зимата скован от студ в някой сух пън, а сега слънцето го беше размразило. Вълкът вече не можеше да се съпротивява на зова на света. При това беше гладен.

Той допълзя до вълчицата и се опита да я склони да стане, но тя само изръмжа срещу него. Той излезе сам навън, под ярките лъчи на слънцето, и видя, че снегът се беше размекнал ѝ ходенето беше трудно. Тръгна нагоре по заледеното русло на потока, гдето от сенките на дърветата снегът беше все още твърд и едрозърнест. Вървя осем часа и

се върна по тъмно, още по-гладен, отколкото преди да тръгне. Беше попаднал на дивеч, но не беше успял да го улови. Лапите му пробиваха меката кора на снега и той затъваше в него, а зайците минаваха леко по снега, сякаш бяха на снегоходки.

Едноокия се спря пред отвора на пещерата, обзет от внезапно подозрение. Някакви слаби и странни звуци долитаха отвътре. Тия звуци не бяха от вълчицата, но все пак му бяха смътно познати. Той предпазливо пропълзя в пещерата, но вълчицата го посрещна с предупредително ръмжение. Това не го смути, но го застави послушно да застане на прилично разстояние. Интересуваха го звуците, прилични на тих сподавен хленч.

Другарката му го отпъди със сърдито ръмжение и той се сви край входа и заспа. Когато се зазори и слаба светлина проникна в леговището, той отново затърси източника на тия смътно познати звуци. В предупредителното ръмжение на вълчицата звучеше нова нотка. Това беше нотка на ревност и той старателно се държеше на разстояние. Въпреки това успя да забележи пет малки, живи клъбца, много слаби и съвсем безпомощни, сгушени между краката на вълчицата и притиснати към тялото ѝ. Те издаваха тихи звуци, като хленч, а очите им бяха затворени. Вълкът се учуди. Това не се случваше за първи път в неговия дълъг, пълен с успехи живот. Такива неща се бяха случвали много пъти и въпреки това той винаги наново се учудваше.

Вълчицата го гледаше неспокойно. От време на време тя изръмжаваше, а когато ѝ се стореше, че се е приближил твърде близо, ръмженето ѝ ставаше съвсем сърдито. Тя не помнеше да се беше случвало подобно нещо, но в нейния инстинкт, който представляваше напластеният опит на всички вълчици майки, се таеше далечен спомен за вълци, които бяха изяждали своите новородени и безпомощни питомци. Тоя спомен се проявяваше чрез силния ѝ страх, който я заставяше да не позволява на Едноокия да разгледа по-отблизо вълчетата, на които беше баща.

Нямаше никаква опасност. Едноокият стар вълк беше обладан от чувство, което също произлизаше от инстинкта, преминал у него през многобройни поколения на вълци бащи. Той не се замисли върху него, нито се озадачи. То беше там, във всяка клетка на неговото същество; и

съвсем естествено беше да се вслуша в това чувство, да остави новороденото потомство и да излезе навън, за да подири храна.

На пет или шест мили от леговището потокът се раздвояваше и двата ръкава се губеха под прав ъгъл в планината. Той тръгна по левия ръкав и попадна на пресни дири. Подуши ги, откри, че са отскоро, бързо приклезна в снега и се вгледа натам, гдето водеха дирите. След това се върна бавно назад и пое по дясното разклонение на потока. Отпечатъците от стъпките бяха значително по-големи от тия на неговите собствени лапи и той разбра, че по дирите на тия стъпки едва ли ще има за него месо.

Половин миля нагоре по дясното разклонение на потока той долови с острия си слух някакъв шум като от остри зъби, които гризат. Промъкна се тихо и видя един таралеж, който се беше изправил на задните си лапи и точеше зъбите си в кората на някакво дърво. Едноокия се приближи внимателно, но без особена надежда. Той познаваше тая гадинка, макар че никога досега не беше я срещал толкова далече на Север; а и никога през дългия си живот не беше вкусвал ежово месо. Много отдавна беше научил, че в живота има нещо, което се нарича щастие или случайност, и продължи да се придвижва към таралежа. Нищо не се знаеше; всичко можеше да се случи — при живите твари нещата ставаха някак си все различно.

Таралежът се сви на кълбо и навред по тялото му щръкнаха дълги остри игли, които отблъскваха всяко нападение. Веднъж на младини Едноокия беше помирисал твърде отблизо една подобна неподвижна топка от игли, но бодливата задница го беше цапнала внезапно по лицето. Отнесъл беше в муцуната си една игла, която остана там седмици наред и го пареше като пламък, но най-после сама излезе. Той легна, удобно свит, но носът му беше на цял фут от задницата на таралежа.

Дълго чака, напълно неподвижен. Нищо не се знаеше. Всичко можеше да се случи. Таралежът можеше да отбие кълбото си. Тогава той би могъл с един бърз удар на лапата да разпори нежния, незащитен корем.

Половин час по-късно Едноокия стана, изръмжа гневно към неподвижната топка и продължи по-нататък. Често му се беше случвало да чака дълго пред таралежи, които не се отпускат, затова не искаше да губи повече време. Продължи да върви нагоре, по дясното

разклонение на потока. Денят вече преваляше, а той все още не беше уловил нищо. Пробудилият се в него бащински инстинкт го завладя бързо. Трябваше да намери храна. Следобед попадна на една бяла яребица. Той излизаше от една горичка и изведнъж се намери срещу глупавата птица. Тя беше кацнала на един пън, само на педя от муцуната му. Видяха се почти едновременно. Уплашената птица се опита да подхвъркне, но той я удари с лапата си и я събори на земята, после скочи върху нея и я хвана със зъбите си тъкмо когато тя биеше с криле по снега, мъчейки се да хвъркне. Когато зъбите му се забиха в крехкото месо и костите изхрускаха, той, естествено, започна да яде, но се сети, свърна по стъпките си и се запъти към леговището с яребицата в уста.

На една миля от мястото, гдето потокът се делеше на два ръкава, като тичаше безшумно, както обикновено, сякаш беше някаква плъзгаща се сянка, която разглежда внимателно всяка част от пътя, той съгледа пресни следи от големи лапи, по-пресни от следите, които беше открил рано сутринта. Понеже и дирите водеха по неговия път, той тръгна по тях, готов при някой завой на потока да срещне звер, който беше оставил тия следи.

Когато подаде глава зад една скала, гдето потокът правеше необикновено голям завой, неговото зорко око видя нещо, което го накара бързо да приклекне. Това беше зверът, който бе оставил тия следи, — един едър женски рис. Рисът беше приклекнал — точно като Едноокия по-рано в тоя ден, а пред него — кълбото с иглите. Ако дотогава се беше движил като плъзгаща се сянка, сега той се превърна в призрак на тая сянка и запълзя околоръст, за да застане точно срещу вятъра и срещу безмълвната, неподвижна двойка.

Той легна в снега и остави яребицата до себе си, после се взря през иглите на една нискорастяща хвойна и започна да наблюдава играта за живот, която се развиваше пред него между чакащия рис и чакащия таралеж — и двамата с еднаква жажда за живот; а особеното в тази игра беше това, че за да живее, единият трябваше да изяде другия, а другият, за да живее, не трябваше да бъде изяден. Старият едноок вълк, притаил се зад хвойновия храст, също вземаше участие в играта — той се надяваше, че някаква непредвидена щастлива случайност ще му помогне да намери месо, което му беше нужно, за да живее.

Измина половин час, измина час, а нищо не се случваше. Игленото кълбо беше като камък — толкова неподвижно беше то; рисът изглеждаше като изваян от мрамор; а старият Еднооок лежеше като мъртъв. Всъщност и трите животни напругаха сетивата си до болка и едва ли някога са били поживи, отколкото сега, когато изглеждаха вкаменени.

Едноокия помръдна леко и още по-напрегнато впери поглед. Нещо ставаше там. Таралежът най-после беше решил, че врагът му си е отишъл. Бавно и предпазливо той започна да отвива кълбото на непроницаемата си броня. Не проявяваше ни най-малък страх, че може да бъде изненадан. Бавно, бавно игленото кълбо се разстилаше и удължаваше. Едноокия продължаваше да гледа и изведнъж усети влага в устата си и слюнки неволно потекоха при вида на живото месо, което само се разстилаше пред него като готова храна.

Таралежът забеляза неприятеля си още преди да се отбие напълно. В същия миг рисът го нападна. Ударът беше светкавичен. Лопатата с твърди нокти, закривени като на граблива птица, се заби в мекия му корем и се отдръпна с бързо, раздиращо движение. Ако таралежът се беше отвил изцяло или ако беше открил неприятеля си само частица от секундата по-късно, лопатата на риса не щеше да пострада; но с един страничен удар на задницата си ежът заби остриите си игли в лопатата на риса тъкмо в момента, когато той я отдръпваше назад.

Всичко стана изведнъж — ударът, контраударът, предсмъртният вик на ежа, ревят на голямата котка от внезапната болка и изненадата. Силно възбуден, Едноокия се поизправи, наостри и, изопна и заклати опашка. Рисът загуби самообладанието си. Той се нахвърли свирепо върху гадинката, която му бе причинила болка. Но таралежът, който скимтеше и пышкаше и въпреки разкъсания си корем се опитваше напразно да се свие в непроницаемото кълбо, пак перна риса със задницата си и голямата котка пак изрева от болка и изненада. След тоя удар рисът отстъпи назад и започна да киха, а носът му беше цял набоден с игли и приличаше на чудовищно голяма възглавка за игли. Той прекара лапа по носа си, опитвайки се да махне огнените стрели, после зарови муцуна в снега и започна да я търка по клоните и вейките, като скачаше наоколо, напред, встрани, нагоре и надолу, обзет от болка и страх.

Рисът кихаше непрестанно и размахваше бързо и гневно късата си опашка. После престана да подскача и не мръдна от мястото си цяла минута. Едноокия продължаваше да го наблюдава: но дори и той се сепна и козината на гърба му неволно настръхна, когато рисът най-неочаквано подскочи нагоре във въздуха, надавайки същевременно силен и страшен вой. После рисът хукна нагоре по пътеката, като ревеше при всеки скок.

Едноокия дръзна да излезе на открито едва когато крясъците на риса стихнаха и замряха в далечината. Той пристъпваше тъй внимателно, сякаш снегът наоколо беше постлан с ежови бодли, готови да се забият в меките възглавнички на лапите му. Таралежът посрещна приближаването му, като скимтеше гневно и тракаше дългите си зъби. Той беше успял отново да се свие на кълбо, но не тъй здраво и непроницаемо, както преди, защото разкъсаните му мускули не позволяваха това. Беше разпран почти на две и кръвта му продължаваше да изтича.

Едноокия пълнеше устата си с окървавения сняг, дъвчеше го, облизваше се и го гълташе. Това раздразни охотата му за ядене и гладът започна болезнено да го мъчи; но той беше твърде стар и опитен, за да действа непредпазливо. Реши да чака. Легна и зачака, а таралежът скърцаше със зъби, пышкаше, стенеше и от време на време надаваше тихи писъци. Не след дълго Едноокия забеляза, че бодлите бавно се отпускат и че цялото тяло на таралежа се тресе. Тръпките престанаха изведнъж. Дългите зъби тракнаха предизвикателно за последен път, после всички бодли се смъкнаха и улегнаха, а тялото се отпусна и не помръдна вече.

С нервно и боязливо движение на лапата Едноокия разстла таралежа и го обърна по гръб. Нищо не се случи. Таралежът наистина беше мъртъв. Той го разгледа внимателно за миг, после предпазливо го хвана със зъбите си и тръгна надолу по течението на потока. Полуносеше-полувлачеше плячката си и държеше главата си извърната встрани, за да не стъпи върху бодливото тяло. Досети се за нещо, остави товара си и се спусна назад към мястото, гдето беше оставил яребицата. Не се поколеба нито за миг. Съвсем ясно му беше какво трябва да прави и веднага го направи — изяде яребицата. После се върна и отново взе плячката си.

Когато довлече в пещерата еднодневния си лов, вълчицата огледа плячката, извърна муцуна към него и леко го близна по шията. Но още в следния миг тя го отпъди от вълчетата с ръмжене, което не беше така гневно, както преди, и съдържаше по-скоро нотки на извинение, отколкото на заплаха. Вроденият ѝ страх към бащата на потомството ѝ постепенно изчезваше. Едноокия се държеше, както трябва да се държи един вълк-баща, и не проявяваше нечестиво желание да изяде малките, на които тя беше дала живот.

ТРЕТА ГЛАВА

СИВОТО ВЪЛЧЕ

То не беше като братята и сестрите си. В тяхната козина още отсега личеше ръждивочервеният оттенък, който бяха наследили от майка си, вълчицата; по козина само то приличаше на баща си. То беше единственото сиво вълче в котилото. По нищо не се различаваше от истинските вълци. Външно то сякаш беше одрало кожата на стария Едноок с тая само разлика, че имаше две очи, а баща му — едно.

Сивото вълче беше прогледнало отскоро, но въпреки това вече виждаше съвсем ясно. А още преди да прогледне, то можеше да подушва, да опипва и да вкусва. Познаваше много добре двете си братчета и двете си сестричета. Беше започнало да се боришка с тях, макар и твърде неумело и тромаво. То дори се караше и когато се разгневеше, малкото му гърло издаваше странни гърлени звуци — наченки на бъдещо ръмжене. И дълго преди да прогледне, то вече познаваше майка си чрез осезанието, вкуса и обонянието си; беше извор на топлина, храна и нежност. Нейният език беше мек и нежен и го успокояваше, когато ближеше малкото му крехко телце, а това го караше да се притиска плътно към нея и да се унася в дрямка.

То прекара в сън по-голямата част от първия месец на живота си, но сега вече виждаше добре, стоеше будно по-продължително и познаваше окръжаващия го свят. Тоя свят беше мрачен; но то не знаеше това, понеже не познаваше друг свят. Полумрак изпълваше леговището; но още не беше нужно да нагаждат очите си към някаква друга светлина. Неговият свят беше твърде малък. Той свършваше до стените на леговището; но понеже нямаше представа за обширния външен свят, теснотата на леговището, в което прекарваше дните си, съвсем не го потискаше.

То откри още отрано, че една от стените на неговия свят не беше като другите. Това беше отворът на пещерата, източникът на светлина. Много преди да почне да мисли или да проявява съзнателни желания, то разбра, че тя не прилича на другите стени. Тая стена го привличаше с непреодолима сила още преди да прогледне и да я види. Светлината,

която идеше от нея, дразнеше слепените му клепачи, а в очите и в зрителните му нерви трепваха малки, искровидни проблясъци — топли и чудно приятни. Животът на неговото телце, на всяка клетка от това телце — животът, който беше самата същност на тялото му и който беше отделен от неговия съзнателен живот — копнееше за тая светлина и го тласкаше към нея, също както сложният химически състав на растението го тласка към слънцето.

Още от самото начало, преди да се появи в него съзнание, то се стремеше да пропълзи към входа на пещерата. И неговите братчета и сестричета не оставаха по-назад. Нито веднъж през тези дни никое от тях не пропълзя през тъмните ъгли на задната стена. Светлината ги привличаше, както привлича растенията. Химическите процеси, които ставаха в техни те клетки, се нуждаеха от светлина; и техните дребни телца пълзяха сяпано и инстинктивно към нея, както пълзят мустачките на лозата. По-късно, когато всяко от тях започна да развива известна индивидуалност и да съзнава влеченията и желанията си, притегателната сила на светлината се увеличи. Те непрестанно пълзяха и напиреха към светлия отвор на пещерата и майка им трябваше постоянно да ги връща назад.

По тоя начин сивото вълче се запозна и с други особености на майка си освен нейния нежен и галещ език. Като упорствуваше постоянно да пълзи към светлината, то откри, че майка му има муцуна, с която го наказваше, а малко по-късно откри, че има и лапа, която го поваляше на земята с бързи, добре измерени удари или го претъркулваше. Така то научи, че на тоя свят има и болки; но същевременно научи и как да отбягва болките; преди всичко, като не върши онова, което бе забранено, а когато го извърши — да гледа да избегне наказанието. Това бяха съзнателни прояви, породени от първите му обобщения за света. В миналото то се отдръпваше несъзнателно от всичко, което можеше да му причини болка, както несъзнателно пълзеше към светлината. Сега то се отдръпваше от онова, което причинява болка, защото знаеше какво е болка.

Вълчето беше доста свирепо. Такива бяха и братчетата, и сестричетата му. Това трябваше и да се очаква. То беше месоядно животно и произхождаше от хищници, които убиват животни и се хранят с месо. Неговите родители живееха само с месо. Млякото, което беше засукало още в първите минути на живота си, беше мляко,

преработено направо от месо; а сега, когато беше едва на един месец и очите му се бяха отворили само от седмица, то вече започваше да яде месо — месо, което вълчицата полусдъвкваше и оставяше на петте подрастващи вълчета, тъй като нейното майчино мляко беше вече съвсем Недостатъчно.

Сивото вълче беше най-свирепото от цялото котило. То можеше да ръмжи по-силно от всички останали вълчета. Неговите невинни пристъпи на ярост бяха по-страшни от техните. То първо се научи как да премията другите с ловък удар на лапата си. И то най-първо от всички впи зъби в ухото на едно от вълчетата и започна да го дърпа и блъска и да ръмжи през здраво стиснатите си челюсти. И, разбира се, то създаваше най-големи неприятности на вълчицата, която се стараеше да задържи малките си рожби по-далече от входа на пещерата.

С всеки нов ден светлината все по-силно привличаше малкото сиво вълче. То постоянно правеше еднометрови пътешествия към отвора на пещерата и вълчицата постоянно го връщаше назад. То не знаеше, че това е входът на пещерата. Изобщо не знаеше нищо за входове, през които се минава от едно място към друго. Не знаеше, че има друго място, а още по-малко — как да отиде там. Тъкмо затова входът на пещерата за него представляваше стена — стена от светлина. Това, което слънцето беше за живите твари по широкия свят, това беше тая стена за него — слънце в неговия малък мир. Тя го привличаше тъй, както пламъкът на свещта привлича пеперудките. То непрестанно се стремеше да стигне до нея. Животът, който тъй бързо се развиваше в него, го тласкаше неспирно към светлата стена. Животът, който пулсираше в него, му подсказваше, че само тя може да го изведе към широкия свят, в който му беше отредено да живее. Но самото вълче изобщо нямаше представа за това. То не знаеше, че съществува някакъв външен свят.

Тая стена от светлина криеше нещо странно и загадъчно. Неговият баща (а то познаваше баща си — другия обитател на света, същество, което приличаше на майка му, спеше при светлата стена и донасяше месо), неговият баща умееше някак да влиза право в светлата стена и да изчезва в нея. Сивото вълче не можеше да разбере това. Наистина неговата майка никога не му позволяваше да се приближи до тая стена, но то отиваше до другите стени, а там върхът

на нежното му носле винаги срещаше твърди препятствия. Това причиняваше болка. И след няколко подобни приключения то реши да не се занимава повече със стените. Без да разсъждава, то прие изчезването в стената като особеност на баща му, тъй както млякото и полусдъвканото месо бяха особености на майка му.

Всъщност сивото вълче не мислеше или поне не мислеше тъй, както мислят хората. Мозъкът му работеше смътно. При все това изводите му бяха тъй ясни и определени, както у хората. То приемаше нещата по своему, без да пита защо и как. В действителност то само категоризираше нещата. Никога не се запитваше защо се случва известно нещо. За него беше достатъчно да знае как се случва това или онова. Така, след като беше ударило няколко пъти носа си в задната стена, то реши напред да не влиза в стени. По същия начин беше решило, че баща му може да изчезва в стени. Но то съвсем не се стремеше да открие причината на тая разлика между него и баща му. В неговия ум нямаше място за логика и физика.

Както повечето живи твари в Дивата пустиня, и то отрано позна глада. Настанаха дни, когато не само че нямаше месо, но и в гърдите на майка му нямаше нито капка мляко. Отначало вълчетата скимтяха и хленчеха, но повечето време спяха. Не след дълго те изпаднаха във вцепенение от глад. Нямаше вече игри и боричкания, нямаше невинни пристъпи на ярост, ни опити за ръмжене, а странствуванията към далечната светла стена престанаха съвсем. Вълчетата спяха и малко по малко животът гаснеше в тях.

Едноокия се чудеше какво да прави. Той бродеше по далечни места и поспиваше за малко в леговището, сега безрадостно и мрачно. Вълчицата също оставяше котилото и тръгваше да дири храна. През първите дни след раждането на вълчетата Едноокия ходи няколко пъти до бивака на индианците, за да отвлича зайците, попаднали в поставените примки; но щом снеговете започнаха да се топят и потоците да се размръзват, бивакът на индианците се премести другаде и този източник на храна изчезна.

Когато сивото вълче се възвърна към живот и отново започна да се интересува от далечната бяла стена, то откри, че обитателите на неговия свят бяха намалели. Сега то имаше само една сестричка. Другите бяха изчезнали. Когато позаякна, то по неволя трябваше да играе само, защото сестричката му не повдигаше глава и не се

движеше. Неговото малко телце се позакръгли от месото, което ядеше сега; но за нея храната дойде твърде късно. Тя спеше непрекъснато и приличаше на малък скелет, нахлузен в кожа, в който пламъкът на живота мъждееше все по-слабо и по-слабо, докато най-после съвсем угасна.

После настанаха дни, когато сивото вълче вече не виждаше баща си да се появява и изчезва в бялата стена или да спи при входа на пещерата. Това се случи в края на друго, не тъй ужасно гладуване. Вълчицата знаеше защо Едноокия не се завръща, но нямаше как да разкаже на сивото вълче какво беше видяла. Когато и тя тръгна да търси дивеч по левия ръкав на потока, гдето живееше рисът, тя бе проследила дирите, оставени предния ден от Едноокия. Там, гдето свършваха дирите, тя го беше намерила, или по-право, беше намерила онова, което бе останало от него. Имаше много следи от борбата, станала там, както и дири от риса при завръщането му в леговището след извоюваната победа. Преди да си отиде, вълчицата беше открила това леговище и разбрала по дирите, че рисът е вътре, затова не се бе осмелила да влезе.

След тая случка вълчицата отбягваше да ходи на лов по лявото разклонение на потока. Беше разбрала, че в леговището на риса има цяло котило от малки зверчета, а знаеше колко жесток и злонравен е рисът и колко е безмилостен в борбата. Лесно беше за половин дузина вълци да принудят съскация настръхнал рис да се покатери на някое дърво, но съвсем друго беше за един самотен вълк да премери силите си с него — особено когато цяло котило от гладни зверчета очаква риса в леговището му.

Но пустинята си е пустиня, а майчинството си е майчинство и то винаги свирепо защитава потомството било в пустинята, било вън от нея и щеше да дойде ден, когато заради своето сиво вълче вълчицата щеше да се осмели да иде и по левия ръкав на потока, в скалите, гдето се намираще леговището на риса, готова да си навлече неговия гняв.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

СТЕНАТА НА СВЕТА

Когато майката започна да напуска пещерата, за да търси плячка, вълчето вече добре знаеше закона, който не му позволяваше да се приближава до входа. Тоя закон не само му беше втъпяван многократно от неговата майка чрез удари с носа и лапата, но и инстинктът на страх вече се развиваше в него. През краткия си живот в пещерата то изобщо не беше срещало нещо, от което да се страхува. И все пак в него се таеше страх, наследен от далечни деди през хиляди и хиляди поколения. То получи това наследство направо от Едноокия и вълчицата; но и те на свой ред бяха наследили страха от всички предишни вълчи поколения. Страх — това наследство на Дивата пустиня, което никой див звяр не може да избегне, нито да замени за паница леща!

И тъй, сивото вълче знаеше какво е страх, макар и да не разбираше от какво се поражда той. То вероятно го беше възприело като едно от ограниченията на живота, защото вече бе научило, че е живота съществуват ограничения. То вече знаеше какво е глад и когато не можеше да го уталожи, чувствуваше известно ограничение. Твърдото препятствие на пещерната стена, рязкото блъскане с муцуна или силният удар с лапа от страна на майка му, неукротимият глад през няколкото периода на гладуване — всичко това му подсказваше, че не всичко е позволено в тоя свят, че в живота съществуват ограничения и възбрани. Тези ограничения и възбрани бяха закони. Да спазва законите, значеше да избягва болките и да бъде щастливо.

То не разсъждаваше за това така, както разсъждават хората; просто разграничаваше нещата, които причиняват болка, от нещата, които не причиняват болка. И след всяко подобно разграничаване то отбягваше нещата, които причиняват болка, т.е. ограниченията и възбраните, и се наслаждаваше на удоволствията и радостите на живота.

И така, като се подчиняваше на установения от майка му закон и като спазваше закона на онова непознато и безименно нещо — страха,

то странеше от входа на пещерата. За него тоя вход оставаше все същата бяла стена на светлината. Когато майка му отсъствуваше, то прекарваше по-голямата част от времето си в сън, а когато беше будно — спотайваше се и потискаше плача, който гъделичкаше гърлото му и шумно напираше навън.

Веднъж, когато беше будно, то долови някакъв странен звук в бялата стена. Не знаеше, че навън стои един полярен глутон, който трепереше от собствената си дързост и предпазливо душеше вътрешността на пещерата. Вълчето разбра само, че мирисът бе особен, непознат и следователно неизвестен и страшен, защото неизвестното беше една от важните съставки на страха.

Козината по гърба на сивото вълче настръхна, но то не издаде нито звук. Отгде знаеше то, че трябва да се ежи срещу това нещо, което душеше отвън? Това не идваше от никакви знания, а беше само явен израз на страха, който се таеше в него и който не можеше да се обясни с досегашните му преживелици. Но страхът беше свързан с друг инстинкт — да се спотайва и прикрива. Вълчето беше изтръпнало от ужас, но продължаваше да лежи безмълвно и неподвижно, като замръзнало или вкаменено, сякаш беше мъртво. На връщане в леговището майка му изръмжа, когато помириса дирите на глутона, после се втурна в пещерата и с необичаен изблик на нежност започна да ближе вълчето и да го милва с носа си, а то почувствува, че по някакъв начин се бе спасило от голяма беда.

Но в него действаха и други сили, най-важната от които беше растежът му. Инстинктът и законът изискваха от него подчинение, но растежът изискваше неподчинение. Майка му и страхът го заставяха да се държи по-далеч от бялата стена. Развитието е живот, а животът е предопределен навеки да се стреми към светлината. Нищо не можеше да възпре живота, който напираше в него с всеки къс месо, което изяждаше, и с всеки нов дъх, който поемаше. В края на краищата един ден приливът на живот взе връх над страха и подчинението и вълчето тръгна тромаво и разкрасено към изхода на пещерата.

За разлика от другите стени, с които беше влизало в допир, тая стена сякаш се отдръпваше, когато то се приближаваше към нея. Никаква твърда плоскост не се сблъска с, малкото нежно носле, което се подаваше предпазливо напред. Стената сякаш бе направена от някаква прозрачна и проницаема материя като светлината. И понеже за

него състоянието на нещата се определяше от техния вид, вълчето навлезе в онова, което беше считало за стена, и потъна в материята, от която тя беше Направена.

Просто удивително! То минаваше през твърдата материя. Светлината ставаше все по-ярка и по-ярка. Страхът го подтикваше да се върне назад, но животът го тласкаше напред. Изведнъж то се намери пред входа на пещерата. Стената, в която то мислеше, че се намира, внезапно отскочи назад, неизмеримо далече. Светлината стана болезнено ярка. Тя го ослепи за няколко мига. Свят му се зави. Очите му започнаха машинално да се нагаждат към ярката светлина и да се приспособяват към увеличените разстояния между предметите. Изпървом стената беше отскочила отвъд полето, на неговото зрение. Сега то я виждаше отново, но тя изглеждаше невероятно далеч. Беше се променила. Станала бе пъстра — тя включваше дърветата, които растяха край потока, насрещната планина, която се издигаше високо над дърветата, и небето, което се извисяваше над планината.

Обхвана го неописуем страх. Това бяха нови превъплъщения на страшното неизвестно. Вълчето прилекна до края на пещерата и дълго гледа към света. Беше крайно изплашено. Понеже той свят му беше непознат, то го считаше за враждебен. И ето, козината по гърба му настръхна и устните му се набръчкаха излеко, когато се опита да изръмжи свиреп и застрашително.

Въпреки страха и нищожеството си то предизвикваше и заплашваше целия божи свят.

Нищо не се случи. То продължаваше да гледа с широко отворени очи и обхванато от любопитство, забрави да ръмжи. Забрави и страха си. Засега страхът беше победен от жаждата за живот, а тя на свой ред се беше преобразила в любопитство. То започна да вижда близките предмети — част от размразения поток, който блестеше от слънцето, грохналия бор в подножието на брега, както и самия бряг който се издигаше право нагоре и свършваше само на две стъпки от края на пещерата, гдето то беше прилекнало.

Досега сивото вълче беше живяло само на равно. Никога не беше изпитвало болка от падане. Не знаеше какво е падане. Сега то направи една смела крачка и стъпи във въздуха. Задните му крака бяха на края на пещерата и то се търкулна с главата надолу. Твърдата земя го удари силно по носа и то изскимтя от болка. После започна да се търкаля

надолу по брега. Обзе го панически страх. Неизвестното го беше сграбчило най-сетне. Сграбчило го беше жестоко и се готвеше да му причини някаква ужасна болка. Жаждата му за живот беше победена от страха и вълчето започна да квичи като уплашено кутре.

Неизвестното го мъknеше надолу, към някаква страшна болка, и то не преставаше да скимти и квичи. Друго беше да лежиш вцепенен от страх, докато неизвестното бродеше наоколо. Сега неизвестното го беше сграбчило съвсем здраво. Мълчанието нямаше да помогне. При това то не се гърчеше от страх, а от ужас.

Но брегът постепенно ставаше все по-полегат, а в подножието му растеше трева. Тук вълчето вече не се търкаляше тъй бързо. Когато най-после се спря, то нададе един последен отчаян писък, а след това започна да вие жално и продължително. После — като нещо, което беше в реда на нещата, сякаш хиляди пъти беше правило тоалета си — то започна да ближе сухата глина, която беше полепнала по него.

След това вълчето седна и се заозърта точно както би се озъртал първият човек, който би попаднал от Земята на Марс. Вълчето беше проникнало през стената на света, неизвестното го беше вече пуснало и ето го сега тук съвсем здраво. Но първият човек, стъпил на Марс, би се чувствувал повече у дома си, отколкото вълчето в тоя момент. Без каквито и да е предварителни знания, без дори да подозира, че такива знания съществуват, то се намери изведнъж в ролята на изследовател на един съвършено нов свят.

Сега, когато неизвестното беше оставило вълчето, то забрави всичките ужаси, които неизвестното криеше в себе си. Сега то изпитваше само любопитство към всичко, което го заобикаляше. То разгледа тревата под себе си, отвъдното растение с дребни яркочервени плодове и мъртвия дънер на изсъхналия бор, който стърчеше в края на малка полянка между дърветата. Една катеричка, която тичаше около дънера, изскочи изведнъж пред него и го хвърли в ужас. Вълчето приклекна и започна да ръмжи. Но и катеричката се беше уплашила не по-малко от него. Тя се покатери на дървото и като застана на безопасно място, започна сърдито да крещи към него. Това окуражи вълчето и макар че се изплаши от кълвача, които срещна след това, то продължи уверено по пътя си. Неговата самоувереност беше толкова голяма, че когато една птица дръзко подскокна към него, то посегна игриво с лапата си към нея. В отговор на това птицата го клъвна силно

по крайчеца на носа, а то приклезна и заскимтя. Врявата, която вдигна, изплаши птицата и тя побърза да отлети, за да се спаси.

Вълчето придобиваше знания. Неговият малък мъгляв мозък беше вече направил едно несъзнателно разграничение на нещата. Има живи неща и неща, които не са живи. От живите трябваше да се пази. Нещата, които не са живи, винаги стоят на едно и също място; но живите неща се движат и не се знае какво могат да направят. От тях може да се очакват само неочаквани неща и затова то винаги трябва да бъде нащрек.

Вълчето вървеше много тронаво и се натъкваше на клечки и разни други неща. Клонче, което му се струваше надалеч, в следния миг го удряше по носа или го издраскваше по слабините. Мястото беше неравно. Понякога то правеше твърде голяма крачка и забиваше нос в земята. Понякога пък не правеше достатъчно голяма крачка и настъпваше лапите си. А имаше обли камъчета, които се обръщаха, щом стъпеше на тях, и от тях то научи, че не всички неживи неща се намират все в същото състояние на постоянно равновесие, както неговата пещера, и че малките неодушевени предмети по-лесно падат и се търкалят, отколкото едрите неодушевени предмети. От всяка несполука се поучаваше. Колкото повече ходеше, толкова по-добре вървеше. Приспособяваше се. Учеше се да отмерва движенията на мускулите си, да познава физическите си възможности, да измерва разстоянията между предметите и между предметите и себе си.

Вървеше му като на всеки новак. Родено да гони дивеч (макар че то самото не знаеше това), то се натъкна на дивеч току пред входа на пещерата още при първия си набег в света. Съвсем случайно, по погрешка, то попадна на изкусно скрито гнездо на полярна яребица. То просто падна в гнездото. Опитваше се да върви по стеблото на един повален бор. Гнилата кора се откърти под лапите му и то с отчаян писък се търкулна по заобленото стебло, продъни листака и вейките на малък храст и се намери на земята между седем малки яребичета, точно в средата на храста.

Те запискаха и отначало то се изплаши от тях. После забеляза, че са много по-дребни, и стана по-смело. Те се раздвижиха. Вълчето сложи лапата си върху едно от тях, а то започна да пърха още по-бързо. Това му достави удоволствие. Помириса птичето. Налапа го в устата си. То се съпротивяваше и гъделичкаше езика му. В същото време

вълчето почувствува глад. Челюстите му се сключиха, крехките кости изхрускаха и топла кръв потече в устата му. Тя имаше приятен вкус. Това беше месо, също като месото, което му даваше неговата майка, с тая разлика, че беше живо и затова — още по-вкусно. И тъй вълчето изяде малкото птиче. То не спря да яде, докато не излапа цялото люпило. После се облиза точно както правеше майка му и се опита да пропълзи навън от храста. Но там се натъкна на някаква крилата вихрушка. Внезапното нападение и гневните удари на крилата го объркаха и премрежиха погледа му. То закри глава с лапите си и започна да скимти. Ударите зачестиха. Яребицата майка беше изпаднала в ярост. Тогава и то се разгневи. Приповдигна се, започна да ръмжи и да я удря с лапите си. Впи малките си зъби в едното от крилата на птицата и започна силно да я дърпа и разтърсва. Тя се съпротивяваше и не преставаше да го удря със свободното си крило. Това беше първата му борба. То се въодушеви. Забрави всичко за неизвестното. Вече не се страхуваше от нищо. Сега се биеше, бореше се с живо същество, което също му нанасяше удари. А това живо същество беше същевременно месо. Жаждата да убива го завладя. Току-що беше унищожило малки живи същества. Сега искаше да убие едно голямо живо същество. Беше твърде заето и щастливо, за да съзнава щастието си. Цялото трепереше и се вълнуваше; и то тъй силно, както никога преди и по съвсем нов за него начин.

То държеше птицата за крилото и ръмжеше през здраво стиснатите си зъби. Яребицата го отвлече навън от храста. Когато тя се извърна и отново се опита да го въвлече в храста, то я издърпа навън, на открито. През цялото време яребицата кряскаше и го удряше с крилото си, а наоколо летяха пера, като че ли валеше сняг. Вълчето изпадна в страшна ярост. Войнствената кръв на неговата вълча природа започна да ври и кипи в жилите му. Ето истинския пълнокръвен живот, макар че то не съзнаваше това. Сега то постигаше предназначението си в тоя свят; вършеше онова, за което беше родено — да убива дивеч и да се бори, докато го убие. То оправдаваше своето съществуване, а в живота няма нищо по-велико от това: защото животът достига връхната си точка, когато осъществява в най-пълнен размер онова, за което е предназначен.

След време яребицата престана да се съпротивява. То продължаваше да я стиска за крилото. И двамата лежаха на земята и се

гледаха един друг. Вълчето се опита да изръмжи свирепо и заканаелно. Тя го клъвна по носа, който и без това го болеше от предишните му приключения. Вълчето се разтрепера, но не изпусна крилото. Тя го клъвна още веднъж и още веднъж... Тръпките на вълчето преминаха в жално скимтене. То се опита да се отдръпне от нея, но не се досети да пусне крилото и неволно я повлече след себе си. Истински град от удари обсипа пострадалия му нос. Желанието му да се бие започна да се изпарява, то пусна плячката си, подви опашка и най-позорно побягна през поляната.

То прекоси поляната и легна да си отдъхне край самия гъсталак. Дишаше тежко, задъхано, с изплезен език, а носът все още го болеше и го караше да скимти неспирно. И тъй както си лежеше, изведнъж почувствува, че някаква страшна опасност го грози. Неизвестното с всичкия си ужас връхлетя през него и то инстинктивно се сви в гъсталака. Тъкмо в тоя момент силна въздушна струя премина над главата му, а нещо едро и крилато префуча безмълвно край него. Ястреб се беше спуснал от висините и едва не го отнесе.

Докато вълчето лежеше в гъсталака и се съвземаше от преживения страх, то поглеждаше боязливо към отвъдния край на поляната. Яребицата излетя от похитеното си гнездо и опечалена от сполетялото я нещастие, не обърна внимание на крилатата светкавица в небето. Но вълчето видя всичко, а това беше предупреждение и урок за него. То видя как ястребът се спусна стремглаво надолу, тялото му почти докосна за миг земята, ноктите му се впиха в тялото на яребицата и тя изкряска от болка и уплаха, а ястребът отново литна към висините и я отнесе със себе си.

Вълчето дълго не излезе от убежището си. То беше научило доста. Живите неща бяха месо. Те бяха приятни на вкус. Но едрите живи неща можеха да причиняват болка. По-добре да се ядат дребни живи неща като яребичета и да не се закачат едрите живи неща като яребицата. И все пак неговото самолюбие беше раздразнено. То изпитваше някакво особено желание да се пребори отново с яребицата, но ястребът я беше задигнал. Може би има и други яребици. То реши да иде и да види.

Вълчето заслиза по някакъв скат, който се спускаше към потока. Никога преди не беше виждало вода. Стори му се, че по нея може да се върви добре. Водата беше гладка, без никаква неравност. То стъпи

смело в потока; и викайки от страх, потъна в прегръдките на неизвестното. Водата беше студена, вълчето зяпна и задиша бързо. Вместо въздух, както винаги, когато дишаше, сега в дробовите му започна да нахлува вода. Усети, че се задушаваше, и болката беше ужасна като смъртта. За него тая болка значеше смърт. То нямаше представа за смъртта, но и то като всяко животно в Дивата пустиня инстинктивно се боеше от нея. За него смъртта представляваше най-силното страдание. Тя бе самата същност на неизвестното — съвкупността на всички ужаси на неизвестното, най-голямото и невероятно нещастие, което би могло да го сполети, за което не знаеше нищо, но от което се боеше най-много:

Вълчето изплува над водата и свежият въздух нахлу през отворената му уста. То не потъна вече: заблъска водата с четирите си лапи и започна да плува, сякаш отдавна знаеше как се плува. Поблиският бряг беше само на един ярд от него, но то беше изплувало на повърхността с гръб към брега и първото нещо, което се изпречи пред погледа му, беше отвъдният бряг. Вълчето веднага заплува нататък. Потокът съвсем не беше голям, но точно на това място имаше вир, широк към двайсет стъпки.

Някъде по средата на вира течението подхвана вълчето и го повлече надолу. То попадна в малък бързей на дъното на вира. Тук вече трудно можеше да се плува. Тихата вода изведнъж се беше разгневила. Тя го издигаше нагоре, после пак го теглеше надолу. Въртеше го неспирно насам-натам, преобръщаше го встрани или с главата надолу или го блъскаше в някоя скала. И всякога, когато се удряше в скала, изквичаваше от болка. То напредваше и непрестанно квичеше, от което можеше да се разбере колко често се блъскаше в скалите.

Малко по-надолу от водовъртежа се намираше друг неголям вир. Тук вълчето отново попадна в течението и водата го понесе излеко към брега и също тъй леко го изкара на пясъка. То пропълзя като лудо далече от водата и легна. Бе научило още нещо за света. Водата не беше жива, но въпреки това се движеше. Освен това тя изглеждаше също тъй твърда като земята, но всъщност съвсем не беше твърда. И вълчето реши, че нещата не винаги са такива, каквито изглеждат. Страхът на вълчето от неизвестното беше нещо като наследено недоверие, а сега той беше подсилен от собствения опит. Отсега нататък то винаги ще се отнася с недоверие към външния вид на

нещата. Преди да им се довери, то ще ги изучава, за да опознае какви са в действителност.

Съдено беше вълчето да преживее още едно приключение през този ден. То се сети, че си има майка. И тогава почувствува, че тя му е нужна повече от всичко друго на света. Не само тялото, а и малкото му мозъче беше уморено от преживелиците през деня. Никога досега мозъкът му не беше работил тъй усилено, както в тоя ден. При това вече му се спеше. И то реши да потърси пещерата и майка си, понеже усети, че го обзема чувство на самотност и безпомощност.

Вълчето се провираше между храстите, когато изведнъж чу някакъв остър вик, който го изплаши. В миг пред очите му се мярна нещо жълто. Видя една невестулка, която бягаше през глава от него. Невестулката беше малко, живо същество и вълчето не се изплаши. Веднага след това то зърна пред себе си, почти до самите си лапи, някакво друго, съвсем малко живо нещо, дълго само няколко инча — едно малко невестулче, което, непослушно като него, беше тръгнало да търси приключения. То се опита да побегне, но вълчето го прекатурна с лапата си. Невестулчето нададе остър писък. В следния миг пред очите на вълчето отново се мярна предишното жълто петно. До ушите му пак долетя същият заплашителен вик. Нещо го удари силно по шията и то усети остри зъби на невестулката майка да се впиват в тялото му.

И докато вълчето скимтеше и отстъпваше назад, то забеляза как невестулката подскочи към рожбата си и изчезна с нея в съседния гъсталак. Раната на шията му от зъбите на невестулката продължаваше да го боли, но честолубието му беше засегнато още по-дълбоко и то седна на земята и започна тихо да скимти. Тая невестулка майка беше толкова малка, а пък тъй свирепа! То още не знаеше, че в сравнение с големината и тежестта си невестулката беше най-свирепият, най-отмъстителният и най-страшният измежду всички хищници в Пустинята. Но то-щеше скоро да научи това.

Вълчето все още скимтеше, когато невестулката майка се появи отново. Сега, когато рожбата ѝ се намираше в безопасност, тя не се нахвърли върху вълчето. Напротив, тя се приближи предпазливо и то имаше възможност да разгледа тънкото ѝ змийско тяло и главата и — вирната, неподвижна, змиеподобна. От нейния остър, заплашителен писък козината по гърба на вълчето настръхна и то изръмжа

предупредително. Тя идеше все по-близо и по-близо. Последва скок — твърде бърз за неговия още необучен поглед — и тънкото жълто тяло изчезна за миг от полето на зрението му. В следния миг тя вече се беше вкопчала в гърлото му и зъбите ѝ се впиваха в козината и плътта му.

Отначало вълчето заръмжа и се опита да се бори с нея. То беше още твърде младо, а този беше първият му ден по широкия свят и затова ръмженето скоро се превърна в скимтене, а борбата му — в усилие да побегне. Но невестулката не пусна шията му нито за миг. Тя се беше вкопчала здраво и се опитваше да прегризе голямата вена, в която пулсираше животът му. Невестулката обичаше да пие кръв и винаги предпочиташе да смуче кръвта направо от гърлото — там, где то трепти животът.

Сивото вълче щеше да загине и нямаше да има какво да се пише за него, ако вълчицата не беше долетяла като хала през храстите. Невестулката остави вълчето и се стрелна към гърлото на вълчицата, но не можа да го улучи, а се вкопча в челюстта ѝ. Вълчицата тръсна глава, сякаш размахна камшик, освободи се от невестулката и я подхвърли високо във въздуха. И докато беше още във въздуха, челюстите на вълчицата стиснаха тънкото жълто тяло и невестулката намери смъртта си между хрускащите ѝ зъби.

Вълчето изпита нов пристъп на нежност от страна на майка си. Нейната радост, че го намери, изглеждаше дори по-голяма от неговата радост, че беше намерено. Тя го милваше с муцуната си, галеше го и ближеше раните от зъбите на невестулката. След това те — майка и син — изядоха тялото на кръвопийцата, върнаха се в пещерата и легнаха да спят.

ПЕТА ГЛАВА

ЗАКОНЪТ НА ХИЩНИЦИТЕ

Вълчето се развиваше бързо. То си отпочина два дни и после пак излезе от пещерата. Тоя път то попадна на малкото невестулче, чиято майка беше изядена от вълчицата с негова помощ. Сега то се погрижи и невестулчето да иде при майка си. Вълчето не се загуби. Когато се умори, само намери пътя, стигна до пещерата и легна да спи. Оттогава то почна да излиза всеки ден и странствуваше все по-далече от леговището.

Вълчето вече можеше да преценява точно силите и слабостите си и знаеше кога да действа смело и кога предпазливо. Намираще за по-целесъобразно винаги да бъде предпазливо освен в онези редки случаи, когато, обзето от смелост, даваше воля на своите невинни пристъпи на ярост и на прищевките си.

Всеки път, когато срещаше някоя самотна полярна яребица, вълчето се превръщаше в свиреп, необузвано зверче. Никога не забравяше да отвърща със свиреп ръмжене на крясъците на она я катеричка, която беше срещнало неотдавна при поваленото дърво. А видеше ли някоя еленова птица, неизбежно изпадаше в бясна ярост, защото още не беше забравило как една от тия птици го беше клъвнала по носа.

И все пак, когато се чувствуваше застрашено от някой друг хищник, който бродеше наоколо, оставаше безразлично дори към еленовата птица. То не забравяше ястреба, а неговата движеща се сянка винаги го караше да припълзва към близките храсти. Вече не креташе тромаво, както преди, а беше придобило дебнешката и плъзгаща се походка на майка си и се движеше леко, без видимо усилие, но всъщност с измамна, трудно забележима бързина.

Всичките му успехи в ловуването бяха само в началото. Седемте малки яребичета и дребното невестулче, това беше целият му лов. Желанието му да убива растеше с всеки нов ден и то си точеше зъбите за катеричката, която бърбеше сладкодумно и винаги предупреждаваше всички диви твари за приближаването на вълчето.

Но катеричките се катерят тъй леко по дърветата, както леко излитат и птиците в небето, и на вълчето не оставаше друго, освен да се опита да издебне и улови катеричката на земята.

Вълчето изпитваше голямо уважение към майка си. Тя намираще месо и никога не забравяше да му донесе неговия дял. При това тя не се боеше от нищо. То не разбираше, че нейното безстрашие се дължи на опит и знания. За него смелостта на вълчицата означаваше сила. Майка му беше олицетворение на силата; и колкото повече растеше вълчето, толкова по-осезателно чувствуваше тая сила в резките назидателни удари на нейната лапа; а укорителното блъскане с муцуната беше заменено с остро захвапване със зъби. То уважаваше майка си и за тия й прояви. Тя го принуждаваше да ѝ се покорява и колкото повече растеше вълчето, толкова по-нетърпелива ставаше тя с него.

Отново настъпи глад, но тоя път вълчето вече ясно съзна ваше болките от глада. Вълчицата просто измършавя от непрестанно ловуване. Тя вече много нарядко спеше в пещерата и прекарваше по-голямата част от времето в напразно дирене на плячка. Гладуването не беше особено продължително, но пък затова беше твърде тежко. Вълчето не намираще нито капка мляко в майчините си гърди, а и не успяваше да улови дори и късче месо.

По-рано то ловуваше на шега, за удоволствие, а сега диреше плячка с извънредно старание, но нищо не можеше да намери. Тези неуспехи всъщност ускоряваха развитието му. То изучаваше навиците на катеричката по-внимателно и гледаше по-ловко да я издебне и улови. Изучаваше и полските мишки и се опитваше да рови в дупките им и да ги изкарва навън. Научи много неща за навиците на еленовите птици и кълвачите. Дойде време, когато сянката на ястреба не го плашеше и не го караше да пропълзява към храсталака. Вълчето беше станало по-силно, по-умно, по-самоуверено, дори и дръзко. Веднъж то седна на задните си лапи в една открита полянка, за да предизвика ястреба да се спусне от небето. То знаеше, че там нейде, във висините, лети дивеч — дивеч, тъй нужен за празния му стомах. Ястребът отказа да се спусне към него, за да премерят силите си, и вълчето пропълзя в храстите, като скимтеше от разочарование и глад.

Най-после настана край на гладните дни. Вълчицата донесе месо в леговището. Месото беше някак си особено, съвсем различно от

онова, което беше донасяла досега. Беше едно малко рисче, почти на неговата възраст, но не тъй едро. И цялата плячка беше само за него. Вълчицата беше уталожила глада си някъде по пътя — то не знаеше, че тя беше изяла всички братчета и сестричета на малкия рис, нито пък имаше представа колко отчаяно дръзка беше тая нейна постъпка. Знаеше само, че малкото животно с кадифена козина е месо, и започна да го яде. Всяка нова глътка го изпълваше с щастие.

Пълният стомах предразполага към бездействие и вълчето се излегна в пещерата до хълбока на майка си и заспа. Пробуди се от нейното ръмжене. Никога не беше чуло майка си да ръмжи тъй страшно. Може би през целия си живот тя не беше ръмжала по-страшно от сега. А имаше причина за това и никой не я знаеше тъй добре, както тя. Никой не можеше безнаказано да похити леговището на риса. И сега при ярката светлина на следобедното слънце вълчето видя майката рис, която беше приклепнала пред входа на пещерата. Козината по целия му гръб настръхна. Страшно беше и нямаше нужда инстинктът да му подсказва това. И ако видът на звера беше недостатъчен да го убеди, яростният гняв на неканената гостенка, започнал с ръмжене и извисил се в дрезгав вой, беше сам по себе си достатъчно убедителен.

Цялата жизненост на вълчето се надигна в него, то се изправи на нозе, застана до майка си и храбро изръмжа, но тя го блъсна най-позорно и го отхвърли зад себе си. Ниският свод на пещерата не позволяваше на риса да се хвърли със скок и той бързо пропълзя към вълчицата, но тя се хвърли върху му и го притисна към земята. Вълчето видя само част от борбата между тях. Грозно ръмжене, съскане и вой изпълниха пещерата. Двата звяра се биеха и блъскаха. Рисът дереше и пореше с нокти и зъби, а вълчицата нападна само със зъби.

По едно време вълчето се хвърли и впи зъби в един от задните крака на риса. То стискаше челюстите и ръмжеше свирепо. Без да съзнава, то с тежестта на тялото си спъваше движенията на риса и с това помагаше на майка си. При една промяна в положението на борещите се вълчето се намери здраво притиснато под телата им и отпусна зъби от крака на риса. В следния миг двете майки отскочиха на известно разстояние една от друга и преди да се хвърлят отново в бой, рисът удари вълчето с огромната си предна лапа, раздра и оголи

до кости плешката му и го запрати презглава към стената. Вълчето писна от болка и уплаха и ревът му увеличи още повече силната врява, която изпълваше пещерата. Но борбата продължи тъй дълго, че то имаше достатъчно време да се нареве в пълна мяра и дори отново да почувствува прилив на смелост, и краят на борбата го завари пак да държи здраво в челюстите си задния крак на риса и да ръмжи свирепо през зъби.

Рисът бе мъртъв, но вълчицата беше крайно отпаднала и изтощена. Изпървом тя погали вълчето и почна да ближе раненото му рамо, но загубата на толкова много кръв в борбата беше отнела и сетните й сили и тя прекара почти цяло денонощие до тялото на мъртвия си врат — съвсем неподвижна, едва дишайки. Цяла седмица след това тя излизаше от пещерата само когато й се пиеше вода, а и тогава пристъпваше бавно, защото и най-малкото движение й причиняваше болка. В края на седмицата от риса не беше останало нищо, а и раните на вълчицата бяха зараснали дотолкова, че тя може да тръгне отново на лов.

Рамото на вълчето беше изтръпнало от възпалената рана и за известно време то понакуцваше от страшния удар на риса. Сега обаче светът му се струваше съвсем различен отпреди. То бродеше насам-натам с нараснала самоувереност и с чувство на гордост, непознато в дните преди борбата с риса. То беше видяло живота от неговата страшна, свирепа страна; беше участвувало в жестока борба; беше впило зъби в тялото на неприятеля; и все пак беше останало живо. Поради всичко това то започна да се държи по-смело, дори донякъде предизвикателно, което беше нещо ново в него. Вече не се боеше от по-дребните животни и беше загубило част от предишната си плахост, но неизвестното все още го държеше нащрек с всевъзможните си тайни и ужаси — необозрими и вечно дебнещи.

Вълчето започна да придружава майка си в странстванията й да дири плячка и често виждаше как тя убива жертвата; дори започна да взема участие в лова. Макар и твърде смътно, то разбра по свой начин закона на хищниците. На тоя свят имаше два вида живи същества: първите бяха от неговата собствена порода, а вторите — от чуждата порода. Към неговата порода принадлежаха майка му и то самото. Към чуждата порода се числяха всички останали живи същества, които се движеха. Но живите твари от другата порода се разделяха на два вида.

В първия от тях влизаха онези животни, които неговата порода убиваше и изяждаше — всички нехищни животни и дребните хищници. Към вторий вид се числяха онези хищници, които убиваха и изяждаха неговата порода или сами се убиваха и изяждаха. Законът произлизаше именно от това подразделение. Целта на живота е месо. Самият живот е месо. Животът почива върху друг живот. Имаше два вида животни: едни, които ядат, и други, които биват изяждани. Законът на хищниците гласеше: „Изяж или ще бъдеш изяден“. Вълчето не можеше да определи закона в такива ясни и точни понятия, а и не се занимаваше с основните принципи, върху които почиваше тоя закон. То дори не мислеше за закона — спазваше го, без изобщо да мисли за него.

Виждаше, че навред около него действа все същият закон. То беше изяло малките яребичета. Ястребът беше изял майката на яребичетата и за малко не изяде и него самия. По-късно, когато стана опасно, то самото искаше да изяде ястреба. Беше изяло рожбата на риса. Рисът щеше да го изяде, ако не бяха го убили и изяли. И тъй до безкрайност. Всички живи същества край него живееха съгласно повелите на тоя закон и самото то представляваше частица от буквата и духа на закона. То беше хищник. Хранеше се изключително с месо, с живо месо, което бързо бягаше при приближаването му или излиташе във въздуха, катереше се по дърветата, криеше се в земята или пък се опълчваше срещу него и се бореше отчаяно, а понякога дори надделяваше в борбата и го принуждаваше да търси спасение в бягството.

Ако вълчето можеше да разсъждава като човек, то навярно би си представило живота като някаква нестихваща охота за ядене, а света — като място, гдето бродят безброй гладни гърла, гдето всяко гладно същество преследва друго гладно същество или само бива преследвано; безброй гладни същества, които дебнат или сами биват издебвани, които ядат или сами биват изяждани, и то сред невъобразима бъркотия и стълпотворение на тъмни страсти, с насилие и безредие, в истински хаос от ненаситна алчност и кръвопролитие — хаос, над който властва самата случайност: безмилостна, безредна и вечна.

Но вълчето не разсъждаваше като човек и съвсем не гледаше на нещата с широкия поглед на хората. То можеше да има само една цел в

даден миг, само едно чувство, само едно желание. Освен закона на хищниците съществуваха безброй други не тъй важни закони, които трябваше да усвои и на които трябваше да се подчинява. Светът беше пълен с изненади. Животът, който кипеше в него, и пъргавината на мускулите му бяха неизчерпаем извор на щастие. Търсенето на плячка беше трепетно и възвисяващо преживяване. Неговите пристъпи на ярост и дори борбите му бяха удоволствие за него. Дори самият ужас и потайностите на страшното неизвестно придаваха известен чар на живота му.

Имаше и други радости и удоволствия. Да чувствуваш стомаха си пълен и да се унасяш в дрямка под веселите слънчеви лъчи — тия неща бяха достатъчна награда за труда и усилията му; а трудът и усилията бяха от само себе си едно удоволствие. Те бяха проява на живот, а животът е винаги радостен, когато се проявява, когато осъществява себе си. И тъй вълчето нямаше дразги с околната враждебна среда. То беше пълно с живот, много щастливо и предоволно от себе си.

БОГОВЕТЕ НА ПУСТИНЯТА

ПЪРВА ГЛАВА

ТВОРЦИТЕ НА ОГЪНЯ

Всичко стана съвсем неочаквано. Грешката беше изцяло негова. Трябваше да бъде по-предпазливо. То беше излязло от пещерата и тръгнало към потока, за да пие вода. Може би не забеляза нищо, понеже клепачите му все още натежаваха от дълбокия сън (беше ловувало цяла нощ и се събуди преди малко). Непредпазливостта му се дължеше може би и на това, че познаваше отлично пътеката към малкия вир. Често беше минавало по тая пътека и никога нищо не му се беше случвало.

То се спусна надолу край поваления бор, прекоси полянката и хукна между дърветата. В същия миг видя и подуши нещо. Пред него седяха на задните си крака пет живи същества, каквито не беше виждало дотогава. За първи път виждаше хора. Но петимата мъже нито скочиха на крака, когато то се появи, нито показаха зъбите си, нито изръмжаха. Те не помръднаха, а продължиха да седят, безмълвни и страшни.

И вълчето не мръдна от мястото си. Неговият инстинкт щеше да му подсказе, че трябва веднага да побегне, ако в него не беше се пробудил — внезапно и за първи път в живота му — един друг, противоположен инстинкт. Обхвана го някакъв неописуем страх. Съзнанието за собствената му слабост и нищожество просто го смаза и прикова на място. Чувствуваше се изправено пред истинска власт и сила, които далеч го превъзхождаха.

Никога досега вълчето не беше виждало човек, но инстинктът му подсказва, че тези същества са човеци. То смътно чувствуваше, че човекът е животно, което е извоювало за себе си господстващо положение над всички останали животни в Дивата пустиня. В тоя момент вълчето не гледаше на хората пред себе си само със собствените си очи, а и с очите на всичките си прадеди — с онези очи, които бяха обикаляли в тъмата край огньовете на безброй зимни биваци и които се бяха вглеждали от безопасно разстояние из дълбочините на гъсталаците в странното двуного животно, което

властвуваше над всички живи същества. Вълчето сякаш беше обзето от нещо унаследено: страх и уважение към човека, натрупани в него чрез хилядолетни борби и опита на безброй поколения. Това наследство бе твърде смазващо за един вълк, който беше все още в детската си възраст. Ако сивото вълче бе вече голям вълк, бездруго щеше да побегне, но сега то се сгуши към земята, сковано от страх, почти готово да прояви онази покорност, която неговият род проявява от оня безпаметен далечен ден, когато вълкът дошъл за първи път край огъня на човека, за да се сгрее.

Един от индианците стана, дойде до вълчето и се наведе над него. То се прилепи още по-плътнo към земята. Ето най-последното неизвестно, превърнато в плът и кръв, което се навежда над него и протяга ръка, за да го хване. Козината на вълчето неволно настръхна, устните му се дръпнаха и оголиха зъбите. Ръката, надвиснала над него като самата съдба, се поколеба за миг, човекът се засмя и рече: Уабам уабиша ип пит тах! (Вижте колко са бели зъбите му!)

Другите индианци се изсмяха гръмогласно и го подканиха да вземе вълчето. И докато ръката на човека се приближаваше все повече и повече към вълчето, в малкия хищник се бореха два противоположни инстинкта. Той изпитваше две еднакво силни желания: да се предаде и да се бори. Онова, което последва, представляваше нещо средно между тези две желания, защото вълчето направи и едното, и другото. Покори се, докато индианецът почти го докосна, а после започна да се бори. Показа в миг зъбите си и ги впи в ръката му. Почти веднага нещо го перна по главата и то се прекатурна встрани. Тогава желанието му да се бори се изпари като дим. В него надделя детското и инстинктът да се покори. То се изправи на задните си лапи и започна да скимти. Но ухапаният по ръката човек се разгневи и вълчето получи нов удар по главата. То седна на земята и заскимтя силно, както никога досега.

Четиримата индианци се изсмяха още по-гръмогласно. Дори ухапаният се засмя. Те наобиколиха вълчето и продължаваха да се смеят, а то виеше от ужас и болка. И тъй както виеше и скимтеше, изведнъж дочу нещо. Индианците също доловиха шума. Вълчето вече знаеше какъв е този шум и нададе последен продължителен вой — по-скоро победен, отколкото жален, — после млъкна изведнъж и зачака

пристигането на майка си, тая свирепа и безстрашна майка, която нападаше и убиваше всичко и никога не изпитваше страх.

Тя тичаше и ръмжеше. Беше дочула писъците на вълчето и сега бързаше да го спаси.

Вълчицата скочи между тях. Разтревожена и войнствена, майката наистина изглеждаше страшна, но за вълчето тая нейна ярост беше приятна. То нададе слаб радостен вик и се спусна към нея, а човекообразните животни бързо се отдръпнаха няколко крачки. Вълчицата просто закри вълчето с тялото си и застана срещу хората с настръхнала козина, ръмжейки свирепо. Муцуната ѝ беше разкривена от злоба и мъст, а носът ѝ се гърчеше от върха чак до очите — тъй страшно беше нейното ръмжене.

Тъкмо тогава един от индианците неочаквано извика, „Киче!“ Гласът му беше пропит от изненада.

Вълчето почувствува, че майка му се усмири от тоя звук.

— Киче! — викна отново човекът, тоя път остро и повелително.

Тогава вълчето видя как майка му, безстрашната вълчица, прилекна ниско, коремът ѝ опря в земята, а тя заскимтя и примирително заклати опашка. Вълчето гледаше и не разбираше. То беше изумено. В него отново се надигна страхопочитание към човека. Неговият инстинкт не го беше излъгал. Майка му сама потвърждаваше това. Тя също прояви покорност пред животното човек.

Индианецът, който я беше извикал, дойде при нея. Той сложи ръка върху главата ѝ, а тя прилекна още по-ниско към земята. Не го ухапа, нито се опита да го ухапе. Другите мъже също дойдоха при нея, заобиколиха я и започнаха да я милват, но тя дори не се опита да им покаже колко неприятно ѝ беше това. Хората бяха крайно възбудени и вдигаха много шум. Вълчето счете, че тоя шум не означава опасност, и прилекна до майка си. Козината му все още настръхваше от време на време, но то правеше всичко възможно да се смири и подчини.

— Никак не е чудно! — каза един от индианците. — Нейният баща беше вълк. Майка ѝ наистина беше кучка; но нали брат ми я държа цели три нощи вързана в гората, когато се беше разгонила? И затова бащата на Киче беше вълк.

— Има вече година, откакто тя избяга, нали, Сив бобър? — забеляза друг индианец.

— Няма нищо чудно, Лакердов език — отвърна Сивия бобър. — Тогава имаше глад и за кучетата нямаше месо.

— Тя е скитала с вълците — каза трети индианец.

— Така изглежда, Три орли — отвърна Сивия бобър, като слагаше ръка върху вълчето, — и ето доказателството.

Вълчето изръмжа излеко при допира на ръката, а ръката се отдръпна, за да го цапне отново. Тогава вълчето скри зъбите си и се сгуши покорно на земята, а ръката пак се надвеси към него, почеса го зад ушите и започна да го гали по гърба.

— И ето доказателството — продължаваше Сивия бобър. — Няма съмнение, че майка му е Киче, но баща му е вълк. Ето защо в него има по-малко от кучето и повече от вълка. Неговите кучешки зъби са бели и нека името му да бъде Белия зъб. Казах вече. Това е мое куче. Нали Киче беше куче на моя брат? И нали брат ми умря?

Вълчето, което по тоя начин получи собствено име, все още лежеше и наблюдаваше. Известно време животните хора продължаваха да издават звукове с уста. След това Сивия бобър извади ножа си от ножницата, която беше завързана около шията му, влезе в горичката и отрязва един прът. Белия зъб не го изпускаше от очите си. Индианецът направи нарязи в двата края на тоягата и в тях върза ремъци от сурова кожа. Завърза единия ремък около врата на Киче, после я заведе при едно борче и омота другия ремък около дървото.

Белия зъб тръгна подир вълчицата и легна до нея. Лакердовия език протегна ръка и го повали по гръб на земята. Киче ги гледаше с безпокойство. Белия зъб пак започна да се страхува. Не можеше да спре съвсем ръмженето си, но не се опита да ухапе човека. Ръката с извити, разтворени пръсти галеше вълчето по корема и го търкаляше весело ту на една, ту на друга страна. Смешно и недостойно беше за него да лежи по гръб с вирнати във въздуха крака и в това положение се чувствуваше тъй страшно безпомощен, че цялата му природа негодуваше. Не можеше и да се брани. Ако животното човек беше намислило да му причини зло, Белия зъб съзнаваше, че не би могъл да избегне бедата. Нима можеше да побегне, когато и четирите му крака стърчаха във въздуха! Чувството на покорност го караше да овладее страха си и той само изтихо ръмжеше. Не можеше да не ръмжи, а и животното човек не се дразнеше от ръмженето му и не го удряше по главата. Странно наистина, но Белия зъб изпитваше необяснимо

чувство на удоволствие, когато ръката го галеше и се ровеше в козината му. Когато го объркаха на хълбок, той престана да ръмжи. Когато пръстите го гъделичкаха и се ровеха зад ушите му, чувството на удоволствие нарасна още повече. А когато човекът го погали за последен път, преди да го остави на мира и да си отиде, Белия зъб вече съвсем не се страхуваше. Той щеше често да изпитва страх в отношенията си с хората, но това беше залог за пълното другарство, което трябваше един ден да се установи между него и тях.

Малко по-късно Белия зъб долови странни шумове, които се приближаваха. Веднага ги определи, защото знаеше, че са гласове на животните хора. След няколко минути ония от индианското племе, които бяха изостанали по пътя, се прибраха. Надойдоха още мъже, много жени и деца — общо към четиридесет души — и всички бяха тежко натоварени с покъщнина и принадлежности за бивак. Индианците водеха със себе си много кучета, но и те като хората бяха натоварени с покъщнина. Изключение правеха само малките кученца. Всяко възрастно куче носеше на гърба си торба, здраво пристегнатата с ремъци около тялото му, тежка двадесет-тридесет паунда.

Белия зъб дотогава не беше виждал кучета, но видът им му подсказа, че те бяха от неговата собствена порода, макар и малко по-различни. Когато откриха вълчето и неговата майка, кучетата започнаха да се държат досущ като вълци и се нахвърлиха връз тях. Белия зъб настръхна, започна да ръмжи и раззина челюсти към кучетата, които с разтворени уста налетяха върху него като вълна. Той падна под тях и чувствуваше как острите им зъби се впиват в тялото му, но скоро сам започна да драще коремите и да хапе краката на ония от тях, които бяха връз него. Вдигна се страшна врява. Той дочу ръмженето на Киче, която се биеше за него; чу и виковете на животните хора, тъпите удари от тояги по телата на кучетата и болезнените писъци на онези, върху които попадаха ударите.

Само след няколко секунди отново се изправи на крака. Тогава видя как животните хора отпъждаха кучетата с тояги и камъни, за да го защитят и спасят от острите зъби на нему подобните животни, които все пак не бяха съвсем от неговата порода. И макар че в мозъка му не можеше да се породи ясна представа за едно тъй отвлечено понятие като справедливостта, все пак почувствува по свой начин, че у животните хора има справедливост, и опозна истинския им лик — те

творяха закони и ги привеждаха в изпълнение. Освен това направи му впечатление и силата, с която те прилагаха законите. За разлика от всички други животни, които беше срещал дотогава, животните хора не хапеха и не дращеа, а използваха силата на неодушевени предмети. И неодушевените предмети изпълняваха техните заповеди. Направлявани от тия странни същества, тояги и камъни литваха във въздуха като живи и причиняваха страшни болки на кучетата.

За неговия ум тая сила беше необикновена: сила непонятна, свръхестествена, божествена. В битието си на вълк Белия зъб не можеше да има каквато и да е представа за боговете. В най-добрия случай той можеше да разбере, че има неща, които изобщо не подлежат на разбиране. Но учудването и страхопочитанието, които тия животни хора бяха породили в него, приличаше донякъде на онова учудване и страхопочитание, което самият човек би изпитал, ако някое небесно същество застане на висок планински връх и оттам почне да хвърля мълнии с двете си ръце към тръпнещия от почуда свят в низините.

Най-после и последното куче беше отпъдено. Врявата стихна. Белия зъб ближеше раните си и размишляваше върху първите си впечатления от жестокостта на кучешката глутница и от приобщаването си към нея. Никога не беше предполагал, че неговата порода включва и други животни освен Едноокия, майка му и него самия. Мислеше, че те тримата представляват отделна порода, а сега изведнъж попадна на много други същества, които бяха от същата порода. И някъде дълбоко в него се зароди глухо недоволство, че още при първата среща тия сродни нему животни се бяха нахвърлили върху него с явно намерение да го унищожат. Негодуваше все тъй несъзнателно и срещу тоягата, о която бяха завързали майка му, макар че това беше дело на висшите същества — на животните хора. Това миришеше на робство, на примка, макар че не знаеше нищо за примки и за робство. Той беше наследил правото да скита, да броди и да лежи, гдето намери за добре, а сега посягаха върху това негово право и върху свободата му. Движенията на майка му бяха ограничени от дължината на някаква си тояга, която впрочем поставяше граници и на неговите собствени движения, защото още чувствуваше нужда от майка си и не можеше да се отдели от нея.

Това съвсем не му харесваше. Не му хареса и когато животните хора станаха и тръгнаха на път, защото едно малко животно човече хвана другия край на тоягата и поведе Киче като пленница след себе си, а след Киче вървеше Белия зъб, много загрижен и смутен от това неочаквано приключение.

Те тръгнаха по долината на потока, далече извън пределите, до които Белия зъб беше бродил, и най-после спряха в края на долината, гдето потокът се вливаше в река Маккензи. Тук, на брега на реката, няколко малки лодки стърчаха във въздуха, здраво привързани към побити в земята колове. Имаше и дървени скели за сушене на риба. На това място индианците устройваха бивака си. Белия зъб наблюдаваше всичко с учудване. Превъзходството на тия животни хора се проявяваше все по-силно с всяка измината минута. Те властвуваха над цялата глутница острозъби кучета. Сила лъхаше от тяхното превъзходство. Но вълчето се учудваше най-вече на тяхната власт над неодушевените предмети, на способността им да привеждат в движение тия неодушевени предмети и на умението им да променят самия облик на света.

Това го порази повече от всичко друго. Забеляза как те издигат скели от пръти, но това само по себе си не беше толкова забележително, понеже беше дело на същите същества, които умееха да хвърлят тояги и камъни на далечни разстояния. Но когато скелите от пръти бяха покрити с платна и кожи и се превърнаха в палатки, Белия зъб беше наистина изумен. Порази го големината на тия палатки. Те се издигаха навред край него — като някакви бързо растящи чудовища. Палатките заемаха почти цялото пространство, което можеше да обхване с погледа си. Страхуваше се от тях. Те се издигаха над него някак си заканително и когато вятърът ги разклащаше и издуваше, той лягаше от страх на земята, следеше движенията им с тревожен поглед и беше готов в миг да отскочи и побегне, в случай че решат да се нахвърлят върху него.

Но скоро страхът му от палатките изчезна. Виждаше жените и децата най-безнаказано да влизат и излизат от тях, виждаше как кучетата се опитваха понякога да се промъкнат в палатките, но биваха отпъждани с ругатни и камъни. По едно време се отдалечи от майка си и пролази предпазливо към стената на най-близката палатка. Към тая постъпка го подтикна любопитството, присъщо на всяко развиващо се

същество — необходимостта да се учи, да живее и да върши онова, което обогатява неговия опит. Пролази бавно и крайно предпазливо последната педя земя, която го делеше от палатката. Събитията през този ден го бяха подготвили за най-невероятни и немислими прояви на страшното, неизвестно. Най-после носът му опря в платнището на палатката. Почака, но нищо не се случи. Тогава започна да души странната тъкан, пропита с човешка миризма. Впи зъби в платнището и леко го дръпна назад. И този път нищо лошо не се случи, но платницата от другите страни на палатката се разклатиха. Тогава задърпа платнището още по-силно. Клатенето се усили. Това му достави истинско удоволствие. Започна да тегли платнището още по-силно и продължително, докато цялата палатка се разклати. Тогава викът на една индианка го уплаши и той припна обратно към майка си. Но след тая случка грамадните силуети на палатките вече не го плашеха.

Минута по-късно той пак остави майка си и тръгна да скита. Нейната тояга беше привързана към кол, забит в земята, и тя не можеше да го последва. Едно още неотрасло кученце — малко по-едро и по-възрастно от него — се приближаваше бавно, с надута и предизвикателна важност. Името на това пале; както разбра по-късно, беше Лип-лип. То беше придобило известен опит в борбата с други кученца и беше станало същински побойник.

Лип-лип беше от една порода с Белия зъб и съвсем не изглеждаше опасен, тъй като беше още малък; затова и Белия зъб се приготви да го посрещне дружелюбно. Но когато походката на палето стана твърда, а устните му се свиха и оголиха зъбите, Белия зъб също напрегна мускули и на свой ред показа зъбите си. Започнаха предпазливо да се дебнат в полукръг с ръмжене и настръхнала козина. Това трая няколко минути и се понрави на Белия зъб, който считаше дебненето за някаква игра. Изведнъж Лип-лип се хвърли връз него с удивителна бързина, ухапа го и веднага отскочи назад, Кучето го ухапа точно по рамото с незаздравялата още рана, отворена дълбоко, почти до самата кост. Белия зъб зави от болка и изненада, но още в следния миг се нахвърли яростно върху Лип-лип и започна да го хапе ядно, със злоба.

Но Лип-лип беше прекарал дните си в бивак и беше участвал в много борби с други малки кучета. Три пъти, четири пъти, шест пъти

неговите малки остри зъби се впиха в тялото на незнайния гост, докато накрая Белия зъб побягна с позорно скимтене към майка си, за да търси защита от нея. Това беше първата от многото борби, които той щеше да води с Лип-лип, защото от самото начало те бяха врагове, родени врагове, с нрав, който водеше неизбежно към нови, вечно повтарящи се сблъсквания.

Киче нежно облиза Белия зъб и се опита да му внуши да не се отделя от нея. Но неговото любопитство не познаваше граници и само след няколко минути той тръгна отново да разучава лагера. Натъкна се на едно от животните хора, а именно Сивия бобър, който беше седнал на земята с подвити колене и вършеше нещо с пръчките и сухия мъх, натрупани пред него. Белия зъб се приближи до човека и започна да го наблюдава. Сивия бобър издаваше някакви звуци с устата си и понеже Белия зъб не ги считаше за враждебни, пристъпи още по-близо до човека.

Жени и деца донасяха пръчки и клони на Сивия бобър. Явно беше, че тук се вършеше нещо важно. Белия зъб се приближи толкова, че дори докосна с нос коляното на Сивия бобър; тъй любопитен беше той, че вече беше забравил, че Сивия бобър е един от страшните животни хора. Изведнъж забеляза, че нещо страшно, прилично на мъгла, се издига от пръчките и мъха изпод ръцете на Сивия бобър. После нещо живо се появи между самите пръчки. То се виеше и въртеше, а цветът му беше като цвета на слънцето в небето. Белия зъб не знаеше нищо за огъня. Но той го привличаше, както го привличаше светлината при входа на пещерата в ранното му детство. Той пропъзля няколко стъпки, които го деляха от пламъка, после чу как Сивия бобър се смее над главата му и разбра, че тия звуци съвсем не бяха враждебни. След това опря нос в пламъка и изплезе език, за да го лизне.

За един кратък миг Белия зъб се вкамени. Страшното неизвестно се беше скрило между пръчките и мъха и го клъвна свиреп по носа. Той бързо отскочи назад и писна неудържимо от страх и изненада. Дочула писъците му, Киче се хвърли с ръмжене напред, до края на тоягата, и там се мятеше и беснееше ужасно, защото не можеше да му се притече на помощ. В същото време Сивия бобър се смееше гръмко, пляскаше с ръце по бедрата си и разправяше случката на хората край него, докато всички в бивака започнаха да се смеят гръмогласно, а

Белия зъб седеше на задните си лапи и квичеше неспирно — дребно, жалко и изоставено мъниче сред животните хора.

Той не беше усещал такава силна болка досега. Носът и езикът му бяха обгорени от живото нещо с цвета на слънцето, което беше изникнало изпод ръцете на Сивия бобър. Скимтеше и квичеше неспирно и всеки негов вой предизвикваше нов гръмовен смях у животните хора. Опита се да облекчи с езика си болките на носа, но езикът беше обгорен и допирът на двете болни места усили болката. Започна да скимти още по-силно и по-безпомощно от преди.

След това го обзе срам. Позна смеха и долови неговото значение. Не е дадено на човека да знае как някои животни познават смеха и разбират кога той е подигравателен. Белия зъб възприе смеха по свой собствен начин. Обзе го срам, когато разбра, че животните хора му се присмиват. Обърна; се и побягна, но не поради болката от огъня, а от смеха им, който му причиняваше още по-силна болка, понеже засягаше честолюбието му. Спусна се към Киче, която се мяташе в края на тоягата като побесняло животно — към тая Киче, която единствена в света не му се присмиваше.

Настъпи здрач, свечеряваше се, а Белия зъб лежеше до майка си. Носът и езикът продължаваха да го болят, но друга мъка го глождеше отвътре: тъгуваше по леговището си. Чувствуваше в себе си някаква пустота — липсваше му тишината и спокойствието на потока и на пещерата в скалите. Светът беше станал свръхнаселен. Той беше пълен с животни хора — мъже, жени и деца, — които вдигаха много шум и го дразнеха. Имаше и много кучета, които не преставаха да се боричкат и джафкат, да вдигат страшна врява и да създават бъркотия. Свършено беше със спокойното уединение на живота, който беше водил дотогава. Тук дори и въздухът трептеше от живот — той бръмчеше и шумолеше непрестанно. Тия шумове във въздуха ставаха ту по-силни, ту по-слаби, извисяваха се рязко нагоре и пак стихваха до шепот. Те действаха на нервите му, дразнеха неговите сетива, правеха го неспокоен, пораждаха всевъзможни тревоги в него и му навяваха чувство, че нещо винаги го грози.

Той наблюдаваше животните хора в бивака — те се движеха насам-натам, отиваха някъде и пак се връщаха. Белия зъб гледеше на тия животни хора почти тъй, както хората гледат на създадените от тях божества. Те бяха висши същества, истински богове. В неговия смътен

ум те изглеждаха също такива всемогъщи чудотворци, каквито самите богове са за хората. Те бяха съвършени същества, надарени със скрити и невероятни сили, властелини над всичко живо и неживо, способни да всяват послушание у всичко, което се движи, да вдъхват движение на всичко, което е неподвижно, и да творят живот от мъртвия мъх и сухото дърво — живот с цвета на слънцето, живот, който пари. Те бяха творци на огъня! Те бяха богове!

ВТОРА ГЛАВА

ПЛЕННИЧЕСТВОТО

Настанаха дни, в които опитът и познанията на Белия зъб растяха с часове. Докато Киче беше вързана за тоягата, той припикаше навред из бивака, винаги любознателен и готов да научи нещо ново. Скоро опозна почти всички привички на животните хора, но това не възбуди у него презрение към тях. Колкото повече ги опознаваше, толкова повече се убеждаваше в тяхното превъзходство и колкото по-често те проявяваха тайнствените си сили, толкова по-ярко изпъкваше приликата им с боговете.

На човека е отредено да страда, като вижда боговете си развенчани и олтарите им сринати в забвение; но вълкът и дивото куче, веднъж дошли при човека, за да легнат в нозете му, никога не изпитват подобно страдание. За разлика от човека, чиито богове са невидими, плод на въображението му, мъгляви и отвлечени образи, които не прилягат в одеждите на действителността, блудни призраци на възжелана доброта и мощ, неосезаеми превъплъщения на личността в селенията на духовете — за разлика от човека вълкът и дивото куче, когато дойдат при огнището, намират богове от плът и кръв, напълно осезаеми, които заемат място в пространството и на които е нужно време, за да осъществят целите и предназначението си. Не е нужно усилие на вярата, за да възприемеш подобен бог, и никакво усилие на волята не може да разколебае вярата в него. От такъв бог не можеш да побегнеш. Ей го там, застанал на задните си крака, с тояга в ръка, безкрайно могъщ и чувствен, гневен и любещ, бог и тайна, и мощ, обвити в плът, която кърви при нараняване и която е вкусна за ядене, както всяка друга плът.

Тъй гледаше на нещата и Белия зъб. Животните хора бяха божества несъмнено и неизбежно. Както Киче, неговата майка, се беше покорила на тези божества при първото извикване по име, така и той започна да им се покорява. Той им отстъпваше път и считаше това за тяхно неоспоримо право. Когато минаваха, той се отдръпваше от пътя им докато го повикваха, той отиваше при тях. Когато го заплашваха,

той се гушеше към земята. Когато го пъдеха, той бързаше да се махне, защото зад всяко тяхно желание се криеше власт, способна да наложи желанието им — власт, която причиняваше болки, която се проявяваше чрез юмруци и тояги, чрез летящи камъни и парещи удари с камшик.

Той им принадлежеше, както им принадлежаха и всички останали кучета. Постъпваше така, както му заповядваха. Дори тялото му беше тяхно и те можеха да го бият, да го тъпчат или едва да го търпят край себе си. Такъв беше урокът, който трябваше в скоро време да научи. Никак не беше леко за него да научи това, защото много от най-силното и най-яркото в неговата природа въставаше срещу повечето ст тия неща, и макар че ги възприемаше неохотно, той вече започваше някак си несъзнателно да ги харесва. Това значеше, че беше предоставил съдбата си в чужди ръце, че други вече носеха отговорността за съществуването му. Но в това имаше и известна изгода за него, защото винаги е по-лесно да се осланяш върху другиго, отколкото сам да се справяш с нещата.

Разбира се, това негово отдаване, телом и духом, на животните хора не стана изведнъж, в един ден. Той не можеше веднага да се прости с дивото си наследство и със спомена за Пустинята. Имаше дни, когато пролазваше до самия край на гората и се вслушваше в някакъв смътен глас, който го зовеше далече, много надалече. Той винаги се връщаше при Киче, неспокоен и унил, после започваше тихо и жално да скимти край нея и да ближе муцуната ѝ нетърпеливо, сякаш очакваше някакъв отговор от нея.

Белия зъб скоро опозна живота в бивака. Той се сблъска с несправедливостта и алчността на по-старите кучета, когато им се хвърлеше месо или риба за ядене. Разбра също, че мъжете са по-справедливи, децата по-жестоки, а жените подобри и по-склонни да му подхвърлят къс месо или някой кокал. А след две-три неприятни случки с майките на още недорасли кученца той разбра, че е за предпочитане да не се занимава с тия майки, да се държи колкото може по-далече от тях и да ги отбягва, когато ги види да идват към него.

Но онова, което тровеше живота му, беше Лип-лип. По-едър, по-възрастен и по-силен от него, Лип-лип беше избрал Белия зъб за своя жертва. Белия зъб беше винаги готов да се бие, но те двамата бяха от различни категории — неговият враг беше от по-тежка категория. Лип-лип стана кошмар за него. Колчем Белия зъб се отдалечеше от майка

си, побойникът веднага се появяваше изневиделица и тръгваше по петите му; ръмжеше по него, блъскаше го и вечно дебнеше сгода, когато наблизко нямаше ни едно животно човек, да се нахвърли върху него и го застави да се бие. Понеже Лип-лип неизбежно побеждаваше, тия борби му доставяха истинско удоволствие. Те се превърнаха в най-голямата радост в живота му, докато за Белия зъб те представляваха най-голямото страдание.

Тия непрестанни свади не уплашиха Белия зъб. Макар че именно той отнасяше по-голямата част от боя и винаги биваше побеждаван, духът му ни най-малко не отпадна. И все пак това се отрази зле върху него. Той стана злобен и мрачен. Неговият нрав беше свиреп по начало, още от рождение, но сега стана още по-свиреп поради това непрестанно преследване. Веселостта и игриливостта, тъй присъщи на неговата възраст, рядко се проявяваха. Никога не играеше и не се закачаше с други малки кученца в бивака. Лип-лип не позволяваше това. Щом Белия зъб се приближеше към тях, Лип-лип го погваше, блъскаше го и го тормозеше или започваше да се бие с него, докато го пропъди.

Тези неприятности отнеха много от детските радости в живота на Белия зъб, а държането му стана по-сериозно и неприсъщо за неговата възраст. Лишен от възможността да изразходва енергията си чрез игра, той се затвори в себе си и разви умствените си способности. Стана хитър. Разполагаше с достатъчно свободно време да размишлява върху всевъзможни хитрини. Понеже му пречеха да получава редовно дажбата си от месо или риба в часовете, когато се раздаваше храна на всички кучета в бивака, той стана изкусен крадец. Трябваше сам да дири храна за себе си и вършеше това добре, но кражбите му често вбесяваха индианките. Научи се да се провира като крадец навсякъде из бивака, да хитрува, да знае где какво става, както и да обмисля най-добрите начини и способности, за да избегне неумолимия си враг.

Още в първите дни, когато Лип-лип беше започнал да го тормози и преследва, Белия зъб му изигра една наистина твърде хитро скроена шега, чрез която изпита за пръв път сладостта на отмъщението. Както Киче примамваше към гибел кучетата от биваците, когато бродеше с вълците, така и Белия зъб подмами Лип-лип към устата на Киче, която жадуваше за мъст. Подгонен от Лип-лип, Белия Зъб отстъпи и започна да тича насам-натам между палатките. Той беше добър бегач, по-бърз

от всяко друго куче с неговия ръст, по-бърз и от самия Лип-лип. Но той път той нарочно не тичаше тъй бързо, както можеше, а се държеше едва на един скок разстояние пред своя противник.

Възбуден от гонитбата и близостта на жертвата си, Лип-лип забрави всяка предпазливост, забрави дори къде се намира, а когато се сети, беше вече твърде късно. Той тичаше с всички сили и заобикаляше една палатка, когато налетя на Киче, която лежеше вързана за тоягата. Лип-лип изписка от почуда, но в същия миг за наказание нейните челюсти се впиха злобно в тялото му. Тя беше вързана, но дори и това не му помогна да се освободи лесно от нея. Киче го прекатурна на земята, за да не може да побегне, и започна да го хапе и удря с острите си зъби.

Най-после Лип-лип успя да се търкулне далече от нея и да се изправи на крака — страшно разрошен, убит телом и духом. Козината му висеше на снопчета навред по тялото му, дето се бяха забивали зъбите ѝ. Той застана на мястото, гдето се беше изправил на крака, разтвори уста и писна жалостиво, като всяко малко кутре, но не можа дори да завърши воя си. Още докато виеше, Белия зъб се спусна към него и впи зъби в задния му крак. Лип-лип вече нямаше сили да се бори и побягна най-безславно, а неговата доскорошна, жертва го преследваше по петите и го дразнеше, докато той се прибра в палатката си. Тук жените му се притекоха на помощ и Белия зъб, превърнал се в малък беснеещ демон, най-после беше отпъден с дъжд от камъни.

Дойде денят, когато Сивия бобър реши, че няма опасност Киче да побегне, и я отвърза. Белия зъб ликуваше от радост, когато освободиха майка му. Той я придружаваше радостно навред из бивака и докато стоеше край нея, Лип-лип се държеше на прилично разстояние. Белия зъб дори се ежеше и пристъпваше към него с изопнати крака, но Лип-лип сякаш не забелязваше предизвикателството. Той не беше глупав и знаеше, че трябва да почака и да пипне насаме врага си, за да си отмъсти както трябва.

По-късно в същия ден Киче и Белия зъб стигнаха до края на гората край бивака. Той беше повел майка си натам стъпка по стъпка и когато тя спря, той се опита да я увлече още по-далече. Потокът, леговището, и тихата гора го зовяха и той искаше и тя да дойде. Изтича малко напред, после се спря и извърна поглед назад. Тя не помръдна от

мястото си. Той заскимтя умолително и започна да припка игриво навън-на-вътре из храсталаците. След това дотича отново при нея, лизна я по муцуната и пак изприпка напред. И тоя път тя не мръдна от мястото си. Той се спря и се вгледа в нея, цял в очакване и напрежение, но всичко бавно изчезна, когато майка му извърна глава и се загледа към бивака.

Нещо в него го зовеше нататък, към пустата безбрежна шир. Майка му също чу тоя зов; но тя беше доловила и друг, по-силен зов, който я теглеше към огъня и човека — зов, на който единствен вълкът измежду всички животни може да откликне, вълкът и неговият брат, дивото куче.

Киче се извърна и тръгна бавно към бивака, който я теглеше по-силно, отколкото ѝ тежеше тоягата, към която я привързваха. Невидимите и тайни сили на боговете все още я държаха здраво в своята власт и не ѝ позволяваха да побегне. Белия зъб седна под сянката на един бряст и тихо заскимтя. Навред лъхаше на бор. Нежното ухание на гората изпълваше въздуха и му напомняше дните на волна свобода, преди да попадне в плен. Но той беше малко, недорасло кутре и зовът на неговата майка беше далеч по-силен от тоя на човека или на Дивата пустиня. Той се беше осланял на нея всеки миг от досегашния си кратък живот. Далеч беше денят, когато щеше да стане независим. Той стана и тръгна унило към бивака, но се спря веднъж-дваж и се вслуша в зова, който все още долиташе от дълбочината на гората.

В Дивата пустиня майката не живее дълго при рожбите си, но под властта на човека това време често пъти е още по-кратко. Така се случи и с Белия зъб. Сивия бобър беше задлъжнял към индианеца Три орли, който се готвеше да от пътува нагоре по течението на река Маккензи, към Голямото робско езеро. Парче червено сукно, една мечка кожа, двадесет патрона и Киче му послужиха да изплати дълга си. Белия зъб видя, че вземат майка му в лодката на Три орли, и се опита да иде с нея, но само с един удар Три орли го изхвърли обратно на брега. Лодката отплава, той скочи във водата и заплува след нея, без да обръща внимание на резките викове на Сивия бобър, който го зовеше назад. Белия зъб пренебрегна заповедите дори на животното човек, на своя бог — в такъв ужас беше изпаднал при мисълта, че изгубва майка си.

Но боговете са свикнали всички да им се подчиняват и Сивия бобър скочи гневно в друга лодка, за да го догони. Когато го настигна, той посегна, пипна го за кожата над врата и го извади от водата. Той не го сложи изведнъж в лодката, а както го държеше във въздуха с една ръка, започна да го налага с другата. Това наистина беше бой, страшен и жесток. Ръката му беше тежка. Всеки удар причиняваше болка, а той му нанесе много удари. Блъскан от ударите, които се сипеха като град по него ту от тази, ту от другата страна, Белия зъб се мятеше безпомощно насам-натам, като силно разлюляно махало на стенен часовник. Той изпитваше най-различни чувства. Най-напред изпита дълбока изненада, после го обхвана внезапен страх и той изквича няколко пъти, по веднъж след всеки удар, но веднага след това изпадна в истински гняв. Неговият див, свободен дух се прояви и наложи — той се озъби и заръмжа безстрашно, и то право в лицето на разгневеното божество. Но това сякаш засили гнева на божеството. Ударите зачестиха и станаха все по-тежки, нанасяни тъй, че да болят колкото може повече.

Сивия бобър продължаваше да удря, а Белия зъб продължаваше да ръмжи. Но това не можеше да трае безкрайно. Един от двамата трябваше да отстъпи и Белия зъб отстъпи. Отново изпита страх. За пръв път с него постъпваха така.

Случайните удари с тояга и камъни, които беше получавал дотогава, приличаха на милувки в сравнение с тоя бой. Той спря да ръмжи и започна да вие и квичи. За известно време всеки нов удар предизвикваше нов силен рев, но страхът му прерасна в истински ужас, а квиченето му се превърна в непрекъснат вой, който не беше в такт със сипещите се по него удари.

Най-после Сивия бобър престоя да удря. Белия зъб висеше като пребит във въздуха и продължаваше да скимти. Изглежда, че това задоволи неговия господар и той го хвърли грубо в дъното на лодката. Междувременно течението беше понесло ладията надолу по реката и Сивия бобър грабна веслото. Белия зъб му пречеше да гребе и той го блъсна гневно с крак. В тоя миг свободолюбивият дук на Белия зъб се прояви отново и той впи зъби в мокарина на Сивия бобър.

Боят, който беше получил преди малко, не можеше да се сравни с боя, който му нанесоха сега. Гневът на Сивия бобър беше ужасен; не по-малко ужасен беше и страхът на Белия зъб. Той опита върху гърба

си не само ръката на господаря си, но и твърдото дървено весло и когато се намери отново на дъното на ладията, цялото му малко телце беше просто смазано от бой. Сивия бобър пак го ритна, но тоя път нарочно, без повод. Белия зъб не посмя да ухапе отново крака. Пленничеството го научи на още нещо: никога, при каквито и да е обстоятелства, да не хапе бога — негов господар и повелител, защото тялото на неговия господар и повелител беше свещено и не биваше да бъде осквернявано от зъбите на такива нищожни твари като него. Това очевидно представляваше най-голямото от всички възможни престъпления, единствената обида, която не можеше да отмине незабелязано и да остане ненаказана.

Когато лодката спря на брега, Белия зъб продължаваше да лежи неподвижен на дъното и да скимти тихо, очаквайки да разбере волята на Сивия бобър. А волята на Сивия бобър беше той да слезе от лодката и затова веднага беше захвърлен грубо на брега. При падането удари тежко едната си страна и болките по пребитото му тяло се усилиха отново. Треперейки, той се изправи с мъка на крака и започна да скимти. В това време Лип-лип, който бе наблюдавал сцената от брега, се спусна връз него, събори го на земята и впи зъби в тялото му. Белия зъб нямаше сили да се брани и щеше да пострада твърде зле, ако кракът на Сивия бобър не беше излетял тъй внезапно и силно, че подхвърли тялото на Лип-лип високо във въздуха и той се сгромоляса на няколко метра встрани. Ето това беше правдата на животните хора; и тогава въпреки жалкото състояние трепет на благодарност премина по тялото на Белия зъб. Той тръгна послушно по петите на Сивия бобър, накуцвайки, премина през целия бивак и стигна до палатката.

От тази своя преживелица Белия зъб научи, че боговете запазват за себе си правото да налагат наказания и не го предоставят на понизшите същества, които се намират под тяхна власт.

През тази нощ, когато всичко утихна, Белия зъб си спомни за майка си и затъгува по нея. Той тъгуваше твърде велегласно и воплите му събудиха Сивия бобър, който стана и пак го наби. След това вече тъгуваше по-тихо в присъствието на боговете. Понякога обаче, когато сам стигаше до края на гората, той даваше воля на мъката си и я изливаше със силно скимтене и продължителен вой.

Тъкмо през тоя период от живота си Белия зъб можеше да се вслушва в смътния глас, който му навяваше спомени за леговището и

потока, и пак да избяга в Дивата пустиня. Споменът за неговата майка го задържаше. Както животните хора излизаха да ловуват и се връщаха обратно в бивака, така и тя някой ден можеше да се върне в малкото поселище. И тъй той продължаваше да търпи пленничеството и да очаква завръщането ѝ.

В края на краищата това пленничество не беше изцяло лошо. Много неща будеха любопитството му. Винаги се случваше нещо интересно. Странните дела на тия богове нямаха край, а той искаше да види всичко. Освен това вече започваше да разбира как да се държи, за да се погажда със Сивия бобър. Послушание, пълно и безпрекословно послушание, ето какво се изискваше от него; а в замяна на това той не ядеше бой и господарят му го търпеше край себе си.

Нещо повече — понякога дори сам Сивия бобър му подхвърляше някой къс месо и го бранеше от другите кучета, докато го изяде. А това късче месо беше много ценно за него. Странно наистина, но той ценеше даденото от Сивия бобър месо много повече, отколкото цяла дузина мръвки, получени от ръката на някоя от жените в бивака. Сивия бобър никога не го галеше и милваше. Може би тежката му ръка или справедливостта му, или неговата физическа сила, а може би всички тези неща оказваха въздействие върху Белия зъб; защото между него и неговия суров господар вече се зараждаше известно чувство на привързаност и дружба.

Веригите, които държаха в плен Белия зъб, го стягаха все по-силно и здраво по някакъв неясен и подъл начин, а може би и поради силата, която се криеше в тоягата, в камъка и в удара на стиснатия юмрук. Отличителните качества на животните от неговата порода, които ги бяха подтикнали още в незапомнени времена да дойдат при огнищата на хората, бяха качества, подлежащи на развитие. Те се развиваха в него, а животът на бивака, колкото и пълен да беше с неволи, по някакви тайнствени пътища му ставаше все по-мил. Белия зъб обаче не съзнаваше тази промяна. Той само тъгуваше по майка си, надяваше се, че тя ще се завърне, и жадуваше за предишния волен живот.

ТРЕТА ГЛАВА

НИЗВЕРГНАТИЯТ

Лип-лип продължаваше да трови живота на Белия зъб, и то тъй неумолимо, че той стана по-зъл и по-свиреп, отколкото беше редно за едно вълче. Той беше свиреп по природа, но сега свирепостта му надмина всяка граница. Славата му на зло същество се разнесе дори между животните хора. Когато се случеше някаква неприятност в бивака, вдигнеше се врява, започнеше боричкане между кучетата или пък някоя от индианките се развикваше, че ѝ е откраднато месо, всички предполагаха, че Белия зъб е замесен и дори че той е главният виновник. Никой не си даваше труд да разбере причините за това негово поведение. Всеки виждаше само последиците, а тези последици бяха лоши. Той беше жалък подлизурко и подъл крадец, непоправим пакостник и виновник за всички неприятности; и разгневените индианки крещяха в лицето му, че е вълк, че не го бива за нищо свястно и че положително ще свърши зле, а той ги гледаше с напрегнато внимание, докато го ругаеха, готов да отскочи встрани и да избегне удара от някой бързо хвърлен към него предмет.

В края на краищата той се почувствува низвергнат и отритнат от всички в бивака. Малките кучета следваха примера на Лип-лип. Те сякаш подчертаваха с държанието си, че между тях и него съществува известна разлика. Може би долавяха неговата хищническа природа и инстинктивно проявяваха онази неприязън, която домашното куче питае към вълка. Но, така или иначе, те всички участваха с Лип-лип в преследването на вълчето. И веднъж обявили се срещу него, те имаха достатъчно основание да го ненавиждат докрай. От време на време всяко от тях изпитваше силата на зъбите му. Трябва да се изтъкне в негова чест, че той нанасяше много повече рани, отколкото сам получаваше от тях. Можеше да срази мнозина в единична борба, но никога нямаше тази възможност. Почнеше ли борба с някое малко куче, сякаш по даден знак всички младоци от бивака изтичваха и се спускаха към него. Преследван от всички, той научи две важни неща: как да се брани, когато всички кучета го нападнат едновременно, и как

да нанася на всяко куче по възможност повече рани в най-кратко време. Да се задържи на нозе, когато го нападаше враждебната глутница, значеше да запази живота си; и той добре разбра това. В умението си да се държи на краката си той заприлича на котка. Възрастни кучета можеха да го блъскат назад или встрани и той наистина отскачаше назад или встрани — във въздуха или плъзгайки се по земята, — но винаги с нозе под себе си, застанал твърдо върху майката земя.

Когато кучетата искат да се бият, обикновено борбата им се предшества от известни подготвителни действия: те ръмжат, ежат се и пристъпват с изопнати крака. Белия зъб се научи да напада без тия предварителни приготовления. Всяко закъснение от негова страна даваше възможност на всички млади кучета да се спуснат срещу него. Той трябваше да действа бързо и бързо да изчезва. Затова не показваше предварително намеренията си. Той се хвърляше внезапно и впиваше зъби в тялото на врага си без никакво предупреждение, дори преди кучето да се е приготвило да го посрещне. Така той се научи да нанася бързи и тежки удари и разбра колко важно беше да изненада врага си. Всяко внезапно нападнато куче, на което той разкъсваше рамото или раздираше на ивици ухото, преди още то самото да разбере какво става, беше вече наполовина победено.

Освен това извънредно лесно беше да прекатури ненадейно нападнато куче; а веднъж съборено, то неизбежно излагаше на показ, макар и само за миг, меката долна част на шията си — най-уязвимото място, гдето всяко впиване на зъбите би могло да причини смърт. Белия зъб знаеше где се намира това място. Той беше наследил тая тайна направо от безброй поколения вълци и хищници. И тъй, когато нападаше, Белия зъб винаги действуваше по един и същ начин: най-напред издебваше кучето насаме, после го изненадваше и събаряше на земята и тогава впиваше зъби в меката част на шията му.

Понеже не беше още съвсем пораснал, челюстите му не бяха още достатъчно големи и яки да причинят смърт при ухапване по шията, но въпреки това много млади кучета шареха из бивака с изподрани гърла, което беше доказателство за истинските намерения на Белия зъб. А ето веднъж той издебна един от своите врагове сам в крайнината на гората и като го събори няколко пъти на земята, нахвърли се на гърлото му, успя да прегризе голямата му вена и кучето умря. Тогава в бивака

се вдигна страшна врява. Някой го беше видял, новината стигна до ушите на господаря на мъртвото куче, жените изведнъж си припомниха всички кражби на месо и много разгневени гласове не даваха мира на Сивия бобър. Той обаче решително пазеше входа на палатката, гдето беше прибрал виновника, и въпреки протестите на съплеменниците си не им позволи да задоволят своята мъст.

И кучетата, и хората намразиха Белия зъб. През тоя период от неговото развитие навред го дебнеше опасност. Зъбите на всяко куче и ръката на всеки човек бяха винаги готови да му причинят болка. Кучетата го посрещаха с ръмжене, а боговете с проклятие и камъни. Животът му беше пълен с напрежение. Той беше винаги нащрек, готов да напада или да отблъсква нападение, зорко следеше да не би внезапно и неочаквано да го замерят с нещо и всеки момент беше готов да действа бързо и хладнокръвно, да се хвърля напред с раззинати челюсти или да отскача встрани с предупредително ръмжене.

А той умееше да ръмжи по-страшно от всяко друго куче в бивака, било то младо или старо. Целта на ръмженето е да предупреди и сплаши противника, но и тук е необходима известна съобразителност, защото не винаги е уместно да се ръмжи. Белия зъб знаеше как да ръмжи и кога да ръмжи. Неговото ръмжене възплащаваше всичко свирепо, зло и страшно в него. Със сгърчен нос, с настръхнала на вълни козина, с език, който се въртеше навън като някое червено змийче, с прилепнали назад уши, с искрящи от омраза очи и със свити назад бърни, които оголваха острите му кучешки зъби, той можеше да застави почти всеки враг да спре и да се замисли, преди да го нападне. А тъкмо това мигновено колебание у врага, когато той не биваше нащрек, даваше на Белия зъб жизнено необходимата възможност да обмисли и реши как да действа. Често пъти предизвиканото по тоя начин мигновено колебание у врага ставаше по-дълго и се превръщаше в пълен отказ от борбата. От друга страна, когато някое възрастно куче проявяваше желание да го нападне, Белия зъб с грозното си ръмжене можеше да се оттегли с достойнство.

Отритнат от глутницата на малките кучета, неговият кръвожаден начин на борба и удивителната му ловкост заставяха глутницата скъпо да плаща за постоянното преследване, на което го подлагаше. Като не позволяваха на него, низвергнатия, да играе с глутницата, създаде се

такова положение, че нито едно малко куче не можеше да се отдели от останалите, защото Белия зъб не позволяваше това. Възприетата от него тактика да дебне в гората и да напада жертвите си неочаквано плашеше младите кучета и те не се осмеляваха да бродят сами. С изключение на Лип-лип те трябваше винаги да вървят вкупом, готови за дружна отбрана срещу създадения от тях самите страшен враг. Ако някое младо куче дръзваше да броди само край реката, то вече беше обречено на смърт или неминуемо трябваше да вдигне цялото селище на крак с отчаяното си квичене от болка и ужас, бягайки от вълчето, което го е нападнало из засада.

Но Белия зъб не спря своите покушения дори и след като кучетата разбраха напълно, че трябва да се движат винаги заедно. Той ги нападаше, когато ги издебваше насаме, а те го нападаха, когато бяха всички заедно. Появяването му само беше достатъчно да ги накара да се спуснат след него и в такива моменти обикновено го спасяваше неговата бързина. Но тежко на онова куче, което изпреварваше другите в гонитбата! Белия зъб имаше навика внезапно да се извърне към преследвача, изпреварил глутницата, и да го изпохапе както трябва, преди другите кучета да пристигнат. Това се случваше твърде често, защото когато го подгонваха, кучетата се увеличаха в преследването и забравяха да се пазят, докато Белия зъб никога не се самозабравяше. Докато тичаше, той поглеждаше крадешком назад и беше винаги готов да се извърне бързо и събори на земята увлечения в гонитбата враг, изпреварил другарите си от глутницата.

Младите кучета обичат да играят, но при създаването се положение игрите им се превърнаха в миниатюрна война срещу Белия зъб. Тяхното главно забавление беше да гонят сивото вълче — крайно сериозна игра, която криеше смъртна опасност. Той обаче никога не се боеше да странствува навред около бивака, понеже можеше да бяга далече по-бързо от тях. През времето, когато напразно очакваше завръщането на майка си, той неведнъж заставяше глутницата да препуска бясно след него в околните гори, но кучетата винаги губеха дирите му. Воят на глутницата и кучият лай го предупреждаваха за близостта на враговете му, докато той тичаше сам, плъзгайки се с безшумната си кадифена походка, като сянка, която се мярка между дърветата — също както баща му бе тичал преди с неговата майка. Освен това той познаваше по-добре от тях Дивата пустиня и всички

нейни особености. Една от любимите му хитрини беше да заличи следите си в някой поток, после да се изтегне спокойно в близкия гъсталак и да се вслушва в смутения лай на измамените кучета, които кръжаха недалеч от него.

Ненавиждан от кучетата и хората, неукротим, вечно преследван или сам преследващ другите, Белия зъб се разви бързо, но едностранчиво. В тоя климат любовта и доброто не можеха да виреят. Впрочем той нямаше и най-далечна представа за тия неща. Усвои един закон да се подчинява на силните и да подтиска слабите. Сивия бобър беше бог, беше силен и затова Белия зъб му се подчиняваше. Но всяко куче, което беше по-младо и по-дребно от него, беше слабо и трябваше да бъде унищожено. Той разви само своята сила и мощ. За да се справи с постоянните опасности, които можеха да причинят дори и смъртта му, в него се развиха чрезмерно хищническите наклонности и способността му да се предпазва от враговете. Той стана по-подвижен от всички останали кучета, по-бързоног, по-ловък, по-хитър и зъл, по-тънък, но със стоманени мускули и яки сухожилия, по-издръжлив, по-свиреп, по-жесток и по-умен. Той трябваше да стане такъв, защото иначе не би могъл да издържи и да остане жив в неприязнената среда, в която беше попаднал.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

СЛЕДИТЕ НА БОГОВЕТЕ

През есента, когато дните ставаха по-къси и въздухът вече започваше да щипе от студ, Белия зъб намери сгода да избяга на свобода. Истинско безредие беше настанало в малкото селище през последните няколко дни. Хората сваляха палатките на летния бивак и племето се готвеше да потегли за есенния лов ведно с цялата си покъщнина. Белия зъб наблюдаваше приготовленията с трепет в очите, а когато палатките изчезваха една след друга и покъщнината се товареше в лодките край брега на реката, той разбра всичко. Лодките се откъсваха от брега една подир друга, а някои дори вече се губеха далече надолу по реката.

Белия зъб беше твърдо решен да остане. Той изчака удобен момент, измъкна се от бивака и побягна в гората. Тук скри следите си във водите на един поток, който беше започнал вече да замръзва. После пропълзя дълбоко в гъсталака и започна да чака. Времето минаваше, а той задряма и спа на пресекулки в продължение на няколко часа. Събуди го гласът на Сивия бобър, който го зовеше по име. Чуваха се и други гласове. Белия зъб ясно долови гласа на жената на Сивия бобър, която също взимаше участие в търсенето, както и гласа на Митсах, сина на Сивия бобър.

Белия зъб тръпнеше от страх и с мъка преодоля породилото се в него силно желание да излезе от скривалището си. След време гласовете заглъхнаха в далечината и малко по-късно той излезе от гъсталака, за да се нарадва на успеха си. Вече припадаше здрач и той си поигра известно време между дърветата, вкусвайки в пълна мяра радостта да бъде свободен. После най-неочаквано изпадна в униние поради самотността си. Той седна и се замисли, вслушвайки се в тишината на окръжаващата го гора, която го смущаваше. Страшно беше, че нищо не се движеше, че нищо не се чуваше. Струваше му се, че някаква невидима и неподозирана опасност го дебне отвред. Стъблата на грамадните дървета го изпълваха с подозрение, както и

техните тъмни сенки, в които може би се криеха всевъзможни опасности.

После стана студено. Нямаше ги затоплените платнища на палатките, дето можеше да се сгуши и стопли. Студът хапеше краката му и той повдигаше ту единия преден крак, ту другия. След това изви рунтавата си опашка, за да ги стопли с нея, а в същото време пред очите му израсна някакво видение. В това нямаше нищо необикновено. Редица картини като отражение на отделни спомени се занизаха в главата му. Той виждаше отново бивака с неговите палатки и пламтящи огньове. Отново чуваше пискливите ь асове на жените, сърдитите басове на мъжете и ръмженето на кучетата. Беше гладен и си припомни за късовете месо и риба, които му подхвърляха в бивака. Тук нямаше месо, нямаше нищо друго освен тая зловеща тишина, с която не можеше дори да се нахрани.

Дните, прекарани в плен, го бяха изнежили. Животът му беше протекъл, без той да се грижи за себе си, и това беше отслабило силите му. Той беше загубил навика сам да се грижи за себе си. А сега нощта вече се спускаше над него. Сетивата му, привикнали към движението и шума на бивака и към постоянната смяна на всякакви гледки и звуци, сега бездей-ствуваха. Нямаше какво да се прави, какво да се види, какво да се чуе. Той напрягаше сетивата си да долови и най-малкия звук, който би нарушил тишината и неподвижността на природата. Бездействието го плашеше и той смътно предчувстваше, че нещо страшно ще му се случи.

Той потрепера от страх. Нещо грамадно и безформено се спускаше към него. Това беше сянката на едно дърво, която се отдръпваше бързо назад с бягството на облаците по небето, засенчили дотогава лика на луната. Той се успокои и започна тихо да скимти, но скоро млъкна от страх да не би скимтенето да привлече вниманието на опасностите, които го дебнеха отвред.

Дървото, под което стоеше, силно изпука от нощния студ и го накара да завие от страх. Така се изплаши, че се спусна като безумен към малкото поселище. Обхвана го непреодолимо желание да бъде в близост с хората и да се чувства закрилян от тях. Ноздрите му сякаш долавяха миризмата на огньовете в бивака, а в ушите му ехтяха познатите шумове и викове на индианците. Той излезе от гората и се намери в една осветена от луната поляна, гдето нямаше нито сенки,

нито непроницаем мрак. Но от бивака нямаше дори и следа. Беше забравил — цялото поселище бе заминало нанякъде.

Белия зъб изведнъж спря, защото нямаше къде да иде. Започна да броди унило по пустата поляна, в която доскоро се издигаше бивакът. Напразно душеше купчините смет и изхвърлените от боговете парцали и ненужни дреболии. Колко би се радвал, ако някоя разгневена индианка започнеше щ го обсипва с дъжд от камъни или ако в яростта си Сивия бобър би стоварил върху него тежката си ръка. Той би дори приветствувал с истински възторг самия Лип-лип и цялата глутница от ръмжащи и подли кучета.

Белия зъб стигна до мястото, гдето доскоро се издигаше палатката на Сивия бобър, седна точно в средата и вирна муцуна към луната. Силни спазми присвиха гърлото му, той раззина челюсти и изля в сърцераздирателен вой мъката от самотата и страха, тъгата си по Киче, всичките си предишни страдания и неволи, както и напирашото в него предчувствие за нови беди и опасности. Това беше истински вълчи вой, привлечен, силен и тъжен — първият истински вой, който се беше изтръгнал от гърдите му.

Най-после се зазори и утринната светлина прокуди страховете му, но увеличи мъката от самотата. Голата пуста земя, която доскоро беше тъй пълна с живот, още повече усили унинието му. Скоро реши какво да прави. Навлезе тичешком в гората и тръгна надолу, по брега на реката. Тича цял ден, без да си почине, сякаш беше създаден да тича вечно. Стоманените му мускули не знаеха умора, наследствената му издръжливост го подтикваше към нови усилия и пак му даваше възможност да се носи напред, колкото и да го болеше тялото.

Там, дето реката криволичеше между надвисналите стръмни скали, той се катереше по високите ридове зад тях. Преброди и преплува много рекички и потоци, които се вливаха в голямата река. Често тичаше по тънката ледена кора, която вече се образуваше край самия бряг на реката, и неведнъж пропадеше в ледените струи, спасявайки с мъка живота си. През цялото време търсеше дирите на боговете и внимаваше да открие мястото, гдето са излезли на брега и тръгнали навътре към гората.

Белия зъб беше далече по-схватлив от повечето свои събратя, но все пак не можеше да съобрази, че трябва да държи сметка и за другия бряг на река Маккензи. Ами ако следите на боговете извеждат на

отвъдния бряг? Това изобщо не му мина през ума. След време, когато вече щеше да е пропътувал големи пространства, срещнал много реки и пътеки и станал по-възрастен и по-мъдър, той вероятно щеше да може да съобрази възможността дирите на хората да извеждат и на отвъдния бряг. Но тая способност щеше тепърва да се развие в него. Сега той тичаше наслука по отсамния бряг на Маккензи и никаква друга мисъл не му минаваше през ума.

Той продължи да тича и през цялата нощ. Срещаше какви ли не препятствия в мрака, но те само забавяха устрема Му, без да го смутят. Към пладне на втория ден той вече беше тичал непрекъснато цели тридесет часа и стоманените му мускули започнаха да се огъват. Само силата на волята му го тласкаше напред и все напред. Не беше хапнал нищо през последните четиридесет часа и гладът го омаломощаваше.

Силите му отпаднаха и поради честото му пропадане през леда в студените води на реката. Хубавата му козина сега беше изпокаляна. Широките възглавки на лапите му бяха изранени и кървяха. Той започна да накуцва и куцането му се увеличаваше с всеки изминат час. За зла орис небето потъмня и започна да вали сняг — мокър, лепкав, хлъзгав сняг, който застилаше земята под нозете му и така запълваше неравностите, че ходът му ставаше още по-труден и изморителен.

Сивия бобър беше решил да станува през нощта на отвъдния бряг на реката, защото там имаше повече дивеч. Но малко преди да се стъмни, Клу-куч, жената на Сивия бобър, съгледа един северен елен, който идеше на водопой към отсамния бряг на реката. Ако еленът не беше дошъл да пие вода и ако снегът не беше принудил Митсах да отклони ладията от пътя ѝ, ако Клу-куч не беше видяла елена и ако Сивия бобър не беше убил животното още с първия изстрел на пушката си, всички последвали събития щяха да се развият по друг начин. Сивия бобър едва ли щеше да станува на отсамния бряг на Маккензи и Белия зъб нямаше да мине край него, а щеше да върви напред и в края на краищата вероятно щеше да умре от глад или щеше да се присъедини към дивите си събратя, за да стане напълно като тях — истински вълк до сетния ден на живота си.

Настъпи нощта. Снегът валеше на още по-едри и гъсти парцали. Белия зъб скимтеше тихичко и продължаваше да тича, понакуцвайки и залитайки в мрака, когато изведнъж попадна на пресни дири в снега. Тия дири бяха толкова пресни, че той веднага се досети чии бяха те.

Започна да скимти от радост и тръгна по тях от брега на реката към близката гора. До ушите му долетя познатият шум на бивака. Скоро след това зърна пламъците на огъня, Клу-куч, която готвеше, и Сивия бобър, който беше седнал с подгънати нозе и дъвчеше парче сурова лой. В бивака имаше прясно месо!

Белия зъб очакваше да го набият. Тая мисъл го накара да се сниши към земята и да настръхне малко, но след това той продължи напред. Страхуваше се и ненавиждаше боя, който знаеше, че го очаква. Ала знаеше, че в замяна на тоя бой щеше отново да се радва на огъня, да се осланя на закрилата на боговете и да дружи с кучетата — една дружба с врагове, но все пак дружба, която задоволяваше нуждата му да общува с животни от неговата собствена порода.

Той се сниши почти до земята и пролази крадешком към светлината на огъня. Сивия бобър го видя и престана да дъвче лойта. Белия зъб пълзеше бавно, съвсем бавно, влачеше се и се мъknеше в пълно смирение и покорство. Той пропълзля право към нозете на Сивия бобър и с всяка измината педя пълзенето му ставаше все по-трудно. Най-после легна в краката на господаря си, в чиято власт сега се отдаваше доброволно телом и духом. Той дойде по свой почин да се сгрее при огъня на човека и да му се подчини. Тръпки преминаха по тялото му, очаквайки неизбежното наказание. Ръката на господаря се издигна над него и го принуди неволно да се сниши в очакване на удара. Ръката обаче не се стовари върху него. Той погледна крадешком нагоре. Сивия бобър тъкмо разчупваше парчето лой на две половинки! Сивия бобър му предложи парче лой! Много предпазливо и не без известно подозрение Белия зъб изпървом подуши лойта, после я взе и започна да яде. Тогава Сивия бобър заповяда да му донесат месо и застана да го пази от другите кучета, докато той ядеше. След това, благодарен и доволен, Белия зъб легна в краката на Сивия бобър, вгледа се в огъня, който го топлеше, после започна да мига в полудрямка, напълно уверен, че утрешният ден не ще го заvari да броди унило в мрачните гори. Не, утре той ще бъде в бивака на животните хора, при боговете, на които се беше отдал и от които щеше да зависи занапред.

ПЕТА ГЛАВА

ДОГОВОРЪТ

Към средата на декември Сивия бобър тръгна на път по горното течение на река Маккензи. Мит-сах и Клу-куч го придружаваха. Той сам караше една от шейните, теглена от кучетата, която беше наел или заменил. Мит-сах караше друга, по-малка шейна, в която бяха впрегнати по-млади кучета. Тя приличаше по-скоро на играчка, отколкото на нещо друго, но Мит сах беше във възторг от нея, понеже чувствуваше, че вече започва да върши работата на зрял мъж. Освен това той се учеше да кара и да обучава кучетата, а и самите кучета трябваше тепърва да свикнат с хамута. Независимо от това тая малка шейна беше от полза за всички, защото взеше към стотина паунда храна и домашни вещи.

Белия зъб беше виждал кучетата във впряг и затова не се възпротиви, когато и на неговата шия поставиха за първи път хамут, здраво натъпкан с мъх. Два ремъка го свързваха с друг ремък, който опасваше гърдите и гърба му. Именно към тоя ремък беше привързано дългото въже, което теглеше шейната.

Седем млади кучета образуваха впряга. Всички бяха родени преди девет-десет месеца. Само Белия зъб беше на осем месеца. Всяко куче беше привързано към шейната с отделно въже. Нямаше две въжета еднакво дълги, а разликата в дължината на които и да е две въжета беше поне колкото дължината на едно куче. Всяко въже беше завързано за една халка в предната част на шейната. Самата шейна Нямаше плъзгачи и представляваше най-обикновено возило от прави брястови кори, извити в предния си край, за да не затъва шейната в снега. Това нейно устройство позволяваше тежестта на товара, а и на самата шейна да се разпреди върху по-голяма снежна площ, което улесняваше движението при тоя ситнозърнест и мек сняг. Съблюдавайки същия принцип за възможно най-равномерното разпределение на тежестта, кучетата бяха завързани така, че въжетата им изхождаха като ветрило от носа на шейната, вследствие на което

нито едно от тях не можеше да върви по дирите на друго куче от впряга.

Това ветрилообразно впрягане на кучетата имаше и друго предимство. Понеже въжетата не бяха еднакво дълги, те не позволяваха на по-задните кучета да нападат онези, които тичаха пред тях. Ако някое куче искаше да нападне друго куче от впряга, то можеше да се извърне само към куче с по-късо въже; но тогава се намираше лице с лице не само с нападнатото куче, а трябваше да срещне и дългия камшик на водача на впряга. Но най-голямото предимство на ветрилообразното разпределение на кучетата във впряга се криеше в това, че кучето, което би пожелало да нападне друго куче пред него, трябваше да тегли шейната с удвоена сила, а колкото по-бързо вървеше шейната, толкова по-лесно беше за нападнатото куче да побегне напред. По този начин никое от задните кучета никога не можеше да настигне и да се изравни с някое от предните кучета. Колкото по-бързо тичаше разгневеното куче, толкова по-бързо тичаше и преследваното, тъй че в края на краищата всички кучета от впряга тичаха по-бързо. Благодарение на това шейната се движеше много по-бързо, а чрез тая забулена хитрост човекът проявяваше властта си над животните.

Мит-сах приличаше на баща си и притежаваше много от неговата мъдрост и съобразителност. Той беше забелязал отдавна, че Лип-лип често напада Белия зъб. По онова време обаче Лип-лип принадлежеше на друг господар и Мит-сах само нарядко се осмеляваше да хвърли скришом някой и друг камък по него. Но сега Лип-лип беше негово куче и той си отмъсти за миналите пакости на кучето, като го привърза към най-дългото въже. По този начин Лип-лип стана водач на впряга и това на пръв поглед беше чест за него, а всъщност съвсем го лиши от почест, понеже вместо сам да тормози впряга и да властвува над него, той беше намразен от всички останали кучета, които започнаха да го преследват.

Понеже Лип-лип беше привързан към най-дългото въже и тичаше начело на впряга, всички останали кучета го виждаха винаги пред себе си. Но те виждаха само рунтавата му опашка и задните му крака, а тая гледка съвсем не беше тъй страшна като остриите му бели зъби и настръхналата козина. Освен това, като го виждаха да бяга пред

тях, мислеха, както мислят всички кучета въобще, че той се опитва да побегне от тях, и затова те тичаха да го догонят.

Още щом тръгна шейната, всички кучета от впряга се спуснаха да гонят Лип-лип и гонитбата продължи през целия ден. Отначало той често се извърщаше към преследвачите си, готов да се нахвърли гневно върху тях, за да защити достойнството си, но в такива моменти Мит-сах го жилваше по муцуната с трийсетфутовия си камшик, направен от тънките черва на северен елен, и го принуждаваше да обърне гръб и отново да заприпка напред. Лип-лип имаше достатъчно смелост да се справи с кучетата, но не можеше да се справи с камшика и не му оставаше друго, освен да изопне дългото въже и да тича бързо, за да държи задните си крака далеч от зъбите на кучетата.

Но друга, още по-голяма хитрина се породила в главата на младия индианец. За да принуди кучетата да преследват водача на впряга с още по-голямо настървение, Мит-сах започна съвсем открито да любезничи с Лип-лип. Това негово предпочитание към водача на впряга предизвика ревност и омраза у всички останали кучета. Мит-сах нарочно даваше месо само на Лип-лип в присъствието на другите кучета и това просто ги вбесяваше. Докато Лип-лип поглъщаше месото под закрилата на Мит-сах, те беснееха край него, но винаги на достатъчно далечно разстояние от дългия език на камшика. А когато не можеше да му даде месо, Мит-сах отпъждаше надалеч останалите кучета и се преструваше, че уж дава месо на Лип-лип.

Белия зъб вършеше работата си с леко сърце. Той беше пропътувал по-голямо разстояние от другите кучета, преди да реши да се постави под властта на боговете, и знаеше по-добре от тях колко безполезно беше да се противопоставя на волята им. Освен това постоянните преследвания, на които беше подложен от цялата кучешка глутница, го научиха да цени много повече хората, отколкото събратята си. Той не беше свикнал да общува с кучетата от впряга. Киче беше почти забравена и всичките му помисли сега бяха насочени единствено към връзката му с боговете, които беше приел за свои господари. Затова той теглеше усърдно шейната, приучи се да спазва реда и стана послушен. Вярност и прилежание отличаваха работата му. Тия са основните качества на вълка и дивото куче, когато се опитомят, а Белия зъб притежаваше и двете качества в необикновено голяма мяра.

Между Белия зъб и другите кучета наистина съществуваха известни отношения, но те почиваха върху ненавистта и враждата. Той изобщо не привикна да играе с кучетата. Знаеше само да се бие с тях и често вършеше това, като си отмъщаваше стократно за всички ухапвания и рани, които беше получил през дните, когато Лип-лип възглавяваше глутницата. Но сега Лип-лип не беше водач, освен когато тичаше начело на впряга, на края на дългото си въже и подскачащата зад кучетата шейна. В бивака Лип-лип винаги се навърташе около Мит-сах, Сивия бобър или Клу-куч. Той не се осмеляваше да странствува далече от боговете, защото сега острите зъби на всички кучета го дебнеха и той изпита цялата горчивина на преследванията, на които Белия зъб беше подложен в миналото.

Когато Лип-лип изпадна в немилост пред събратята си, Белия зъб можеше лесно да стане водач на глутницата, но той беше твърде мрачен и прекалено самотен да пожелае това. За него беше достатъчно да набива от време на време другарите си. Иначе той почти не им обръщаше внимание. Те се отдръпваха от пътя му, когато той идваше към тях, а и най-смелото куче никога не дръзваше да му отнеме парчето месо. Напротив, те бързаха да изгълтат дажбата си от страх да не би той да им отнеме месото. Белия зъб добре знаеше закона: потискай слабия, подчинявай се на силния. Той изгълтваше своето парче месо колкото е възможно по-бързо и тогава тежко на онова куче, което още се бавеше с храната си! Едно само изръмжаване, съпроводено с оголване на белите му зъби, и това куче можеше на воля да излива негодуванието си към невъзмутимите звезди, докато Белия зъб дояждаше неговата дажба.

Наистина от време на време някое куче възроптаваше и избухваше, но биваше веднага усмирявано. Това даваше възможност на Белия зъб да поддържа силите си. Той пазеше ревниво положението си на независим самотник сред глутницата от кучета и често се биеше с тях, за да поддържа това си положение. Тия негови сбивания обаче бяха съвсем краткотрайни. Той беше твърде бърз. Преди още да разберат другите кучета какво става, той ги изпохапваше и окървявяваше. С една дума, те биваха побеждавани, преди да са почнали да се бият.

Белия зъб поддържаше между събратята си не по-малко строга дисциплина от дисциплината, която боговете налагаха на кучетата. Той

никога не им позволяваше да своеволничат и винаги ги заставяше да му се подчиняват. Помежду си те можеха да се държат, както намерят за добре. Това беше тяхна работа и съвсем не го засягаше. Но негова грижа беше и да ги застави да зачитат неговото уединение, да се отдръпват от пътя му, когато му скимнеше да мине край тях, и винаги да признават властта му. Достатъчно беше някое куче да настръхне едва забележимо, да смръщи нос или да изопне мускулите на краката си в знак на неподчинение, и Белия зъб веднага се нахвърляше върз него, безмилостен и жесток, както винаги, и бързо го убеждаваше, че е тръгнало по крив път.

Той беше наистина чудовищен тиранин. Властта му, беше твърда като стомана. Слабите той потискаше жестоко, е мъст. Не току-така беше прекарал ранните си дни в постоянна борба за съществуване, особено когато майка му и той, сами и без ничия помощ, преодоляваха всички неволи и смогнаха да оцелеят в жестоките условия на Дивата пустиня. И ненапраз-но беше научил да стъпва леко и тихо, когато край него минава същество с по-голяма мощ. Той потискаше слабите, но зачиташе силните. И, когато тръгна на дълъг път със Сивия бобър, той наистина се държеше смирено между възрастните кучета и биваците на странните животни хора, които срещаха по пътя си.

Месеците се нижеха един след друг, а те още пътеше-ствуваха със Сивия бобър. От дългото ходене и неспирното влачене на шейната силите на Белия зъб укрепнаха; а и умственото му развитие беше почти завършено. Той вече познаваше съвсем добре света, в който живееше. Мирогледът му беше мрачен и материалистичен. В неговата представа светът беше жесток и свиреп, без никаква топлина и нежност — един свят, в който изобщо не съществуват нежни чувства, в който няма нито ласки, нито обич, нито веселие.

Той не изпитваше обич и към Сивия бобър. Наистина неговият господар беше божество, но твърде жестоко божество. Белия зъб признаваше на драго сърце неговото господство, но това господство почиваше върху превъзходството на ума и грубата сила. В природата на Белия зъб имаше нещо, което го караше сам да желае това господство; иначе той не би се върнал от Дивата пустиня и не би изразил готовността си да се покори. Дълбоко в душата му се таяха още неизпитани чувства и възможности. Една блага дума от Сивия бобър или дори една ласка от неговата ръка биха могли да събудят тия

дремеци в него чувства; но Сивия бобър не казваше благи думи и не галеше. Нямаше той навик. Неговото превъзходство беше диво и жестоко, също като властта му над него — раздаваше справедливост с тояга, наказваше прегрешенията с удари, които предизвикваха болки, и награждаваше заслугите му не чрез нежност, а като се въздържаха да не го бие.

И тъй Белия зъб никога не узна какво щастие можеше да му донесе някоя ласка от ръката на човека. При това той не обичаше ръцете на животните хора. Винаги гледаше на тях с известно недоверие. Наистина тези ръце понякога му даваха месо, но много често му причиняваха болка. Трябваше да се пази от ръцете на животните хора. Те умееха да хвърлят камъни, да размахват тояги, цепеници и камшици и да нанасят удари с пестник. Дори когато го докосваха съвсем леко, те твърде ловко му причиняваха болка — щипеха го, извиваха ушите му или скубеха козината му. В чужди поселища се беше запознал и с ръцете на децата и узнал, че те причиняват жестока болка. Веднъж едно мъничко индианче, проходило съвсем отскоро, за малко не извади едното му око. Тия преживелици го принудиха да се отнася с подозрение към децата. Той просто не можеше да ги понася. Когато пристъпваха към него със зловещите си ръце, той веднага се изправяше на нозе.

Случи се така, че когато пребиваваха в едно поселище край Голямото робско езеро и се опита да се възпротиви на злото, което му носеха ръцете на животните хора, той внесе известно изменение във въглупения му от Сивия бобър закон — че единственият непростим грях беше да ухапе някой бог. В това поселище Белия зъб постъпи, както постъпват всички кучета във всички села — той тръгна да дири храна. Младо момче сечеше с брадва къс замръзнало еленово месо и дребни парченца отхвъркваха в снега. Промъкнал се натам да дири храна, Белия зъб се спря и започна да гълта дребните късчета месо. Той забеляза, че момчето остави брадвата и взе дебела цепеница в ръка. Белия зъб отскочи назад тъкмо навреме, за да избегне удара, който вече се стоварваше върху него. Момчето се спусна да го гони, но понеже не познаваше селото, той побягна между две палатки и се намери срещу висок отвесен скат.

Белия зъб нямаше как да избяга. Единственият път беше между двете палатки, но момчето пазеше този проход. То се приближаваше

бавно към жертвата си, готово да стовари вдигнатата цепеница. Тогава Белия зъб се разгневи не на шега. Той застана срещу момчето с настръхнала козина и започна да ръмжи. Момчето беше засегнало неговото чувство за справедливост, защото той беше усвоил добре закона за търсенето на храна. А този закон гласеше, че всички месни отпадъци, включително и дребните парченца замръзнало месо, принадлежат на кучето, което ги намери. Той не беше сторил нищо нередно, не беше нарушил закона, а на всичко отгоре това нищо и никакво хлапе се готвеше да го натупа. Белия зъб сам не разбра какво стана. Направи го в пристъп на дива ярост; и свърши всичко тъй бърже, че самото момче не можа да разбере какво се беше случило с него. Единственото нещо, което момчето наистина разбра, беше, че по някакъв необясним начин се намери прекатурнато в снега и че ръката, която държеше цепеницата, беше силно изпохапана от зъбите на Белия зъб.

Но Белия зъб знаеше, че е нарушил закона на боговете — беше впил зъби в свещената плът на едного от тях и сега трябваше да очаква най-страшното наказание. Той побягна към Сивия бобър и потърси закрила в нозете му. Скоро след това ухапаното момче пристигна ведно със семейството си, за да иска разплата. Но те си отидоха, без да си отмъстят на Белия зъб, защото Сивия бобър го защити. Същото сториха и Мит-сах, и Клу-куч. Белия зъб се вслушваше в словесната война, наблюдаваше гневните движения на спорещите и разбра, че постъпката му беше оправдана. Това му подсказа, че на този свят имаше различни божества — неговите богове и чуждите богове — и че между тях съществуваше разлика. Нямаше значение дали постъпваха справедливо или несправедливо с него — той трябваше да приема всичко, щом идеше от ръцете на неговите богове. Но той не беше длъжен да търпи неправдите на чуждите богове. Негово право беше да се бори със зъбите си срещу подобна несправедливост. И това беше един от законите на боговете.

Преди да се свечери, Белия зъб имаше възможност да научи и други подробности във връзка с този закон. Тръгнал сам в гората да бере дърва, Мит-сах срещна ухапаното момче. С него бяха и други момчета. Размениха се остри думи. После всички момчета се нахвърлиха върху Мит-сах. Положението му стана тежко. Отвред се сипеха удари връз него.

Отначало Белия зъб само наблюдаваше сбиването. Това беше работа на боговете и не го засягаше. Скоро обаче му дойде наум, че тези момчета бият Мит-сах — един от неговите собствени богове. Не може да се каже, че някаква разумна подбуда застави Белия зъб да извърши онова, което последва. Обхванат от дива ярост, той се хвърли напред и само с няколко скока се намери между биещите се. Пет минути по-късно момчетата припкаха по поляната, оставяйки кървави дири по снега за доказателство, че зъбите на Белия зъб не са стояли без работа.

Когато Мит-сах се завърна в бивака и разправи какво се беше случило, Сивия бобър нареди да дадат месо на Белия зъб. Той заповяда да му дадат много месо. Белия зъб се наяде до насита, после се изтегна в полудрямка край огнището, пропит от съзнанието, че законът беше утвърден.

Наред с тия преживелици Белия зъб скоро научи закона за собствеността и задължението собствеността да се брани. Само една стъпка го делеше от закрилата, която той оказваше на тялото на своя бог, до защитата на собствените вещи и имуществата на тоя бог; и Белия зъб направи тая стъпка.

Всичко, което принадлежеше на неговия бог, трябваше да се защитава и пази от целия свят, дори ако трябва да хапе другите богове. Не само че подобно действие само по себе си представляваше светотатство, но то беше свързано и с известна опасност. Боговете бяха всемогъщи и едно куче не може да мери сили с такива същества, но въпреки това Белия зъб се научи да застава безстрашно срещу тях, готов да води жестока борба. Дългът взе връх над страха, а боговете крадци се научиха да не пипат имуществото на Сивия бобър.

Във връзка с това Белия зъб научи нещо важно, а именно, че крадливите богове обикновено са и страхливи богове, готови да побягнат, щом се даде тревога. Научи също така, че само няколко секунди след като дадеше тревога, Сивия бобър пристигаше на помощ. Той научи, че крадците не побягваха понеже се страхуваха от него, а понеже се бояха от Сивия бобър. Белия зъб не вдигаше тревога с лай. Впрочем той никога не лаеше. Беше привикнал да се спуска връз неканения гост и при възможност да впира зъби в тялото му. Понеже беше мрачен и склонен да се уединява, а и съзнателно отбягваше другите кучета, той стана необикновено добър пазач на имуществото

на своя господар. В това отношение му помагаше и Сивия бобър, като го поощряваше и обучаваше как да постъпва. Затова пък Белия зъб стана още по-свиреп и неукротим и дори по-самотен от преди.

Месеците се нижеха един след друг и свързваха кучето и човека в още по-тесен и здрав съюз — стар, отдавнашен съюз, сключен между човека и първия вълк, който беше дошъл при него от Дивата пустиня. И подобно на всички други вълци и диви кучета, които бяха постъпвали по същия начин оттогава насам, Белия зъб сам си уясни подробностите на тоя съюз. Условията на договора бяха твърде прости: той даваше свободата си, а получаваше правото да притежава свой бог от плът и кръв. Храна и огън, закрила и дружба — ето някои от нещата, които получаваше от своя бог. В замяна на това той пазеше имуществото му, защитаваше го, трудеше се за него и му се подчиняваше.

Да имаш бог, значи да служиш. Белия зъб служеше, но със страх, а не с любов. Той не знаеше какво значи любов и не изпитваше ни едно нежно чувство. Киче беше само далечен и смътен спомен. При това той не само се беше отказал от Дивата пустиня и от своя род, когато се постави под властта на човека, но и самите условия на договора бяха такива, че ако срещнеше отново Киче, той не трябваше да изостави своя бог и да тръгне с нея. Неговата преданост към човека като че стана закон за него и тя взе връх над любовта му към свободата, рода и кръвта.

ШЕСТА ГЛАВА

ГЛАДЪТ

Пролетта вече настъпваше, когато Сивия бобър завърши дългото си пътешествие. Беше април и Белия зъб тъкмо навършваше една година, когато се прибраха в родното селище и Мит-сах го освободи от ремъците на впряга. Макар че не беше още напълно развит, Белия зъб беше най-едрото едногодишно куче в селото след Лип-лип. Беше наследил ръста и силата на баща си, едноокия вълк, и на самата Киче и вече почти достигаше на бой възрастните кучета в бивака, но още не беше наедрял както трябва. Тялото му беше тънко и стройно, а силата му се криеше в пъргавината на жилестите му мускули. Неговата козина имаше истинския сив вълчи цвят и външно той приличаше напълно на вълк. В жилите му течеше само една четвъртинка кучешка кръв, наследена от Киче, но тая кръв, макар и да беше от голямо значение за умственото му развитие, не беше оставила никакви външни отпечатъци по тялото му.

Той тръгна напосоки из селото и с чувство на тихо задоволство разпознаваше различните богове, които знаеше още преди дългото пътешествие. Тук бяха и кучетата — малките като него кучета, които растяха, и възрастните кучета, които не изглеждаха тъй едри и страшни, както ги беше запомнил. Сега вече не се боеше от тях толкова, колкото преди, и се разхождаше между тях с чувство на безгрижно спокойствие, което беше не само ново за него, но и твърде приятно.

Между тия кучета беше и Басийк — старо, посивяло псе, което на младини, само като покажеше зъбите си на Белия зъб, го заставяше да пълзи и да се крие вдън земи. От него Белия зъб беше научил доста неща за собственото си нищожество, а сега пак от него трябваше да научи за промяната и развитието, настъпили в него самия. Докато стареещият Басийк ставаше все по-слаб, Белия зъб заякваше в младостта си.

Подялбата на един току-що убит елен даде възможност на Белия зъб да схване, че кучетата сега бяха променили отношението си към

него поради нарасналата му сила. Той успя да докопа за себе си копитото и долната част на крака на елена, по която имаше доста месо. После се отдръпна от кучетата, които се боричкаха, скри се от погледа им в един гъсталак и започна да яде своя дял, но Басийк изведнъж налетя върху него. Без да мисли какво върши, Белия зъб на два пъти захапа Басийк и веднага отскочи встрани. Старият пес остана изненадан от смелостта и ловкостта на противника си, но не помръдна от мястото си, а се вгледа глупаво в Белия зъб; суровият червен кокал продължаваше да стои недокоснат между тях.

Басийк беше стар и добре съзнаваше нарастващата сила на кучетата, които беше тормозил в миналото. Това той схвана чрез редица горчиви унижения, с които трябваше по неволя да се примири, като за тая цел призоваваше на помощ цялата си мъдрост. В славните някогашни дни той би се нахвърлил върху Белия зъб в изблик на справедлив гняв. Сега обаче неговите чезнещи сили не му позволяваха да постъпи така. Той само настръхна и хвърли злобен поглед към Белия зъб, който беше отвъд кокала. Тоя поглед сякаш възкреси част от предишния страх на Белия зъб и той се усмири, сви се и отново стана мъничък, мислейки през цялото време как да се оттегли, без да загуби изцяло достойнството си.

И тъкмо в тоя момент Басийк направи голяма грешка. Ако се беше задоволил само със страшния и свиреп поглед, който беше хвърлил(към. Белия зъб, свадата щеше да завърши в негова полза. Белия зъб вече мислеше за отстъпление и щеше наистина да се оттегли и да остави кокала за него. Но Басийк неизчака. Той счете победата за спечелена и пристъпя към месото. Белия зъб слабо настръхна, когато Басийк наведе глава и излеко помириса месото. Дори тогава още не беше съвсем късно за Басийк да поправи грешката си. Ако беше застанал над месото с вдигната глава и искрящи от гняв очи, Белия зъб щеше да се оттегли. Но миризмата на прясното месо гъделичкаше ноздрите на Басийк и лакомията му го подтикваше да си хапне.

Това вече изчерпи търпението на Белия зъб. Още с пресни спомени за господството си над останалите кучета от впряга, той не можеше да остане безучастен, докато друг поглъщаше месото, което принадлежеше на него. И тъй по стар навик той се хвърли връз него без предупреждение. Още с първото захапване дясното ухо на Басийк беше разкъсано на парчета. Старият пес беше слисан от внезапното

нападение, но други, по-сериозни неща го сполетяха все тъй бързо и неочаквано. Той беше повален на земята, а гърлото му — прехапано. Докато се изправяше на нозе, младото куче на два пъти впи зъби в рамото му. Всичко стана със смайваща бързина. Той се хвърли безуспешно към Белия зъб и зъбите му гневно хлопнаха във въздуха. В следния миг носът му беше раздран, той залитна и започна да отстъпва заднишком от месото.

При новото положение ролите им се смениха напълно, Белия зъб застана настръхнал и ръмжеше над кокала, а Басийк стоеше настрана и се готвеше да се оттегли. Той не се осмеляваше да встъпи в бой с тоя млад и светкавично бърз побойник и почувствува отново, дори с още по-голяма горчивина, колко бързо го напускаха силите с идването на старостта. Направи героично усилие да запази достойнството и спокойно обърна гръб на младото куче и на кокала, сякаш и кучето, и кокалът не заслужаваха вниманието му, после важно и тържествено отмина нататък; и не спря да оближе кървящите си рани, докато не се скри от погледа на врага си.

Тази случка вдъхна още по-голяма вяра на Белия зъб в собствените му сили и го направи още по-горд. Сега вече той крачеше с голяма самоувереност между възрастните кучета и не беше дотам склонен към отстъпки в отношенията си с тях. Той сам никога не търсеше поводи за някоя свада. Напротив, странеше от подобни неприятности. Това не му пречеше да изисква уважение и зачитане от страна на останалите кучета. Държеше упорито за правото си да се движи навред, без да го безпокоят, и сам никога не даваше път на друго куче. С една дума, те трябваше да държат сметка за него, да го зачитащ и, нищо повече. Никой вече не можеше да го пренебрегва, както обикновено постъпваха с младите кучета и както впрочем все още се отнасяха с неговите другари от впряга. Тия млади кучета се държаха настрана, отдръпваха се от пътя на големите и често биваха заставяни да им отстъпват своите дажби месо. Но озадачените възрастни кучета считаха Белия зъб за равен на тях — тъй необщителен, самотен и мрачен, свиреп, недосегаем и чужд в уединението си, той никога не поглеждаше встрани. Те скоро разбраха, че беше далече по-благоразумно да не го закачат. Нито едно от тях не дръзваше да го предизвика, нито пък търсеше дружбата му. Ако те не го закачаха, и

той не ги закачаше — едно положение, което след няколко сбивания всички приеха за най-предпочитано.

Към средата на лятото с Белия зъб се случи нещо странно. Беше тръгнал да разгледа една нова палатка, издигната в края на поселището, докато той беше с ловците на хайка за елени, и тъй както си тичаше тихо и безмълвно, изведнъж се изправи пред Киче. Той спря за миг и се вгледа в майка си. Спомняше си съвсем смътно за нея, но все пак я беше запомнил, а това не можеше да се каже и за нея. Тя повдигна горната си бърна и изръмжа предупредително, както правеше отколе, и тогава нейният образ се избистри в паметта му. Неговото забравено детство и всичко което го свързваше с това познато ръмжене, изведнъж се възвърна. Преди да срещне боговете, тя беше за него център на самата вселена. Предишните чувства отново се върнаха и го завладяха. Той се хвърли радостно към нея, но тя го посрещна с острите си зъби и раздра муцуната му почти до самата кост. Той недоумяваше. Смаян и смутен, се отдръпна назад.

Киче всъщност не беше виновна. Една вълчица майка не може да помни рожбите си от преди година или повече.

Затова тя не позна Белия зъб. За нея той беше непознато животно, което при това се натрапваше най-нахално, а и сегашното й котило от малки вълчета й даваше право гневно да отпъди нахалника.

Едно от нейните малки вълчета пролази към Белия зъб. Те бяха братя по майка, но не знаеха това. Белия зъб помириса вълчето с любопитство, но Киче веднага се хвърли връз него и отново изподра муцуната му. Той се отдръпна още по-назад. Всички стари спомени и впечатления изчезнаха в миг и отминаха в дълбоката забрава, из която бяха възкръснали. Вгледа се в Киче, която лижеше малкото вълче и спираше от време на време, за да изръмжи към него. Тя не му беше нужна сега. Беше свикнал да се справя без нея и беше забравил колко много значеше тя за него преди. В неговия мир нямаше място за Киче, тъй както и той не бе нищо за нея.

Продължаваше да стои, глупав и смаян, забравил в ми [???] спомените си; и докато се чудеше защо го беше нападнала, тя се хвърли за трети път връз него с твърдото решение да го отпъди подалече от рожбите си. Белия зъб се остави да го прогонят от това място. Тя беше самка от неговата порода, а техният закон не му позволяваше да се бие със самките. Той нямаше представа за тоя закон,

който впрочем не беше никакво строго обобщение на мисли и изводи или дори поука, придобита от жизнения опит. Той чувствуваше това като тайствена повеля, като подбуда на неговия инстинкт — на същия инстинкт, който го караше да вие нощем към луната и звездите и да се бои от смъртта и от страшното неизвестно.

Месеците минаваха. Белия зъб ставаше все по-силен, по-тежък и по-едър, а неговият нрав се развиваше съобразно с наследените му качества и околната среда. Наследствеността му представляваше жизнен материал, който можеше да се оприличи на глина. Тоя материал криеше в себе си различни възможности и от него можеха да се направят много различни неща. Ваятел беше околната среда, която даваше конкретна форма на глината. Така, ако Белия зъб не беше дошъл при огъня на човека, Дивата пустиня щеше да направи от него истински вълк. Но боговете го поставиха в друга обстановка и новата околна среда го превърна в куче, което приличаше на вълк, но което все пак си оставаше куче, а не вълк.

И тъй неговият нрав се оформяше по твърде особен начин, съобразно с глината, от която беше направен, и въздействието на околната среда. Това беше неизбежно. Той ставаше все по-мрачен, по-необщителен, по-самотен и по-свиреп; и кучетата се убеждаваха все повече и повече, че беше за предпочитане да живеят с него в мир, отколкото във война, а и Сивия бобър го ценеше все повече с всеки изминат ден.

Макар Белия зъб да представляваше самото олицетворение на силата във всичките й разновидности, той все пак страдаше от една досадна слабост: не можеше да търпи да му се присмиват. Мразеше смеха на хората. Той нехаеше, ако те се смееха помежду си за каквото им скимне, стига да не се смеят на него. Но ако смехът им беше насочен към него, той мигновено изпадаше в бесен пристъп на ярост. Важен, мрачен и пълен с достойнство, смехът го хвърляше в ярост и той ставаше два пъти по-смешен. Смехът го вълнуваше и смущаваше тъй много, че той беснееше като демон в продължение на цели часове. Горко на онова куче, което го предизвикваше в такива минути. Той познаваше закона твърде добре и не смееше да излее яда си върху Сивия бобър, защото зад Сивия бобър лежеше цепеницата и самата божественост. Зад кучетата обаче лежеше само празно пространство и

те хукваха в това пространство, когато се появяваше Белия зъб, вбесен от смеха и подигравките на боговете.

През третата година от живота на Белия зъб страшен глад сполетя индианците, които живееха край река Маккензи. През лятото нямаше риба. През зимата елените не минаваха по обикновените места. Северните рогачи станаха рядкост, зайците почти изчезнаха, хищниците гинеха. Лишени от обикновената си храна и отслабнали от глад, те се нападаха един друг и се изяждаха. Само най-силните измежду тях оцеляваха. Боговете на Белия зъб също се изхранваха чрез лов. Старите и слабите измираха от глад. Тъжни вопли се разнасяха из поселището, гдето жените и децата съзнателно се лишаваха от малкото храна, с която разполагаха, за да нахранят измършавелите ловци с хлътнали от глад очи, които бродеха из горите в напразни усилия да намерят месо.

Гладът тласна боговете до такава крайност, че те започнаха да ядат меката кожа на мокасините и ръкавиците си, а кучетата гризяха хамутите, които опасваха гърбовете им, и кожените ремъци на камшиците. По-късно кучетата започнаха да се ядат помежду си, а и самите богове започнаха да ядат кучета. Най-слабите и по-некадърните биваха изяждани най-напред. Кучетата, които оставаха живи, гледаха и разбираха всичко. Няколко от най-силните и умните напуснаха огньовете на боговете, превърнали се сега в кланици, и побягнаха в горите, гдето измираха от глад или биваха изяждани от вълците.

В това време на страшна неволя и Белия зъб избяга в горите. Той беше по-пригоден от другите кучета към този живот, защото опитът от детските години му помагаше. Той стана особено вещ в дебненето на малки гадинки. По цели часове се криеше и следеше всяко движение на малката предпазлива катеричка — чакаше с удивително търпение, равно само на глада, който го измъчваше, докато катеричката се решише да скочи на земята. Дори и тогава Белия зъб не действуваше прибързано. Той изчакваше удобен момент, докато се увери, че ще сграбчи катеричката, преди тя да потърси спасение в клоните на някое дърво. Тогава и само тогава той се спущаше от прикритието си — като някакъв сив, невероятно бърз снаряд, който винаги попада право в целта — бягащата катеричка, която не бягаше достатъчно бързо.

Въпреки че успешно ловеше катерички все пак имаше едно неудобство, което не му позволяваше да живее и тлъстее от тях.

Нямаше достатъчно катерички. Той трябваше по необходимост да лови още по-дребни гадинки. Навремени гладът го мъчеше тъй жестоко, че го дори започна да изравя полски мишки от гнездата им в земята. Не се свенеше даже и да се бие с някоя невестулка, която беше не по-малко гладна от него и многократно по-свирепа.

През време на най-силните пристъпи ка глада той се промъкна като крадец към огньовете на боговете, но не отиде много близо до тях. Криеше се в гората, внимаваше да не го видят и крадеше заловения в примките дивеч, което впрочем се случваше много рядко. Той дори открадна един заек от примката на Сивия бобър, когато Сивия бобър, залитайки, с мъка се влачеше из гората и често се задъхваше и присядаше на земята от слабост.

Един ден Белия зъб срещна млад вълк, тъй измършавял и немощен, че просто залиташе от глад. Ако го самият не беше толкова гладен, може би щеше да тръгне с него и евентуално да се присъедини към дивите си събратя от глутницата. Но при сегашното положение той се нахвърли върху младия вълк, разкъса го и го изяде.

Щастието сякаш го покровителегваше. Всеки път когато гладът ставаше непоносим, той успяваше да убие нещо. А когато беше крайно изтощен, имаше щастието да не го срещне нито един от по-едриите хищници. Веднъж цяла глутница гладни вълци налетя връз него, но той беше силен, защото два дни беше ял един убит от него рис. Гонитбата беше дълга и жестока, но той беше по-охранен от тях и в края на краищата успя да ги надтича. И не само ги надтича, но като направи широк завой и се върна обратно по стъпките си, хвана един от изтощените си преследвачи.

След това напусна тия места и се запъти към долината, гдето се беше родил. Там, в старото леговище, той срещна Киче. Хитрата вълчица също беше избягала от негостоприемните огньове на боговете и се беше върнала в старото си убежище, за да даде живот на нови рожби. Само едно вълче беше останало живо от цялото котило, когато Белия зъб се вести натам, но и то нямаше да живее дълго. Трудно беше за един млад живот да оцелее в такъв глад.

Киче съвсем не посрещна приветливо своя отраснал вече син, но това не смути Белия зъб. Той беше станал по-едър от майка си. И тъй, той мъдро извърна гръб и тръгна нагоре по потока. При разклонението му сви наляво, намери леговището на риса, с който някога майка му се

беше сражавала ведно с него. Настани се в запустялото леговище и прекара целия ден в почивка.

В началото на лятото през последните дни на глада той среща Лип-лип, побягнал като него в гората, гдето беше гладувал доста порядъчно. Белия зъб налетя неочаквано върху него. Тичайки в обратни посоки в подножието на един стръмен рид, те се изпречиха един срещу друг тъкмо когато заобикаляха една канара. И двамата спряха в мигновена тревога и започнаха подозрително да се измерват с очи.

Белия зъб беше в отлично състояние. Добре беше ловувал и беше ял до насита цяла седмица наред. От последния си лов беше дори преял. Щом зърна Лип-лип, козината на гърба му веднага настръхна. Беше настръхнал съвсем неволно — едно физическо състояние, което в миналото винаги придружаваше душевното му състояние, породено от постоянното преследване и тормозене на Лип-лип. Тъй както в миналото настръхваше и ръмжеше при вида на Лип-лип, така и сега веднага настръхна и заръмжа. Нямаше време за губене. Всичко беше свършено както трябва и със завидна бързина. Лип-лип се опита да отстъпи, но Белия зъб го блъсна силно — рамо о рамо. Ударът повали Лип-лип и той се преметна на гръб. Зъбите на Белия зъб се впиха в измършавялото гърло. Настъпи предсмъртна агония, а през това време Белия зъб обикаляше наоколо нащрек и с напрегнати крака. След това продължи пътя си, като тичаше в подножието на стръмния скат.

Веднъж наскоро след тоя ден той стигна до окрайнината на гората, гдето една тясна и дълга поляна се спускаше надолу към река Маккензи. Той беше идвал и друг път на тая поляна, но тогава тя беше пуста, а сега беше заета от някакво поселище. Като се криеше в дърветата, Белия зъб спря да проучи положението. Гледката, звуците и миризмите му бяха познати. Та това беше старото поселище, преместено на ново място! Тоя път обаче гледката, звуците и миризмите се различаваха от онези, които беше оставил в деня на бягството си. Сега нямаше вой и плач. До ушите му долитаха звуци на доволство, а когато чу един гневен женски глас, той разбра, че тоя гняв идеше от сит стомах. Във въздуха се носеше миризма на риба. Имаше храна. Гладът беше свършил. Той излезе смело от гората, навлезе в бивака и тръгна право към палатката на Сивия бобър. Сивия бобър не беше там, но Клу-куч го посрещна с радостни викове и с цяла, току-що

уловена риба. Той легна на земята и зачака завръщането на Сивия бобър.

ВИСШИТЕ БОГОВЕ

ПЪРВА ГЛАВА

ВРАГ НА СВОЯ РОД

Ако в природата на Белия зъб имаше някаква, макар и незначителна заложба за побратимяване с неговите събратя, то тая заложба беше безвъзвратно унищожена, когато го направиха водач на впряга, защото сега кучетата го намразиха. Мразеха го за допълнителната дажба месо, която му даваше Мит-сах. Мразеха го за всички действителни и въображаеми милости, които получавахе; мразеха го за това, че винаги тичаше начело на впряга, а рунтавата му опашка и задните му крака неспирно се мятаха пред очите им и ги вбесяваха.

И Белия зъб ги мразеше също тъй жестоко. Никак не му беше приятно да бъде водач на впряга. Трябваше по принуждение да бяга пред лаещите по него кучета — всяко едно от които беше тормозил и обуздавал в продължение на цели три години, — а това беше повече, отколкото можеше да понася. Но трябваше да търпи или да загине, а животът, който кипеше в него, не желаше да погине. Щом Мит-сах дадеше заповед за тръгване, кучетата от впряга мигновено се спускаха след Белия зъб с див нестихващ лай.

Той не можеше дори да се брани. Речеше ли да че извърне към тях, Мит-сах запращаше хапещия край на камшика в муцуната му. Не му оставаше друго, освен да бяга — постоянно да бяга от тях. Не можеше да отблъсне виещата кучешка глутница само с опашката и задните си крака. Тия оръжия едва ли бяха подходящи, за да се справи с тях срещу многобройните безпощадни зъби. Ще не ще, трябваше да бяга, като с всеки скок напред насилваше своята природа и своята гордост и трябваше да тича през целия ден.

Никой не можеше да насилва своята природа, без тя да си отмъсти. Тъй отмъщава и косъмът, който, създаден да никне навън от кожата, ако е принуден да расте в обратна посока, се впила в тялото и създава люта гнойна рана. Тъй беше и с Белия зъб. Цялото му същество го подтикваше да се хвърли върху кучетата, които виеха по петите му, но волята на боговете не му позволяваше да стори това, а

зад тая воля, готов да я наложи, беше хапещият край на трийсетфутовия камшик, направен от еленови черва. И тъй сърцето на Белия зъб се късаше от мъка, а омразата и злобата му нарастваха съразмерно с жестокостта и неукротимостта на неговия нрав.

Ако някога живо същество е било враг на своя род, то Белия зъб беше това същество. Той не просеше милост и не знаеше пощада. По тялото му винаги личаха белези от зъбите на другите кучета. Но и той непрестанно оставяше белези по тях. За разлика от другите водачи на впрягове, които се гушеха близо до боговете за закрила, когато те спираха на бивак и отвързваха кучетата, Белия зъб презираше подобна закрила. Той ходеше смело из бивака и си отмъщаваше през нощта за всичко, което беше понесъл през деня. Когато още не беше водач на впряга, всички кучета бяха свикнали да се отдръпват от пътя му. Но сега положението беше друго. Възбудени от целодневното преследване на водача, подтиквани подсъзнателно от натрапената в мозъците им гледка, че той бяга от тях, опиянени от чувството за господство над него, което изпитваха през деня, защото го гонеха, сега кучетата не бяха склонни да отстъпват пред Белия зъб. Когато той се появяваше между тях, винаги наставаше сбиване. Всяка негова крачка се съпровождаше с ръмжене, тракане на зъби и лай. Самият въздух, който дишаше, беше наситен с омраза и злоба, а това само увеличаваше омразата и злобата у него.

Когато Мит-сах заповядваше на впряга да спре, Белия зъб се подчиняваше. Отначало това носеше неприятности на другите кучета. Всички вкупом се нахвърляха върху омразния водач, но нещата веднага взимаха друг обрат. Мит-сах застава на негова страна и дългият камшик плющеше в ръката му. Лека-полека кучетата разбраха, че когато впрягът спира по заповед, не трябва да закачат водача. Но когато Белия зъб спираше без заповед, на тях беше позволено да се нахвърлят върху него и да го разкъсат, ако могат. След няколко подобни неприятности Белия зъб никога не спираше без заповед. Той учеше бързо. От само себе си се разбира, че трябваше бързо да се учи, ако искаше да остане жив при необикновено суровите условия, в които му беше съдено да живее.

Но кучетата не можеха да разберат, че трябва да го оставят на мира в бивака. Те го преследваха и предизвикваха всеки ден, а урокът от предишната вечер биваше забравян и трябваше отново да се учи, за

да бъде пак тъй бързо забравен. При това омразата им към него имаше своите основания. Кучетата долавяха някаква разлика между неговата и тяхната порода и това само по себе си беше достатъчна причина за вражда. И те като него бяха опитомени вълци, но бяха опитомени от поколения насам. Пустинята отдавна не ги зовеше — за тях тя беше страшното неизвестно, винаги пълно със заплаха и винаги враждуващо. Но Пустинята все още запазваше властта си над него — тя прозираше в самата му външност, в действията и желанията му. Той беше неин символ, нейно олицетворение; тъй че когато кучетата му показваха зъбите си, те се бранеха от разрушителните сили, които дебнеха в сянката на гората и в тъмата отвъд огньовете на бивака.

Но кучетата все пак научиха един единствен урок — да се движат винаги заедно. Белия зъб беше прекалено страшен и никое от тях не дръзваше да излезе само срещу него. Те го нападаха дружно, иначе той би могъл да ги убие едно по едно само за една нощ. Така обаче той просто нямаше възможност да ги убие. Той можеше да прекатурне някое куче, но другите кучета веднага се нахвърляха върху него — преди той да се е спуснал и нанесъл смъртоносна рана в гърлото на кучето. При най-малкия изглед за свада всички кучета се събираха накуп и заставаха срещу него. Понякога те се караха помежду си. Но кавгите се забравяха, щом трябваше да се разправят с Белия зъб.

От друга страна, колкото и да се мъчеха, кучетата не можеха да убият Белия зъб. Той беше прекалено бърз за тях, твърде страшен и твърде умен. Той отбягваше опасните места и винаги успяваше да се изплъзне, когато се опитваха да го заградят. Изключено беше да го повалят на земята, защото нито едно от тях не беше в състояние да стори това. Краката му се държаха за земята със същата упоритост, с която той държеше за живота си. В тая нестихваща война между него и кучетата от впряга да държи краката си на земята, значеше да опази живота си и никой не знаеше това по-добре от Белия зъб.

И тъй той стана враг на своя род — на всички опитомени като него вълци, изнежени от огньовете на хората и отслабени от закрилата на човека. Белия зъб беше зъл и неумолим. Такова беше тестото, от което беше направен. Той обяви отмъстителна война на всички кучета и воюваше с тях тъй настървено, че Сивия бобър, тоя жесток дивак — не можеше да не се удивява на свирепостта на Белия зъб. Той се

кълнеше, че никога не е имало друго подобно животно, а и индианците от чуждите селища повтаряха същото, когато ставаше дума за броя на собствените им кучета, умъртвени от него.

Когато Белия зъб беше почти на пет години, Сивия бобър го взе със себе си на друго голямо пътешествие. Дълго време след това се говореше за щетите, които Белия зъб беше нанесъл на кучетата в много села край река Маккензи, отвъд Скалистите планини, надолу по Ежовата река, чак до Юкон. Той се наслаждаваше на отмъщението, което изливаше върху собствената си порода. Жертвите му бяха все обикновени, нищо неподозиращи кучета. Те не бяха подготвени за неговата бързина и устременост, за нападенията му без предупреждение. Те не знаеха, че той е светкавично бърз убиец. И докато се ежеха срещу него и пристъпваха предизвикателно с втвърдени крака, той не губеше време за сложни приготовления, а се хвърляше напред като стоманена пружина, в миг впиваше зъби в гърлата им и ги убиваше, преди да разберат какво става, преди да се съвземат от изненадата.

Той стана изкусен боец. Действуваше разумно, никога не хабеше напразно сили, никога не се боричкаше. Нямаше време за това, защото нападнаше бързо и също тъй бързо се оттегляше, когато не успяваше. Всички вълци отбягват телесен допир в борбата, но у него това чувство беше развито до крайност. Не можеше да понася по-продължителен допир с друго тяло. В това съзираше опасност. То го вбесяваше. Искеше да стои далече, да бъде свободен върху нозете си, без да се докосва до жива твар. Духът на Дивата пустиня все още беше в него и се проявяваше. Тоя дух беше станал още по-силен поради скитническия живот, който беше водил от ранно детство. Опасност се таеше в допира с чуждо тяло. Това беше примка, вечната примка, а страхът от нея беше скрит дълбоко в него — във всяка клетка на тялото му.

С една дума, непознатите кучета, които срещаше, не можеха да мерят сили с него. Той се изплъзваше от зъбите им. Или ги побеждаваше, или отскачаше встрани, и в двата случая напълно невредим. Естествено, имаше и изключения. Понякога се случваше няколко кучета да го нападнат едновременно и да го изпохапят, преди да може да побегне. Случваше се дори само куче да го ухапе

безнаказано. Но това беше случайно. Общо взето, той беше станал толкова изкусен боец, че винаги оставаше невредим.

Друго негово предимство се криеше в умението му правилно да определя времето и разстоянието. Естествено, той не вършеше това съзнателно. Не измерваше нито времето, нито разстоянието. Това ставаше някак си съвсем машинално. Имаше вярно око, а нервите му вярно предаваха видяното на мозъка. Сетивата му се допълваха отлично и действаха по-бързо и по-правилно, отколкото у обикновено куче. Нервите, умът и мускулите му работеха съгласувано. Когато очите му предаваха на мозъка бързи последователни образи на някое действие, мозъкът му без всякакво усилие определяше пространството, в което се развиваше действието, както и времето, необходимо за завършването му. Поради това той можеше да отбегне скока на някое куче и да се изплъзне от острите му зъби, а в същото време да използва и най-малката частица от секундата, за да го нападне. Тялото и мозъкът му работеха като съвършен механизъм. Заслугата за това съвсем не беше негова. Природата беше проявила по-голяма щедрост към него, отколкото към повечето животни и това беше всичко.

Беше лято, когато Белия зъб пристигна във форт Юкон. Сивия бобър мина голямото вододелно било между реките Маккензи и Юкон късно през зимата и прекара пролетта в ловуване из най-отдалечените западни възвишения на Скалистите планини. После, след разпукването на леда по Ежовата река, той си направи малка ладия и отплава надолу по реката до местовливането ѝ в река Юкон, малко под Северния полярен кръг. Тук се намираше фортът на известното дружество на Хъдзъновия залив. Имаше много индианци, обилна храна и небивало оживление. Това беше през лятото на 1898 година и хиляди златотърсачи отиваха нагоре по река Юкон, към Доусън и Клондайк. До крайната цел на пътуването им оставаха още стотици километри, въпреки че някои бяха пътували цяла година. Най-късото разстояние, което мнозина бяха изминали, за да стигнат дотук, беше 5000 мили, а някои бяха дошли чак от другия край на света.

Тук спря и Сивия бобър. Мълвата за златните залежи беше стигнала и до него и той беше дошъл с няколко вързопа кожи и друг вързоп с ръкавици и мокасини, шити с тънки черва. Той не би предприел такова далечно пътуване, ако не се надяваше на богата

печалба. Но онова, което очакваше, не можеше дори да се сравни с това, което наистина спечели. И най-смелите му мечти не надхвърляха по-голяма печалба от сто на сто, а той спечели хиляда на сто. И като истински индианец, той се зае да търгува грижливо и без да бърза, дори ако трябваше да прекара цялото лято и част от зимата, за да продаде стоката си.

Белия зъб видя за пръв път бели хора във форт Юкон. В сравнение с индианците, които познаваше, те му се сториха същества от друга порода — една порода на по-висши богове. Струваше му се, че притежават висша сила, а за него божествеността почиваше върху силата. Белия зъб не разсъждаваше за това, нито пък направи обобщение за надмощието на белите богове. Това беше само едно чувство, едно най-обикновено чувство и нищо друго, но все пак то беше доста силно. Както някога в неговото детство огромните размери на издигнатите от хората палатки го бяха поразили като проява на човешко могъщество, така удивен остана и сега от къщите и грамадния форт, изграден изцяло от дебели греди. Тук се криеше сила. Тия бели богове бяха силни. Те притежаваха по-голяма власт над материята, отколкото боговете, които познаваше дотогава, най-силен между които беше Сивия бобър. И все пак Сивия бобър изглеждаше като божество мъниче между тия и белолики богове.

Разбира се, Белия зъб само чувствуваше тия неща. Той не ги съзнаваше. Но животните действуват предимно по чувство, а не по разум; и всяко действие на Белия зъб сега почиваше върху чувството, че белите хора са по-висши богове. Отначало той се отнасяше с голямо недоверие към тях. Кой знае какви неизвестни ужаси се криеха в тях и какви неизвестни болки можеха да причиняват. Любопитен беше да ги наблюдава, но се боеше да не го забележат. През първите няколко часа беше доволен само да се промъкне край тях и да ги разглежда от безопасно разстояние. После видя, че нищо лошо не сполетява кучетата, които бяха близо до тях, и се приближи.

Но и той на свой ред привличаше тяхното любопитство. Неговият вълчи вид веднага биеше в очи и те го сочеха един на друг. Това го караше да бъде нащрек, а когато се опитваха да се приближат до него, той показваше зъбите си и се отдръпваше назад. Нито един не успя да го пипне с ръка и добре, че никой не стори това.

Белия зъб скоро разбра, че само неколцина от тези богове, не повече от десетина, живееха на това място. Всеки два-три дена към брега приближаваше параход — още една изумителна проява на мощ — и спираше за няколко часа. Бели хора слизаха от тия параходи и пак заминаваха нанякъде с тях. Струваше му се, че белите хора са безброй. През първите няколко дни той видя повече бели хора, отколкото беше виждал индианци през целия си живот. И с всеки нов ден те продължаваха да пристигат по реката, спираха за малко и после тръгваха отново нагоре по течението и изчезваха от погледа.

Но ако белите богове бяха всемогъщи, то кучетата им нищо не струваха. Белия зъб скоро откри това, като се смеси с онези, които слизаха на брега с господарите си. Те бяха различни на вид и ръст. Някои бяха късокраки, прекалено късокраки; други бяха дългокраки, прекалено дългокраки. Вместо козина те имаха косми, а космите на някои от тях бяха съвсем малко. И нито едно от тия кучета не умееше да се бие.

Понеже беше враг на своя род, Белия зъб считаше за редно да се бие с тях. Той стори това и скоро ги презря от дън душа. Те бяха нежни и безпомощни, вдигаха голяма врява, движеха се тромаво и се опитваха с груба сила да постигнат онова, което той постигаше с ловкост и хитрина. Те се нахвърляха с лай върху него. Той отскачаше встрани. Те не знаеха къде се е дянал; в тоя миг той ги удряше по рамото, прекатурваше ги и нанасяше смъртоносния си удар със зъби в гърлото.

Понякога тоя удар беше успешен и сразеното куче се търкулваше в праха, а глутницата индиански кучета, които чакаха, се нахвърляха и го разкъсваха на парчета. Белия зъб беше умен. Отдавна беше разбрал, че боговете се гневят, когато убиват кучетата им. В това отношение белите хора не правеха изключение. Затова когато поваляше и прегризваше гърлото на някое от техните кучета, той нарочно се оттегляше и предоставяше на глутницата да довърши жестокото дело. Тогава белите хора се втурваха и изливаха силния си гняв върху глутницата, а Белия зъб се изплъзваше невредим. Той застава на известно разстояние и гледаше как дъжд от камъни и тояги, брадви и всякаво оръжие се сипе върху другарите му. Белия зъб беше много умен.

Но и другарите му поумняха по свой начин, а в това отношение Белия зъб се учеше заедно с тях. Те разбраха, че могат да се забавляват най-добре тъкмо когато параходът спре на брега. След като първите две-три чужди кучета биваха повалени и убити, белите хора бързо откарваха кучетата си обратно на парахода и жестоко си отмъщаваха на виновните. Един бял човек, като видя как разкъсват пред очите му неговото куче, сетер, извади пистолета си и изстреля бързо шест пъти и шест кучета паднаха мъртви или смъртно ранени — още една проява на могъщество, която проникна дълбоко в съзнанието на Белия зъб.

Това достави удоволствие на Белия зъб. Той не обичаше породата си и беше достатъчно хитър, за да се изплъзне безнаказано. Отначало унищожаването на кучетата на белите хора само го развличаше. След време то се превърна в негово занятие. За него нямаше работа. Сивия бобър беше изцяло зает с търговията си и с трупането на пари. И тъй Белия зъб се навърташе край кея ведно с презряната шайка индиански кучета, очаквайки параходите. С пристигането на някой нов параход започваше развлечението. Няколко минути по-късно, преди белите хора да се окопитят, шайката вече се разпръскваше. Развлечението се преустановяваше до пристигането на следващия параход.

Но едва ли би могло да се каже, че Белия зъб беше член на тая шайка. Той не се смесваше с глутницата, стоеше настрана, винаги верен на себе си, а кучетата се бояха от него. Наистина той действуваше заедно с тях. Той започваше свадата с чуждото куче, а шайката чакаше. Когато повалеше чуждото куче, глутницата пристигаше да довърши жертвата. Трябва да се признае, че след това той се оттегляше и предоставяше на шайката да получи заслуженото от разгневените богове.

За него беше лесно да започне някоя свада. Достатъчно беше да се покаже пред чуждите кучета, когато те слизаха на брега. Щом го видеха, те налитаха върху него. Инстинктът ги тласкаше към това. За тях той олицетворяваше Дивата пустиня: неизвестното, страшното, винаги заплашващото — онова, което ги дебнеше в мрака край огньовете в онези безпаметно далечни времена, когато те се гушеха до огньовете и преобразяваха инстинктите си, учейки се да се боят от Пустинята, от която бяха дошли и която бяха изоставили като бегълци и изменници. От поколение на поколение през всички предишни поколения този страх от Дивата пустиня се беше вкоренявал в тяхната

природа. Векове наред Пустинята представляваше за тях ужас и смърт и през това време техните господари им разрешаваха да убият всичко, което идеше от Пустинята. По този начин те защитаваха както себе си, така и боговете, с които живееха в дружба.

И тъй, току-що пристигналите от топлия юг кучета, които слизаха по дървения мост на парахода и стъпваха на юконския бряг, трябваше само да зърнат Белия зъб, за да почувствуват непреодолимо желание да се нахвърлят върху него и да го унищожат. Те може би бяха най-обикновени градски кучета, но инстинктивният страх от Дивата пустиня все пак се таеше в тях. Виждаха пред себе си вълк, и то посред бял ден, и го виждаха не само със своите собствени очи, но и с очите на прадедите си и паметта им, наследена от безброй поколения, им казваше, че Белия зъб е вълк, и те си спомняха древната вражда.

Всичко това развеселяваше дните на Белия зъб. Ако външността му караше тия псета да налитат връз него, толкова по-добре за него и толкова по-зле за тях. Те гледаха на него като на законна плячка, но като на законна плячка гледаше и той на тях.

Ненапразно Белия зъб бе видял за първи път светлината на деня в усамотеното леговище и бе водил първите си битки с яребицата, невестулката и риса. И ненапразно детството му бе помрачено от преследванията на Лип-лип и цялата глутница кучета. Всичко това можеше да бъде другояче, а тогава и той щеше да бъде друг. Ако не беше Лип-лип, той щеше да прекара ранните си дни с другите малки кучета, щеше да прилича повече на куче и щеше да обича повече кучетата. Ако Сивия бобър имаше нежност и любов, той би могъл да събуди дълбоко задрямали чувства у Белия зъб и да развие добрите му качества. Но животът му беше протекъл по друг начин. Глината, от която бе направен Белия зъб, бе изваяна така, че той стана тъкмо такъв, какъвто беше — мрачен и Самотен, недружелюбен и жесток — враг на своя род.

ВТОРА ГЛАВА

ЛУДИЯТ БОГ

Във форт Юкон имаше малко бели хора. Те живееха отдавна по тия места. Себе си наричаха „кисело тесто“ и се гордееха с това име. Към другите хора, пристигнали наскоро в страната, изпитваха само презрение. Хората, които слизаха на брега от параходите, бяха пришълци. Наричаха ги „чечако“, но новите хора винаги се мръщеа, когато ги наричаха така. Те месеха хляба си със сода. Това беше незавидното различие между тях и хората на „киселото тесто“, които наистина замесваха хляба си с квас, понеже нямаха сода.

Впрочем всичко това беше без значение. Хората от форта презираха новодошлите и се радваха, когато ги сполетяваше някакво нещастие. Особено се радваха на поразииите, които Белия зъб и неговата шайка вършеа между кучетата на пришълците. Когато пристигаше някой параход, хората от форта винаги слизаха на брега, за да наблюдават зрелището. Те очакваха тия зрелища с не по-малко нетърпение от самите индиански кучета и скоро разбраха ролята на Белия зъб. Но имаше между тях един човек, който особено се наслаждаваше на това развлечение. Той пристигаше тичешком още при първия сигнал на приближаващия се параход; а когато приключваше и последната схватка и водената от Белия зъб шайка се разпръскваше, той се връщаше бавно към форта и по лицето му се четеше дълбоко съжаление. Понякога, когато някое нежно южно куче падаше и надаваше предсмъртен рев изпод остриите зъби на индианските кучета, тоя човек не можеше да се сдържа и започваше да скача и вика от възторг. И той винаги следеше Белия зъб внимателно с алчно желание да го притежава.

„Красавеца“ беше името, което другите мъже от форта бяха дали на тоя човек. Никой не знаеше собственото му име. Всички хора по тия места го знаеха само като Красавеца Смит. Той бе всичко друго, но не и красавец. Бяха му дали това име тъкмо защото беше напълно скаран с красотата. Той беше рядко грозен. Природата се бе показала скъперница към него. Преди всичко беше твърде дребен на ръст; и

върху това дребно тяло се мъдреше една поразителна малка глава. Главата му бе островърха. Всъщност, когато беше малък, дълго преди да почнат да го наричат Красавеца, неговите другарчета му бяха дали прякора „Топлийката“.

Отзад, още от темето, главата на тоя човек се спускаше полегато към врата, а отпред решително се спущаше към ниското необикновено широко чело. От челото надолу природата, сякаш смутена от скъперничеството си, беше изваяла чертите му с щедра ръка. Очите му бяха големи, а разстоянието между тях беше за още две очи. Лицето му беше наистина грамадно в сравнение с всичко останало. За да изпълни останалото пространство, природата го беше наградила с огромна изпъкнала челюст, широка и масивна, увиснала надолу, сякаш опираше в гърдите му. Това впечатление вероятно се дължеше на немощния му тънък врат, който не можеше да поддържа както трябва такава голяма тежест. Челюстта му го правеше да изглежда свирепо решителен. Но нещо липсваше в нея. Може би това се дължеше на нейната несъразмерност. Може би челюстта беше прекалено голяма. Както и да е, тя мамеше хората. Красавеца Смит беше известен надлъж и нашир като най-жалкия от всички страхопъзльовци и подлеци. Трябва само да се добави, че зъбите му бяха жълти и едри, а кучешките му зъби бяха по-големи от другите и личаха изпод тънките му устни като зъбите на някой пес. Очите му бяха жълтеникави и мътни, сякаш на природата не бяха достигнали боите и тя бе изцедила на едно място остатъците от всичките си туби. Същото можеше да се каже за косата му, която беше рядка и растеше твърде неравномерно, калножълта, щръкнала на кичури и снопчета по главата му, като избуяло и повалено от вятъра жито.

С една дума Красавеца Смит беше урод, но той не беше виновен за това. Такава беше глината, от която беше замесен. Той готвеше на другите хора във форта, миеше съдовете и вършеше черната работа. Те не го презираха. Отнасяха се с него по-скоро снисходително, с известно съчувствие, както се отнася човек към всяко онеправдано от природата същество. Освен това се страхуваха от него. Допускаха, че в гнева си той може да им пусне някой куршум в гърба или да сложи отрова в кафето им. Но някой трябваше да им готви, а Красавеца Смит въпреки недостатъците си умееше да готви.

Такъв беше човекът, който наблюдаваше Белия зъб, възхищаваше се от жестоките му подвизи и желаше да го притежава. Още в началото той се опита да любезничи с Белия зъб. Белия зъб не му обърна внимание. По-късно, когато тия любезности станаха по-настойчиви, Белия зъб настръхваше леко, зъбеше се и се отдръпваше. Този човек не му се харесваше. Изглеждаше му лош. Усещаше злото, което се крие в него, боеше се от протегнатата му ръка и от опитите му да говори кротко. Поради всичко това Белия зъб мразеше тоя човек.

По-простите същества възприемат доброто и злото твърде просто. Доброто облекчава, носи задоволство и слага край на болките. Затова никой не бяга от доброто. Лошото означава неудобство, съдържа заплаха и предизвиква болка и затова всички бягат от него. Белия зъб чувствуваше, че Красавеца Смит е лош. От недъгавото тяло и опакия ум на този човек се излъчваха по някакъв необясним начин — като изпарения от маларични блата — невидими струи на нещо нездраво и болно. Белия зъб схващаше не с разума си или само с помощта на петте си сетива, а чрез другите далечни и непознати чувства, че тоя човек е пълен със злоба и мъст и следователно е лош и трябва да бъде наказан.

Когато Красавеца Смит посети за първи път Сивия бобър, Белия зъб се намираше в неговия бивак. Още преди да се появи пред очите им, стъпките му отекнаха глухо в далечината и Белия зъб разбра кой иде и започна да настръхва. Той се беше изтегнал удобно на земята, но веднага стана и още с пристигането на човека пролази крадешком, като истински вълк, към отвъдния край на палатката. Той виждаше, че човекът и Сивия бобър водят някакъв разговор, но не знаеше за какво си приказват. По едно време човекът посочи с ръка към Белия зъб, а той изръмжа, сякаш ръката се свеждаше над него, макар че петдесет фута го деляха от нея. Човекът се засмя на това, а Белия зъб пропъзля към гората с хлъзгащата си походка, като извърещаше глава, за да го наблюдава.

Сивия бобър отказа да продаде кучето. Той беше забогатял от търговията си и нищо не му липсваше. При това Белия зъб беше твърде ценно животно, най-якото впрегатно куче, което беше имал дотогава, а и най-добрият водач на впряга. Нямаше друго куче като него ни по река Маккензи, ни по Юкон. Той умееше да се бие. Убиваше кучетата тъй лесно, както хората убиват комарите. (При тия

думи очите на Красавеца Смит блеснаха изведнъж и той започна бързо-бързо да облизва тънките си устни.) Не, Белия зъб не беше за продан, каквато и цена да му предлагаша.

Но Красавеца Смит познаваше добре индианците. Той често посещаваше бивака на Сивия бобър и винаги под дрехата му се криеше някоя и друга бутилка от тъмно стъкло. Едно от свойствата на ракията е да възбужда жажда. Сивия бобър започна да страда от тая жажда. Трескавото му гърло и обгореният му стомах жадуваха за все повече и повече от парливата течност, разумът му, замъглен от пиетието, с което не беше привикнал, му позволяваше да върши всякакви глупости, за да се снабди с това питие. Парите, които беше получил за кожата си, за ръкавиците и мокасините, започнаха да се стопяват. Те намаляваха все по-бързо и по-бързо и колкото повече изтъняваше кесията му, толкова по-невъздържан ставаше той.

В края на краищата той загуби всичко — и пари, и стока, и спокойствието си. Нищо не му остана освен жаждата — едно наистина страшно състояние, което ставаше все по-страшно с всеки нов ден. Тогава Красавеца Смит отново подхвана дума за продажбата на кучето, но този път предложената цена не беше в пари, а в бутилки и затова Сивия бобър беше по-склонен да го слуша.

— Хвани кучето и го вземи! — отсече той направо. Бутилките бяха донесени, а два дни по-късно Красавеца Смит се яви при Сивия бобър и рече:

— Хвани кучето!

Една вечер Белия зъб се промъкна в гората и легна, като въздъхна от задоволство. Страшният бял бог не беше там. От няколко дни желанието му да го докосне с ръка ставаше все по-натрапчиво и през това време Белия зъб трябваше да бяга от бивака. Той не знаеше какво зло му носят тия настойчиви ръце. Знаеше само, че те му готвеха някакво зло, и предпочиташе да стои по-далече от тях.

Едва беше легнал, и Сивия бобър се дотътра при него с олюляващи се крака, прекара кожен ремък около врата му и седна до Белия зъб, без да изпуска края на ремъка от ръката си. В другата си ръка държеше бутилка, която издигаше от време на време над главата си, обръщаше я с гърлото надолу и в същото време издаваше някакви гърлени бълбукащи звуци.

Така измина цял час. По едно време отека шум от стъпки по земята: някой идеше към тях, Белия зъб ги чу пръв и козината му настръхна, като разбра кой иде. А Сивия бобър продължаваше да кима глупаво с глава. Белия зъб се опита да измъкне леко ремъка от ръката на господаря си, но отпуснатите пръсти се свиха отново и Сивия бобър се разбуди.

Красавеца Смит пристигна в бивака и застана над Белия зъб, който изръмжа тихо към страшното същество и не изпускаше из очи движенията на ръцете му. Една ръка се протегна и започна бавно да се спуска към главата му. Тихото му ръмжене стана по-бързо и по-грубо. Ръката продължаваше бавно да се спуска, а той се сниши под нея, гледаше я със зъл поглед и ръмженето му ставаше все по-кратко и по-кратко, докато стигна връхната си точка с ускореното му дишане. Изведнъж той посегна да забие зъби като змия, но ръката бързо се отдръпна назад и зъбите хлопнаха напразно с остър звук. Красавеца Смит се уплаши и разгневи. Сивия бобър стовари юмрук по главата на Белия зъб, а той се прилепи към земята в почтително покорство.

Подозрителните очи на Белия зъб следяха всяко движение. Той видя как Красавеца Смит се отдалечи и след това се върна с дебела тояга. Тогава Сивия бобър му подаде края на ремъка. Красавеца Смит тръгна да си върви. Ремъкът се изопна. Белия зъб се опъваше. Сивия бобър го перна два-три пъти, за да го принуди да стане и да тръгне. Той се подчини, но със скок, връхлитайки върху непознатия, който го теглеше нататък. Красавеца Смит не отскочи встрани. Той очакваше това. Замахна изкусно с тоягата, спря устрема на Белия зъб и го повали на земята. Сивия бобър се засмя и кимна одобрително с глава. Красавеца Смит пак изопна ремъка и Белия зъб се изправи замаяно, като понакуцваше.

Той не се хвърли повторно. Един удар с тоягата беше достатъчен да го убеди, че белият бог умее да я върти както трябва, а той беше твърде умен, за да въстава срещу неизбежното. И тъй той тръгна мрачно по петите на Красавеца Смит с подвита опашка и с тихо, едва доловимо ръмжене. Но Красавеца Смит го следеше внимателно, готов да го халоса с тоягата.

Във форта Красавеца Смит го върза здраво и легна да спи. Белия зъб почака един час. После започна да гризе ремъка и за десетина секунди се освободи. Не беше губил време. Не беше гризал напразно.

Ремъкът беше прерязан напъряко, диагонално, също като с нож. Белия зъб погледна към форта и в същото време настръхна и изръмжа. После се обърна и затича към бивака на Сивия бобър. Не беше длъжен да се подчинява на този чужд и страшен бог. Беше се отдал на Сивия бобър и считаше, че и сега принадлежи на него.

Но онова, което се беше случило преди, се повтори с известна разлика. Сивия бобър пак го върза с ремъка и сутринта го предаде на Красавеца Смит. И тук именно се криеше разликата. Красавеца Смит го наби. Здравно завързан, Белия зъб можеше само да беснее безпомощно и да понася ударите. Налагаха го с тояга и с бич и Белия зъб изтърпя най-тежкия бой, който беше получавал през целия си живот. Дори страшният бой, който бе понесъл на младини от Сивия бобър, беше дребна работа в сравнение с тоя бой.

Красавеца Смит го биеше с голямо удоволствие. Наслаждаваше се на това. Той тържествуваше над жертвата си; очите му блестяха тъпо, когато въртеше тоягата или бича и слушаше как Белия зъб реве от болка и ръмжи безпомощно. Жестокостта на Красавеца Смит приличаше на жестокостта на всички подлещи. Готов да се унижи и лази в краката на силните — от страх пред юмруците им или от гневните им думи, — гой на свой ред изливаше отмъщението си върху по-слабите от него същества. Всичко живо обича властта, и Красавеца Смит не правеше изключение. Лишен от възможността да прояви власт над себеподобните си, той се нахвърляше върху по-слабите същества и чрез тях удовлетворяваше това чувство у себе си. Но Красавеца Смит не беше създал себе си и никой не можеше да го вини. Той беше дошъл на тоя свят с уродливо тяло и животински разум. Такава беше глината, от която беше направен, и светът не се беше потрудил да моделира тая глина по-внимателно.

Белия зъб знаеше защо го бият. Когато Сивия бобър завърза ремъка около врата му и го даде на Красавеца Смит, Белия зъб вече знаеше, че волята на неговия бог е той да тръгне с Красавеца Смит. И когато Красавеца Смит го остави вързан вън от форта, той знаеше, че волята на Красавеца Смит е той да стои там. Той беше въстанал срещу волята и на двамата богове, беше заслужил наказанието си. В миналото беше виждал кучетата да сменят господарите си, но беше виждал и да бият бегълците, както биеха и него. Той беше разумен, но в него се таяха сили, по-мощни от разума. Една от тях беше верността. Той не

обичаше Сивия бобър, но му оставаше верен въпреки изразената му воля и гнева му. Не можеше да не му бъде верен. Тая вярност представляваше една от особеностите на глината, от която беше направен. Това качество представляваше отличителна черта на неговата порода; особеност, която го отличаваше от всички останали породи; особеност, която беше помогнала на вълка и дивото куче да дойдат от Дивата пустиня при хората и да станат техни другари.

След боя Белия зъб беше довлечен обратно във форта, но тоя път Красавеца Смит го завърза за тояга. Не е лесно да се откажеш от един бог, тъй беше и за Белия зъб. Сивия бобър беше неговият особен бог и въпреки волята на Сивия бобър Белия зъб още държеше за него и не искаше да го остави. Сивия бобър му беше изменил и го беше изоставил, но това нямаше значение за него. Ненапразно се беше отдал телом и духом на Сивия бобър. Отдал се беше напълно и безрезервно и тоя съюз не можеше лесно да се разтрогне.

Затова през нощта, когато хората във форта вече спяха, Белия зъб започна да гризе тоягата, към която беше привързан. Тоягата беше суха и здрава и беше завързана тъй близо до шията му, че той едва можеше да я докопа със зъбите си. За да достигне тоягата, трябваше да напрегне до крайност мускулите си и да извие врата си като дъга, но дори и тогава едва можеше да впие зъби в тоягата, само да впие зъби. В края на краищата той успя да прегризе тоягата, но трябваше да вложи невероятно търпение в продължение на много часове. Смяташе се, че кучетата не могат да сторят подобно нещо. То никога не се беше случвало. Но Белия зъб успя да го стори. И рано призори избяга от форта с края на тоягата, увиснала на врата му.

Той беше умен. Но ако беше само умен и нищо повече, той не би се върнал при Сивия бобър, който вече на два пъти му беше изменил. Но той беше и верен и се върна, за да му изменят и трети път. Той пак позволи на Сивия бобър да го върже с ремък за врата, а и Красавеца Смит дойде отново за него. И тоя път беше бит още по-жестоко, отколкото преди. Сивия бобър гледаше безучастно, докато белият човек въртеше камшика. Той не го защити. То не беше вече негово куче. Когато свърши ооят, Белия зъб започна да повръща. Някое нежно южно куче би умряло от такъв бой. Но не и той. Неговата школа в живота беше по-сурова, а и самият той беше по издръжлив. Беше рядко жизнеспособен. Волята му да живее беше необикновено силна.

Но сега беше просто смазан от бой. Отначало не можеше да се движи и Красавеца Смит трябваше да го чака половин час. После, полусляп и с олюляващи се крака, той тръгна по петите на Красавеца Смит и се върна обратно във форта.

Тоя път го вързаха с желязна верига, далече по-яка от зъбите му, и той напразно се опитваше със силни и резки движения да измъкне закованата в гредата халка. Няколко дни по-късно, изтрезнял и разорен, Сивия бобър потегли нагоре по Ежовата река в далечното си пътуване към река Маккензи. Белия зъб остана в Юкон като собственост на един човек, повече от полупобъркан и крайно жесток. Но какво може да знае едно куче за лудостта? За Белия зъб Красавеца Смит беше истински, макар и ужасен бог. Тоя бог беше наистина луд, но Белия зъб не знаеше нищо за лудостта. Той знаеше само едно — че трябва да се подчинява на волята на тоя нов господар и да изпълнява всяка негова прищявка и приумица.

ТРЕТА ГЛАВА

В ПЛЕН НА ОМРАЗАТА

Под ръководството на лудия бог Белия зъб стана същински демон. Държаха го вързан с верига в малка барака зад форта и тук Красавеца Смит идваше да го тормози и дразни до вбесяване по различни начини. Той скоро разбра, че Белия зъб не може да понася да му се присмиват, и започна нарочно да му се присмива след всяка злостна и хитро скроена шега. Смехът му беше гръмогласен, пълен с презрение и като се смееше, Красавеца Смит сочеше подигравателно с пръст Белия зъб. В такива минути Белия зъб губеше разума си и в бесни пристъпи на гняв ставаше даже по-луд от Красавеца Смит.

По-рано Белия зъб беше само враг на своя род — макар и свиреп враг. Сега той стана враг на всичко живо и по-свиреп от преди. Той беше дразнен до такава степен, че започна сляпо и безразсъдно да мрази всички и всичко. Мразеше веригата, с която го връзваха, и хората, които надничаха към него през процепите на бараката, и кучетата, които идваха с хората и ръмжеха злобно към него, безпомощния. Той мразеше дори дъските на бараката, в която го държаха. Но преди всичко и над всичко мразеше Красавеца Смит.

Във всичко, което Красавеца Смит вършеше, за да дразни Белия зъб, имаше строго определена цел. Един ден край бараката се насъбраха доста хора. Красавеца Смит влезе вътре с тояга в ръка и сне веригата от врата на Белия зъб. Когато господарят му излезе, Белия зъб започна да се мята на всички страни, опитвайки се да докопа някой от стоящите навън. Той беше невероятно страшен. Тялото му беше дълго почти пет фута, раменете му се издигаха на два и половина фута от земята, а тежеше много повече от някой вълк, едър колкото него. От майка си беше наследил едрия кучешки ръст и тежеше над 90 паунда — без никакви тлъстини и нито грам излишно месо. Целият беше само мускули, кокали и сухожилия — тяло на боец в отлична форма.

Вратата на бараката се отвори отново. Белия зъб спря да беснее. Тук ставаше нещо необикновено! Той почака малко. Вратата се отвори още по-широко. Тогава тикнаха вътре едно огромно куче и вратата

хлопна и се затвори зад него. Белия зъб никога не беше виждал такова куче (то беше мастиф), но ръстът и свирепият вид на пришълеца не го смутиха. Ето най-после нещо, не дърво или желязо, а живо същество, върху което можеше да излее гнева си. Той се хвърли напред и острите му зъби раздраха шията на кучето. То разтърси глава, изръмжа хрипливо и скочи върху Белия зъб. Но Белия зъб беше и тук, и там, и навсякъде, винаги се изплъзваше и отбягваше удара, винаги се нахвърляше и захапваше кучето и пак отскачаше своевременно назад, за да не пострада.

Хората отвън крещяха и ръкопляскаха, а Красавеца Смит, забравил и ума, и дума от радост, се опияняваше от раните, които Белия зъб нанасяше на противника си. Още от началото нямаше никаква надежда за кучето. То беше твърде тежко и бавно. Накрая кучето беше измъкнато навън от господаря му, а в това време Красавеца Смит биеше Белия зъб с цепеница, за да го отпъди. Тогава всички разплатиха облога си и пари задрънкаха в ръката на Красавеца Смит.

Белия зъб започна да очаква с нетърпение събирането на хора край неговата барака. Това означаваше борба. А тя беше единственият начин, който му оставаше, за да изрази живота, който напираше в него. Тормозен, подтикван към омраза, той беше държан като затворник, за да няма друг отдушник на злобата си, освен когато господарят му намереше за добре да пусне друго куче против него. Красавеца Смит беше преценил добре силите му, защото Белия зъб винаги излизаше победител. Един ден срещу него пуснаха едно подир друго три кучета. Друг един ден напълно израсъл вълк, току-що уловен в гората, беше вкаран през вратата на бараката. А в един друг ден му се случи да се бие едновременно с две кучета. Това беше най-тежката му борба и макар че успя да умъртви и двете кучета, той самият беше полумъртъв в края на борбата.

През есента, когато падна първият сняг и тънки ледени кори плузнаха по реката, Красавеца Смит се качи заедно с Белия зъб на един параход, който отиваше нагоре по Юкон към Доусън. По това време Белия зъб си беше извоювал завидна слава в страната. Беше известен надлъж и нашир като „вълкът боец“ и клетката, в която го държаха на палубата на парахода, обикновено беше обградена от любопитни спътници. Той или беснееше и ръмжеше по тях, или

лежеше спокойно и ги изучаваше с хладна омраза. И защо да не ги мрази? Той никога не си зададе тоя въпрос. Омраза кипеше в него и тя просто замъгляваше разума му. Животът беше станал за него ад. Не беше създаден да понася затворническия живот, на който хората подлагат дивите зверове. А тъкмо така постъпваха с него. Хората го гледаха с любопитство, провираха пръчки през решетките на клетката, за да го накарат да ръмжи, а после му се присмиваха.

Те, тия хора, съставляваха средата, която го окръжаваше, и те го превърнаха в по-свирепо същество, отколкото го беше замислила самата природа. Но природата го беше надарила и със способността да се нагажда към околната среда. Докато много други животни биха умрели или биха се покорили, той се приспособи и живееше, без да отпада духом. Може би Красавеца Смит, тоя архидемон и мъчител, би могъл да сломи духа на Белия зъб, но засега поне нямаше никакви признаци, че ще успее.

Ако в Красавеца Смит се таеше демон, такъв се криеше и в Белия зъб; и тия два демона не преставаха да воюват помежду си. В миналото Белия зъб беше достатъчно благоразумен да се смирява и покорява пред човек с цепеница в ръка. Но сега това благоразумие го напусна. Достатъчно беше да зърне Красавеца Смит, за да изпадне в бесен пристъп на ярост. А когато стигаше до бой между тях и ударите на цепеницата го отпъждаха назад, той продължаваше да ръмжи и да се зъби. Нищо не можеше да го накара да не ръмжи. Колкото и жестоко да го биеха, той пак изръмжаваше накрая; а когато Красавеца Смит спираше да го бие и се оттегляше, той го изпращаше с предизвикателно ръмжене или се хвърляше върху решетките на клетката и ръмжеше от омраза.

Когато параходът пристигна в град Доусън, свалиха Белия зъб на брега. Той продължаваше и сега да живее в общество, заобиколен от любопитни хора, но затворен в клетка. Показваха го като „вълка боец“ и хората плащаха по 50 цента в златен пясък, за да го видят. Не му даваха да си почине. Тъкмо легнеше да спи и го събуждаха с изострена на края тояга, защото публиката плащаше и трябваше да бъде задоволена. За да направят зрелището по-интересно, те го дразнеха почти непрекъснато. Но най-лошото от всичко беше атмосферата, в която живееше. Считаха го за най-страшния от всички диви зверове и той долавяше това през решетките на клетката. Всяка дума, всяко

предпазливо движение на зрителите го караше да чувствава страшната си свирепост. С това те сякаш наливаха масло в огъня. Резултатът можеше да бъде само един — свирепостта му сама се подхранваше и ставаше все по-голяма. Това беше още едно доказателство за гъвкавостта на глината, от която беше направен, за способността му да се променя под натиска на околната среда.

Освен че го изкараха на показ, той беше и професионално животно борец. От време на време, когато можеше да се уреди някоя борба, изкарваха го от клетката и го отвеждаха в гората, на няколко километра от града. Обикновено това ставаше през нощта, за да се избегне намесата на конната полиция в областта. Няколко часа по-късно, с настъпването на деня, пристигаха зрителите и кучето, с което трябваше да се бие. По този начин случи му се да се бие с кучета от всякакви големини и породи. Страната беше дива, хората бяха диви и борбата обикновено се водеше до смърт.

Понеже Белия зъб продължаваше да се бие, явно беше, че не той, а другите кучета умираха. Той не знаеше поражение. Тренировката от ранните му години, когато се биеше с Лип-лип и цялата глутница от малки кучета, сега беше добре дошла за него. Налице беше упоритостта, с която се крепеше на земята. Никое куче не можеше да го събори. Най-любимият похват на кучетата с вълча кръв беше да се спуснат върху него направо или неочаквано и косо с надеждата да го блъснат по рамото и да го прекатурнат. Кучетата от земите край река Маккензи — ескимоски, лабрадорски и други кучета, — всички опитваха този похват с него и никое не успя. Никога не го видяха да загуби равновесие. Хората разправяха това един на друг и все очакваха това да стане, но Белия зъб винаги ги разочароваше.

А и светкавичната му бързина също му помагаше в борбата. Тя му даваше грамадно предимство пред неговите противници. Колкото и опитни да бяха в борбата, те още не бяха срещнали толкова пъргаво куче. Трябваше да държат сметка и за внезапността на нападенията му. Почти всички кучета се ежеха и ръмжеха, преди да нападнат, а тъкмо това даваше възможност на Белия зъб да ги повали на земята и довърши, преди още да са се борил и, преди да са се съвзели от изненадата. Това се повтаряше толкова често, че започнаха да задържат Белия зъб, докато противникът му приключеше с тая предварителна

подготовка и бъде напълно готов за бой, а понякога дори и пръв да го нападне.

Но най-голямото предимство на Белия зъб беше неговата опитност в борбата. Той разбираше много повече от борба, от колкото което и да е куче, което се бореше с него. Беше участвал в много битки, знаеше как да се справя с разни изкусни похвати в борбата и сам имаше свои хитрини; методът му едва ли можеше да бъде усъвършенствуван.

С течение на времето все по-нарядко му се случваше да се бие. Хората изгубиха надежда да му намерят достоен противник и Красавеца Смит трябваше да пуска вълци срещу него. Индианците ги ловяха в примки нарочно за тая цел, а една борба на Белия зъб с вълк винаги привличаше много зрители. Веднъж даже доставиха един едър женски рис и тоя път Белия зъб трябваше да се бие за живота си. Бързината на риса беше равна на неговата, а и свирепостта му също, но докато Белия зъб се биеше само със зъбите си, рисът се биеше още и с острите си нокти.

След победата над риса Белия зъб вече не се бореше. Нямаше други животни, с които да се бие — поне не считаха някое животно за достойно да се бие с него. И така, използваха го само за показване до пролетта, когато в страната пристигна някой си Тим Кийнън, професионален картоиграч. Той доведе със себе си първия булдог, който беше стъпвал в Клондайк. Че това куче и Белия зъб трябваше да се срещнат, беше неизбежно и в продължение на седмица предстоящият двубой беше главната тема за разговор из някои квартали на града.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

СМЪРТОНОСНАТА СХВАТКА

Красавеца Смит сне веригата от врата му и се отдръпна назад.

За първи път Белия зъб не нападна веднага. Той не мръдна, наостри уши и започна с любопитство да разглежда странното животно, което стоеше пред него. Никога не беше виждал такова куче.

— Дръж! — рече Тим Кийнън и тласна булдога напред. Ниското, набито и грозно животно пристъпи тромаво към средата на кръга, после спря на място и запримига към Белия зъб.

Някой от тълпата закрещяха.

— Дръж, Черокий! Хайде, хвани го! Изяж го, Черокий!

Но Черокий сякаш нямаше желание да се бие. Той извърна глава, запримига към мъжете, които викаха, и добродушно заклати късата си опашка. Не се страхуваше — само го мързеше. Освен това не можеше да разбере, че трябва да се бие с кучето, което виждаше пред себе си. Не беше свикнал да се бие с такива кучета и чакаше да му доведат истинско куче.

Тим Кийнън излезе напред. Наведе се над Черокий и започна да го гали с две ръце по плещите, но в обратна посока на космите, а в същото време излеко го тласкаше напред. Тия движения подсказваха на кучето какво трябва да прави, а и самото им въздействие беше неприятно и дразнещо за Черокий и той започна да ръмжи отначало съвсем тихо, от дълбочината на гърлото си. Движението на ръцете съвпаднаше с ритъма на ръмженето на кучето. Ръмженето се усилваше, когато ръцете стигаха до плещите, после постепенно стихваше и се усилваше отново със следващото движение на ръцете. Най-високата точка на ръмженето съвпаднаше с края на възходящото движение на ръцете: а те спираха изведнъж и ръмженето рязко се усилваше.

Това не можеше да не окаже въздействие и върху Белия зъб. Козината му започна да настръхва по гърба и плещите. Тим Кийнън тласна за последен път булдога напред и се отдръпна. Направил по инерция няколко стъпки, булдогът не се спря, когато устремът на тласъка стихна, а вече по своя воля припна напред с кривите си къси

крака. Тогава Белия зъб се хвърли връз него. Зрителите ахнаха от възторг. Беше преминал разстоянието и нападнал врага си по-скоро като котка, отколкото като куче; и със същата котешка бързина беше впил зъби в булдога, отскачайки веднага в страни.

Кръв бликна от дебелия врат на булдога, някъде зад ухото. Той сякаш не забеляза това, дори не изръмжа, но се извърна и тръгна след Белия зъб. Тия прояви на противниците — бързината на единия и спокойствието на другия — възбудиха страстите на зрителите и те започнаха да правят нови обзалагания и да увеличават направения дотогава облог. Белия зъб се хвърли още няколко пъти връз булдога, впиваше зъби и отскачаше невредим назад, неговият странен враг продължаваше да тича по петите му — нито много бързо, нито много бавно, но преднамерено и решително, сякаш изпълняваше строго определена задача. В неговия метод проличаваше определена цел — той вършеше тъкмо онова, което беше намислил да направи и от което нищо не можеше да го отклони.

Цялото му държане, всяко негово действие издаваше, че има предначертана цел. Това озадачи Белия зъб. Никога не беше виждал такова куче. То нямаше козина, която да го предпазва. Тялото му беше нежно и лесно кървеше. Зъбите на Белия зъб не се вплитаха в гъста като руно козина, както често се случваше, когато се биеше с кучета от своята порода. При всеки удар зъбите се впираха лесно в мекото месо на булдога, а той изглеждаше неспособен да се защитава. Друга обезпокояваща особеност на това куче беше тая, че то не лаеше, както правеха другите кучета, с които се беше бил. Булдогът понасяше всичко мълчаливо и много нарядко изръмжаваше или изпъшкваше, но продължаваше да преследва Белия зъб все тъй упорито.

Не може да се каже, че Черокий беше бавен. Той можеше да се извъръща и върти много бързо. Но Белия зъб винаги се изплъзваше. Черокий също се озадачи. Още не беше му се случвало да се бие с куче, в което да не може да се вкопчи. Желанието да се вкопчат един в друг беше винаги взаимно. Но това куче се държеше на разстояние, като танцуваше и подскачаше насам-натам през цялото време. А когато то успяваше да впие зъби в тялото му, не стискаше челюсти здраво и упорито, а веднага го пускаше и отскачаше назад.

Но Белия зъб не можеше да докопа меката долна част на шията му. Булдогът беше много нисък, а и масивните му челюсти хо

предпазваха. Белия зъб го нападаше и отскачаше назад съвсем невредим, докато раните на Черокий се увеличаваха. Главата и двете страни на шията му бяха съвсем изпохапани и изподрани. Кръвта му течеше обилно, но това никак не го смущаваше. Продължаваше все така упорито да преследва врага си и само веднъж се стъписа за миг, спря на място и запримига към зрителите, като клатеше в същото време късата си опашка, за да изрази готовността си да продължи борбата.

Тъкмо в този миг Белия зъб отново се хвърли върху него и веднага отскочи назад, отхапвайки остатъците от изпояденото му ухо. Черокий прояви известно раздразнение и отново поднови преследването, като тичаше по вътрешната страна на описвания от Белия зъб кръг, опитвайки се да впие страшните си зъби в гърлото му. Булдогът за малко, не сполучи, а зрителите посрещнаха с одобрителни викове ловкия скок на Белия зъб, който в миг се намери в безопасност на противоположната страна.

Времето минаваше. Белия зъб продължаваше да подскача да отскача и да се снишава, нападайки и отдръпвайки се, като непрестанно нанасяше нови рани на противника си. А булдогът все тичаше подир него с мрачна увереност. Рано или късно той щеше да постигне целта си: да хване Белия зъб за гърлото и да спечели победата. А дотогава понасяше търпеливо всички нападения на противника. Неговите къси уши бяха заприличали на пискюли, вратът и раменете му бяха изподраскани на двајсетина места и дори устните му бяха разкъсани и от тях течеше кръв все поради тия мълниеносни нападения, които не можеше нито да предвиди, нито да отбегне.

Белия зъб се опитваше отново и отново да прекатурне Черокий, но разликата в ръста им беше много голяма. Черокий беше прекалено нисък, сякаш опираше в земята. Но веднъж щастieto на Белия зъб му измени. Сгодният случай се предостави при едно от любимите му внезапни извръщания, когато изведнъж отскачаше от другата страна на противника си. Той издебна момента, когато Черокий беше извърнал глава встрани при по-бавното си извиване. Рамото му беше не защитено. Белия зъб се хвърли към рамото, но неговото собствено рамо беше по-високо, а той беше скочил с такава сила, че в устрема си се преметна през тялото на кучето. За пръв път в цялата му кариера на борец видяха Белия зъб да загуби равновесие. Той се преметна почти

презглава във въздуха и щеше да падне по гръб, ако не беше успял да се извие като котка още във въздуха, стремейки се да падне с крака на земята. Но Белия зъб се тръшна тежко по хълбок. Само миг по-късно той беше отново на нозе, но в същия миг зъбите на Черокий се впиха в гърлото му.

Захапването не беше особено сполучливо, понеже беше твърде надолу към гърдите, но Черокий продължаваше да стиска зъби. Белия зъб скочи на крака и започна лудо да се мята на всички страни, опитвайки се да отхвърли булдога от себе си. Тая тежест, която го стискаше и теглеше надолу, го вбесяваше. Тя спъваше движенията му и ограничаваше свободата му. Това приличаше на примка и цялото му същество негодуваше срещу нея. Той цял се бунтуваше лудо. Даже загуби разсъдъка си за няколко минути. Жаждата да живее го облада. Волята му да съществува изпълни всяка клетка на тялото му. Животинската любов към живота надделя над всичко друго. Разумът го напусна. В главата му сякаш нямаше мозък. Разсъдъкът беше изместен от сляпото желание на тялото да съществува и да се движи, на всяка цена да се Движи, да продължава да се движи, защото движението отразяваше живота в него.

Той продължаваше неспирно да се върти, да се мята, търкаля и извъръща, опитвайки се да отхвърли товара от 50 паунда, който тегнеше на шията му. Булдогът не правеше нищо, а само стискаше челюсти. От време на време, макар и твърде нарядко, той успяваше за миг-два да опре крака в земята и да окаже отпор на Белия зъб. Още в следния миг обаче той загубваше равновесие и се понасяше отново във въздуха със следващото бясно кръжение на Белия зъб. Черокий просто цял се превърна в инстинкт. Той знаеше, че постъпва правилно, като стиска челюсти, и по тялото му се разливаха тръпки на доволство. В такива моменти той дори затваряше очи и оставаше да тласкат и мятат тялото му насам-натам, по неволя безразличен към болките. Те бяха без значение. Важното беше да стиска и той продължаваше да стиска здраво.

Белия зъб се усмири едва когато капна от умора. Беше безпомощен и не разбираше защо. Не помнеше подобно нещо през нито една от досегашните си борби. Кучетата, с които беше влизал в борба, не се биеха така. С тях беше лесно — нападаше, захапваше и отскачаше назад. А сега лежеше почти на хълбок и едва поемаше дъх.

Черокий продължаваше да стиска челюсти и напираше с тялото си към него, за да го повали изцяло на едната му страна. Белия зъб се съпротивяваше но усещаше как челюстите се местят бавно нагоре — разтварят се донякъде и пак се сключват, сякаш булдогът дъвчеше. При всяко ново дъвчене зъбите се местеха все по-нагоре към гърлото му. Похватът на булдога беше да задържа, което е захапал, и да захапва все повече при всеки удобен случай. Удаваше му се да стори това, когато Белия зъб оставаше неподвижен. А когато се съпротивяваше, Черокий беше доволен само да стиска захапаното.

Единственото място от тялото на Черокий, което Белия зъб можеше да достигне, беше изпъкналата част от врата му. Той захапа основата на шията му — там, дето тя се отделя от плещите, но не знаеше да се бие с гризане и дъвчене, а и челюстите му не бяха пригодени за това. За известно време той само го хапеше и ръфаше конвулсивно. После настъпи известна промяна в положението им и това отвлеche вниманието му. Булдогът успя да го прекатурне по гръб и застана над него, като продължаваше да стиска гърлото му. Белия зъб пхна като котка задните си крака под корема на застаналия над него враг и започна да го дере и разкъсва. Черокий щеше вероятно да бъде изкормен, ако не беше се отместил бързо встрани, заставайки под правъгъл към Белия зъб без да отпуска зъби от гърлото му.

Нищо не можеше да отърве Белия зъб от това захапване. Хватката беше като самата съдба и също тъй неумолима. Тя се местеше бавно нагоре по вратната жила. Само меките увиснали кожи по врата на Белия зъб и неговата гъста козина го спасяваха от смърт. Тия кожи образуваха голяма топка в устата на Черокий, а тяхната гъста козина пречеше на зъбите да дъвчат. И все пак малко по малко при всеки сгоден случай той нагълтваше повече кожа и козина в устата си. В резултат той бавно удушваше Белия зъб. Неговото дишане ставаше все по-трудно и по-трудно с всяка измината минута.

Изглеждаше вече, че боят е към своя край. Привържениците на Черокий ликуваха и предлагаха невероятни пари за облог. Привържениците на Белия зъб изпаднаха в униние и отказваха обзалагания при десет на едно или дващесет на едно, но все пак се намери някакъв човек, който сключи бас при едно на петдесет. Тоя човек беше Красавеца Смит. Той пристъпи напред и посочи с пръст Белия зъб. После започна да се смее злъчно и подигравателно. Това

предизвика желаното въздействие. Дива ярост обхвана Белия зъб. Той напрегна сетни сили и се изправи на крака. Като се въртеше насам-натам из арената с тежкия товар от 50 паунда, който висеше на шията му, гневът му се превърна в панически страх. Отново го завладя жаждата за живот, а разумът му го напусна под напора на инстинктивния му стремеж да живее. Той се въртеше в кръг, залиташе, падаше и ставаше отново, а понякога дори се изправяше на задните си крака и повдигаше врата си високо във въздуха в напразни усилия да отърси от себе си вкопчилата се в него смърт.

Най-после се изтощи и падна назад, а булдогът веднага премести зъбите си по-нагоре, като нагълтваше все повече и повече месести кожи и задушаваше все повече Белия зъб. Одобрителни възгласи екнаха за победителя и мнозина крещяха: „Черокий! Черокий!“ Булдогът отвърна на аплодисментите, като размаха силно късата си опашка. Хвалебствените викове не отвлякоха вниманието му. Нямаше никаква връзка между поклащането на опашката му и работата на масивните му челюсти. Опашката можеше да се поклаща насам-натам, но челюстите стискаха все по-здраво и по-здраво гърлото на Белия зъб.

Тъкмо тогава нещо отвлеche вниманието на зрителите. Зачу се дрънкане на звънчета. После се чува виковете на хората, които караха кучешкия впряг. Всички освен Красавеца Смит започнаха тревожно да се озъртат, наплашени от полицията. Но те видяха двама мъже, които идваха на шейна с кучета не откъм долния, а от горния край на пътя. Те очевидно се връщаха от долината, дето бяха правили минни проучвания. Когато видяха тълпата, непознатите спряха кучетата, приближиха се и се смесиха с нея, любопитни да видят какво беше възбудило хората толкова много. Човекът, който караше впряга, имаше мустаци, а другият — по-висок и по-млад от него — беше гладко избръснат и лицето му беше поруменяло от прилив на кръв от бързото пътуване в снега.

Белия зъб беше престанал да се бори. От време на време се съпротивяваше конвулсивно и без цел. Едва поемаше въздух и дишането му ставаше все по-трудно поради безмилостно впитите зъби, които го стискаха все по-силно. Въпреки бронята му от гъста козина дебелия вена на гърлото му отдавна би била разкъсана, ако първото захващане на булдога не беше толкова ниско, почти до гърдите.

Черокий беше изгубил много време, докато премести челюстите си понагоре, а това просто беше задръстило устата му с козина и кожа.

В това време всичко скотско, което се таеше в Красавеца Смит, нахлу в главата му и надделя над малкото здрав разум, който имаше в него. Когато забеляза, че очите на Белия зъб започват да се изцъклят, той се убеди окончателно, че борбата е загубена. Тогава го хвана бяс. Нахвърли се върху Белия зъб и го зарита жестоко. Зрителите започнаха да го освиркват и да крещят в знак на протест, но това беше всичко. И докато ставаше всичко това, е Красавеца Смит продължаваше да ритне Белия зъб, тълпата изведнъж се раздвижи. Високият млад човек си пробиваше път между хората, като ги блъскаше най-безцеремонно и грубо с лакти наляво и надясно. Когато се промъкна до мястото на боя. Красавеца Смит тъкмо се готвеше да ритне отново Белия зъб. Цялата тежест на тялото му беше легнала само върху единия му крак — едно положение на неустойчиво равновесие — и точно в тоя момент юмрукът на непознатия се стовари с все сила право в лицето му. Тогава и другият крак на Красавеца Смит се откъсна от земята, а тялото му сякаш литна във въздуха; той се преобърна и тупна в снега. Непознатият се обърна към тълпата.

— Негодници! — извика той. — Зверове!

Беше страшно разгневен, но гневът му беше основателен. Сивите му очи хвърляха мълнии с металически стоманен блясък, когато гледаше тълпата. Красавеца Смит се изправи на нозе и подсмърчайки, тръгна боязливо към непознатия. Човекът не схвана намеренията му. Той не знаеше какъв отвратителен страхопъзльо беше другият и помисли, че идва да се бие с него.

— Животно! — викна той, стовари още един юмрук в лицето на Красавеца Смит и го събори на земята.

Красавеца Смит реши, че снегът е най-безопасното място за него, и остана да лежи там, където беше паднал, без да се опита да стане.

— Хайде, Мат, помогни ми! — викна непознатият към водача на впряга, който го беше последвал до мястото на боя.

Те се наведоха над кучетата. Мат хвана Белия зъб, готов да го дръпне назад, щом челюстите на Черокий се поразтворят. По-младият от двамата се опита да стори това, като хвана с ръце челюстите на

булдога и започна да ги дърпа, но напразно. Докато теглеше и дърпаше, той не преставаше да повтаря задъхано:

— Зверове!

Тълпата започна да се вълнува и някои от зрителите негодуваха, че провалят развлечението им, но те бяха заставени да млъкнат, когато непознатият повдигна глава и се вгледа в тях.

— Проклети зверове! — викна той и пак се залови за работа.

— Няма смисъл, господин Скот. Не можете да ги разтворите така — каза Мат накрая.

Те се изправиха и се вгледаха в плътно вкопчаните кучета.

— Не тече много кръв — каза Мат. — Още не се е добрал до гърлото му.

— Но той може скоро ще стигне дотам — отвърна Скот.

— Видя ли? Захапа го по-нагоре!

Тревогата и опасенията на младия човек за живота на Белия зъб растяха. Той стовари с все сила няколко юмрука по главата на Черокий, но това не накара булдога да разтвори челюсти. Черокий поклати късата си опашка, сякаш да покаже, че разбира значението на ударите, но че се чувства в правото си и изпълнява дълга си, като стиска гърлото.

— Няма ли някой от вас да помогне! — викна отчаяно Скот към тълпата.

Никой не искаше да помогне. Напротив, тълпата започна да му се подиграва и да го обсипва с иронични съвети.

— Трябва да намерите някакъв лост — каза Мат.

Другият посегна към кобура, закачен на хълбока му, извади револвера си и се опита да провере дулото между челюстите на булдога. Тикаше го навътре с все сила; можеше ясно да се чуе как стоманата стърже стиснатите зъби. И двамата стояха на колене, наведени над кучетата. Тим Кийнън влезе в арената. Той спря до Скот, бутна го по рамото и каза заплашително:

— Не трошете зъбите му, непознати господине!

— Тогава ще строша врата му — отвърна Скот и продължи да пъха и тика дулото на револвера.

— Казах вече — не трошете зъбите му! — повтори картоиграчът още по-заплашително отпреди.

Ако Тим Кийнън се надяваше да сплаши непознатия с тия думи, сметката му излезе крива. Без да прекъсва работата си, Скот го погледна хладно и запита:

— Твое ли е кучето? Картоиграчът процеди нещо през зъби.

— Тогава ела тук и разтвори челюстите му!

— Е добре, непознати господине — отвърна другият предизвикателно с провлачен глас. — Трябва да ви кажа, че това не е толкова просто, колкото изглежда. Отде да знам какво трябва да се направи?

— Тогава махай се оттук! — последва отговор. — И не ме залисвай! Зает съм!

Тим Кийнън продължаваше да стои наведен над него, но младият човек вече не му обръна внимание. Той беше успял да пъкне дулото на револвера от едната страна на челюстите и сега се мъчеше да го провери и от другата. Когато най-после успя да стори това, той започна да натиска револвера внимателно и предпазливо, разтваряйки малко по малко челюстите на булдога, а в това време Мат постепенно освобождаваше изранената шия на Белия зъб.

— Стой тук да прибереш кучето си! — заповяда Скот на собственика на Черокий с глас, който не търпеше възражение.

Картоиграчът се наведе покорно и здраво хвана Черокий.

— Хайде! — предупреди го Скот и направи последно усилие.

Кучетата бяха разделени, но булдогът продължаваше упорито да се съпротивява.

— Махни го оттук! — заповяда Скот и Тим Кийнън повлече Черокий назад към тълпата.

Белия зъб направи няколко безуспешни опита да се изправи. Веднъж успя да се закрепил на нозете си, но те бяха твърде слаби да го поддържат и той бавно се олюля и падна отново в снега. Очите му бяха полузатворени и гледаха като стъклени. Челюстите му бяха разтворени и омекналият му език висеше безпомощно. С една дума, имаше вид на полуудушено куче. Мат го погледна.

— Вече бере душа — каза той, — но още диша. Красавеца Смит, който се беше изправил на краката си, дойде да види Белия зъб.

— Мат, колко струва едно добро впрегатно куче? — запита Скот.

Водачът на кучешкия впряг, който беше още на колене, наведен над Белия зъб, се замисли за миг.

— Триста долара — отвърна той.

— А колко струва едно тъй изпоядено куче като това? — запита Скот и бутна с крак Белия зъб.

— Наполовина — отсече водачът на впряга. Скот се обърна към Красавеца Смит.

— Чу ли, господин звяр? Ще взема кучето ти и ще ти платя за него 150 долара.

Той отвори портфейла си и преброи банкнотите. Красавеца Смит сви ръце зад гърба си и отказа да вземе предложените му пари.

— Не го продавам — каза той.

— Ще го продадеш като нищо — уверено рече другият, — защото аз го купувам. Ето парите ти! Кучето е мое!

Като продължаваше да държи ръцете си отзад, Красавеца Смит тръгна заднишком. Скот се спусна към него и замахна с юмрук. Красавеца Смит наведе глава, очаквайки удар.

— Държа за правата си! — хленчеше той.

— Ти загуби правото да притежаваш това куче — отвърна Скот. — Ще вземеш ли парите, или ще трябва пак да те ударя.

— Добре — отвърна изплашено Красавеца Смит. — Вземам парите, но протестирам — добави той. — Кучето няма цена. Не съм съгласен да ме ограбвате. Човек все пак има права!

— Правилно — отговори Скот, като му наброи парите. — Всеки човек има известни права, но ти не си човек. Ти си звяр.

— Почакайте да се върна в Доусън — закани се Красавеца Смит, — ще ви дам под съд!

— Само да си обелил зъб, когато стигнеш в Доусън, и ще накарам да те изгонят от града! Разбра ли?

Красавеца Смит изръмжа нещо в отговор.

— Разбра ли? — викна другият с внезапен изблик на гняв.

— Да — промърмори Красавеца Смит, като се отдръпваше назад.

— Какво да?

— Да, сър! — изръмжа Красавеца Смит.

— Внимавайте! Ще ви ухапе! — викна някой и всички прихнаха в смях.

Скот остави Красавеца Смит и се върна да помогне на водача на впряга, който продължаваше да се занимава с Белия зъб.

Едни от зрителите вече си тръгваха, други се събираха на малки групи, гледаха и разговаряха. Тим Кийнън се приближи към една от групите.

— Кой е тоя хубавец? — запита той.

— Уийдън Скот — отвърна някой.

— А що за птица е тоя Уийдън Скот? — запита картоиграчът.

— О, един от най-вещите минни експерти. Близък е с всички големци. Ако не искаш сам да си търсиш белята, хич не го закачай. Помни ми думата. Той ляга и става с големците. А комисарят на златните мини е негов пръв приятел.

— И аз мислех, че ще да е някоя голяма клечка! — от върна картоиграчът. — Затова не разчистих сметките си с него още отначало.

ПЕТА ГЛАВА

НЕУКРОТИМИЯТ

— Няма надежда — призна Уийдън Скот.

Той седна на прага на хижата си и се вгледа продължително във водача на впряга, който вместо отговор сви рамене също така безнадеждно.

И двамата погледнаха към Белия зъб. Настръхнал, побеснял от ярост и без да престава да ръмжи, той беше изопнал веригата си, опитвайки се да се добере до кучетата от впряга. Те бяха получили не един урок чрез тоягата на Мат и вече знаеха, че не трябва да закачат Белия зъб. Сега дори лежаха спокойно на известно разстояние, сякаш бяха забравили за неговото съществуване.

— Вълк е и не може да се опитоми — забеляза Уийдън Скот.

— Не се знае — възрази Мат. — Изглежда, че в жилите му има доста кучешка кръв, но де да знам. В едно обаче съм съвсем сигурен и никой не може да ме разубеди.

Водачът на кучешкия впряг млъкна и кимна многозначително с глава към Еленовата планина.

— Я не си скъпи думите, ами казвай какво знаеш — каза рязко Скот, след като беше почакал известно време. — Казвай по-скоро какво знаеш!

Водачът на впряга извърна палец към Белия зъб.

— Няма значение дали е вълк или куче, но е бил вече опитомяван.

— Хайде де!

— Аз ви казвам, че дори е бил впряган. Погледнете отблизо ей тук, на това място. Виждате ли тия белези по гърдите му?

— Прав си, Мат! Бил е впрегатно куче, преди да попадне в ръцете на Красавеца Смит.

— И не виждам защо да не стане отново впрегатно куче — добави Мат.

— Сериозно ли говориш? — бързо запита Скот, но слабата искрица на надеждата веднага угасна в погледа му и той продължи,

като поклати глава: — Вече от две седмици е при нас, а сега е дори по-див, отколкото когато го взехме.

— Нека се опитаме — посъветва го Мат. — Да го отвържем за малко.

Скот го погледна тъй, сякаш не вярваше на думите му.

— Да! — продължи Мат. — Зная, че се опитахте да го отвържете, но не държахте тояга.

— Тогава опитай се ти!

Водачът на впряга намери дебела тояга и тръгна към вързаното животно. Белия зъб гледаше точно както затворените в клетка лъвове следят бича на звероукротителя.

— Вижте как не откъсва очи от тоягата — рече Мат. — Това е добър признак. Не е глупав. Няма да се осмели да ме докосне, докато държа тая цепеница в ръка. Съвсем не е толкова див, колкото изглежда.

Мат бавно протегна ръка към него, а той настръхна, започна да ръмжи и се сниши към земята. Но докато гледаше приближаващата се ръка, той не сваляше поглед от цепеницата, надвиснала заканително над него. Мат откачи веригата от гердана и веднага се отдръпна назад.

Белия зъб сякаш не можеше да повярва, че е свободен. Много месеци негов господар беше Красавеца Смит и през цялото това време той не биваше свободен нито минутка. Отвързаха го само когато трябваше да се бие с други кучета, но щом борбата свършваше, отново го затваряха.

Белия зъб не знаеше какво да прави. Може би боговете възнамеряваха да му изиграят пак някоя нова дяволия. Той направи няколко крачки бавно и предпазливо, готов всеки миг за нападение. Просто не знаеше какво да прави, защото всичко беше тъй необикновено. От предпазливост реши да заобиколи двамата богове, които го наблюдаваха, и внимателно се добра до ъгъла на хижата. Нищо не се случи. Сега вече смущението му беше пълно и той се върна обратно, спря на десетина стъпки от хората и се вгледа втренчено в тях.

— Няма ли да избяга? — запита новият му господар. Мат дигна рамене.

— Човек трябва да рискува — рече той. — За да разберем, трябва да опитаме.

— Горкото животно! — прошепна Скот със съжаление. — Това, което му трябва, е малко нежност от страна на хората — добави той и като се обърна, тръгна към хижата.

Върна се с парче месо, което подхвърли на Белия зъб. Той отскочи и отдалеч започна да разглежда месото с явно недоверие.

— Хей, Майор! — викна Мат, но предупреждението дойде твърде късно.

Майор се беше втурнал към месото. Тъкмо в момента, когато вече докопваше месото, Белия зъб го блъсна. Кучето се прекатурна. Мат рипна към него, но Белия зъб го изпревари. Майор се изправи с мъка на крака, но кръвта, която шуртеше от гърлото му, обагри широка пътека в снега.

— Жалко наистина, но така му се падаше! — рече Скот.

Мат беше вдигнал крак, готов да ритне Белия зъб. Последва внезапен скок, блясване на зъби и едно остро изохкване.

Ръмжейки свирепо, Белия зъб бързо се отдръпна няколко крачки, а Мат се наведе и започна да разглежда крака си.

— Здравата ме захапа! — каза той и посочи разкъсания крачол на панталона и бельото под него, върху което аленото петно ставаше все по-голямо.

— Казах ти, че е безнадежден, Мат! — каза Скот с нотка на отчаяние в гласа. — Една мисъл отдавна се върти в главата ми, макар че не искам да мисля за това. Сега вече се налага от само себе си. Наистина няма друг изход.

И докато говореше, той извади неохотно револвера си, отвори барабана и се увери, че е пълен.

— Почакайте малко, господин Скот! — противопостави се Мат. — Та това куче е живяло като в ада, а вие искате да бъде кротко като ангел. Дайте му време да дойде на себе си.

— А погледни Майора! — възрази другият.

Водачът на впряга изгледа раненото куче. То беше потънало в обагрения от кръвта му сняг и едва дишаше.

— Така му се пада! Нали сам казахте това, господин Скот? Искаше да отнесе месото на Белия зъб и на бърза ръка си изпя песента. Това трябваше да се очаква. Не давам и пукната пара за куче, което не се бие, когато друг пес му отнема месото.

— Но погледни крака си, Мат! С кучетата както и да е, но всяко нещо има граница!

— Получих си заслуженото — упорствуваше Мат. — Защо ми трябваше да го ритам? Та нали и вие казахте, че Белия зъб е постъпил правилно! Значи нямах право да го ритам.

— Ще направя едно добро, ако го застрелям — пак настоя Скот. — Той не може да бъде опитомен.

— Чуйте ме, мистър Скот! Дайте възможност, на кучето да дойде на себе си. Никой не се е отнесъл добре с него. Прекарало е адски мъки и днес за първи път се вижда на свобода. Дайте му възможност и ако не се оправи, аз сам ще го застрелям. Така е, повярвайте ми!

— Бог ми е свидетел, че нито искам аз да го убивам, нито искам някой друг да го убива — отговори Скот и прибра револвера си. — Нека потича малко на свобода и да видим дали ще го спечелим с добро. Ей сега ще направя първия опит.

Той тръгна към Белия зъб и още отдалече започна да му говори тихо и ласкаво.

— Я вземете една тояга — предупреди го Мат.

Скот поклати глава и продължи да се опитва да спечели доверието на Белия зъб.

Но Белия зъб стана подозрителен. Нещо лошо щеше да се случи. Той беше убил кучето на тоя бог и беше ухапал неговия приятел бог. Нима можеше да очаква друго освен някое ужасно наказание? Но дори и сега, когато очакваше да бъде наказан, той остана неукротим. Настръхна и показа зъбите си, а очите му бдяха зорко, тялото му се изопна и той беше цял нащрек, готов да посрещне всяка изненада. Понеже богът не носеше цепеница, той му позволи да дойде съвсем наблизо. После ръката на бога се протегна и започна да се спуска над главата му.

Белия зъб се сниши под нея, сви се и тялото му се вдърви от напрежение. Тук се криеше някаква опасност, някаква измама или нещо подобно. Той познаваше ръцете на боговете, знаеше колко изкусни бяха те и колко хитро умееха да причиняват болки. Освен това открай време мразеше да го докосват. Затова започна да ръмжи още по-предупредително и почти се прилепи към земята, но ръката продължаваше да се спуска към него. Не искаше да ухапе тая ръка и устоя пред заплахата, която идваше от нея, до момента, в който

инстинктът го завладя изцяло, изпълвайки го с неутолим копнеж за живот.

Уийдън Скот се считаше достатъчно чевръст и мислеше, че ще може навреме да отдръпне ръката си, ако кучето се опита да го ухапе. Но той нямаше представа за страшната пъргавина на Белия зъб, който нападаше бързо и точно като змия.

Скот извика силно от изненада, хвана бързо разкъсаната си ръка и я стисна здраво. Мат изруга гневно и се спусна към него. Белия зъб се сниши и отстъпи — настръхнал, с оголени зъби, с поглед, преизпълнен със зловна закана. Сега той очакваше да го набият тъй безмилостно, както го биеше Красавеца Смит.

— Ей, какво правиш? — изведнъж извика Скот.

Мат беше хукнал към хижата и излизаше от нея с пушка в ръка.

— Нищо — рече той бавно, с престолено спокойствие. — Искam да изпълня обещанието си. Мисля, че аз трябва да го убия, както вече обещах.

— Не! В никакъв случай!

— Ще го убия. Ето гледайте...

Тъй както Мат беше просил милост за Белия зъб, когато кучето го беше ухапало, така и Уийдън Скот взе страната на Белия зъб.

— Ти сам каза, че трябва да му дадем възможност да се опомни и поправи. Дай му я! Ние едва сме почнали и не трябва да спрем още в началото. Падаше ми се да ме ухапе. И... виж, погледни го!

Белия зъб застана близо до ъгъла на хижата; на около четиридесет фута от тях, и ръмжеше кръвожадно, но не към Уийдън Скот, а към водача на впряга.

— Дявол да го вземе, та това е просто невероятно! — възкликна самият Мат.

— Виж само колко е умен! — побърза да каже Скот. — Той знае какво е огнестрелно оръжие не по-зле от тебе. Умен е и трябва да му помогнем да прояви своя ум. Хайде прибери пушката!

— Добре! Съгласен съм! — прие Мат и подпря пушката до купчината дърва.

— Я го погледнете сега! — възкликна той в следния миг. Белия зъб се беше усмирил и вече не ръмжеше.

— Това заслужава да се провери отново. Наблюдавайте го сега — рече Мат и посегна към пушката.

В същия миг Белия зъб започна пак да ръмжи. Тогава Мат се отдалечи от пушката, а устните на Белия зъб се прибраха и покриха оголените зъби.

— Още веднъж, само на шега — каза Мат като взе отново пушката и започна да я вдига бавно към рамото си.

Белия зъб започна да ръмжи още когато Мат взе пушката в ръка. Ръмженето му се усилваше, колкото повече се издигаше пушката, а когато тя вече се насочваше към него, той изръмжа грозно. Само миг преди дулото на пушката да сочи право в него, той се намери с един скок зад ъгъла на хижата. Мат ококори очи и зяпна към празното място в снега, гдето доскоро стоеше Белия зъб.

Водачът на кучешкия впряг сне пушката замислено, после извърна глава и погледна господаря си.

— Съгласен съм с вас, господин Скот. Едно толкова умно куче не трябва да се убива.

ШЕСТА ГЛАВА

ДОБРИЯТ ГОСПОДАР

Когато Уийдън Скот тръгна към Белия зъб, животното настръхна и започна да ръмжи. С това искаше да го предупреди, че не ще допусне да бъде наказан. Само преди двадесет и четири часа беше раздрал ръката, сега бинтована и поставена напреки в бяла превръзка, за да не кърви. В миналото Белия зъб беше получавал закъснели наказания и сега се боеше да не би същото да се повтори. Нима можеше да бъде иначе? Извършил беше престъпление, което считаше за светотатство — захапал беше свещената плът на един бог, при това на един от белите, по-висши богове. В реда на нещата беше, а и от общуването си с боговете знаеше, че го очаква нещо страшно.

Богът приседна на няколко крачки от него. В това Белия зъб не виждаше нищо опасно. Когато боговете наказват, те обикновено стоят прави. А и този бог не държеше тояга, бич или огнестрелно оръжие. Нещо повече, Белия зъб беше свободен; не беше окован във верига или привързан към тояга. Можеше спокойно да избяга, преди богът да се изправи на крака. Дотогава той ще почака, за да види какво ще стане.

Богът продължаваше да седи спокойно, без да се движи, и ръмженето на Белия зъб се превърна в сподавено хъркане, после постепенно замря в гърлото му и стихна окончателно. Тогава богът проговори. Още при първия звук на гласа му козината по врата на Белия зъб настръхна и той отново заръмжа глухо и сподавено. Но богът не направи нито едно нападателно движение, а продължи спокойно да говори. За известно време ръмженето на Белия зъб съвпадаше с ритъма на говора. Богът говореше непрестанно. Така говореше на Белия зъб, както никой досега не бе му говорил. Той говореше тихо, успокоително и тъй приятелски, че събуди в Белия зъб неизпитани досега чувства. Въпреки самата си природа, въпреки инстинкта, който негодуваше и го предупреждаваше да се пази, Белия зъб започна да изпитва доверие към този бог. У него се породиха някакви особено чувство на безопасност, което беше несъвместимо с целия му опит от общуването му с хората.

След време богът стана и влезе в хижата. Когато излезе навън, Белия зъб го загледа тревожно. Богът не носеше ни камшик, ни тояга, ни оръжие, нито пък криеше нещо зад гърба си със здравата си ръка. Той пак седна на същото място, само на няколко крачки от него, и му подаде къс месо.

Белия зъб наостри уши и разгледа подозрително месото, гледайки едновременно и към месото, и към бога — нащрек за всяко неочаквано действие, с изопнато от напрежение тяло, готов да отскочи още при първата враждебна проява.

А наказанието се бавеше. Богът чисто и просто държеше парче месо под носа му. Не можеше да открие нещо нередно в месото, но това не му пречеше да изпитва недоверие и да отказва да се докосне до него въпреки честото подканване на ръката. Боговете бяха всемъдри и той не знаеше дали зад това наглед съвсем безвредно парче месо не се криеше някаква изкусна измама. Според досегашните му опити — особено в разправиите с индианките — често съществуваше зловеща връзка между месото и наказанието.

Богът най-после хвърли месото в снега, току пред краката на Белия зъб. Той помириша внимателно месото, но не го погледна — душеше го и не сваляше очи от бога. Нищо лошо не се случи. Тогава налапа месото и го гълтна. Пак нищо лошо не се случи. Ето че богът му предлагаше друго парче месо. Той пак отказа да го вземе от протегнатата ръка и богът пак го хвърли в краката му. Това се повтори няколко пъти, но веднъж богът отказа да хвърли месото — държеше го в протегнатата си ръка и му предлагаше сам да го вземе.

Месото беше вкусно, а Белия зъб беше гладен. Лека-полека, с безкрайна предпазливост той започна да се приближава към протегнатата ръка. Най-после се реши да вземе месото от самата ръка, но без да сваля поглед от бога — само изопна врат, протегна глава и наостри уши, а козината по врата му неволно настръхна. Глухо ръмжене се чу в гърлото му, сякаш да предупреди бога, че не ще позволи никакви шеги. Изяде месото и пак нищо лошо не се случи. Едно подир друго изяде всички късове месо и все нищо не се случваше. Наказанието още се бавеше.

Белия зъб облиза муцуната си и зачака. Богът продължаваше да говори. В гласа му звучеше нежност — нещо, което Белия зъб не беше изпитвал дотогава. Тая нежност събуди в него дълбоко задрямали,

непознати досега чувства. Някакво странно доволство се разливаше по цялото му тяло, сякаш една отдавнашна негова нужда беше задоволена и някаква празнота в живота му запълнена. Но инстинктът отново заговори в него и миналият му опит го предупреди да внимава. Боговете бяха много лукави и постигаха целите си чрез всевъзможни хитрини.

Да, той беше прав! Ето я тая ръка на бога, която знае да причинява такива силни болки — тя се протяга бавно към него и надвисва над главата му. Но богът продължаваше да говори. Гласът му беше тих и успокояващ. Въпреки заплахата от надвисналата ръка тоя глас му вдъхваше доверие и въпреки успокояващия глас ръката вдъхваше недоверие. Ръзкъсваха го противоречиви чувства. Просто щеше да се пръсне на парчета — тъй силно напрягаше волята си, за да може чрез тая непривична нерешителност да овладее противоречивите чувства, които се бореха в него за надмощие.

Той избра средния път. Започна да ръмжи, настръхна и присви уши, но не ухапа ръката и не побягна от бога. А ръката продължаваше да се спуска бавно над него. Тя се спущаше все по-ниско и по-ниско. Сега дори докосна крайчетата на настръхналата му козина и той се сниши. Ето, опря в гърба му. Той се сви и почти затрепера, но все пак успя да се овладее. Това беше истинско мъчение — тая ръка, която го докосваше и пренебрегваше инстинкта му. Не можеше за един ден да забрави злото, което беше понесъл от ръцете на хората, но такава беше волята на бога и той направи усилия да се покори.

Ръката се издигна и кротко се спусна отново, започна да гали по козината. Това продължи доста време, но при всяко издигане на ръката настръхваше и козината на Белия зъб, а при всяко спускане ушите му прилепваха назад и в гърлото му започваше отново да клопочи глухо ръмжене. Белия зъб неспирно и настойчиво предупреждаваше, че е готов да отмъсти за всяка болка, която биха му причинили. Не се знаеше кога щяха да се проявят истинските подбуди на тоя бог. Тоя кротък глас, вдъхващ доверие, можеше изведнъж гневно да загърми, а нежната и милваща ръка можеше да го стегне като в клещи и да го държи така, докато изтърпи наказанието.

Но богът продължаваше да говори кротко и ръката се издигаше и сваляше все тъй нежно, без никаква враждебност. Белия зъб пак беше обзет от противоречиви чувства. Инстинктът му въставаше срещу тая

ръка. Тя го заставяше да се въздържа и притъпяваше волята му да запази свободата си. Докосването на ръката не му причиняваше болка. Напротив, тя даже му доставяше известно физическо удоволствие.

Галенето неусетно премина в леко търкане край основата на ушите. Сега физическото удоволствие се увеличи, но той продължаваше да се страхува и да стои нащрек, очаквайки някаква непредвидена неприятност. Удоволствието и неудоволствието се редяха едно след друго в зависимост от това, кое от двете противоположни чувства надделяваше в даден момент.

— Удивително! Просто да не вярваш на очите си! — викна Мат, който тъкмо излизаше от хижата със засукани ръкави и носеше кофа нечиста вода, но забрави да изпразни кофата, като видя Уийдън Скот да гали Белия зъб.

В същия миг, когато гласът на Мат прозвуча в тишината, Белия зъб отскочи назад и започна свирепо да ръмжи към него. Мат погледна господаря си с укор и съжаление и рече:

— Ако ми разрешите да изразя чувствата си, господин Скот, ще си позволя да кажа, че сте щур за триста щураци, всеки по-щур от другия, а вие повече от всички!

Уийдън Скот се усмихна снизходително, после стана и тръгна към Белия зъб. Заговори му отново с кротък, успокояващ глас, но скоро протегна ръка, докосна главата му и започна отново да го гали. Белия зъб не се възпротиви, но в устремения му напред поглед личеше недоверие — той не гледаше човека, който го галеше, а другия, който беше застанал пред прага на хижата.

— Може да сте най-добрият минен инженер и да сте незаменим — важно рече Мат, — но щеше да бъде сто пъти по-добре за вас, ако бяхте избягали като дете с цирка на някой звероукротител!

Щом чу гласа на Мат, Белия зъб пак започна да ръмжи, но не избяга от ръката, която го галеше по главата и врата с бавни, успокояващи движения.

За Белия зъб това беше началото на края — края на предишния му живот, когато беше в плен на омразата. Сега за него започваше нов и несравнимо по-добър живот, но Уийдън Скот трябваше да положи много грижи и да прояви безкрайно търпение, за да постигне това. Що се отнася до Белия зъб, той трябваше да промени коренно досегашните си привички, да превъзмогне негодуващите си инстинкти, да

пренебрегне гласа на разума, да се откаже от целия си досегашен опит и да забрави всичко, което го свързваше с миналото.

В неговия досегашен живот нямаше място за много от нещата, които вършеше в момента. Впрочем миналият му живот представляваше пълна противоположност на всичко, което възприемаше сега. Накратко казано, като се има всичко предвид, той трябваше да извърши коренен прелом в живота, навиците и разбиранията си — далеч по-всеобхватен прелом от онзи, който беше настъпил в него по времето, когато доброволно напусна Дивата пустиня и се постави под властта на Сивия бобър. Тогава той беше още неукрепнало мъниче, без оформен нрав, напълно податлив към влиянието на средата. Сега положението беше съвсем друго. Средата беше оставила неизличим отпечатък върху нрава му. Тя го беше загубяла и превърнала във вълк боец, жесток и неумолим, който не обичаше никого и когото никой не обичаше. Да извърши тоя прелом сега значеше да се промени изцяло, и то в една възраст, когато му липсваше младежката гъвкавост, когато тялото му беше загубяло, когато основата и вътъкът, от които беше изтъркан, го бяха превърнали в твърда, неподдаваща се материя, когато духът му беше станал твърд като стомана, а инстинктите и дългогодишният му опит бяха изкристализирали в точно определени правила, вкусове и желания.

И ето в този нов прелом пак околната среда започна да въздействува и да го променя, като смекчаваше онези негови черти, които бяха загубели, и им придаваше нова, хубава форма. Сега влиянието на околната среда се проявяваше чрез Уийдън Скот. Той проникна дълбоко, до самите корени на неговата природа, и съумя с нежност да докосне жизнени сили, които отдавна чезнеха в него и бяха почти загинали. Една от тях сили беше любовта. Тя измести влечението — най-висшето чувство, което Белия зъб беше изпитвал дотогава при общуването си с хората.

Но тая любов не дойде изведнъж. Тя започна с влечението и от него бавно се разрасна и разви любовта. Макар че Белия зъб не беше вързан, той не избяга, защото обичаше новия бог. Това беше далече за предпочитане пред живота в клетката на Красавеца Смит, а освен това необходимо му беше да има някакъв бог. Самата му природа търсеше властта на човека. Печатът на неговата зависимост от човека беше сложен върху него още в онзи далечен ден, когато напусна Дивата

пустиня и пропълзя в краката на Сивия бобър, за да получи очаквания бой. Тоя печат беше сложен за втори път върху него, и то съвсем неизличимо при повторното му бягство от Дивата пустиня, след края на продължителния глад, когато се върна в селището на Сивия бобър, в което пак имаше риба.

И тъй Белия зъб не побягна, понеже имаше нужда от бог и предпочиташе Уийдън Скот пред Красавеца Смит. В знак на вяроност към него той пое грижата да пази имуществото му. Бродеше около хижата, когато кучетата от впряга спяха, и първият човек, който потърсеше господаря му през нощта, трябваше да се брани с тояга, докато сам Уийдън Скот дойдеше да го освободи. Но Белия зъб скоро се научи да разпознава крадците от честните хора и да преценява походката и поведението на едните и на другите. Той не закачаше хората, които стъпваха смело и вървяха право към вратата на хижата, макар че ги наблюдаваше внимателно, докато вратата се отвореше и господарят му ги приемеше. Но след човек, който вървеше тихичко, по околните пътеки и се оглеждаше предпазливо встрани, страхувайки се да не бъде забелязан, Белия зъб не пропускаше да иде чак до вратата — такъв човек си отиваше внезапно, бързо и позорно.

Уийдън Скот си беше поставил за задача да превъзпита Белия зъб, или по-право, да изкупи вината на хората за злото, което бяха направили на Белия зъб. За него това беше въпрос на съвест и на чест. Той считаше, че злото, сторено на Белия зъб, е един неизплатен дълг от страна на хората, който трябва да бъде изплатен. Затова полагаше особени грижи да бъде изключително внимателен към досегашния вълк борец — ден не минаваше да не го гали и милва, и то доста продължително.

Отначало Белия зъб се отнасяше недоверчиво и враждебно към тези ласки, но скоро те започнаха да му се нравят. Не можеше да преодолее само едно нещо — ръмженето си. Ръмжеше от началото до края на галенето. Но в ръмженето му се появи една нова нотка. Който не го познаваше отдавна не би могъл да долови тая нова нотка и би счел ръмженето му като проява на страшна свирепост, която действуваше на нервите и смразяваше кръвта. Но гърлото на Белия зъб беше загрубяло от често свирепо ръмжене в продължение на много години, още от деня, когато изръмжа за първи път в леговището като малко, сърдито вълче, и сега той не можеше да смекчи звуците, за да

изрази доволство от милувката. Но слухът и сърцето на Уийдън Скот бяха достатъчно чувствителни и долавяха новата нотка в ръмженето му, макар че тя заглъхваше в свирепите звуци, които клокочеха в гърлото на Белия зъб. Тая нова нотка представляваше далечен намек за удоволствието, което изпитваше, когато го галеха, и само ушите на Уийдън Скот можеха да я схванат.

С всеки нов ден първоначалното влечение към Уийдън Скот прерастваше в любов. Белия зъб сам започваше да съзнава това, макар че нямаше ясна представа какво значи любов. Тя се проявяваше като празнота в живота му — гладна, болезнена и жадуваща празнота, която настойчиво искаше да бъде запълнена. Това чувство го гнетеше, правеше го неспокоен и само присъствието на Уийдън Скот можеше да го уталожи. В такива минути любовта му се превръщаше в радост — едно диво, необуздало усещане, което го караше да тръпне от доволство. Но когато той не беше при своя бог, гнетът и безпокойството отново го завладяваха, чувството на пустота се усиляваше и копнежът пак започваше да го гложде и измъчва.

Белия зъб постепенно узнаваше истинската си природа. Въпреки напредналата си възраст и суровия живот, който беше водил дотогава, неговата природа се поддаваше на развитие. В него вече се пораждаха странни чувства и съвсем непривични желания. Променяше се и самото му поведение. По-рано той обичаше всичко, което му носеше доволство и отстраняваше болките, и съобразно с това направляваше действията си. Сега нещата се промениха. Новите чувства, които напиряха в него, често го караха да понася несгоди и да търпи болки заради своя бог. Така например, вместо да броди и търси храна от ранно утро или да почива в някое закътано място, той чакаше по цели часове пред неприветливата веранда на хижата само за да зърне лицето на своя бог. А вечер, когато богът се завръщаше, Белия зъб излизаше от топлото леговище, което си беше изровил в снега, само за да почувствува дружеското докосване на пръстите му и да чуе приветствените му думи. Отказваше се дори от месото, което му бяха дали, само за да бъде с бога си, да получи някоя милувка или да го придружи до града.

Влечението отстъпи място на любовта. И тази любов докосна най-дълбоките струни в душата му — струни, които бяха останали незасегнати от влечението. От тия дълбочини на неговата душа

изникна новото чувство — любовта. Той започна да се отнася с бога тъй, както богът се отнасяше с него. Неговият господар беше истински бог, бог на любовта, приветлив и нежен бог, под чиито топли грижи душата на Белия зъб се разтвори тъй, както се разтваря цветът под топлите лъчи на слънцето.

Но Белия зъб не обичаше да показва чувствата си. Той беше твърде стар, със затвърдени вече навици и не можеше тепърва да усвоява нови средства за изразяване на чувствата си. Самотният му живот го беше направил твърде сдържан и уравновесен. Беше свикнал да мълчи, да се държи настрана и да бъде мрачен. През целия си живот не беше излял нито веднъж и сега не можеше да се научи да посреща господаря си с лай. Никога не се въвираше в краката му и не изразяваше любовта си смешно и глупаво. Никога не изтичваше да посрещне господаря си, а чакаше на известно разстояние, но чакаше винаги и беше всякога на пост. Любовта му се превърна в истинско обожание — сляпо, безмълвно, тихо обожание. Изразяваше любовта си само като го гледаше втренчено и като следеше с поглед всяко негово движение. А понякога, когато неговият бог го поглеждаше или му говореше, той изпитваше някакво неловко стеснение, породено от желанието да изрази любовта си и от физическата неспособност да стори това.

Белия зъб научи да се приспособява към много новости в живота, който водеше сега. Внушиха му, че не трябва да закача кучетата на господаря си, но неговата властна натура пак надделя и той трябваше да набие предварително всяко едно от тях, за да ги принуди да признаят превъзходството му и да го приемат за водач. След това те вече не му създаваха неприятности. Напротив, винаги му даваха път, когато идваше и отиваше или когато се движеше между тях, а когато искаше да наложи волята си, те веднага му се подчиняваха.

Тъй както търпеше кучетата, така свикна да понася и Мат — като собственост на неговия господар. Господарят рядко го хранеше сам. Това правеше Мат — туй беше негова длъжност. Но Белия зъб все пак разбираше, че храната, която яде, беше на неговия господар, който е поръчал на Мат да го храни. Мат се беше опитал да го впрегне и застави да тегли шейна заедно с другите кучета, но не беше успял да стори това. Белия зъб разбра, че трябва да се покори едва когато дойде Уийдън Скот, който го впрегна и сам подкара шейната. Той схвана, че

волята на неговия господар е Мат да запряга и него в шейната, както впрягаше и караше всички други кучета на господаря.

Клондайкските шейни не приличаха на плоските шейни по река Маккензи — те имаха плъзгачи. Различен беше и начинът, по който впрягаха кучетата по тия места. Не ги впрягаха ветрилообразно, а кучетата се нареждаха едно след друго в права редица и всички теглеха с двойни ремъци. И тук, в Клондайк, челното куче беше истински водач на впряга. За водач избираха най-умното и яко куче и всички останали кучета му се подчиняваха и се бояха от него. Белия зъб, разбира се, трябваше скоро да стане водач на впряга; това беше неизбежно. Той не можеше да се примири с по-задно място, в което впрочем сам Мат се увери след доста неприятности с него. Белия зъб просто се наложи като водач на впряга и още след първия успешен опит Мат гръмко възхвали тоя си избор. Но макар и да теглеше шейната през деня, Белия зъб не престана да бди над имуществото на господаря си през нощта. С една дума, Белия зъб беше на работа през цялото денонощие — винаги бдителен и верен, несравнимо по-ценен от всички останали кучета.

— Ще изплюя камъчето и ще кажа истината — рече Мат един ден. — Постъпихте майсторски, като купихте кучето тъй евтино. Вие чисто и просто изиграхте Красавеца Смит, а на всичко отгоре и здравата го натупахте!

Свитите очи на Уийдън Скот пламнаха от гняв при тоя спомен.

— Какъв мерзавец! — процеди той през зъби.

Голяма беда сполетя Белия зъб в края на пролетта. Добрият господар изчезна без никакво предизвестие. Известни признаци говореха за предстоящото пътуване, но Белия зъб нямаше представа за тия неща и не разбираше какво означава стягането на куфари. После си спомни, че тези приготовления предшествуваха заминаването на господаря му, но в това време той не подозираше нищо. Същата вечер той дълго чака завръщането на господаря си. Към полунощ излезе студен вятър и го принуди да се скрие зад хижата. После се унесе в полудрямка, но пак напрягаше слух да долови шума на познатите стъпки. Към два часа през нощта безпокойството му го накара да отиде към студената открита веранда, да легне пред прага и да чака там.

Но господарят му не се завърна. На сутринта вратата се отвори и Мат излезе навън. Белия зъб го погледна с копнеж в очите. Нямаше как

да се разбере с Мат и не можеше да научи онова, което искаше да узнае. Дните се нижеха един след друг, а господарят не се завръщаше. Белия зъб не беше боледувал през живота си, но сега се разболя. Болестта му беше тъй сериозна, че Мат се принуди да го прибере в хижата. А в писмото си до своя господар той прибави и няколко реда за Белия зъб.

Когато четеше писмото в Съркъл сити, Уийдън Скот стигна до следните редове:

„Този проклет вълк не ще да работи. Не ще и да яде. Останал е без капка сила. Всички кучета го давят. Искан да знае какво е станало с вас, а не знам как да му обясня. Може и да умре.“

Мат не преувеличаваше. Белия зъб беше престанал да се храни, беше отпаднал духом и позволяваше на кучетата да го давят. В хижата лежеше на пода близо до печката. Не поглеждаше оставената му храна, не обръщаше внимание на Мат и не проявяваше желание да живее. Безразлично му беше дали Мат му говори кротко, или го ругае. В най-добрия случай извърщаше към него тъжните си очи и после отново отпускате глава върху предните си лапи, както беше свикнал да лежи.

А една нощ, както си четеше полугласно, Мат се стресна от тихото скимтене на Белия зъб, който беше станал и се вслушваше внимателно, с обърнати към вратата уши. След малко Мат долови шум от приближаващи се стъпки. Врата се отвори и Уийдън Скот застана на прага. Здрависаха се с Мат и Скот се огледа наоколо.

— Къде е вълкът? — запита той.

Най-после го зърна край печката, гдето лежеше досега. Той не се спусна към господаря си, както правят кучетата обикновено. Стоеше, наблюдаваше и чакаше.

— Дявол да го вземе! — възкликна Мат. — Гледай го ти как си маха опашката!

Уийдън Скот тръгна към него и го повика. Белия зъб не се спусна към господаря си, но все пак дойде доста бързо. Чувствуваше се неловко от собственото си стеснение, но когато дойде още по-близо до

Скот, погледът му доби странен израз. Някакво мощно, всеобхватно чувство нахлу в очите му и те засияха от щастие.

— Нито веднъж не ме е погледнал така, докато ви нямаше — забеляза Мат.

Уийдън Скот не чу думите му. Приклекнал до Белия зъб, той го гледаше право в очите и го галеше — чешеше го зад ушите, милваше го бавно и провлачено надолу по врата, до самите плещи, после потупваше гърба му с края на пръстите си. Белия зъб ръмжеше в отговор на тези ласки, а нежната нотка в ръмженето му беше по-ясно доловима от когато и да е преди това.

Но това не беше всичко. Неговата радост, неговата голяма любов, която постоянно диреше как да се прояви, най-после намери подходящ начин да се изяви. Той протегна врат и пъхна глава между тялото и мишницата на господаря си. И тъй, притиснат и скрит от погледите, се гушеше в тялото на господаря си.

Двамата мъже се спогледаха. Очите на Скот сияеха.

— Невероятно! — рече Мат, втрещен от изненада. Миг по-късно той се съвзе и добави:

— Винаги съм казвал, че тоя вълк е куче. Погледнете го само!

След завръщането на добрия господар Белия зъб започна бързо да се поправя. Остана още две нощи и един ден в хижата, после излезе навън. Кучетата от впряга бяха забравили силите му. Те го помнеха такъв, какъвто беше през последните дни — немощен и болнав. Като го видяха да излиза от хижата, те веднага се нахвърлиха върху му.

— Само се ежките и перчите! — викна весело Мат от вратата на хижата. — Хайде, вълчо, дай им да разберат, та да им дойде умът в главата! Натупай ги така, че да те запомнят!

Белия зъб не се нуждаеше от поощряване.

Одобрителните възгласи на Мат бяха наистина излишни. Завръщането на добрия господар беше достатъчно да възвърне силите на Белия зъб. Той беше отново пълен с живот, прекрасен и неукротим. Сега се биеше от радост и в боя намираше отдушник на онези чувства, които не можеше да изрази иначе, понеже беше лишен от говор. Краят на борбата можеше да бъде само един — кучетата претърпяха позорно поражение. Те не посмяха да се върнат обратно, преди да се свечери, но дори и тогава пристигнаха боязливо едно по едно и смиреното им

държане показваше, че отново признават превъзходството на Белия зъб.

Веднъж научил да се гуши в господаря си, Белия зъб започна често да прави това. Но тоя начин на гушене беше границата. Това беше най-силният израз на любовта му и той не можеше да намери друг израз. Винаги пазеше главата си повече от всичко друго и открай време мразеше да го докосват по нея. Тая негова особеност се дължеше на Дивата пустиня, на страха от болката и от вечната примка. Тоя страх го хвърляше в ужас и го караше да избягва всякакъв допир с чуждо тяло. Една от повелите на неговия инстинкт гласеше, че главата му трябва винаги да бъде свободна. А сега, когато се гушеше в тялото на добрия господар, той съзнателно се поставяше в положение на пълна незащитност. Това беше израз на крайно доверие и на пълно себеотдаване, сякаш искаше да каже: „Оставям се в ръцете ти. Постъпвай с мен, както намериш за добре.“

Една вечер, наскоро след завръщането си, Уийдън Скот и Мат седнаха да играят на карти, преди да си легнат.

— Петнайсет и две, четиринайсет и четири, и още една двойка или всичко шест — гласно нареждаше Мат.

Изведнъж те чуха силен вик и страшно ръмжение отвън. Спогледаха се и веднага скочиха от масата.

— Вълкът е пипнал някого — рече Мат. Нов отчаян вик ги накара да побързат.

— Дай фенера! — викна Скот и изтича навън.

Мат го последва и при слабата светлина на фенера те видяха някакъв човек, проснат по гръб в снега. Човекът беше сключил ръце върху лицето и гърлото си, мъчейки се по тоя начин да ги запази от зъбите на Белия зъб. А това наистина беше необходимо. Белия зъб беше побеснял от гняв и се хвърляше с настървение към най-уязвимите места на човека. Целият ръкав на палтото — от рамото до китката на извитата ръка, — както и синята фланела и долната риза бяха разкъсани на парцали, а ръцете на човека бяха страшно изпохапани и от тях обилно течеше кръв.

Скот и Мат видяха всичко това още в първия миг. В следния миг Уийдън Скот сграбчи Белия зъб за гърлото и го дръпна назад. Той се боричкаше и ръмжеше, но не се опита да захапе господаря си. Умири се бързо още при първата строга дума на Скот.

Мат помогна на човека да стане. Когато той се изправи на крака и отпусна ръце, Скот и Мат видяха пред себе си животинското лице на Красавеца Смит. Водачът на впряга тъй бързо отдръпна ръце от него, сякаш беше пипнал огън. Красавецът Смит само примигаше в светлината на фенера и се озърташе плахо наоколо. Погледът му се спря върху Белия зъб и по лицето му отново се изписа ужас.

Тъкмо в тоя миг Мат забеляза нещо в снега. Той се наведе с фенер в ръка и видя два предмета, после веднага ги посочи с крак на господаря си — една желязна верига за връзване на куче и една дебела тояга.

Уийдън Скот видя веригата и тоягата и кимна с глава. Никой не продума. Мат хвана Красавецът Смит за рамото и чевръсто го обърна кръгом. Думите му бяха излишни. Красавецът Смит си тръгна.

В това време Уийдън Скот галеше Белия зъб и му говореше.

— Искаше да те открадне, а? — казваше Скот. — А ти не искаше да идеш с него, нали? Значи оня си е направил сметката без кръчмаря!

— Горкият Красавец. Сторило му се е, че триста дяволи са налетели връз него — рече Мат и прихна от смях.

Все още възбуден и настръхнал, Белия зъб продължаваше да ръмжи, но лека-полека козината му започна да уляга и нежната нотка в ръмженето му пак се появи — отначало слаба и далечна, а после все по-ясно доловима.

ОПИТОМЕНИЯТ

ПЪРВА ГЛАВА

ДАЛЕЧНОТО ПЪТУВАНЕ

Бедата сякаш витаеше във въздуха. Белия зъб долови приближаващото се нещастие много преди появата на първите видими признаци. Смътни предчувствия му подсказваха, че пред стои някаква промяна. Сам не знаеше как, но беше доловил предстоящото събитие от самите богове. Те дори не подозираха, че сами издават намеренията си пред кучето вълк, което се навърташе край верандата и без да влиза в хижата, знаеше какво се върти в главите им.

— Вслушайте се за момент! — възкликна водачът на кучешкия впряг, по време на вечеря.

Уийдън Скот напрегна слух. Тихо тревожно скимтене, прилично на сподавен, едва доловим плач, долиташе откъм вратата. После и двамата усетиха как Белия зъб душеше вратата, за да се увери, че неговият бог е още в хижата и не е изчезнал пак на някое тайнствено и самотно пътуване.

— Струва ми се, че той вълк разбира какво му готвите — каза водачът на впряга.

Уийдън Скот погледна почти умолително своя другар и отвърна на забележката му, но с думи, които прикриваха чувствата му.

— За какъв дявол ми е притрябвал този вълк в Калифорния! — троснато рече Скот.

— Точно това казвам и аз — отвърна Мат. — За какъв дявол ви е потрябвал този вълк в Калифорния!

Това не задоволи Уийдън Скот. Другият сякаш мислеше, че той още не е взел окончателно решение.

— Кучетата на белите не ще могат да се справят с него — продължи Скот. — Щом зърне някое от тях и веднага ще го убие на място. Ако не ме разори с дела в съда, за които ще трябва да плащам глоби, то властите положително ще го вземат и ще го умъртвят на електрическия стол.

— Така е, той е истински убиец! — забеляза водачът на впряга. Уийдън Скот го погледна недоверчиво.

— Смешно е дори да се помисли! — отсече Скот.

— Да, смешно е дори да се помисли! — съгласи се Мат. — Та вие ще трябва да държите нарочен човек да се грижи за него!

Недоверието на Скот сякаш изчезна и той кимна весело с глава. В настъпилата тишина те отново доловиха откъм вратата тихото, жалостиво скимтене и тревожното душене на Белия Зъб.

— Трябва да призная, че той наистина е страшно привързан към вас! — рече Мат.

Скот го погледна сърдито, не можа да сдържи гнева си и викна:

— Стига, дявол да те вземе! Това е моя работа и знам какво трябва да направя.

— Съгласен съм с вас, само че...

— Само че какво? — сопна се Скот.

— Само че — започна кротко Мат, но се поколеба за миг и продължи с раздразнен глас — не трябва да кипвате чак дотолкова за тая работа. Като ви гледам, все ми се струва, че не знаете как да постъпите с него.

Уийдън Скот сякаш премисляше нещо в ума си, после продължи с по-тих глас:

— Прав си. Мат! Бедата е там, че сам не зная какво искам.

— Наистина ще бъде височайша глупост да взема кучето със себе си — обади се отново Скот, след като бяха помълчали малко.

— Съгласен съм с вас — отвърна Мат, но и тоя път отговорът му не задоволи господаря. — Но за бога, обяснете ми само как може да разбере, че ще пътувате! — добави водачът на впряга уж случайно.

— И аз не знам, Мат — отвърна замислено Скот и поклати глава.

Един ден Белия зъб надзърна през открехнатата врата на хижата и видя господаря си да нарежда съдбоносния куфар, който беше поставен на пода. Скот и Мат шетаха непрестанно насам-натам и прежният спокоен живот в хижата беше изчезнал. Неоспоримите доказателства бяха налице. Белия зъб беше предугадил истината. Сега започна да размишлява. Явно беше, че неговият бог се готвеше да отпътува. Миналия път той не го бе взел със себе си и нищо не му пречи и тоя път да го остави тук.

Същата вечер Белия зъб поде дългия вълчи вой. Както бе вил преди време, като малко вълче, когато побягна от Дивата пустиня и хукна обратно към селото, за да намери само купчина смет на мястото,

гдето доскоро се издигаше палатката на Сивия бобър, така виеше и сега, извърнал муцуна към студените звезди, сякаш за да им повери страшната си мъка. Двамата мъже в хижата току-що си бяха легнали.

— Пак престана да се храни — обади се Мат от своя одър.

Чу се пъшкане от одъра на Уийдън Скот и размърдване на одеялото.

— Като си спомня колко се измъчи при последното ви пътуване — продължи Мат, — струва ми се, че тоя път ще умре.

— Хайде, млъквай вече! — викна Скот в тъмнината. — Мърмориш повече от жена.

— Съгласен съм с вас — отвърна водачът на впряга, а Уийдън Скот пак не беше сигурен дали другарят не му се присмива.

На другия ден тревогата на Белия зъб се усили и той стана още по-неспокоен. Увираше се в краката на господаря си, когато той излизаше от хижата, или се навърташе край верандата, когато Скот беше вътре. От време на време, когато вратата се отваряше, той виждаше багажа на пода. До куфара сега оставиха и някаква чанта и две платнищени денкчета. Мат навиваше одеялата и шубата на господаря в малък брезент, а Белия зъб следеше работата му и скимтеше.

След време пристигнаха двама индианци. Белия зъб не ги изпускаше от очи и видя как те нарамиха багажа и тръгнаха надолу по хълма след Мат, който носеше завивките и куфарите. Но Белия зъб не тръгна подир тях. Господарят му беше още в хижата. Мат скоро се върна. Господарят дойде до вратата и повика Белия зъб вътре.

— Ах, ти, дявол такъв! — каза кротко Скот, после започна да чеше Белия зъб зад ушите и да го тупа излеко по гърба. — Аз заминавам надалече, стари приятелю, и ти не можеш да дойдеш с мен. Хайде сега да ми поръмжиш, и то здравата, за последен път, за сбогом!

Но Белия зъб не искаше да ръмжи. Той само погледна господаря си с тъжни, питащи очи, после се сгуши в него, като скри глава между ръката и тялото му.

— Свири вече! — викна Мат.

Откъм Юкон се зачу дрезгавото свирене на речния параход.

— Трябва да побързате! — добави Мат. — Не забравяйте да заключите предната врата. Аз ще изляза през задната. Хайде тръгвайте!

Двете врати хлопнаха почти едновременно и Уийдън Скот изчака Мат да заобиколи хижата и да дойде при него. Зад вратата се чу тихо скимтене и хленч. Последваха няколко дълбоки вдишвания — Белия зъб душеше.

— Трябва да се грижиш за него, Мат! — каза Скот, когато тръгнаха надолу. — Пиши ми да зная как кара без мене.

— Разбира се — отвърна водачът на впряга. — Но я го чуите.

Двамата се спряха. Белия зъб виеше, както вие куче над умрелия си господар. Воят му изразяваше безкрайна мъка — извиваше нагоре в сърцераздирателни вопли, после стихваше в жален хленч и отново се усиляше в прилив на скръб.

„Аврора“ беше първият параход, който щеше да отплава на юг тая година, и палубата му беше буквално задръстена от забогатели гурбетчии и разорени златотърсачи. И едните, и другите очакваха отплаването на парахода със същото горещо нетърпение, с което на времето бяха пристигнали по тия места. Скот беше застанал близо до подвижния мост на парахода и се сбогуваше с Мат, който се готвеше да слезе на брега. Когато се здрависаха, Мат неволно погледна отвъд Скот и видя нещо, което накара ръката му да се отпусне безпомощно в тая на неговия господар. Скот се извърна и погледна назад. Белия зъб беше седнал върху палубата само на няколко крачки от тях и гледаше господаря си с тъжни очи.

Водачът на впряга процеди през зъби някаква ругатня. Скот само гледаше изненадан.

— Затворихте ли предната врата? — запита Мат. Господарят му кимна утвърдително и попита:

— А ти затвори ли задната?

— Разбира се! — бързо отвърна Мат.

Белия зъб присви уши назад, както правеше, когато се умилква, но си остана там, където беше, и дори не мръдна от мястото си.

— Ще трябва да го смъкна на брега — рече Мат и направи две крачки към него.

Белия зъб се изплъзна. Мат пак се спусна към него, но той отскочи встрани и се скри в краката на група пътници. Колкото и да се мъчеше, Мат не можеше да го хване — той подскачаше, извърщаше тяло, изведнъж се снишаваше, криеше се по палубата и все успяваше да се изплъзне.

Но когато добрият господар го повика, той веднага се покори и отиде при него.

— От толкова месеци го храня, а не ще да дойде при мен! — каза с огорчение Мат. — А вие, вие го нахранихте само няколко пъти през първите дни, когато се опознахте с него. Съвсем не ми е ясно как разбира, че вие сте господарят!

Скот, който галеше Белия зъб, изведнъж се наведе и посочи на Мат няколко пресни драскотини по муцуната и една широка рана между очите на Белия зъб. Мат се наведе и прекара длан по корема му.

— Съвсем забравихме прозорците! — рече Мат. — Целият е изпорязан. Сигурно се е втурнал през стъклото, дявол да го вземе!

Но Уийдън Скот не го слушаше. Той бързо обмисляше нещо. Свирката на „Аврора“ възвести, че параходът се готви да отплава. Изпращачите се втурнаха към подвижния мост и бързо заслизаха на брега. Мат развърза шарената кърпа от врата си и се опита да върже с нея шията на Белия зъб, но Уийдън Скот го улови за ръката.

— Сбогом, драги приятелю — рече Скот. — А колкото за вълка, няма защо да ми пишеш. Както виждаш, аз...

— Какво! — възкликна Мат. — Да не би да искате да кажете, че...

— Точно така, Мат. Ето ти кърпата. Не ти, а аз ще ти пиша за вълка.

Мат се спря по средата на подвижния мост и викна:

— Климатът няма да му понесе! Ще трябва да го стрижете в топло време...

Подвижният мост беше изтеглен и „Аврора“ се отдели от брега. Уийдън Скот махна с ръка за сетен път към Мат, после се обърна и се наведе към Белия зъб, който стоеше до него.

— А сега поръмжи, дявол да те вземе, хайде поръмжи! — каза той, като го шляпкаше излеко по покорната глава и чешеше присвитите му назад уши.

ВТОРА ГЛАВА

В ЮЖНИТЕ ЗЕМИ

Белия зъб слезе от парахода в Сан Франциско. Удивлението му нямаше край. Винаги беше считал всяка внушителна проява на мощ като признак на божественост. Тая представа за божествеността се беше породила в него по някакви невидими пътища, не чрез размисъл или друго съзнателно усилие. Но никога белите хора не бяха му се стрували толкова удивително могъщи богове, колкото сега, когато тръгна по лепкавия паваж на Сан Франциско. Вместо познатите дълги горски хижи той видя високи многоетажни сгради. Улиците бяха пълни с всякакви страшни неща — каруци, тежки товарни коли и автомобили грамадни коне, които теглеха с мъка тежки каруци; чудовищни тролейбуси и електрически трамваи, които летяха с трясък и звън по улиците и издаваха гнева си с пронизителен вой, също като рисовите в северните гори.

Всичко това беше проява на могъщество. Но зад тези неща се криеше човекът, който направляваше и ръководеше всичко и който още от най-далечни времена се проявяваше, като овладяваше материята. А властта на човека над материята беше невероятно голяма и смайваща. Всичко предизвикваше страхопочитание у Белия зъб. Отново го завладя страх. Както в детството си — в оня ден, когато напусна Дивата пустиня и дойде за първи път в селището на Сивия бобър — се беше почувствувал малък и нищожен, така и сега, вече израсъл, в разцвета на силите си, всичко го накара да се почувствува отново малък и нищожен. А тук имаше толкова много богове! От техните безкрайни върволици му се виеше свят. Уличният грохот кънтеше в ушите му. Той беше просто зашеметен от тоя страшен и нестихващ водовъртеж. Както никога по-рано, сега той почувствува своята зависимост от добрия господар и тръгна по петите му, без да се отделя, без да го изпуска от погледа си, каквото и да се случеше.

Белия зъб можа да види града само като в кошмар; тая преживелица дълго смущаваше нощите му като някакъв невероятен и страшен сън. Господарят му го остави в един вагон за багаж и го върза

с верига в ъгъла, сред грамада от сандъци и куфари. Тук заповядваше възнисьък мургав бог, който вдигаше страшен шум, като местеше сандъците и куфарите насам-натам — едни вкарваше през вратата и ги трупаше на камара, а други изхвърляше с трясък навън, гдето други богове чакаха да ги поемат.

Ето в какъв адски безпорядък го беше оставил господарят му! Така поне мислеше Белия зъб, докато помириса и откри недалеч от себе си малките платнищени денкове на господаря си. Веднага скочи връз тях и застана на пост.

— Добре, че дойдохте! — мърмореше богът на фургона след час, когато Уийдън Скот застана пред вратата. — Тоя ваш пес не ми дава да докосна багажа ви.

Белия зъб слезе от фургона и пак се смая — кошмарният град беше изчезнал. За него фургонът представляваше нещо като стая в къща и когато влезе в него, градът го обкръжаваше отвред, а сега нямаше ни помен от града. Градският тътен вече не заглушаваше ушите му. Пред него се разстилаше приветливо, огряно от слънцето поле, което сякаш дремеше от леност. Не му остана време да се начуди на тая промяна. Той я възприе тъй, както беше свикнал да възприема всички необясними дела и прояви на боговете. Те винаги постъпваха така.

Чакаше ги някакъв файтон. Един мъж и една жена се приближиха към господаря. Жената протегна ръце и прегърна господаря — едно враждебно действие! В следния миг Уийдън Скот се изтръгна от прегръдката и сграбчи Белия зъб, който ръмжеше като бесен.

— Не се тревожи, мамо — казваше ѝ Уийдън Скот и здраво държеше Белия зъб, като се опитваше да го усмири. — Помислил е, че искаш да ме нападнеш, а той не може да допусне това. Няма нищо, ще му мине. Скоро ще свикне.

— Значи докато свикне, аз ще мога да се радвам на сина си само когато кучето му не е край него, нали? — каза тя уж на смях, но всъщност беше преbledняла от уплаха.

Тя погледна Белия зъб, който, цял настръхнал, ръмжеше и я гледаше недружелюбно.

— Ще трябва да свикне, и то още сега, без отлагане — рече Скот. Той заговори съвсем кротко на Белия зъб, успокои животното и му

заповяда със строг глас:

— Лягай! Хайде лягай!

Това беше едно от многото неща, на които го беше научил самият господар, и Белия зъб се подчини, макар и без особено желание.

— Хайде, мамо — и Скот протегна ръце за прегръдка, без да сваля поглед от Белия зъб.

— Мирно! — предупреди го той. — Лягай долу! Белия зъб беше настръхнал мълчаливо и се приповдигна тъй, сякаш се готвеше за скок, но легна отново и видя как враждебното действие се повтори. Нищо лошо не се случи от това, нито от следващата прегръдка с непознатия мъж бог. После малките платнищени денкове бяха натоварени на файтона, в който седнаха непознатите богове, а след тях любимият господар, и Белия зъб припна подир тях. Ту тичаше отзад и бдеше зорко, ту от време на време предупреждаваше конете с леко настръхване на козината, че не ще позволи да се случи нещо лошо с бога, когото возеха с такава бързина по друма.

След петнадесетина минути файтонът премина през някаква голяма каменна порта и тръгна между два реда орехови дървета, преплели клони като свод. От двете страни на тая алея се разстилаха просторни поляни, в които едри дъбове издигаха мощните си клони. Отвъд поляните и в пълен контраст с тяхната свежа зеленина се ширеха златожълти, обгорени от слънцето ливади, а в далечината се виждаха жълтокафяви хълмове с техните високи пасбища. В края на моравата, върху първото възвишение в долината, личеше красива къща с дълга веранда и много прозорци.

Но Белия зъб не можа да разгледа добре околността. Файтонът вече навлизаше в обширното имение, когато към него се спусна някакво овчарско куче със светнали очи и остра муцуна, което едва сдържаше гнева си и справедливо се възмущаваше. Кучето се втурна между него и файтона и го раздели от господаря му. Белия зъб не изръмжа предупредително, но козината му настръхна, когато се втурна тихо към песа, решен да го унищожи. Но той не се хвърли върху кучето, а спря внезапно, видимо смутен, и зарови предните си лапи в земята, за да спре устрема си. Тъй силно беше нежеланието му да се докосне до кучето, което смяташе да нападне, че той почти седна на земята. Кучето беше женско, а законът на неговата порода поставяше

невидима преграда между него и нея. Да я нападне, значеше да престъпи една от повелите на инстинкта си.

Но не така мислеше овчарската кучка. Тя беше самка и нямаше подобен инстинкт. От друга страна тъкмо понеже беше овчарска кучка, нейният инстинктивен страх от всичко, което беше свързано с Дивата пустиня, а най-вече с вълка, беше особено силен. За нея Белия зъб беше вълк — оня кръвен враг, който беше нападал стадата още от онези далечни времена, когато някой от нейните неznайни прадеди беше тръгнал за пръв път с овцете, за да ги пази, докато пасат. И тъй, макар че той беше спрял внезапно и дори заровил крака в земята, за да избегне сблъскването, тя самата се нахвърли върху него. Той изръмжа неволно, когато почувствува зъбите ѝ да се впиват в рамото му, но пак не се реши да я нападне. Отдръпна се назад с вдървени от напрежение крака, с което сякаш искаше да запази собственото си достойнство, и се опита да я зарбиколн. Кръшваше наляво, надясно, извиваше тяло и пак се спускаше напред, но всичко беше напразно. Тя винаги отскачаше и му преграждаше пътя.

— Тук, Коли — викна непознатият от файтона.

— Нищо, татко. Това е добър урок за него. Той ще трябва да научи доста неща и нека започне навреме. Ще видиш как добре ще се приспособи.

Файтонът потегли напред, а Коли още преграждаше пътя на Белия зъб. Той се опита да я надтича, като остави алеята и свърна по поляната в широка дъга, но тя тичаше по-напряко, от вътрешната страна на дъгата, винаги се изпречваше на пътя му и го посрещаше с два реда оголени лъскави зъби. Той се върна по стъпките си, пресече алеята и хукна през насрещната поляна, но нататък го изпревари.

Файтонът отвеждаше господаря нанякъде. Белия зъб я зърна, когато тя изчезваше зад дърветата. Положението ставаше твърде обезпокоително. Опита се да избяга в широка дъга, за да заобиколи кучката, но тя пак хукна бързо по него. Тогава Белия зъб се извърна рязко и се хвърли връз нея. Това беше първият му похват в борбата. Той я блъсна напреки с рамото си. Ударът не само я събори на земята, но поради бързото ѝ тичане тя продължи да се търкаля, след като падна. Опитвайки се да спре, кучката впи ноктестите си лапи в чакъла, като квичеше силно от възмущение и засегнато честолюбие.

Белия зъб не чака повече. Пътят му беше открит и той не искаше нищо друго. Кучката пак хукна подир него, без да престава да квичи. Но сега те тичаха в права посока, а когато е въпрос за тичане, тя имаше какво да научи от него: Всъщност тя тичаше като бясна и напрягаше всички сили, скимтейки при всеки скок, който я носеше напред, но Белия зъб постоянно взимаше преднина — безшумно и без особено усилие, сякаш се хлъзгаше като призрак по земята.

Когато стигна до къщата, той изведнъж налетя на файтона. Той беше спрял пред входната площадка и господарят му тъкмо слизаше. И както тичаше с всички сили, Белия зъб усети, че някой го напада от страни. Едно ловджийско куче се беше втурнало към него. Белия зъб се опита да се спре и посрещне нападателя, но кучето вече го настигаше, а той самият тичаше много бързо. Ловджийското куче го блъсна в хълбока и понеже устремът на Белия зъб беше много голям, а и нападението съвсем неочаквано, той беше съборен и се търкулна на земята. Изправи се на крака само миг след това — злоещо настръхнал, с прилепнали назад уши, разкривени устни и смръщен нос, а зъбите му щракаха във въздуха и за малко не се впиха в нежното гърло на кучето.

Господарят вече тичаше към тях, но беше още твърде далече. Не друг, а кучката Коли спаси живота на ловджийското куче. Тя пристигна тъкмо в момента, когато Белия зъб се готвеше да скочи и впие смъртоносните си зъби в гърлото на кучето. Коли пристигна като вихър — тя беше надхитрена и надмината при тичането, а освен това и най-безцеремонно търкулната на земята и сега тръпнеше от обида, справедлив гняв и инстинктивна омраза към тоя убиец, дошъл направо от Дивата пустиня. Тя се хвърли под прав ъгъл към Белия зъб тъкмо в момента, когато той се готвеше да скочи и пак беше съборен и търкулнат на земята.

Господарят пристигна и веднага сграбчи с ръка Белия зъб, а в това време бащата пропъди другите две кучета.

— Ей че радушно посрещане за бедния самотен вълк, пристигнал направо от Арктика — забеляза господарят, а в туй време Белия зъб се успокои под неговата галеща ръка. — През целия му живот са го виждали само веднъж да се търкулне на земята, а тук вече два пъти го премятат в половин минута.

Колата беше отминала; други непознати богове излязоха от къщата. Някои от тях стояха почтително настрана, но две жени извършиха предишното враждебно действие — те сграбчиха господаря през врата. Но Белия зъб вече започваше да се примирява с това деяние. То не представляваше опасност за господаря, а и звуците, които боговете издаваха при това действие, изобщо не съдържаха никаква заплаха. Боговете се опитаха да любезничат и с Белия зъб, но той ги отпъди с предупредително ръмжене, а и господарят ги възпря с няколко думи. В такива моменти Белия зъб се гушеше в краката на господаря, а той го милваше успокоително по главата.

— Дик, лягай веднага! — заповяда на ловджийското куче един от боговете.

Кучето веднага се изкачи по стълбището и легна до са мата входна врата, но не сваляше поглед от неканения гост и продължаваше да ръмжи. Една от жените се беше заела с Коли — беше обвила с ръце шията на кучката и не преставаше да я милва, но Коли беше крайно раздразнена и неспокойна. Тя скимтеше и потръпваше от възмущение поради присъствието на вълка, напълно уверена, че боговете грешат, като го пускат в имението.

Всички богове тръгнаха нагоре по стълбището, за да влязат в къщата. Белия зъб вървеше по петите на господаря си. Дик, който лежеше край вратата, започна да ръмжи, а Белия зъб настръхна и отвърна с ръмжене от стълбището.

— Приберете Коли и нека тия двамата да се преборят — предложи бащата на Скот. — След това ще станат добри приятели.

— Да, но за да докаже приятелството си, Белия зъб ще трябва да върви начело на опечалените, когато погребваме Дик — шеговито отвърна Уийдън Скот.

Старият Скот погледна с недоумение най-напред Белия зъб, после Дик и накрая сина си:

— Искаш да кажеш, че... Уийдън кимна с глава и каза:

— Точно това! Той ще прати Дик на оня свят за една, най-много за две минути.

След това се обърна към Белия зъб и рече:

— Хайде, вълчо. Не Дик, а ти трябва да влезеш в къщи. Белия зъб се изкачи по стъпалата и мина през верандата с вдървени крака и щръкнала опашка, без да откъсва поглед от Дик, който би могъл да го

нападне откъм гърба, а в същото време беше готов да посрещне и най-жестокото нападение от страна на страшното неизвестно, което можеше да се спусне срещу него от къщата. Но нищо страшно не се спусна срещу него, а когато влезе вътре, той се огледа внимателно на всички страни, за да види дали няма някаква опасност. След това се изтегна в краката на господаря си и заръмжа от удоволствие, но не преставаше да следи всичко, което се вършеше около него, готов всеки миг да скочи на крака и да се бори на живот и смърт със страховитите неща, които сигурно се спотайваха под съмнителния покрив на тоя дом.

ТРЕТА ГЛАВА

ИМЕНИЕТО НА БОГА

Самата природа на Белия зъб му позволяваше да се приспособява сравнително лесно към всяка промяна в неговия живот. При това той беше странствувал твърде много и беше разбрал колко важно и необходимо е да се приспособява към околната среда. Тук, в Сиера Виста, както се наричаше имението на стария съдия Скот, Белия зъб скоро се почувствува като у дома си. Кучетата вече престанаха да му създават сериозни неприятности. Впрочем те познаваха по-добре от него навиците на боговете от южните земи и той порасна в очите им, когато боговете му позволиха да влезе в къщата заедно с тях. Макар че беше вълк и колкото и невероятно да беше това, боговете го бяха допуснали в имението и те, кучетата на тия богове, трябваше да се примирят с тяхното решение.

Дик, разбира се, се считаше длъжен да спазва известни условности през първите дни, но след това и той спокойно прие Белия зъб, като пълноправен жител на имението. Ако зависеше само от Дик, те можеха да станат добри приятели; но Белия зъб не обичаше да се сприятелява. Единственото нещо, което искаше от другите кучета, беше да го оставят на мира. През целия си живот беше странил от себеподобните си и сега не желаше да се сближава с тях. Умилкванията на Дик го отегчаваха и той го отпъждаше с ръмжене. В Севера беше научил да не закача кучетата на господаря си и още не беше забравил този урок... Но и той от своя страна държеше на уединението си и така старателно пренебрегваше Дик, че в края на краищата това добродушно куче се отказа от намерението си да се сприятели с него и започна да се интересува от Белия зъб, колкото се интересуваше от кола за връзване на коне, побит пред конюшната.

Но Коли беше на друго мнение. Тя се беше примирила с неговото присъствие, понеже волята на боговете беше такава, но това съвсем не значеше, че беше длъжна да го остави на мира. Тя беше пропита от, спомена за безчислените престъпления, извършени от него и неговата природа срещу нейните прадеди. Нима грабежите на овце можеха да се

забравят за един ден или дори от едно поколение! Тоя спомен я подтикваше към мъст, караше я да търси разплата. Тя не можеше да го напада в присъствието на боговете, които го търпяха край себе си, но това не ѝ пречеше да трови живота му чрез хиляди дребни неща. Разделяше ги стара, вековна вражда и тя поне беше твърдо решена да го подсеща за това при всеки удобен случай.

И тъй, Коли се възползува от предимството, което ѝ даваше нейният пол, за да хапе и тормози Белия зъб. Неговият инстинкт не му позволяваше да я напада, а упоритостта ѝ не му позволяваше и да я пренебрегва. Когато тя го нападаше, той извърщаше обраслото си с козина рамо към острите ѝ зъби и се оттегляше с достойнство, пристъпвайки с изопнати крака. Но като го нападаше твърде жестоко, той се принуждаваше да се върти в кръг с извърнато към нея рамо, като се стараеше да държи главата си по възможност по-далече от нейните зъби, а по лицето и очите му се изписваше търпение и досада. Понякога тя впиваше зъби в задните му крака и тогава той се оттегляше съвсем набързо, без да държи сметка за достойнството си. Общо взето обаче, Белия зъб съумяваше да се държи с достойнство, в което имаше и известна тържественост. Пренебрегваше я напълно, когато беше възможно, и винаги гледаше да не се мярка пред очите ѝ. Щом я видеше или усетеше, че идва, веднага ставаше и си тръгваше.

Белия зъб имаше доста да научи и за много други неща. Животът на Севера беше удивително прост в сравнение със сложните отношения в Сиера Виста. Преди всичко трябваше да опознае семейството на господаря си. Вече имаше известен опит в такива работи. Тъй както Мит-сах и Клу-куч принадлежаха на Сивия бобър, който делеше с тях и храната, и огъня, и завивките си, така и тук, в Сиера Виста, всички обитатели на къщата принадлежаха на добрия господар.

Но тук се чувствуваше известна, и то доста значителна разлика. Сиера Виста беше несравнимо по-голяма от палатката на Сивия бобър. Трябваше да държи сметка за много хора. Съдията Скот и неговата жена, двете сестри на господаря — Бети и Мери, а също и неговата жена Алиса и децата му, Уийдън и Мод, малчугани на четири и шест години. Никой не можеше да му разправи за тези хора, а за техните кръвни и роднински връзки той нямаше дори представа и никога не би могъл да ги проумее. И все пак той бързо схвана, че тези хора

принадлежат до един на господаря му. Впоследствие, като ги наблюдаваше при всеки удобен случай и като следеше действията, говора и дори интонацията на гласовете им, той можа постепенно да схване колко близък всеки един от тях беше на господаря му и доколко се ползуваше с благоразположението му. Веднъж установил това, Белия зъб се отнасяше съответно с всеки един от тях. Общо взето, той ценеше всичко, което беше ценно за неговия господар, и се чувствуваше длъжен да тачи и грижливо да пази всяко нещо, което бе мило и скъпо на Уийдън Скот.

Такъв беше случаят и с двете деца. През целия си живот бе ненавиждал всички малчугани. Мразеше ръцете им и се боеше от тях. Не малко горчивини беше изпитал от тяхната тирания и жестокост в индианските селища. И сега, когато малкият Уийдън и Мод се приближиха за първи път към него, той изръмжа предупредително и ги погледна със зли очи.

Тогава господарят го шляпна с ръка и му се скара, принуждавайки го да търпи милувките им, но той изръмжаваше при всяко докосване на малките им ръчички и в ръмженето му не звучеше никаква нотка на нежност. След време разбра, че малкото момченце и момиченце бяха любимци на господаря. Тогава те вече можеха спокойно да го погаят, без да става нужда господарят да го удря по главата и да му се кара.

Но дори и сега Белия зъб не проявяваше бурно чувствата си. Той позволяваше на господарските деца да го гаят и не протестираше, но дребните им злосторства понасяше с такова търпение, с каквото човек понася тежка операция. Когато търпението му се изчерпваше, той ставаше и се отдалечаваше с тежки, твърди стъпки. По-късно той дори обикна децата, но пак не проявяваше чувствата си. Никога не отиваше пръв при тях, но когато ги видеше да идват, не се отдалечаваше, а спокойно изчакваше пристигането им. С течение на времето някаква особена радост започна да струи от погледа му, когато ги виждаше да идват при него, а когато си отиваха, привлечени от други развлечения, той ги изпращаше с тъга в очите.

Тая промяна се извършваше постепенно и изискваше време. След децата той тачеше най-много съдията Скот. За това имаше две причини. На първо място, господарят очевидно считаше съдията за едно от най-ценните си притежания и, второ, старият съдия не

обичаше да показва чувствата си. На Белия зъб беше приятно да лежи в краката му, изтегнат на широката веранда, когато съдията четеше вестника си. От време на време съдията поглеждаше към Белия зъб или му отправяше някоя дума, сякаш да го увери, че чувства присъствието му. Но това ставаше само в отсъствието на господаря. Появеше ли се Уийдън Скот, всички останали хора prestaваха да съществуват за Белия зъб.

Белия зъб позволяваше на всички членове на семейството да го милват и гаят, но не удостои нито един от тях с онези чувства, които пазеше само за господаря си. Нито една тяхна милувка не можеше да изтръгне от гърлото му нежната нотка на любовта и колкото и да се стараеха, те никога не успяваха да го накарат да се сгуши в тях. Тази проява на привързаност, покорство и пълно доверие той пазеше само за господаря си. Всъщност Белия зъб продължаваше да счита всички членове на семейството само като собственост на добрия господар.

Освен това Белия зъб схвана още отрано разликата между членовете на семейството и слугите в тоя дом. Слугите се страхуваха от него, а той се въздържаше да ги напада, понеже считаше и тях за собственост на господаря. Между тях и Белия зъб съществуваше пълен неутралитет и нищо повече. Те приготвяваха храната на господаря, миеха съдовете и вършеха разни други работи точно както правеше Мат в Клондайк. С една дума, те принадлежаха към къщата като всяка друга вещ.

Вън от къщата имаше дори повече неща, които Белия зъб трябваше да разбере и запомни. Имението на господаря беше обширно, но все пак имаше строго установени граници. То достигаше до шосето. Всичко отвъд — и пътища, и улици — принадлежеше на други богове. Но отделните богове имаха собствени именения, оградени с ограда. Безброй закони управляваха всичко и определяха поведението на всеки един от тях; но той не разбираше езика на боговете и нямаше как да се учи освен от личен опит. Подчиняваше се на обикновените си нагони дотогава, докато неволно нарушаваше някой закон. След няколко подобни нарушения той научаваше закона и вече го съблюдаваше.

Но никое възпитателно средство не оказваше такова силно въздействие върху Белия зъб, както някоя плесница от ръката на господаря или две-три думи на укор. Поради голямата любов на Белия зъб към господаря една плесница от неговата ръка му причиняваше по-

силна болка, отколкото и най-силния бой, който беше понесъл от ръцете на Красавеца Смит или на Сивия бобър. Ударите на неговите бивши господари причиняваха само болка на тялото му, а духът му продължаваше да негодува, несломим и неукротим. Плесниците, които получаваха понякога от добрия господар, бяха винаги много леки, за да причинят болка на тялото му, но го караха да страда много по-силно. Те изразяваха неодобрението на господаря и Белия зъб просто вехнеше от мъка.

Всъщност рядко се случваше да получи някоя плесница. Обикновено гласът на господаря беше достатъчен. От него той разбираше дали постъпва правилно, или греши и според това нагаждаше действията и поведението си. Тоя глас беше неговият компас, който му сочеше пътя и го ориентираше в обичаите на една нова земя и законите на един нов живот.

В Севера единственото домашно животно беше кучето. Всички други животни обитаваха Дивата пустиня и ако не бяха много опасни, представляваха законна плячка за всяко куче. През целия си живот Белия зъб беше ловувал и убивал живи твари, за да се храни с тях. Сега дори и през ум не му минаваше, че тук, в южните земи, не е така. Но случи се тъй, че това му стана ясно още през първите дни, които прекара в долината на Санта Клара. Веднъж, като скиташе край къщата рано призори, той зърна едно избягало от курника пиле. Естествено, веднага пожела да го изяде. Два скока, изтракване със зъби, уплашено изкрякване и пилето изчезна в стомаха му. То беше расло в чифлик и затова беше охранено и крехко. Белия зъб облиза муцуната си и реши, че пилетата са вкусна храна.

По-късно в същия ден срещна край конюшната друго отлъчило се пиле. Един от конярите хукна да спасява пилето. Той нямаше представа за нрава на Белия зъб и грабна един малък камшик за коне. Още при първия удар Белия зъб заряза пилето и реши да се справи с коняря. Някоя дебела цепеница би могла да спре Белия зъб, но не и тоя лек камшик. Мълчаливо, без дори да трепне от втория удар на камшика, той се хвърли напред и скочи към гърлото на коняря. Човекът само извика от уплаха: „Олеле, боже“, и се дръпна назад. Той изпусна камшика и закри гърлото си с ръце, но веднага едната му ръка беше раздрана до самата кост.

Конярят трепереше от страх. Уплаши го не толкова свирепостта на Белия зъб, колкото това мълчаливо нападение. Без да сваля раздраната кървяща ръка от гърлото си, той се опита да стигне до конюшната, но щеше да пострада твърде зле, ако Коли не беше пристигнала тъкмо в този момент. Както бе спасила на времето Дик, тя спаси сега и коняря. Налетя като бясна върху Белия зъб. Да, тя беше права! Боговете можеха да грешат, но не и тя. Подозренията ѝ се потвърждаваха: ето че този стар хищник пак си показва рогата!

Конярят се скри в конюшната, а Белия зъб отстъпи пред остриите зъби на Коли, като подлагаше рамото си на тях и се въртеше в кръг. Но този път Коли не го пусна да си върви само след няколко ухапвания, както правеше обикновено. Напротив, тя ставаше все по-разярена и зла, докато накрая Белия зъб забрави изцяло достойнството си и хукна през полето.

— Ще се научи да не закача пилета — каза господарят, — но не мога да му внуша това, докато не го заловя на местопрестъплението.

Престъплението се повтори само след два дни, но в много по-голям размер, отколкото беше предполагал господарят. Белия зъб беше разгледал кокошарника и изучил внимателно навиците на кокошките. През нощта, когато птиците спяха по летвите, той се покатери върху една камара прясно одялани трупи, а оттам се метна на покрива на курника и скочи във вътрешния двор. Миг по-късно Белия зъб беше вече вътре и тогава в курника започна същинско клане.

Сутринта, когато господарят излезе на верандата, погледът му се спря върху петдесет бели кокошки легхорни, които конярят беше наредил в права редица на земята. Господарят си подсвири тихо с уста, отначало от изненада, а после от възторг. Погледът му се спря върху Белия зъб, но не откри у него никакъв признак на срам или вина. Напротив, той се държеше гордо, сякаш беше извършил истински подвиг, за който заслужава похвала. Явно беше, че не съзнава вината си. Господарят се намръщи при мисълта за неприятната задача, която го очакваше. Той се скара на неволния виновник и в гласа му звучеше божествен гняв. После го хвана за главата, наведе муцуната му към убитите кокошки и го натупа.

Белия зъб заряза курника веднъж завинаги. Законът не позволяваше такива нападения и той разбра това.

После господарят го отведе в двора на кокошките. Когато Белия зъб видя птиците да подскачат край него, току под носа му, неговият нагон отново го подтикна да се хвърли върху тях, но господарят му подвижна и го възпря. Те се разхождаха между кокошките почти половин час и Белия зъб често изпитваше силно желание да сграбчи някоя от тях, но гласът на господаря винаги го възпираше тъкмо в момента, когато се готвеше да нападне.

В края на краищата Белия зъб добре научи закона. Още преди да напусне двора на кокошките, той знаеше, че не трябва да ги закача — те вече не съществуваха за него.

Същия ден, когато седнаха да обядват, Уийдън Скот разправи на баща си как беше научил Белия зъб да не закача кокошките.

— Никога не може да се отучи един кокошкар — забеляза старият съдия и тъжно поклати глава, а после добави: — Щом навикне и се пристрасти към кръвта...

Старият съдия пак поклати тъжно глава, но Уийдън Скот не беше съгласен с мнението на баща си.

— Ето какво ще направя — каза той накрая. — Ще затворя Белия зъб в курника с кокошките цял следобед.

— Как не ти е жал за кокошките! — възрази съдията.

— При това — продължи синът — за всяка убита от него кокошка ще ти заплатя по един златен долар.

— Но и татко трябва да плати някаква глоба, ако ти излезеш прав — забеляза Бети.

Сестра й първа подкрепи това предложение и одобрителни възгласи се разнесоха от всички страни на масата. Съдията Скот поклати глава в знак на съгласие.

— Така да бъде! — отсече Уийдън Скот и се замисли за минутка. — Ако до края на следобед Белия зъб не посегне на нито една кокошка, за всеки десет минути, прекарани от него в курника, татко ще трябва да каже веднъж, и то със сериозен глас, като подчертава отделните думи, сякаш се намира в съда и тържествено чете някоя присъда: „Бял зъб, ти си бил по-умен, отколкото предполагах!“

Скрити на различни места, всички членове на семейството наблюдаваха държанието на Белия зъб в курника. Нищо не се случи. Затворен при кокошките и изоставен от господаря си, Белия зъб легна и заспа. По едно време стана и отиде до коритото с вода, за да утоли

жаждата си. Не обръщаше никакво внимание на кокошките — те сякаш не съществуваха за него. Към четири часа след пладне той се засили и скочи на самия покрив на курника, после се метна отвъд оградата и най-спокойно тръгна към къщата. Беше научил закона. А когато стигна до верандата, съдията Скот застана срещу него и пред цялото развеселено семейство повтори бавно и тържествено точно шестнадесет пъти: „Бял зъб, ти си бил по-умен, отколкото предполагах!“

Имаше какви ли не закони, а тъкмо това смущаваше Белия зъб и често го хвърляше в немилост пред боговете. Той трябваше да разбере, че не бива да закача кокошките и на другите богове. А имаше и котки, и зайци, и пуйки, които също трябваше да остави на мира. Всъщност, когато беше научил закона само отчасти, той остана с впечатлението, че не бива да докосва никаква жива твар. Случваше се дори някой пъдпъдък да подхвъркне под носа му в по-далечните поляни и да остане невредим. В такива моменти той тръпнеше от възбуда и желание, но овладяваше инстинкта си и стоеше като закован. Така зачиташе волята на боговете.

Но ето че един ден той видя как Дик подгони един див заек в полето, а господарят беше там и не се намеси. Той дори подкани и него самия да вземе участие в гонитбата. Тогава Белия зъб разбра, че възбраната не засяга дивите зайци. След време целият закон му стана напълно ясен. Между него и домашните животни не трябваше да има враждебни действия. Ако не може да живее в дружба с тях, трябва поне да спазва пълен неутралитет. Но другите животни — катеричките, пъдпъдците или дивите зайци — се числяха към обитателите на Дивата пустиня и не бяха се подчинили на властта на човека. Те бяха законна плячка на всяко куче. Боговете закриляха само опитомените животни, но не им позволяваха да се избиват помежду си. Самите богове упражняваха власт над живота и смъртта на поданиците си и пазеха ревниво тая своя власт.

Наистина животът в долината на Санта Клара беше много сложен в сравнение с живота на Севера. Сложните и заплетени условности на живота в цивилизования свят изискваха преди всичко пълно самообладание и сдържаност — една уравновесеност, чувствителна като паяжина и в същото време твърда като стомана. Животът беше многолик и Белия зъб трябваше да се справя с това

многообразие. Така, когато той отиваше в град Сан Жозе и тичаше след бричката или скиташе по улиците, докато чакаше конете да тръгнат отново, животът протичаше край него с цялото си разнообразие, широк и всеобхватен, той дразнеше неспирно сетивата му, изискваше от него да се нагажда незабавно и непрестанно към обстоятелствата и го заставяше почти винаги да потиска природните си нагони.

В града имаше месарници, в които висеше месо, лесно за докопване. Но той не трябваше да се докосва до това месо. В къщите, които посещаваше господарят, имаше котки, но и тях не трябваше да закача. А навсякъде се срещаша кучета, които ръмжеха по него, но той не трябваше да ги напада. По претъпканите плочници на улиците вървяха безброй много хора; той привличаше вниманието им. Те спираха и се заглеждаха в него, сочеха го един на друг, разглеждаха го с любопитство, приказваха му и което беше най-лошо, галеха го. А той трябваше да търпи опасните докосвания на тия непознати ръце и действително си наложи да понася всичко. Освен това успя да превъзмогне и смущението си и вече не се чувствуваше неловко. Напротив, той приемаше любезностите на многобройните познати богове дори с известно високомерие. Отговаряше със снизхождение на тяхната снизходителност към него. От друга страна, в него имаше нещо, което не позволяваше прекалена близост. Те само го погалваха излеко по главата и продължаваха нататък, радостни и доволни от собствената си смелост.

Но животът не беше винаги тъй приятен за Белия зъб. Когато припикаше зад бричката в крайнините на Сан Жозе, често срещаше малки момчета и те винаги го замерваха с камъни. Но той знаеше, че не му е позволено да ги гони и поваля на земята. В тоя случай той трябваше да потиска инстинкта си за самосъхранение и той го потискаше, понеже неусетно се опитомяваше и приспособяваше към цивилизования живот.

И все пак не всичко беше по вкуса на Белия зъб. Той нямаше отвлечени понятия за справедливост и почтеност. Но във всяка жива твар се таи известно чувство за правда и тъкмо това негово чувство въставаше срещу несправедливата забрана, която го лишаваше от правото да се защитава срещу момчетата, които хвърляха камъни по него. Той забравяше, че според склучения между него и боговете договор те бяха длъжни да се грижат за него и да го закрилят. Но един

ден господарят скочи от бричката с камшик в ръка и наби малките злосторници. След това те вече престанаха да го замерват с камъни, а Белия зъб разбра и остана доволен.

Наскоро след това му се случи друга подобна преживелица. На отиване в града винаги срещаше три кучета, които се навъртаха около кръчмата на кръстопътя и редовно се нахвърляха върху него, когато минаваше край тях. Понеже познаваше смъртоносните му хватки в борбата, господарят постоянно втълпяваше в главата му, че не трябва да се бие с кучетата. И тъй, веднъж усвоил добре закона, Белия зъб трябваше да понася много неприятности, когато минаваше край кръчмата при кръстопътя. Трите кучета винаги го нападаха, но ръмженето му ги принуждаваше да стоят на известно разстояние. Това не им пречеше да тичат по петите му, да лаят и ръмжат по най-обиден начин. Това продължи доста време. Посетителите на кръчмата подканваха кучетата да го нападат. Един ден те дори ги насъскаха против него. Тогава господарят спря конете.

— Хайде, дръж! — каза той на Белия зъб.

Но Белия зъб не можеше да повярва. Погледна към господаря, погледна към кучетата, сетне отново погледна проникателно и въпросително към господаря си.

А господарят кимна с глава и рече:

— Хайде, вълчо, дръж изяж ги!

Белия зъб престана да се колебае, извърна се и без да издаде някакъв звук, с един скок се намери между враговете си. И трите кучета се нахвърлиха вкупом срещу него. Настана страшна врява — чуваше се грозно ръмжение, тракане на челюсти и сблъскване на тела. Над кръстопътя се вдигна облак прах и скри кучетата, които се биеха. Няколко минути по-късно две от кучетата се валяха в праха, а третото хукна да бяга. То прескочи канавката, метна се отвъд съседната ограда и се понесе по поляната. Белия зъб се спусна подир него, хлъзгайки се по земята като истински вълк, и с вълча бързина, устремно и безшумно, догони кучето в средата на поляната и го уби.

Това тройно убийство сложи край на повечето от неприятностите му с кучетата. Мълвата се разнесе надлъж и нашир по цялата долина, а хората започнаха старателно да пазят кучетата си и не им позволяваха да закачат Белия зъб.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ГЛАСЪТ НА КРЪВТА

Месеците идваха и отминаваха. Тук, в южните земи, имаше много храна, а нямаше никаква работа и Белия зъб тлъстееше, благоденствуваше и беше щастлив. Той се намираше не само в географския юг, но и в топлия юг на живота. Човечните обноски сгряваха душата му като слънце и той цъфтеше като цвете, насадено в благодатна почва.

И все пак Белия зъб си остана малко по-различен от другите кучета. Знаеше законите дори по-добре от кучетата, които не познаваха като него другата страна на живота, и ги съблюдаваше във всяка тяхна повеля; но въпреки това нещо в него издаваше скритата свирепост, сякаш дивото още се таеше в душата му, а вълкът в него беше само задрямал.

Той не дружеше с другите кучета. Винаги беше странил от събратята си и желал да живее и занапред без дружба с тях. Още като мъниче, когато го преследваше Лип-лип и цялата глутница от малки кучета, и после, когато беше вълк боен при Красавеца Смит, той придоби силно отвращение от кучетата. Животът му не беше протекъл нормално — той се отдръпна от събратята си и се привърза към хората.

Освен това всички южняшки кучета го гледаха с недоверие. Той възбуждаше инстинктивния им страх от Дивата пустиня и те винаги го посрещаха с ръмжене и омраза, готови да го нападнат. Той от своя страна научи, че не е необходимо да използва зъбите си срещу тях. Оголените му зъби и разкривените му устни неизбежно оказваха своето въздействие и почти винаги заставяха налитащото с лай куче да се сепне и седне на задните си крака.

Но имаше едно нещо, което тревожеше живота на Белия зъб — Коли. Тя не го оставяше на мира нито за минута. Не беше склонна като него да спазва законите и отхвърляше всички опити на господаря да я помири с Белия зъб. Нейното рязко и нервно ръмжене вечно дразнеше слуха му. Тя не можеше да му прости избиването на кокошките и упорито продължаваше да вярва, че намеренията му са нечестиви. Тя

го считаше за виновен още преди да беше извършил престъпното деяние и затова се отнасяше с него като с престъпник. Той не можеше да се отърве от нея — тя вървеше като полицай по петите му и следеше всяка негова стъпка — край конюшната и навсякъде из имението. Достатъчно беше той да погледне някой гълъб или кокошка, макар и само от любопитство, и тя започваше да джафка от гняв и възмущение. За да се отърве от нея, той обикновено лягаше на земята, слагаше глава върху предните си лапи и се преструваше на заспал. Това винаги я залъгваше и усмиряваше.

С изключение на Коли всичко друго в живота на Белия зъб вървеше отлично. Знаеше да се владее и да не избухва и беше усвоил закона. Беше станал важен и спокоен, а на живота гледаше с философска търпимост. Вече не живееше във враждебна среда както преди, когато всевъзможни опасности, страдания и самата смърт го дебнеха отвред. С течение на времето и страшното неизвестно — това чувство на ужас и вечно грозяща опасност — изчезна. Животът му беше станал приятен и лек. Дните течаха спокойно, несмущавани от страхове и дебнещи врагове.

Липсваше му снегът, но той не съзнаваше това. „Необикновено дълго лято“, би помислил той, ако се сетеше изобщо да мисли за това. Всъщност Белия зъб жадуваше за снега някак си смътно и подсъзнателно. По същия начин чувствуваше и някакъв неясен копнеж по Севера, особено през слънчевите летни дни, когато страдаше от горещините. Те го правеха малко неспокоен и нервен, без сам да знае защо.

Белия зъб не обичаше да изразява бурно чувствата си. Той можеше да изрази любовта си само като се сгуши в тялото на своя господар, а също и чрез оная нежна нотка, която вмъкваше в ръмженето си, когато се галеше. Но той щеше тепърва да открие и трети начин за изразяване на нежните си чувства. Открай време се дразнеше лесно, когато боговете му се присмиваха. Смехът им го вбесяваше и го хвърляше в страшна ярост. Но той не можеше да се сърди на добрия господар и когато тоя бог започваше да му се присмива — добродушно и съвсем на шега, Белия зъб изпадаше в недоумение. Той чувствуваше как отколешният гняв се надига в него, но сега се сблъскваше с любовта му. Той не можеше да се разсърди, а чувствуваше, че трябва да стори нещо. Отначало се държеше сериозно,

дори важно, но това само усилваше смеха на господаря. Тогава се опита да си даде още по-важен и тържествен вид, но сега господарят се смееше още по-силно. В края на краищата смехът на господаря надделя и той престана да важничи. Челюстите му се разтвориха донякъде, устните му се повдигнаха малко и в очите му се появи някакво насмешливо изражение, в което се долавяше повече любов, отколкото хумор. Той вече знаеше да се смее.

Научи се и да се боричка с господаря си, да бъде събарян и преобръщан и да става жертва на безброй груби закачки. В такива моменти той се преструваше на ядосан, настръхваше, ръмжеше свирепо и тракаше челюсти с привидно зли намерения. Не се самозабравяше в играта и челюстите му винаги хлопваха кухо, във въздуха. Към края на всяко подобно боричкане, когато ударите и плесниците валяха като дъжд, а ръмженето и тракането на челюстите ставаше просто страшно, те изведнъж отскачаха встрани, заставаха на няколко разкрача един от друг и се гледаха втренчено и сърдито. После също тъй неочаквано, както изгрява и слънцето над разбунтувано море, те започваха да се смеят. Боричкането винаги завършваше по същия начин — ръцете на господаря се сключваха около шията и плещите на Белия зъб, а той започваше да ръмжи и мърка своята любовна песен.

Никой друг човек не посмя да се пребори с Белия зъб. Той не позволяваше това. Държеше на достойнството си, а когато се опитваха да го преборят на шега, предупредителното му ръмжене и настръхналата по врата му козина показваха, че той съвсем не се шегува. Ако позволяваше подобни волности на господаря си, това съвсем не значеше, че можеха да го считат за най-обикновено куче, което раздава любовта си на всички и е готово да се закача и боричка с всеки срещнат човек. Той обичаше едного и не искаше да подцени себе си или любовта си.

Господарят често яздеше на кон и едно от главните задължения на Белия зъб беше да го придружава при ездата. Когато бяха в Севера, той беше доказал верността си, като прие да тегли шейната на господаря. Но в южните земи нямаше шейна, а и кучетата не носеха товари на гръб и той намери друг начин да изрази предаността си — тичаше край коня на своя господар. И най-продължителната езда не беше в състояние да го умори. Той тичаше с походката на вълк —

гладко, неуморно, без усилие, — а след петдесет мили препускане пак изпреварваше коня и пристигаеше бодър в имението.

Тия дълги разходки дадоха възможност на Белия зъб да научи още един начин за изразяване на чувствата си — забележителен с това, че той се възползува от него само два пъти през целия си живот. Първият от тези два случая беше, когато господарят се опитваше да приучи един сприхав чистокръвен кон да стои мирно, докато ездачът отваря и затваря някоя врата, без да трябва да слиза от коня. Неколкократно се опитваше да доведе коня до оградата и да затвори вратата, но всеки път животното се плашеше, теглеше се назад и побягваше. Конят ставаше все по-неспокоен и нервен. Когато се възправяше на задните си крака, господарят го пришпорваше и заставяше да свали предните, но тогава конят започваше да рита със задните крака. Белия зъб следеше опитите с нарастващо безпокойство, но накрая изгуби търпение, рипна пред коня и излая свирепо в знак на предупреждение.

Макар че той често се опитваше да лае след тая случка, а и господарят го поощряваше да стори това, само веднъж му се удаде да излае, и то в отсъствието на Уийдън Скот. Едно лудо препускане в галоп по ливадите, внезапната поява на един див заек изпод краката на коня, рязкото извръщане на животното, което се спъна и строполи на земята, а господарят си счупи крака — ето причината за този втори лай на Белия зъб. Той се хвърли с ярост към шията на виновния кон, но гласът на господаря го възпря.

— В къщи! Бързо в къщи! — заповяда Уийдън Скот, когато разбра каква беда го беше сполетяла.

Белия зъб не беше склонен да го остави сам. Господарят помисли да напише една бележка, но не намери хартия и молив в джобовете си. Тогава повторно заповяда на Белия зъб да се върне в къщи, а животното го погледна и тръгна нататък, но веднага се върна и почна тихо да скимти. Сега вече господарят му заговори кротко и настойчиво, а той наостри уши и цял се превърна в слух.

— Точно така, приятелю! Нужно е само да изтичаш до в къщи — казваше Уийдън Скот. — Иди у дома и им кажи какво ми се случи. Хайде, вълчо, тичай в къщи, право в къщи. Беж да те няма!

Белия зъб знаеше какво значи „в къщи“ и макар да не разбираше другите слова на господаря, все пак схвана, че той искаше от него да

отиде в къщи. Обърна се и тръгна неохотно нататък, но скоро спря нерешително, изви глава и погледна назад.

— Хайде в къщи! — викна господарят. Този път Белия зъб се подчини.

Когато пристигна в имението, всички членове на семейството се бяха събрали на верандата и се радваха на привечерната прохлада. Той се вмъкна при тях, задъхан и страшно пращен.

— Уийдън трябва да се е върнал — каза майката на Уийдън.

Децата се зарадваха, че Белия зъб е пристигнал и припнаха да го посрещнат. Той се изплъзна от ръцете им и тръгна по верандата, но попадна между един люлеещ се стол и оградата на самата веранда и те му преградиха пътя. Той изръмжа и се опита да мине насила между тях. Разтревожена, майката на децата не сваляше поглед от рожбите си и рече:

— Винаги седя на тръни, когато го гледам да се върти около децата. Все ме е страх, че някой ден ще ги нападне най-неочаквано.

Белия зъб изръмжа свирепо и отскочи от ъгъла, но събори и двете деца на земята. Майка им ги повика при себе си и започна да ги успокоява, но им заръча занапред да не закачат Белия зъб.

— Вълкът си остава вълк! — забеляза съдията Скот. — Не може да му се вярва.

— Но той не е чист вълк! — каза Бети, застъпвайки се за Белия зъб в отсъствието на брат си.

— Ти говориш така, понеже се осланяш на думите на Уийдън — отвърна съдията, — но той само предполага, че в жилите на Белия зъб тече и малко кучешка кръв. Работата е там, че той не е напълно уверен в това. Колкото за външността му.

Той не довърши мисълта си, понеже Белия зъб застана пред него и започна свирепо да ръмжи.

— Марш! Хайде, лягай тук! — заповяда старият съдия. Тогава Белия зъб отиде при жената на добрия господар, захапа роклята ѝ и започна да я тегли към себе си. Платът се раздра, а жената изпищя от уплаха. Сега вече всички погледи се насочиха към него. Той престана да ръмжи и застана с вдигната към тях глава, гледайки ги в очите. Гърчове пролазиха по гърлото му, но той не издаде никакъв звук, а тялото му просто се тресеше от напрежение, в напразен опит да изрази и предаде онова, което всячески напираше навън.

— Дано да не е побеснял! — каза майката на Уийдън Скот. — Вече на няколко пъти казвам на Уийдън, че никое животно от Арктика не може да понася тукашния топъл климат.

— Сякаш се опитва да каже нещо! — забеляза Бети. В тоя момент Белия зъб проговори: изведнъж залая силно и продължително.

— Нещо се е случило с Уийдън! — каза решително жената на Уийдън Скот.

Всички бързо скочиха от местата си, а Белия зъб припна надолу по стъпалата ч поглеждаше от време на време назад, за да ги накара да го последват. За втори и последен път в живота си той излая и успя да ги накара да го разберат.

След тая случка всички обитатели на Сиера Виста започнаха да се отнасят още по-добре с Белия зъб. Самият коняр, чиято ръка беше разкъсал със зъбите си, трябваше да признае, че той е умно куче, дори и да е вълк. Съдията Скот още поддържаше предишното си мнение и отегчаваше всички с разни доказателства и примери, които извличаше от енциклопедиите и някакви трудове по естествена история.

Дните идваха и си отиваха, а долината на Санта Клара продължаваше да се къпе в топлите слънчеви лъчи. Но когато дните започнаха да стават по-къси и Белия зъб започна втората си зима в тия южни земи, той направи едно странно откритие: зъбите на Коли не хапеха тъй болезнено, както преди. Тя го хапеше и сега, но някак си игриво и нежно, без да му причинява болка. Белия зъб забрави неприятностите, с които беше тровила живота му. Сега, когато подскачаше игриво край него, той също започна да отвърща на закачките й, но тъй тържествено и важно, че будеше смях у всички.

Веднъж тя го увлече в дълга гонитба отвъд ливадите, до самата гора. Същия следобед господарят трябваше да отиде на езда и Белия зъб знаеше това. Конят беше оседлан и чакаше пред вратата. Белия зъб се поколеба дали да последва Коли. В него се пробуди някакво чувство, което беше по-силно от всички закони, които беше усвоил, и от всички обичаи, които бяха оформили характера му, по-силно и от любовта му към господаря и дори от волята му да живее сам: и когато се двоумеше как да постъпи, Коли го захапа излеко и побягна нататък, а той се обърна и припна след нея. Тоя ден господарят отиде сам на езда, а Белия зъб и Коли тичаха рамо до рамо из гората, точно както майка му

Киче бе тичала с Едноокия преди много години в безмълвните гори на Севера.

ПЕТА ГЛАВА

ДРЕМЕЩИЯТ ВЪЛК

Тъкмо по това време колоните на вестниците се пълнеха със сведения за дръзкото бягство на един опасен престъпник от затвора Сан Куентин. Беглецът беше страшно жесток човек. Той беше зъл по природа още от рождение, а обществото не беше допринесло нищо за смекчаване на характера му. Хората се отнасят много сурово с провинените и тоя беглец беше отличен пример за жестокостта на обществото. Той беше истински звяр, да, звяр в човешки образ, но въпреки това толкова страшен звяр, че приличаше по-скоро на хищник, отколкото на човек.

В затвора Сан Куентин той се беше проявил като непоправим. Наказанията не можеха да сломят духа му. Способен беше да се бие до сетния си дъх и да умре в яростта си, но не и да живее и понася бой. Колкото по-ожесточено се бореше с живота, толкова по-сурово се отнасяше обществото с него и единствена последица от това безмилостно отношение беше тази, че той ставаше още по-свиреп. Усмирителните ризи, гладът и побоищата бяха неподходящи средства за превъзпитанието на Джим Хол, но тъкмо тях прилагаха към него. Така бяха постъпвали с него още когато бе съвсем малко момченце от бедните покрайнини на Сан Франциско, гъвкаво и податливо като глина, и обществото можеше да направи друг човек от него.

Когато излежаваше третата си присъда, Джим Хол попадна на един надзирател, който не беше по-малък звяр от него самия. Надзирателят се отнасяше несправедливо с Джим Хол, клеветеше го пред директора на затвора, лишаваше го от дребните затворнически облаги и всячески го преследваше. Разликата между тях се състоеше в това, че надзирателят носеше връзка ключове и револвер, а Джим Хол имаше само голи ръце и зъби. Въпреки това той се нахвърли веднъж върху надзирателя и впи зъби в гърлото му, досущ като някой див звяр.

След тая случка преместиха Джим Хол в килията за непоправими престъпници. Той прекара там три години. Килията беше от желязо — и подът, и стените, и таванът. През тези три години нито

веднъж не прекрачи прага на килията. Никога не видя небето или слънцето. Прекарваше дните си в полумрак, а нощите — в непрогледна мъртва тишина. Беше жив погребан в железен гроб. През цялото време не видя човешко лице, не продума с човек. Когато му подаваха храна, той ръмжеше като див звяр. Мразеше всичко живо. По цели дни и нощи ревеше от омраза към целия свят. Понякога пък мълчеше седмици и месеци наред, а душата му се тровеше бавно в невзрачното и черно безмълвие. Той беше и човек, и чудовище, тъй страшен и опасен, че можеше да се яви само във виденията на някой блънуващ трескав ум.

И една нощ той избяга. Директорът твърдеше, че това е невъзможно, но килията наистина беше празна. Тялото на убития надзирател беше проснато през прага — наполовина в килията и наполовина в коридора. Телата на други двама убити надзиратели показваха пътя на беглеца от затвора до външните стени. Той беше убил и тримата с голи ръце, за да не вдига шум.

Престъпникът беше взел оръжието на убитите надзиратели. Като същински жив арсенал той бягаше през планините, преследван от организираната обществена сила. Голяма парична награда беше обещана за главата му. Алчни фермери го дебнеха с ловни пушки. С неговата кръв можеше да се изплати някоя ипотека или да се издържа някой син в университета. Хора с будно гражданско чувство също нарамиха пушки и тръгнаха да го гонят. Цяла хайка от полицейски кучета вървеше по дирите, оставени от разкървавените му крака. А и детективите — тия платени полицейски кучета на закона — с телефони, телеграфи и нарочни влакове го преследваха ден и нощ.

Случваше се да го срещнат и да се изправят лице с лице срещу него. Някои се биеха геройски, други побягваха през телените огради на чуждите дворове за радост на хората от целия щат, които четяха вестникарските репортажи за подвизите му, когато пиеха утринното си кафе. След такива схватки с Джим Хол убитите и ранените биваха отнасяни в града, а на тяхно място пристигаха други любители на тоя лов на живи хора.

По едно време Джим Хол изчезна безследно. Полицейските кучета напразно търсеха да открият дирите му. Въоръжени лица спираха невинни хора в усамотените долини и ги заставяха да удостоверяват самоличността си, а не по-малко от десетина души

твърдяха, че са намерили останките на Джим Хол в десет различни планини и предявяваха искане да получат обещаната награда.

А в това време жителите на Сиера Виста следяха вестниците повече с безпокойство, отколкото с любопитство. Жените се страхуваха. Съдията Скот им се надсмиваше, но всъщност неговото безгрижно отношение не беше съвсем основателно, защото тъкмо той беше осъдил Джим Хол към края на съдийската си кариера. И в деня на прочитането на присъдата Джим Хол се бе заканил пред всички присъстващи в съдебната зала, че рано или късно ще отмъсти на съдията, който го беше изпратил в затвора.

Тоя път Джим Хол беше невинен. Той не беше извършил престъплението, за което го осъдиха. В случая обвинението срещу него беше изцяло нагласено. Сега Джим Хол отиде в затвора за престъпление, което не беше извършил. Понеже беше осъждан на два пъти в миналото, съдията Скот го осъди на петдесет години тъмничен затвор.

Не всичко около процеса беше известно на съдията Скот. Той не знаеше, че става неволен съучастник в едно полицейско беззаконие, че показанията на подставените свидетели бяха лъжливи и че Джим Хол нямаше нищо общо с престъплението, в което го обвиняваха. А Джим Хол не мислеше, че съдията Скот не е в течение на нещата. Той мислеше, че съдията знае всичко и е драговолно оръдие в ръцете на полицията при извършването на тая страшна несправедливост над него. Ето защо когато съдията Скот го осъди да гние цели петдесет години в затвора, Джим Хол, който мразеше цялото общество, което го беше криво разбрало, се изправи в заседателната зала и крещеше от ярост, докато накрая половин дузина от неговите облечени в сини униформи врагове го избутаха навън. За него съдията Скот представляваше най-важната брънка в тая чудовищна верига на съдебната несправедливост и тъкмо върху него той изля целия си гняв, заплашвайки го някой ден жестоко да му отмъсти. После отведоха Джим Хол и жив го погребяха в килията, а той избяга.

Белия зъб, естествено, не знаеше, нищо за това, но между него и Алиса, жената на господаря, съществуваше тайно споразумение. Всяка вечер, когато Сиера Виста заспиваше, тя скришом вкарваше Белия зъб в къщата и го оставяше да нощува в хола. Понеже Белия зъб не беше къщно куче и не биваше да нощува в жилището, Алиса винаги ставаше

рано сутрин, слизаше в хола и го пуцаше навън, преди семейството да се е събудило.

През една такава нощ, когато цялата къща беше потънала в сън, Белия зъб се пробуди и затаи дъх, после изтихо помириса въздуха и усети присъствието на някакъв непознат бог, а ушите му доловиха шум от неговите стъпки. Белия зъб не вдигна врява — той не постъпваше така. Неизвестният бог пристъпваше лекичко, но Белия зъб пристъпваше още по-лекичко, защото нямаше на гърба си дрехи, които да шумолят при допиране до тялото. Той го проследи в пълно мълчание. В Дивата пустиня често беше проследявал безкрайно боязливо дивеч и беше разбрал каква изгода се крие в изненадата при нападението.

Непознатият бог се споя в подножието на голямото стълбище и се послуша внимателно, а Белия зъб стоеше като вкаменен, наблюдаваше и чакаше, без мускул да трепне по тялото му. Това стълбище водеше към спалнята на добрия господар и неговите най-скъпи притежания. Белия зъб настръхна, но не мръдна от мястото си. Непознатият бог бавно вдигна крак. Ето той вече започваше да изкачва стълбището.

Тогава Белия зъб се хвърли връз него — без предупреждение, без дори да изръмжи. Той скокна и се стовари върху плещите на непознатия бог. И докато предните му лапи се вкопчиха здраво в раменете на човека, той впи острите си зъби дълбоко в шията му. Белия зъб увисна с цялата си тежест на гърба на човека и в един миг го събори на земята. Двамата се строполиха едновременно на пода. Белия зъб веднага отскочи и докато човекът се опитваше да се изправи на крака, пак се хвърли напред и впи зъби в тялото му.

Сиера Виста се събуди в тревога. Страшен шум долиташе откъм стълбището, сякаш цяла дузина дяволи се биеха там. Екнаха няколко револверни изстрела. Мъжки глас изпищя от уплаха и ужас. Чуваше се страшно ръмжене и виене и над всичко се разнесе трясък от счупени стъкла и мебели.

Всичко утихна тъй бързо, както беше започнало. Борбата не трая повече от три минути. Изплашените членове на семейството се събраха на горната площадка на стълбището. Бълбукащ шум долиташе отдолу като из мрачна преизподня, сякаш въздух излизаше на мехури върху повърхността на вода. От време на време глухото бълбукане се

превръщаше в съскане с някаква остра, писклива нотка, като от тънка свирка. Но и този шум скоро стихна. После в мрака се чуваше само пъхтене на някакво живо същество, което едва поемаше дъх.

Уийдън Скот завъртя електрическия ключ и обилна светлина заля стълбището и приземния хол. Двамата със съдията Скот заслизаха предпазливо надолу с револвери в ръце. Всъщност тая предпазливост беше излишна. Белия зъб беше свършил работата си. Всред хаоса от преобърнати и изпотрошени мебели някакъв човек лежеше по хълбок, с праметната през глава ръка, която закриваше лицето му. Уийдън Скот се наведе, отмести ръката и извърна лицето на човека към светлината. В гърлото му зееше широка рана, която беше причинила смъртта на непознатия.

— Джим Хол! — прошепна съдията.

Двамата, баща и син, се спогледаха многозначително, после се вгледаха в Белия зъб. И той лежеше по хълбок. Очите му бяха затворени, но когато се наведоха над него, той повдигна клепки и се опита да спре погледа си върху тях, а опашката му трепна едва забележимо, но не се разклати. Уийдън Скот го помилва, а от гърлото на Белия зъб се изтръгна тихо ръмжене. Но това ръмжене беше съвсем слабо, едва доловимо и скоро замря. Клепачите му натежаха и се затвориха, а тялото му като че ли се отпусна и изтегна безпомощно на пода.

— Горкото животно! — прошепна господарят. — Скоро ще свърши!

— Не бързай толкова! — каза съдията, като отиваше към телефона.

След операцията на Белия зъб, която продължи час и половина, хирургът заяви:

— Откровено казано, вероятността да оцелее е едно на хиляда.

Зарята на новия ден нахлуваше през прозорците и светлината на електрическите крушки започна да бледнее. С изключение на децата всички членове на семейството се бяха събрали около хирурга и очакваха да чуят окончателното му мнение.

— Един строшен заден крак — продължи той. — Три счупени ребра, от които поне едно е пробило белия дроб. Загубил е почти всичката си кръв. Твърде вероятно е да има сериозни повреди на някои вътрешни органи. По всичко изглежда, че е бил тъпкан с крака. Да не

говоря и за трите куршума, които са пронизали тялото му. Казах, че надеждата да остане жив е едно на хиляда, но дори и това е твърде много. Не, и едно на десет хиляди е много за него!

— Трябва да опитаме всички възможни средства — каза съдията Скот с развълнуван глас. — Не мислете за разноските, докторе. Прегледайте го на рентгена. Изобщо сторете всичко необходимо... А ти, Уийдън, телеграфирай веднага на д-р Никола в Сан Франциско. Това, драги докторе, не бива да ви засяга. Надявам се, че ме разбирате правилно. Искам да направим всичко възможно, за да спасим живота му.

— Разбира се, разбира се — отвърна хирургът и се засмя добродушно. — Той наистина заслужава да направим всичко възможно. Трябва да го лекуваме и да бдим над него като над човек, точно както се гледа болно дете. И не забравяйте да му мерите температурата. Ще дойда отново към десет часа.

Белия зъб наистина беше гледан като болно дете. Съдията предложи да наемат болногледачка, но двете девойки не искаха и да чуят за подобно нещо и сами се заеха с тая задача. И Белия зъб оцеля въпреки мнението на хирурга, който считаше, че вероятността да остане жив е едно на десет хиляди.

Никой не можеше да упрекне лекаря в грешка. През целия си живот той бе лекувал и оперирал цивилизовани хора изнежени от живота и сами потомци на много изнежени поколения. В сравнение с Белия зъб те бяха много крехки и със слаби съпротивителни сили. Белия зъб беше дошъл направо от Дивата пустиня, гдето слабите загиват отрано и гдето никой за никого не се грижи. Нито в майка му, нито в баща му проличаваше някаква слабост, нито пък в поколенията преди тях. Белия зъб беше наследил здраво като стомана тяло и жизнеността на Дивата пустиня, той се държеше за живота с цялото си същество и духом, и телом, с вековечната упоритост на всяка жива твар.

Прикован на място като пленник, лишен дори от възможността да се движи поради превръзките и гипсирането, Белия зъб лежа седмици наред. Спеше по цели часове и често сънуваше, а в главата му се нижеха като на лента безброй картини от дивия Север. Всички призраци на миналото се появяваха и идваха при него. Той беше отново в леговището с Киче, треперейки, пълзеше към коленете на

Сивия бобър, за да се постави под негова власт, или се спасяваше чрез бягство от Лип-лип и от цялата глутница малки кучета, които го преследваха с рев и лай.

После тичаше отново из безмълвните гори и ловеше дивеч през месеците на продължителния глад; или пък теглеше шейната начело на впряга и дългите камшици на Мит-сах и Сивия бобър плющяха зад него, а те крещяха своето „Раа, Раа“, когато навлизаха в някой тесен пролом, и всички кучета от впряга трябваше да се събират едно до друго, като затворено ветрило, за да минат през теснината. Изживя отново дните, които беше прекарал с Красавеца Смит, както и борбите си с кучетата. В такива моменти Белия зъб скимтеше и ръмжеше в съня си, а неговите болногледачки казваха, че има лоши сънища.

Но един особен кошмар го измъчваше най-много — гърмящите и звънящи електрически коли чудовища, които считаше за огромни, ревящи от ярост рисове. Ето Белия зъб се спотайва зад някакви храсти и дебне да види кога катеричката ще се реши да слезе на земята и да се отдалечи достатъчно от дървото закрилник. И тъкмо когато се хвърляше връз пея, тя се превръщаше в настръхнал от гняв електрически трамвай, който се извисяваше като планина над него, гърмеше, пищеше и бълваше огън. Същото се повтаряше и с летящия в небето ястреб, когото искаше да предизвика на двубой. Ястребът се спускаше стремглаво към него от висините и се превръщаше все в същия електрически трамвай. Или лежеше в барачката на Красавеца Смит, а навън вече се трупаха хора и той знаеше, че му предстои нова борба. Взираше се във вратата в очакване да доведат противника му. Вратата се отваряше и върху него пак пускаха този страшен електрически трамвай. Това се повтаряше хиляди пъти и Белия зъб неизменно изпитваше все същия непоносим страх.

Най-после дойде денят, когато снеха и последната гипсова превръзка от тялото на Белия зъб. Тоя ден беше истински празник. Всички жители на Сиера Виста се събраха около него. Господарят го гъделичкаше по ушите, а той ръмжеше и нежната нотка на любовта отново прозвуча в гърлото му. Жената на господаря го нарече „благословеният вълк“. Името веднага се хареса на всички и жените започнаха да го наричат Благословения вълк.

Той се помъчи да стане, но след няколко несполучливи опита, падна от слабост. Беше лежал толкова дълго време, че мускулите му

бяха загубили пъргавината и силата си. Чувствуваше се неловко поради слабостта си и сякаш се срамуваше, че не може да изпълнява задълженията си към боговете. Това го накара да направи героични усилия да се изправи на нозе. Най-после успя с мъка да застане на четирите си крака, но залиташе безпомощно на всички страни.

— Благословения вълк! — викаха жените в един глас. Съдията Скот ги изгледа с тържествен поглед.

— Тъй да бъде! — рече той. — Точно това разправям открай време. Едно обикновено куче никога не би могло да извърши неговия подвиг. Той е вълк.

— Благословен вълк! — поправи го жена му.

— Да, благословен вълк! — съгласи се съдията. — За напред и аз ще го наричам така.

— Ще трябва отново да се учи да ходи — каза хирургът. — Не е зле да започне още сега. Това не ще му навреди. Изведете го навън.

Изведоха го на открито като някакъв цар, окръжен от вниманието на цялата Сиера Виста. Той беше толкова немощен, че когато стигна до поляната, трябваше да легне за от мора.

После шествието продължи нататък и силите на Белия зъб се възвръщаха постепенно с движението на мускулите, което раздвижваше и кръвта в жилите му. Стигнаха до конюшната, а там пред прага лежеше Коли с половин дузина малки топчести кученца, които си играеха край нея на слънцето.

Белия зъб ги забеляза и в погледа му пролича недоумение. Коли изръмжа предупредително и той застана на известно разстояние. Господарят побутна с крак едно малко, разкрасено кученце и го напъти към Белия зъб. Той настръхна недоверчиво, но гласът на господаря сякаш казваше, че всичко е в ред. Коли го гледаше с ревниви очи изпод ръцете на една от жените, сякаш да го предупреди, че не всичко е в ред.

Кученцето пропълзя пред него. Той наостри уши и започна да го разглежда с любопитство. После носовите им се допряха и кученцето го близна по муцуната с топлото си езиче. Без сам да знае защо, езикът на Белия зъб също излезе напред и облиза малката муцунка.

Боговете посрещнаха това с ръкопляскане и радостни възгласи. Той се изненада и ги погледна в недоумение. В този момент отново го обзе слабост и Белия зъб се изтегна на земята с изправени уши и

полуизвърната глава, като продължаваше да гледа кученцето. Другите кученца също допълзяха към него за голямо неудоволствие на Коли, а той им позволи да се катерят и търкалят по него. Отначало ръкоплясканията и радостните викове на боговете го накараха отново да се почувствува неловко както някога. Но кученцата продължаваха да си играят и да се катерят по него и той се освободи от това чувство. После, тъй както беше легнал с полузатворени спокойни очи, неусетно задряма под топлите слънчеви лъчи.

ДИВОТО ЗОВЕ

I

КЪМ ПЪРВОБИТНОТО

*Нагонът, скитнически стар,
оковите на навика разбива
и в спящия отколе звяр
за нов живот кръвта пробужда дива!*

Бък не четеше вестници, иначе щеше да знае каква беда застрашава не само него, но и всяко друго куче със здрави мишци и топла, дълга козина по цялото крайбрежие от залива Пюджет до Сан Диего. Понеже хора, които чоплеха слепешком земята в полярната тъма, бяха намерили жълт метал и понеже параходни и транспортни дружества раздуваха новината за находката, хиляди мъже се устремяваха на Север. Тези мъже имаха нужда от кучета, и то едри кучета със здрави мишци за тежък труд, и рунтава козина, която да ги пази от студа.

Бък живееше в голяма къща в огряната от слънце долина Санта Клара. Имението на съдията Милър — така я наричаха. Тя стоеше настрана от пътя, полускрита от дърветата, между които тук-там можеше да се види широката сенчеста веранда, която я обикаляше от всички страни. Към къщата водеха настлани с чакъл пътища, които извиваха през широко проснали се морави и под сплелите се клони на високи тополи. Зад къщата всичко беше на много по-широка нога, отколкото отпред. Там имаше огромни обори, където се разправяха десетина коняри и техни помощници, редици, обрасли с лози, хижи за слугите, безкраен низ строго подредени стопански сгради, дълги лозници, зелени пасбища, овощни и ягодови градини. Имаше и помпена инсталация за артезианския кладенец, и голям циментиран басейн, където синовете на съдията Милър се къпеха сутрин и се разхлаждаха през горещите следобеди.

И над цялото това грамадно владение царуваше Бък. Тука беше се родил и тука бе живял четирите години на своя живот. Вярно е, че имаше и други кучета. Не можеше да няма и други кучета в такова обширно имение, но те не влизаха в сметката. Те се появяваха и изчезваха, обитаваха шумния кучкарник или водеха усамотен живот в дълбините на къщата, като Тутс, японския мопс^[1], или Изабел, мексиканското куче без козина — странни създания, които рядко подаваха нос във вратата или слизаха от ръцете на хората.

От друга страна, имаше поне двадесетина фокстериери, които джафкаха страхотии закани срещу Тутс и Изабел, когато те ги гледаха през прозорците под закрилата на цял легион слугини, въоръжени с метли и парцали.

Но Бък не беше нито домашно кученце, нито живееше в кучкарника. Целият имот беше негов. Той се гмуркаше в плувния басейн или ходеше на лов със синовете на съдията: придружаваше Моли и Алис, дъщерите на съдията, при дългите им разходки по здрач или рано сутрин; в зимни вечери лежеше в краката на съдията пред буйно напалената камина в библиотеката; носеше на гърба си внучетата на съдията или се търкаляше с тях по тревата и ги пазеше на всяка стъпка при безстрашните им приключения чак до чешмата край оборите и още по-нататък, където бяха пасището и ягодовата градина. Сред фокстериерите той шестуваше с недостъпен вид, а на Тутс и Изабел изобщо не обръщаше никакво внимание, защото беше цар — цар на всички пълзящи, пъплещи и хвърчащи твари в имението на съдията Милър, включително и на човешките същества.

Баща му Елмо, огромен санбернар, бил неразделен другар на съдията, а Бък, както по всичко личеше, вървеше по стъпките на баща си. Той не беше толкова голям и тежеше само сто и четиридесет паунда, защото майка му Шеп е била от шотландска овчарска порода. Въпреки това благодарение на сто и четиридесетте фунта, към които се прибавяше чувството на собствено достойнство, породено от охолния живот и всеобщо уважение, той можеше да си позволи едно наистина царствено държане През четирите години, още от времето, когато е бил малко кутре, Бък бе водил живота на сит аристократ; бе много горделив, малко нещо себелюбив, каквито понякога стават собствениците на провинциални имения поради усамотеното си положение. Но се запази благодарение на това, че не се превърна в

обикновено глезено домашно куче. Ловът и други подобни развлечения на открито бяха го предпазили от затлъстяване и заякчили мускулите му; както става с всички, които обичат студени бани, обичта към водата поддържаше бодростта и здравето му.

Ето такова куче беше Бък през есента на 1897 година, когато намереното в Клондайк злато повлече хората от целия свят към мразовития Север. Но Бък не четеше вестници и не знаеше, че познанството му с Манюел, един от помощниците на градинаря, съвсем не е желателно. Манюел страдаше от голям порок. Обичаше да играе на китайска лотария. А в комарджийската си страст страдаше от голяма слабост — вяра в системата; това пък го водеше към сигурна гибел. Защото, за да прилагаш система в играта, трябва да пари, докато надницата на един помощник-градинар не превишава необходимото за издържане на жена и многобройно потомство.

В паметната вечер на предателството, извършено от Манюел, съдията имаше събрание в Дружеството на лозарите, а момчетата бяха заети с основаването на спортен клуб. Никой не ги видя, когато двамата се запътиха през овощната градина, както си представяше Бък, на обикновена разходка. И никой с изключение на един-единствен човек не ги видя, когато дойдоха на малката спирка, позната под името Коледж парк, където влаковете спираха само по желание на пътниците. Този човек поприказва с Манюел, след това зазвънтяха пари, които единият брои на другия.

— Можеше да опаковаш стоката, преди да я предадеш — навъсено рече непознатият; тогава Манюел върза около врата на Бък, под нашийника, късо дебело въже, свито одве.

— Усучи го и той няма да може да диша — каза Манюел и непознатият изсумтя нещо в знак на съгласие.

Бък прие въжето със спокойно достойнство. Разбира се, това беше нещо необичайно, но той беше се научил да има вяра в хората, които познаваше, и да признава, че го превъзхождат по ум. Обаче когато краищата на въжето преминаха в ръцете на непознатия, Бък заплашително изръмжа. Просто даде израз на недоволството си, убеден в своята гордост, че този израз бе равен на заповед. Но за негова изненада въжето се стегна около врата му и му пресече дъха. В пристъп на гняв Бък се нахвърли върху човека, който го посрещна във въздуха, сграбчи го силно за гърлото и със сръчно движение го събори

по гръб. След това въжето продължи безмилостно да се стяга, докато Бък бясно се бореше с оплезен език и безсилно задъхващи се мощни гърди. Никога през целия му живот не бяха постъпвали с него толкова подло и никога през целия си живот не е бил така ядосан. Ала силите му изневериха, очите се изцъклиха и той вече не съзнаваше нищо, когато на влака бе даден знак да спре и двамата мъже го хвърлиха във фургона.

Когато дойде на себе си, Бък смътно усети, че го боли езикът и че той се люшка в някакво превозно средство. Дрезгавата локомотивна свирка, която изпищя на някакъв кръстопът, му подсказа къде се намира. Беше пътувал твърде често със съдията и му бе добре известно усещането, свързано с возенето във фургон. Той отвори очи и в тях пламна необузданият гняв на отвлечен цар. Човекът бързо посегна към гърлото му, но Бък го изпревари. Челюстите му се впиха в ръката и не я пуснаха, докато, полуудушен, не загуби още веднъж съзнание.

— Да, прихващат го — каза човекът и скри разранената си ръка от багажния чиновник, привлечен от шума на борбата. — Господарят ме изпрати да го заведа във Фриско. Там имало някакъв прочут кучешки лекар, който смятал, че ще го излекува.

За пропътуваната нощ човекът разказа с цялото си красноречие в малка барака зад една кръчма край пристанището на Сан Франциско.

— От цялата работа печеля само една петдесетачка — оплакваше се той; — и не бих го направил още веднъж и за хиляда долара в брой.

Ръката му беше вързана с кървава носна кърпа, а десният крачол на панталоните — разкъсан от коляното до глезена.

— А колко ти взе оня нехранимайко? — поиска да знае кръчмарят.

— Стотак — гласеше отговорът. — Не искаше да вземе нито цент по-малко, господ да ми е свидетел.

— Това прави сто и петдесет — пресметна кръчмарят; — и човек да не съм, ако кучето не си струва парите.

Крадецът свали кървавата превръзка и погледна разкъсаната си ръка:

— Ако не ме хване бяс...

— То ще е, защото от рождение ти е било съдено да бъдеш обесен — засмя се кръчмарят. — Я помогни малко, преди да се пръждосаш — додаде той.

Зашеметен, страдащ от нетърпима болка в гърлото и езика, полумъртъв от удушване, Бък се опита да се съпротивява на мъчителите си. Но те го събаряха и душаха всеки път, докато не сполучиха да разрежат с пила тежкия меден нашийник на врата му. След това махнаха въжето и го хвърлиха в приличащ на клетка сандък.

Бък остана да лежи там до края на тази тежка нощ, затаил своя гняв и наранена гордост. Той не можеше да разбере какво значи всичко това. Какво искат те от него, тези чужди хора? Защо го държат затворен в този тесен сандък? Не знаеше защо, но се чувствуваше потиснат от смътно предчувствие за надвиснала над него беда. На няколко пъти през нощта, когато вратата на бараката се отваряше с трясък, той скачаше на крака с надеждата да види съдията или поне момчетата. Но всеки път виждаше в мъждивата светлина на лоена свещ да надзърта към него дебелото лице на кръчмаря. И всеки път радостният лай, който се надигаше в гърлото на Бък, се превръщаше в свирепо ръмжене.

Но кръчмарят не го закачаше, а сутринта дойдоха четирима мъже и вдигнаха сандъка. „Нови мъчител“ — реши Бък, защото това бяха зловещи създания, окъсани и чорлави, и се разлая и разбесува срещу тях през решетката. Те само му се смееха и го мушкаха с пръчки, в които той светкавично се впиваше със зъби, докато не разбра, че носачите искаха имен но това. Тогава Бък мрачно легна и ги остави да натоваря! сандъка на каруца. След това той и сандъкът, в който беше затворен, започнаха да минават през много ръце. Той бе приет от чиновниците на транспортното дружество; след това изпратен някъде с друга каруца; един фургон го закара заедно с цял куп сандъци и колети на някакъв ферибот; от ферибота го занесоха на голяма сточна гара и най-после го настаниха в товарен вагон.

Два дена и две нощи този товарен вагон пътува в опашката на влака, подир пронизително свирещи локомотиви; и два дена и две нощи Бък нито яде, нито пи. В своя гняв той посрещна с ръмжене първите опити на кондукторите да се сприятелят с него и за да си отмъстят, те започнаха да го дразнят. Когато той се хвърляше срещу решетката, треперещ и с пяна на уста, те му се смееха и го подиграваха. Те ръмжеха и лаеха като долнопробни псета, мяукаха, пляскаха с ръце и кукуригаха. Всичко това беше много глупаво и той го знаеше, но то още повече оскърбяваше неговото достойнство и

гневът му растеше и растеше. Гладът не го мъчеше много, обаче липсата на вода му причиняваше жестоко страдание и разпалваше яростта му до състояние на някаква треска. Всъщност поради неговата чувствителност и тънка впечатлителност грубото държане наистина го беше докарало до треска, подсилена от възпалението на пресъхналите му и подпухнали гърло и език.

Радваше го едно нещо: на врата му нямаше въже. То беше им давало непочтено преимущество; но сега, след като са го махнали, той ще им даде да разберат. Няма вече никога да могат да му сложат въже на врата. За него това беше решено. Две денонощия той нито яде, нито пи и през тези две денонощия, прекарани в мъчения, насъбра толкова ярост, че първият, който го закачеше, щеше да се види в чудо. Очите му кръвяха и той се превърна в бесен звяр. Промяната в него беше толкова голяма, че и самият съдия нямаше да може да го познае, а кондукторите си отдъхнаха с облекчение, когато го стовариха в Сиатъл.

Четирима мъже предпазливо пренесоха сандъка от каруцата в едно дворче, заградено с високи зидове. Снажен мъж с червена фланела, много широка около врата, излезе при тях и се подписа в книгата на коларя. „Това е той — досети се Бък, — новият мъчител“ — и яростно се хвърли срещу решетката. Човекът мрачно се усмихна и донесе отвътре брадвичка и тояга.

— Да не го пуснеш сега? — попита коларят.

— Разбира се — отговори мъжът и заби брадвичката в сандъка, за да го разкърти.

В същия миг четиримата души, които го бяха донесли, се пръснаха на разни страни, настаняха се безопасно на върха на зида и се приготвиха да гледат представлението.

Бък връхлиташе върху цепещото се дърво, забиваше в него зъбите си, напираше и се бореше с него. Където и да удареше брадвичката отвън, той се хвърляше отвътре, зъбеше се и ръмжеше и колкото настървено беше нетърпението му да се измъкне, толкова спокойно бе намерението на човека с червената фланела да го пусне.

— Хайде, червеноок дяволе — каза той, когато направи достатъчно голям отвор за тялото на Бък. В същото време той захвърли брадвичката и премести тоягата в дясната си ръка.

А Бък наистина приличаше на червеноок дявол, когато се приготви за скок, с щръкнала козина, с пяна на уста и безумен блясък в

кръвясалите очи. Той се стрелна право срещу човека със своите сто и четиридесет паунда ярост, претоварена с напрежението, сдържано два дена и две нощи. Той вече летеше във въздуха и челюстите му тъкмо щяха да се впият в човека, когато върху него се стовари такъв удар, че тялото му спря, а зъбите изтракаха с мъчителна болка. Бък се превъртя, падна на земята по гръб и се търкулна на едната си страна. Никога в живота не бяха го удряли с тояга и той не го разбираше. С ръмжене, което бе отчасти лай, но повече приличаше на стон, Бък скочи на крака и се хвърли пак. И пак върху му се стовари удар, който го повали смазан на земята. Този път той разбра, че всичко беше в тоягата, но в своя бяс забрави всякаква предпазливост. Десетина пъти нападаше той и всеки път тоягата пресичаше нападението и го просвасваше на земята.

След един особено свиреп удар Бък едва се вдигна, твърде много зашеметен, за да напада. Той безсилно залиташе, кръв струеше от неговия нос, уста и уши, прекрасната му козина бе опръскана и изцапана с кървави резки. Тогава човекът се приближи и умишлено му нанесе страхотен удар по муцуната. Цялата претърпяна досега болка не представляваше нищо в сравнение с острата болезненост от този удар. С рев, който по своята свирепост беше, кажи-речи, рев на лъв, Бък отново се хвърли срещу човека. Но мъжът премести тоягата от дясната ръка в лявата, хладнокръвно го хвана за долната челюст и същевременно я изви надолу и назад. Бък описа пълен кръг във въздуха, после още половин и се сгромоляса на земята върху главата и гърдите си.

Той се нахвърли за последен път. Човекът го пресрещна с коварен удар, който нарочно бе му кроил толкова дълго, и Бък, разбит, се строполи и окончателно загуби съзнание.

— Бива си го да укротява кучета, това е то — възторжено се провикна от оградата един от носачите.

— Бих предпочел да укротявам диви коне всеки ден и два пъти в неделя — отговори коларят, качи се на капрата и подкара конете.

Съзнанието на Бък се върна, но не и силите му. Той лежеше, където беше паднал, и оттам наблюдаваше човека с червената фланела.

— Обажда се на името Бък — каза сам на себе си мъжът, цитирайки писмото, с което кръчмарят беше му съобщил за изпращането на сандъка и съдържанието му — Добре, Бък, момчето ми — продължи той с весел тон, — поспречкахме се ние с тебе, а сега

е най-добре да го забравим. Сега ти си знаеш своето място, а аз моето. Ако се държиш като добро куче, всичко ще се нареди и ще върви по мед и масло. Ако ли се държиш като лошо куче, душичката ще ти извадя. Разбра ли?

С тези думи мъжът безстрашно потупа главата, която беше толкова безмилостно блъскал, и при все че козината на Бък неволно щръкна при допира на ръката му, той го понесе без протест. Когато човекът му донесе вода, той жадно се напи, а след това запрегльща щедрото угощение от сурово месо, като го взимаше къс по къс от ръката на човека.

Бък бе победен (той го схващаше), но не бе сломен. Той разбра веднъж завинаги, че не може да победи човек, въоръжен с тояга. Беше си научил урока и през целия си живот никога не го забрави. Тази тояга бе за него откровение. Тя представляваше въвеждането му в царството на първобитния закон и Бък почти се примири с него. Действителността в живота прие по-жесток вид и при все че той я посрещна, без да се уплаши, при тази среща в него се пробуди цялото скрито лукавство на природата му. Минаваха дни, пристигаха други кучета — в сандъци и водени на въже; някои идваха кротко, други разярени и беснуващи, както беше дошъл той; и Бък виждаше как човекът с червената фланела подчиняваше всички до едно на своята власт. И всеки път, след всяка безпощадна разправа, Бък научаваше все по-добре урока: човекът с тояга е законодател, господар, комуто трябва да се покоряваш, макар и да не е необходимо да търсиш неговата обич. Никой не би могъл да упрекне Бък в последното, при все че виждаше бити кучета да се умилкват на човека, да му махат опашка и да му лижат ръката. Видя и едно куче, което не искаше нито да се примири, нито да се покори, и в края на краищата бе убито в борбата за надмощие.

От време на време идваха някакви хора, непознати, които приказваха сърдито, угоднически и по какъв ли не начин с човека с червената фланела. А когато се случеше да му наброят пари, непознатите отвеждаха едно или няколко кучета. Бък се чудеше къде ли отиват, защото те никога не се връщаха; но много се страхуваше от бъдещето и се радваше всеки път, когато изборът не падеше върху него.

И все пак най-сетне дойде и неговият ред — съдбата му се яви във вид на дребен сух човечец, който сипеше завалени английски думи и много страшни и груби възклицания, които Бък не можеше да разбере.

— Sacredam!^[2] — извика той, щом погледът му се спря на Бък. — Този великолепен куче! Е? Колко?

— Триста, и пак е без пари — веднага отговори човекът с червената фланела. — И като не забравяме, че плаща правителството, а не ти, няма защо и да се пазариш, нали, Перо?

Перо се захили. Ако се вземеше предвид, че цените на кучетата бяха станали неимоверно високи поради необичайното търсене, да плати тази сума за такова прекрасно животно не беше прекалено много. Канадското правителство нямаше да загуби от сделката, нито пък пощата му щеше да пътува по-бавно. Перо разбираше от кучета и щом съзря Бък, разбра, че такива като него са едно на хиляда. „Едно на десет хиляди“ — мислено се поправи той.

Бък видя единия да дава пари на другия и не се изненада, когато Кърли, една добродушна нюфаундландска кучка, и той бяха отведени от дребния сух човечец. Бък никога вече не видя човека с червената фланела, а когато Кърли и той гледаха от палубата на „Нарвал“ губещия се в далечината Сиатъл, това беше последният му поглед към топлия Юг. Перо заведе Кърли и Бък долу и ги предаде на чернолик великан, който се казваше Франсоа. Перо беше канадски французин с мургава кожа, а Франсоа беше френско-канадски мулат и два пъти по-мургав. Те бяха нов вид хора за Бък (а такива му бе предопределено да срещне още много) и при все че не ги обикна, започна дълбоко да ги уважава. Той скоро разбра, че Перо и Франсоа са справедливи хора, спокойни и безпристрастни при налагане на наказания, и твърде добре познават кучешкия нрав, за да може някое куче да ги излъже.

В трюма на „Нарвал“ Бък и Кърли се присъединиха към две други кучета. Едното беше голям снежнобял пес от Шпицберген, доведен оттам от капитан на китоловен кораб и придружавал след това геоложка експедиция в Безплодната земя. Той беше дружелюбен по коварен начин — усмихваше ти се в очите, а в същото време кроеше някоя подлост, както например, когато открадна от яденето на Бък още при първото хранене. Когато Бък се втурна да го накаже, камшикът на Франсоа изсвири във въздуха, стигна виновника пръв и на Бък не

остана нищо друго, освен да си прибере кокала. Той реши, че Франсоа постъпи справедливо, и мулатът започна да се издига в неговите очи.

Другото куче нито се стараеше, нито приемаше да се сприятели, но не се и опитваше да краде от новодошлите. Това беше мрачен, навъсен пес, който недвусмислено показва на Кърли, че не иска нищо друго, освен да го оставят на мира, а още и това, че не го ли оставят на мира, ще си изпатят. Името му беше Дейв; той ядеше и спеше, а през останалото време се прозяваше и не се интересувахе от нищо, дори и когато „Нарвал“ минаваше през пролива на Кралица Шарлота и се люшкаше, клатеше и мятеше като побеснял. Когато Бък и Кърли изпадаха във възбуда, подлудели от страх, той вдигаше глава с отегчен вид, удостоверяваше ги с безразличен поглед, прозяваше се и отново заспиваше.

Ден и нощ корабът се разтърсваше от неуморното туптене на витлото, но макар че дните много си приличаха един на друг, Бък усещаше, че времето става все по-студено и по-студено. Най-последна сутрин витлото спря да работи и „Нарвал“ бе обзет от оживление. Бък, както и другите кучета, го усети и разбра, че наближава някаква промяна. Франсоа ги върза с каишки и изведе на палубата. Още при първата стъпка на студената повърхност лапите на Бък потънаха в нещо бяло и кишкаво, което много приличаше на кал. Той отскочи назад и изсумтя. Същото бяло нещо се сипеше от въздуха. Бък се отърси, но то пак го наваля. Той го подуши с любопитство, после си лизна от него с езика. То го опари като огън и в следния миг изчезна. Това го озадачи. Бък го опита още веднъж със същия резултат. Гледащите го хора избухнаха в смях и той се засрами, без сам да знае защо, понеже за първи път виждаше сняг.

[1] Мопс — порода кучета с тъпа муцуна. ↑

[2] Sacredam! (развален френски.) — По дяволите! Б. пр. ↑

II

ЗАКОНЪТ НА ТОЯГАТА И НА ЗЪБИТЕ

Първият ден на Бък на брега в Дайн приличаше на кошмар. Всеки час бе изпълнен с неща, които поразяваха и изненадваха. Внезапно бяха го изтръгнали от сърцето на цивилизацията и захвърлили в сърцето на някакъв първобитен свят. Това не беше мързеливият, огрян от слънце живот, в който можеше само да безделничи и да скучае. Тук нямаше нито спокойствие, нито почивка, нито един миг сигурност. Всичко беше в безредие и движение и всеки миг животът и здравето бяха изложени на смъртна опасност. Налагаше се да бъдеш непрекъснато нащрек, защото тука кучетата и хората не бяха градски кучета и хора. Всички до един бяха диваци, които не познаваха друг закон освен закона на тоягата и на зъбите.

Никога още Бък не беше виждал кучета да се бият, както се биеха тези хищни твари, и първата преживелица му послужи за незабравим урок. Вярно е, че не взе пряко участие в тази преживелица, иначе нямаше да остане жив и нямаше да може да се възползува от поуката. Жертвата беше Кърли. Бяха го оставили до изградения от дървени трупи дюкян, където тя с вечното си дружелюбие се опита да завърже приятелство с едно полярно куче, голямо колкото едър вълк, макар и два пъти по-малко от самата нея. Всичко стана без никакво предупреждение, само светкавичен подскок, металическо изчаткване на зъби; също толкова бърз отскок — и муцуната на Кърли бе раздрана от окото до устата.

Това беше вълчийт начин за водене на бой — да нападнеш и да отскочиш; но работата не свърши с това. Тридесетина-четиридесет полярни кучета изтичаха на мястото и заградиха биещите се в съсредоточен, мълчалив кръг. Бък не можеше да разбере тази мълчалива съсредоточеност, нито нетърпението, с което се облизваха. Кърли се нахвърли върху противника си, който отново я захапа и отскочи. При следващото ѝ нападение той я пресрещна с гърдите си по такъв особен начин, че я събори. Тя вече не можа да се изправи на

крака. Тъкмо това бяха чакали наблюдаващите ги кучета. С ръмжене и джафкане те се струпаха отгоре ѝ, тя изквича от предсмъртна болка и изчезна под косматата купчина тела.

Това бе толкова внезапно и толкова неочаквано, че Бък се сащиса. Той видя Шпиц да изплезва аления си език, както правеше, когато се смееше; видя и Франсоа, размахал брадва, да се втурва в гъмжилото от кучета. Трима мъже с тояги му помагаха да ги разпръсне. Всичко трая много малко. Две минути след като Кърли падна, последните ѝ нападатели бяха отбити с тояги. Но тя лежеше неподвижна и безжизнена на окървавения, утъпкан сняг, почти буквално разкъсана на парчета, а мургавият мелез стоеше над нея и отчаяно псуваше. Тази картина често оживяваше пред Бък и не го оставяше да спи. Така ли била тая работа! Няма честна борба. Паднеш ли веднъж, няма спасение. Добре, той ще гледа никога да не падне. Шпиц се оплези и пак се засмя и от този миг у Бък се зароди дълбока, смъртна омраза към него.

Преди да се съвземе от сътресението, причинено от трагичния край на Кърли, той претърпя нов удар. Франсоа закрепил на гърба му някакви ремъци и токи. Това бяха хамути — същите, каквито беше виждал конярите да слагат на конете у дома. И както беше виждал да работят конете, така го накараха да работи и той — трябваше да се откара Франсоа с една шейна до гората, която ограждаше долината, и да се върне с товар дърва за горене. Макар достойнството му и да бе жестоко накърнено от това, че бяха го превърнали във впрегатно животно, той бе достатъчно разумен да не се разбунтува. Бък се залови за работа с желание и се стараяше да я върши колкото може по-добре, макар че всичко му беше ново и непознато. Франсоа беше строг, изискваше незабавно подчинение и благодарение на бича си получаваше това незабавно подчинение, а Дейв, който беше опитен теглач, захапваше задните му кълки, щом сбъркаше. Шпиц, също опитен в тегленето на шейна, водеше впряга и понеже не винаги можеше да стигне Бък със зъбите си, от време на време му се скарваше със сърдито ръмжене или ловко се отпускате с цялата си тежест върху тегличите, за да го накара да върви където трябва. Бък беше схватлив и под съвместните напътствия на двамата си другари и на Франсоа напредваше забележително бързо. Преди да се върнат в стана, той вече знаеше, че трябва да спре, когато извикат „хоу“, да потегли, щом чуе

„мъш“, да прави широк кръг на завоите и да се пази от задното куче, когато натоварената шейна се стрелва по петите им по надолнището.

— И трите много добър куче — кай Франсоа на Перо. — Тоз Бък, тегли той като дявол. Аз скоро го обуча.

След пладне Перо, който бързайте да тръгне на път с правителствената поща, се върна с още две кучета — Били и Джо, както ги наричаше той, двама братя, и двамата чистокръвни ескимоси. Макар и родени от една майка, те се различаваха, както денят от нощта. Единствената грешка на Били беше прекаленото му добродушие, докато Джо бе пълна му противоположност — навъсен, затворен, той вечно ръмжеше и в очите му святкаше злоба. Бък ги посрещна по другарски, Дейв не им обърна внимание, а Шпиц веднага се нахвърли първо върху единия, после върху другия. Били миролюбиво замаха опашка, търти да бяга, когато видя, че миролюбието му не помага, и изквича (все още миролюбиво), когато острите зъби на Шпиц раздраха хълбока му. Обаче колкото и да обикаляше Шпиц, Джо се завъртваше на петите си срещу него с щръкнала козина и присвити уши, кривеше устни, ръмжеше и тракаше зъби толкова бързо, колкото можеше да отвори и затвори устата си, а очите му бляскаха сатанински — той бе живо възмущение на войнственост, породена от страх. Видът му бе така ужасен, че Шпиц се видя принуден да се откаже от намерението си да му даде урок; но за да прикрие собственото смущение, той се спусна срещу безобидния виещ Били и го прогони чак на края на стана.

Привечер Перо се сдоби с още едно куче, стар полярен пес, Дълъг, слаб, мършав, с белези от заздравили рани по Муцуната и само с едно око, което искреше от внушаващо уважение безстрашие. Казваше се Солекс, което значи „ядовитият“. Както и Дейв, той нищо не искаше, нищо не даваше, нищо не очакваше и когато бавно и предпазливо се приближи до тях, дори и Шпиц не го закачи. Солекс се отличаваеше с една странност, с която Бък има нещастieto да се запознае: не обичаше да се доближават до него откъм сляпото му око. Без да го знае, Бък се провини пред него в това отношение и разбра неблагоприятното си едва когато Солекс рязко се завъртя към него и го ухапа по рамото чак до костта на цели три инча. Винаги след това Бък избягваше да застава откъм сляпата му страна и до края на другарството им нямаше повече неприятности. Солекс очевидно

имаше само едно желание — както и Дейв; — да го оставят на мира; обаче както Бък щеше да научи по-късно, те и двамата имаха и друг, още по-жизнен стремеж.

Тази нощ Бък се изправи пред големия въпрос за спането. Палатката, в която гореше свещ, пръскаше топла светлина всред бялата равнина; но когато той, сметнал това за напълно естествено, влезе вътре, и Перо, и Франсоа го бомбардираха с псувни и кухненски съдове, докато Бък не се отърси от вцепенението си и не избяга позорно въвн на студа. Духаше леден вятър, който рязко го забръска и с особена злоба го захапа по раненото рамо. Той легна на снега и се помъчи да заспи, но мразът скоро го накара, разтреперан, да се изправи на крака. Нещастен и безутешен, той тръгна да броди между многото палатки само за да се убеди, че никъде няма по-топло местенце. Тук-таме свирепи кучета се нахвърляха отгоре му, но той ежеше козината на врата си и ръмжеше (понеже се учеше много бърза) и те го оставяха да си отиде, без да го закачат.

Най-после му хрумна една мисъл. Ще се върне И ще види как са се справили с положението собствените му другари от впряга. За негово изумление те бяха изчезнали. Бък отново се залута из огромния стан, за да ги търси, и Пак се върна. Да не би да са в палатката? Не, това не е възможно, иначе нямаше да изпъдят и него. Къде ли може да са тогава? С подвита опашка и целият треперещ, Съвсем отчаян, той обикаляше безцелно палатката. Изведнъж снегът хлътна под предните му лапи и той пропадна в него. Нещо замърда под краката Му. Бък отскочи назад, наежен и озъбен, обзет от страх пред невидимото и непознатото. Обаче тихичко приятелско изджафкване го успокои и той се върна, да проучи каква е тази работа. Струя топъл въздух стигна до ноздрите му: там, свил се на кълбо под снега, лежеше Били. Той предразполагащо скимтеше, въртеше се и се свиваше, за да го увери в своята благосклонност и добри намерения, и дори се реши, като подкуп за мирни отношения, да близне Бък по муцуната с топлия си влажен език.

Още един урок. Ето как го правили те, а? Бък самоуверено си избра място и се залови с голяма мъка и излишни усилия да си копае дупка. След миг топлината на тялото му изпълни затвореното пространство и той заспа. Беше изживял дълъг и труден ден и сега

спеше дълбоко и сладко, макар и да ръмжеше и лаеше и се бореше с лоши сънища.

И не отвори очи, докато не го стресна шумът на събуждащия се стан. Първо не можа да разбере къде се намира. През нощта беше навалило и той бе съвсем затрупан. Снежните стени го притискаха от всички страни и изведнъж го обзе безграничен страх — страхът на дивия звяр от капана. Това бе признак, че се връща назад от сегашния си живот, към живота на своите прадеди, защото той бе цивилизовано куче, извънредно цивилизовано куче, не познаваше капан в собствения си живот и следователно не можеше сам по себе си да се бои от него. Мускулите на цялото му тяло спазмодично и инстинктивно се свиха, козината на врата и рамената настръхна, със свирепо ръмжене? той изскочи право нагоре в светлината на ослепителния ден и вдигна искрящ облак от сняг наоколо си. Преди още да стъпи на крака, Бък видя прострелия се пред него бял стан, разбра къде се намира и си спомни всичко, случило се от времето, когато беше излязъл на разходка с Манюел, до дупката, която беше си изкопал предишната вечер.

Франсоа с вик приветствува появяването му.

— Аз какво казва? — извика той на Перо. — Тоз Бък много бързо научи, като нищо!

Перо сериозно кимна. Като куриер на канадското правителство, който взеше важни разпореждания, той държеше да си набави най-добрите кучета и особено много се радваше, че се е сдобил с Бък.

За един час време към впряга бяха добавени още три местни кучета, та сега станаха всичко девет, а по-малко от четвърт час след това те бяха впрегнати и препускаха към пролома Дая. Бък се радваше, че са тръгнали, и макар работата да беше тежка, откри, че не изпитва към нея особено отвращение. Той бе изненадан от усърдието, обхванало целия впряг, което се предаде и на него, но още по-изненадваща беше промяната, настъпила в Дейв и Солекс. Това бяха нови кучета, свършено преобразени от хамутите. От цялата им отпуснатост и безразличие не беше останала и следа. Те бяха пъргави и дейни, усърдно внимаваха работата да върви добре и яростно се дразнеха от всяка задръжка или объркване, които забавяха тази работа. Тегленето на шейната като че ли бе върховният израз на тяхното

същество, всичко, зарад което живееха, единственото нещо, което им доставяше удоволствие.

Дейв беше теглачът или първото куче от впряга, пред него теглеше Бък, пред Бък идваше Солекс; останалите кучета се проточваха пред тях в редица по едно до водача, което място заемаше Шпиц.

Бък беше нарочно сложен между Дейв и Солекс, за да могат те да го обучават. Той беше способен ученик, а те — не по-малко способни учители, които никога не го оставяха дълго да греши и налагаха усвояването на урока с острите си зъби. Дейв беше справедлив и много умен. Никога не захапваше Бък без причина и никога не пропускаше да го ухапе, когато имаше нужда от това. Понеже бичът на Франсоа го подкрепяше, Бък схвана, че е по-изгодно да поправя грешките, отколкото да си откъщава. Веднъж, през една кратка почивка, когато той се уплете в тегличите и забави тръгването, и двамата, и Дейв, и Солекс, се нахвърлиха върху него и му дръпнаха хубав бой. Последвалата бъркотия беше още по-лоша, но след това Бък много внимаваше да не обърка хамутите и преди още да изтече денят, толкова добре усвои работата си, че другарите му престанаха да му придирият. Бичът на Франсоа изплющяваше по-нарядко, а Перо дори удостои Бък с честта да му вдигне лапите и грижливо да ги прегледа.

Този ден направиха тежък преход нагоре по пролома, през Овчия стан, покрай Везните и границата на лесовете, през ледници й преспи, дълбоки стотици стъпки, превалиха през великия Чилкутски вододел, който се издига между солената и сладката вода и заканително пази тъжния уединен Север. Бързо се спуснаха по веригата езера, изпълнили кратерите на изгаснали вулкани и късно вечерта пристигнаха в огромния стан в началото на езерото Бенет, където хиляди златотърсачи строеха лодки, докато чакаха да се начупи ледът през пролетта. Бък си изрови дупка в снега и заспа съня на капнал праведник, но много рано сутринта бе изкаран на студения мрак и впрегнат заедно с другарите си в шейната.

В този ден те изминаха четиридесет мили, понеже пътят беше утъпкан; обаче на другия ден и много последвали дни сами си проправяха пъртината, работеха по-усилено и напредваха по-бавно. Обикновено Перо вървеше пред впряга и утъпкваше снега с плетените си снегоходки, за да им бъде по-лесно да се движат. Франсоа, който

управляваше шейната с прикрепения отпред прът, понякога се сменяваше с него, но не много често. Перо бързаше, а той се гордееше с това, че познава леда — нещо, което бе извънредно необходимо, понеже есенният лед бе много тънък, а където имаше бързо течение, изобщо нямаше лед.

Ден след ден, безброй дни, Бък теглеше шейната. Те винаги вдигаха своя стан по тъмно и ранният здрач ги заварваше вече на път, оставили много нови мили зад гърба си. И винаги спираха за нощувка, след като се стъмнеше, всеки изяждаше своето парченце риба и се заравяше в снега да спи. Бък имаше вълчи апетит. Този паунд и половина сушена лакерда, който представляваше всекидневната му дажба, просто като че ли се стопяваше. Той никога не му стигаше и стомахът му вечно се присвиваше от глад. А другите кучета, понеже бяха по-леки и живееха този живот от раждането си, получаваха само по един паунд риба и въпреки това оставаха в отлично здраве.

Той бързо изгуби изтънчения си вкус, присъщ на стария му живот. Беше свикнал да яде бавно, с удоволствие, но скоро откри, че неговите другари, които свършваха първи, крадяха от недоядената му дажба. Нямаше начин да я опази. Докато се биеше с двама или трима от тях, храната изчезваше в гърлата на другите. За да се избави от тази напаст, Бък започна да яде бързо като тях, а гладът го измъчваше толкова много, че беше готов да се унизи и да вземе и това, което не бе негово. Той наблюдаваше и се учеше. Когато видя Пайк, едно от новите кучета, хитър симулант и крадец, ловко да отмъква резенче бекон зад гърба на Перо, Бък направи същото на следния ден и избяга с цялото парче. Вдигна се страшна олелия, но никой не се усъмни в него; за постъпката му наказаха несръчния заплес Дъб, когото винаги хващаха на местопрестъплението.

Тази първа кражба показва, че Бък има сили да се бори с живота в суровата обстановка на Севера. Показва, че той умее да се приспособява, че има способност да се нагажда към променящите се условия, липсата на която би означавала бърза и страшна смърт. Тя показва още упадъка или разрухата на неговата нравственост, която беше ненужна и пречеше в безмилостната борба за съществуване. Уважението към частната собственост и зачитането на личните отношения бяха съвсем на мястото си на Юг, където господствуваше законът на любовта и другарството, обаче на Север, където царуваше

законът на тоягата и зъбите, всеки, който държеше сметка за такива неща, се показваше като глупак, а опитах ли се да ги спазва, щеше да се провали в живота.

Не че Бък стигна до тези изводи чрез размишления. Той имаше сили, това беше всичко, и несъзнателно се нагаждаше към новите условия. През целия си живот никога не беше избягвал двубоя независимо от надмощието на противника. Ала тоягата на човека с червената фланела беше набила в главата му по-съществени и първобитни правила. Когато беше цивилизован, той бе готов да умре зарад някое нравствено съображение, да кажем, когато пазеше камшика за езда на съдията Милър; но че бе напълно загубил тази цивилизованост, личеше от готовността, с която избягваше да защити някое нравствено съображение, само и само да си спаси кожата. Не крадеше от любов към кражбата, а по повелята на своя стомах. Не грабеше открито, а крадеше тайничко и лукаво от уважение към тоягата и зъбите. Накъсо казано, вършеше всичко онова, което бе по-лесно да извърши, отколкото да не го извърши.

Бък се развиваше (или се връщаше назад) много бързо. Мускулите му станаха твърди като желязо и той загуби чувствителност към всякаква обикновена болка. Научи се и вътрешно, и външно да пести силите си. Можеше да яде всичко, колкото и да беше отвратително или мъчносмилаемо; изядеше ли го веднъж, стомашните му сокове извличаха от него и сетните най-малки хранителни частици, а кръвта ги отнасяше в най-отдалечените кътчета на тялото му и изграждаше от тях най-жилави и най-здрави тъкани. Зрението и обонянието му удивително се изостриха, а слухът се разви до такава степен, че насън долавяше най-лекия шум и разпознаваше дали той предвещава мир или заплаха. Научи се да изкъртва със зъби леда, когато той се набиеше между пръстите му, а когато беше жаден и дупката, от която пиеха, беше покрита с дебел пласт лед, той го чупеше, като се изправяше на задните крака и го удряше с опънатите си предни лапи. Най-забележителната му черта беше способността да усеща вятъра и да предрича посоката му една нощ напред. Колкото неподвижен и да беше въздухът, когато изравяше гнездото си край някое дърво или бряг, вятърът, който излизаше по-късно, неизбежно го намираще на завет, запазен и сгушен на топло.

А Бък не се учеше само от опита, но и от отдавна заспали инстинкти, които отново се събудиха у него. Той се отърси от многото поколения опитомени кучета. По някакъв смътен начин спомените му го връщаха назад, към ранните дни на неговия род, към времето, когато дивите кучета са бродили на глутници в първичната гора и убивали плячката си след дълго преследване. Той много лесно се научи да се бие, като впира зъби, къса и захваща бързо като вълк. По този начин са се били забравените му прадеди. Те съживиха в него далечното минало и старите похвати, предадени от тях по наследство на поколенията, станаха негови похвати. Бък ги възприемаше, без да полага усилия да ги открие, сякаш ги е притежавал винаги. А когато в тихите студени нощи вдигаше нос към звездите и виеше проточено като вълк, това бяха неговите прадеди, умрели и превърнали се в прах, които вдигаха нос към звездите и виеха през дългите векове в самия него. И извивките на гласа му бяха извивки на техния глас, в който звучеше тяхната горест и всичко онова, което са означали за тях тишината, студът и мракът.

Така, като доказателство, че животът е само игра на природата, древната песен бликаше в него и той се връщаше към истинското си състояние; и това ставаше, защото хората бяха намерили на Север жълт метал, защото Манюел беше помощник на градинаря и заплатата му не стигаше за нуждите на жена му и на няколко малки подобия на самия него.

III

НАДМОЩИЕТО НА ПЪРВОБИТНИЯ ЗВЯР

Надмощието на първобитния звяр в Бък бе голямо, а при жестоките условия на полярния живот то растеше все повече и повече. Но то нарастваше потайно. Новопоявилата се у него хитрост го караше да бъде сдържан и хладнокръвен. Той беше твърде много зает с нагаждането към новата обстановка, за да може да се отпусне, и затова не само не налиташе на бой, но гледаше и да се измъкне, когато беше възможно. В поведението му проличаваше известна предпазливост. Не беше склонен да избързва и да действа необмислено, не проявяваше никакво нетърпение в лютата омраза, разгоряла се между него и Шпиц, и се пазеше от всякакво предизвикателство.

Шпиц пък, от друга страна, може би именно защото усещаше в Бък опасен съперник, не пропускаше случай да му се озъби. Той направо се заяждаше с Бък и непрекъснато се мъчеше да ускори сбиването, което можеше да свърши само със смъртта на единия от тях. Това щеше да се случи още в самото начало на пътуването, ако не беше едно неочаквано произшествие. Към края на този ден те спряха да нощуват на голия и открит бряг на езерото Льо Барж. Бръскащият сняг, вятърът, който режеше като разкален до бяло нож, и тъмнината ги накараха слепешком да си потърсят място за стан. Надали биха могли да изберат по-лошо място. Зад тях като отвесна стена се издигаше скала и Перо и Франсоа се видяха принудени да запалят огън и да постелят спалните си чували направо върху леда на езерото. Палатката бяха оставили в Дая, за да намалят товара си. С няколко довлечени от пролетните води клони те накладоха огън, който пропадна през стопилия се лед и ги остави да вечерят на тъмно.

Бък си направи гнездо в самото подножие на пазещата от вятър скала. Там беше толкова уютно и топло, че не му се искаше да го напусне дори когато Франсоа започна да раздава рибата, която първо беше размразил на огъня. Но когато изяде дажбата и се върна, Бък намери гнездото си заето. Заплашителното ръмжене му подсказа, че то

беше присвоено от Шпиц. Досега Бък беше отбягвал да влиза в разпавии с врага си, но това не можеше да се претърпи. Зверът в него се разбунтува. Той се нахвърли върху Шпиц с ярост, която изненада и двамата, особено пък Шпиц, защото цялото му познанство с Бък беше го убедило, че неговият съперник е извънредно страхливо куче, което сполучва да се наложи само благодарение на тежестта и големината си.

Франсоа също се изненада, когато, вчепкали се един в друг, те изскочиха от разрушеното гнездо, но се досети за причината на свадата.

— А-а-ха! — извика той на Бък. — Дай му да разбере, дявол го взело! Дай му да разбере, това мръсен крадец!

Шпиц също жадуваше да се бие. Той скимтеше от несдържана ярост и нетърпение, обикаляше от всички страни и търсеше сгода да се нахвърли. Бък беше не по-малко нетърпелив и не по-малко предпазлив: той също обикаляше от всички страни и дебнеше изгодно положение. Но именно тогава се случи неочакваното, това, което пренесе борбата км за първенство в далечното бъдеще, което настъпи след безброй изнурителни мили път и тежък труд.

Една псувня на Перо, силни удари с тояга по дръглив гръб и рязко изквичаване от болка възвестиха настъпването на адска бъркотия. Станът изведнъж загъмжа от промъкващи се космати сенки — стотина изгладнели полярни кучета, надушили стана от някое индианско село. Бяха се прокраднали, докато Бък и Шпиц се биеха, а когато двамата мъже се хвърлиха сред тях с дебели тояги, те се озъбиха и не отстъпиха. Бяха обезумели от миризмата на храната. Перо завари едно от тях, завряло муцуна в сандъка с припасите. Тоягата му тежко се стовари върху мършавите ребра и сандъкът се преобърна на земята. В същия миг двадесетина премалели от глад звяра се сборичкаха зарад хляба и бекона. Тоягите ги бяхтеха безпрепятствено. Те квичеха и виеха под сипещите се върху тях удари, обаче продължиха да се боричкат със същата ярост, докато не изгълтаха и последната троха.

Междувременно изучените кучета от впряга бяха на-изскачали от гнездата си само за да бъдат нападнати от свирепите пришълци. Никога още Бък не беше виждал такива кучета. Можеше да се рече, че ребрата им ей сега ще изскочат през кожата. Това бяха направо скелети с увиснала на тях проскубана козина, със святкащи очи и капеща от зъбите пяна. Подлудени от глада, те бяха ужасяващи, несломими.

Срещу тях не можеше да се устои. Кучетата от впряга се видяха притиснати до скалата още при първата схватка. Бък бе обкръжен от три полярни кучета и в един миг кожата на главата и раменете му бе раздрана и смъкната. Вдигна се страхотна врява. Били скимтеше, както винаги. Дейв и Солекс, облени в кръв от двадесетина рани, храбро се биеха един до друг. Джо хапеше като бесен. Веднъж зъбите му се впиха в предния крак на едно полярно куче и направо прегризаха костта. Коварният Пайк скочи върху осакатеното животно и с бързо изтракване на челюстите и дръпване му счупи врата. Бък се вкопча в гърлото на разпенен противник и бе целият залян с кръв, когато зъбите му прехапах вратната вена. Вкусът на топлата кръв в устата го разяри още повече. Той се нахвърли върху друго куче и в същия миг усети чужди зъби да се впиват в собственото му гърло. Това беше Шпиц, който предателски го нападнаше отстрана.

Перо и Франсоа, разчистили своята част от стана, се спуснаха да спасяват впряга си. Неудържимата вълна от изгладнели зверове се отдръпна пред тях и Бък се освободи. Но само за миг. Двамата мъже бяха принудени да изтичат да спасяват припасите и полудивите кучета отново ей нахвърлиха върху впряга. Били, обладан от смелостта на ужаса, разкъса пръстена на побеснелите врагове и хукна да бяга по леда. Пайк и Дъб се спуснаха по петите му, а остатъкът от впряга — подир тях. Когато се канеше да ги последва, с крайчеца на окото си Бък забеляза Шпиц да се хвърля към него с явното намерение да го събори. Свалеха ли го на земята и озовеше ли се под тази камара от кучета, за него нямаше да има спасение. Но той се напрегна, устоя на тласъка на засилилия се Шпиц и се присъедини към бягащите през езерото другари.

След известно време деветте кучета от впряга се събраха заедно и потърсиха убежище в гората. Макар че никой не ги преследваше, те бяха в плачевно състояние. Нито едно от тях нямаше по-малко от четири-пет рани, а раните на някои бяха много тежки. Дъб бе тежко пострадал в единия заден крак; на Доли, последното полярно куче, добавено към впряга на Дая, беше зле разкъсано гърлото; Джо бе загубил едното си око, а добродушният Били, едното ухо на който бе сдъвкано и раздрано на парчета, квича и скимтя през цялата нощ. Призори те предпазливо се добраха обратно до стана и видяха, че грабителите са изчезнали, а двамата мъже са много ядосани. Не по-

малко от половината хранителни припаси бяха унищожени. Пришълците бяха прегризали каишките и, брезента, с който покриваха товара на шейната. Всъщност нищо, което можеше да мине за храна, не беше се спасило от тях. Бяха изiali чифт мокасини от еленова кожа на Перо, парчета от кожените хамути и дори две стъпки ремък от бича на Франсоа. Мулатът тъкмо печално го съзерцаваше, но откъсна погледа си, за да прегледа ранените си кучета.

— А, приятели — тихо каза той, — може побеснее от толкова много ухапване. Може всички побеснее, засегнат! Ти как мисли, а, Перо?

Куриерът със съмнение поклати глава. При четиристотинте мили, които още го делиха от Доусън, само това му оставаше — да избухне бяс сред кучетата. След два часа псуване и крайно напрежение хамутите бяха сложени в ред и схваналият се от раните впряг пое напред, преодолявайки в мъчителни усилия най-трудната част от изминатия досега път, която всъщност бе и най-трудната между тях и Доусън.

Тридесетмилевата река изобщо не беше замръзнала. Буйните й води не отстъпваха пред студа й лед имаше само по вировете и в тихите места. Шест дена изнурителен труд им отне преминаването на тези ужасни тридесет мили. А те бяха наистина ужасни, защото всяка крачка от тях бе измината с опасност за живота на кучетата и хората. Десетина пъти Перо, който внимателно проучваше пътя, пропадеше през тънкия лед и се спасяваше само благодарение на дългия си прът, който държеше така, че винаги падаше напреко на образувалата се под тялото му дупка. Студът се засилваше, термометърът показваше четиридесет и пет градуса под нулата^[1] и след всяко пропадане, ако искаше да остане жив, трябваше да пали огън и да си суши дрехите.

Той не се плашеше от нищо. Тъкмо понеже не се плашеше от нищо, затова го бяха избрали за правителствен куриер. Той поемаше какви ли не рискове, решително излагаше на мраза изпитото си сбръчкано лице и вървеше напред от тъмни зори до падането на нощта. Вървеше покрай мрачните брегове по тясна ивица лед, която се огъваше и пращеше под краката и на която те не смееха да се спрат. Веднъж шейната пропадна заедно с Дейв и Бък и те наполовина замръзнаха и насмалко не се удавиха, докато ги измъкнат. Пак стана нужда да запалят огън, за да ги спасят. Те се покриха с твърда кора лед

и за да се изпотят и размръзнат, двамата мъже ги накараха да тичат толкова близо до огъня, че той пърлеше козината им.

Друг път се провали Шпиц и повлече след себе си целия впряг чак до Бък, който се опъна с всички сили назад, опрял предните лапи в хлъзгавия ръб, а ледът се огъваше и пукаше наоколо. Но зад него беше Дейв, който също опъваше назад, а зад шейната стоеше Франсоа и дърпаше така, че сухожилията му прасяха.

Веднъж крайбрежната ивица лед отново се счупи и пред, и зад тях и единственият път за спасение беше да се качат на скалата. Перо като по чудо се покатери на нея, докато Франсоа се молеше тъкмо за такава чудо; тогава те вързаха една за друга всичките си каишки, теглича и сетната ремъчка от хамутите и с това въже едно по едно вдигнаха всичките кучета на върха на скалата. Франсоа бе изтеглен последен, подир шейната и товара. След това трябваше да търсят място за слизане; най-после слязоха с помощта на въжето и нощта ги завари пак на реката, изминали само четвърт миля за целия ден.

Докато стигнаха до Хуталинкуа и здравия лед, Бък съвсем загуби сили. Останалите кучета бяха в същото състояние, обаче Перо, за да навакса изгубеното време, не им даваше почивка от ранна сутрин до късна вечер. На първия ден те изминаха тридесет и пет мили до Голямата лакерда; на следния ден — още тридесет и пет мили до Малката лакерда; на третия ден — четиридесет мили, и така доста се приближиха до Петте пръста.

Лапите на Бък не бяха толкова здрави и груби, както лапите на полярните кучета. Те бяха омеквали от поколение на поколение от деня, когато последният му див прадядо бил опитомен от пещерния жител или човека от наколните жилища. Той куцаше от болка по цял ден и щом спираха за нощувка, лягаше като мъртъв. Колкото и да беше гладен, Бък не се и помръдваше, за да получи своята дажба риба, и Франсоа трябваше да му я донася. Освен това мулатът разтриваше краката му по половин час всяка вечер след вечеря и пожертвува горнището на собствените си мокасини, за да направи четири мокасини за Бък. Това беше за него голямо облекчение и Бък накара дори и смръщеното лице на Перо да се разтегне в усмивка една заран, когато Франсоа забрави за мокасините и Бък легна по гръб, умолително размаха четирите си лапи във въздуха и отказа да се

помръдне без тях. След време лапите му загрубяха от изминатия път и износените мокасини бяха захвърлени.

Една сутрин в Пели, когато ги запрягаха, Доли, у която дотогава не се забелязваше нищо особено, изведнъж побесня. Тя съобщи за състоянието си с проточен, сърцераздирателен вълчи вой, който накара всичките кучета да настръхнат от страх, и хукна направо към Бък. Той никога не беше виждал куче да побеснява, нито имаше никаква причина да се бои от беса, но разбра, че това беше нещо страшно, и в паника се впусна да бяга от него. Бък летеше право напред, преследван само на един скок разстояние от запъхтяната, запенена Доли, и нито тя можеше да го настигне — толкова голям бе неговият ужас, — нито той можеше да се откъсне от нея — толкова голям бе нейният бяс. Той прекоси гористата част на острова, втурна се към долния му край, мина през задния пролив, задръстен от големи парчета лед, прехвърли се на трети, зави обратно към самата река и в отчаяние започна да я пресича. И през цялото време, макар и да не се обръщаше, чуваше ръмженето и само на един скок зад себе си. Франсоа, който стоеше на около четвърт миля разстояние, го повика и Бък се втурна обратно, все още един скок пред Доли, болезнено зинал от липса на въздух, възложил сетната си надежда на това, че Франсоа ще го спаси. Мулатът държеше вдигната в ръката си брадва и когато Бък се стрелна покрай него, брадвата се стовари върху главата на побеснялата Доли.

Бък едва се домъкна до шейната, изтощен, без да може да си поеме дъх, безпомощен. Това беше удобен случай за Шпиц. Той се нахвърли върху Бък, заби на два пъти зъбите си в несъпротивяващия се враг и раздра месото до костта. В този миг изплющя бичът на Франсоа и Бък получи удовлетворението да види как Шпиц изяде най-грозния бой, който е бил нанасян на някое куче от впряга.

— Цял дявол тоя Шпиц — забеляза Перо. — Някой проклет ден той умори тоя Бък.

— Тоя Бък струва за два дявола — откликна се Франсоа. — Откакто гледам тоя Бък, аз знам. Случай: един прекрасен ден него хванат дяволи и тогава сдъвче целия тоя Шпиц и го изплюе на снега. Положително. Аз знае.

Оттогава между тях започна открита война. Шпиц, като водач и признат господар на впряга, чувствуваше, че владичеството му е застрашено от това странно южно куче. А Бък му се виждаше странен,

защото от многото южни кучета, които бе познавал, нито едно не беше се оказало на достатъчна висота нито в станове, нито на път. Те бяха всички твърде неиздръжливи и умираха от тежкия труд, студовите и глада. Бък правеше изключение. Единствен той устояваше на всичко, преуспяваше и не отстъпваше на полярните кучета по сила, свирепост и хитрина. Освен това Бък беше куче, което се стреми да наложи волята си, и бе особено опасен поради това, че тоягата на човека с червената фланела беше лишила стремежа му към надмощие от всякаква безразсъдна смелост и припряност. Той бе забележително хитър и умееше да изчаква с търпение, присъщо само на първобитните твари.

Неизбежно бе да стигнат до двубой за първенство. Бък го желаше. Желаше го, защото това беше в неговата природа, защото бе всецяло завладян от онази безименна, непонятна гордост, пораждана от пъртината и хамутите — тази гордост, която кара кучетата да се напрягат до последно издихание, която ги подтиква с радост да умират, запрегнати в шейната, и разбива тяхното сърце, когато ги махат от впряга. Това беше гордостта на Дейв като теглач, на Солекс, когато се напъваше с всички сили; гордостта, която ги обхващаше при вдигане на стана и от свадливи и мрачни зверове ги превръщаше в работливи, старателни и честолюбиви създания; гордостта, която им даваше сили през целия ден и ги напускаше вечер, когато спираха за нощувка, като ги оставяше отново във властта на мрачното безпокойство и недоволство. Това беше гордостта, която крепеше Шпиц и го караше да се нахвърля върху ония кучета, които бъркаха и клинчеха в работата или се криеха, когато ги впрягаха сутрин. И тази същата гордост го караше да се бои от Бък като вероятен водач. А това беше и гордостта на Бък.

Бък открито заплашваше първенството на Шпиц. Той се изпречваше между него и ленивците, които Шпиц трябваше да накаже. И го правеше умишлено. Една нощ наваля много сняг и сутринта Пайк, хитрецът, не се появи. Беше се спотаил на сигурно място в гнездото си под дебелия сняг. Франсоа напразно го викаше и търсеше. Шпиц побесня от яд. Той вилнееше из целия стан, душеше и ровеше на всяко съмнително място и ръмжеше тъй свиреп, че Пайк, като го чу, се разтрепера в скривалището си.

Ала когато най-после го измъкнаха и Шпиц се нахвърли върху му да го накаже, Бък се втурна също така яростно помежду им. Това стана толкова неочаквано и бе направено толкова ловко, че Шпиц отхвъркна назад и не можа да се задържи на крака. Пайк, който досега подло трепереше, доби смелост от този явен бунт и скочи върху поваления си водач. Бък, за който честните отношения представляваха забравен закон, също скочи върху Шпиц. Но Франсоа, макар и развеселен от случилото се, остана непреклонен в спазването на справедливостта и с всички сили стовари бича си върху Бък. Това не можа да го откъсне от прострения съперник и тогава заигра дръжката на бича. Полузашеметен от удара, Бък се преметна назад, бичът изсвистяваше над него пак и пак, а в това време Шпиц хубавичко наказва вечния грешник Пайк.

В последните дни, докато идваха все по-близо и по-близо до Доусън, Бък все още продължаваше да се изпречва между Шпиц и провинилите се, но го правеше хитро, когато Франсоа не беше наблизко. Прикритият бунт на Бък породил и раздуха общо неподчинение. Дейв и Солекс не се промениха, но останалите кучета ставаха все по-лоши и по-лоши. Нищо вече не вървеше както трябва. Свадите и врявата нямаха край. Винаги имаше нещо не наред и причина за всичко това беше Бък. Той не даваше нито минутка спокойствие на Франсоа, понеже мулатът живееше във вечен страх от борбата на живот или смърт между двамата, която според него рано или късно трябваше да стане, и много пъти нощем шумът на раздорите и спрекванията между другите кучета го караше да се измъква от спалния си чувал, уплашен, че са се спречкали Бък и Шпиц.

Но случай за това не се представяше и когато един мрачен следобед те пристигнаха в Доусън, великото сражение бе все още предстоящо. Тук имаше много хора и безброй кучета и Бък видя, че те всички работят. Изглежда, такова е било предопределението на съдбата — кучетата да работят. Цял ден дълги впрягове се точеха нагоре и надолу по главната улица, а нощем продължаваше да се чува звънтенето на техните звънчета. Те докарваха трупи за строеж на хижи и дърва за горене, превозваха разни неща до мините и вършеха всевъзможна работа, каквато в долината Санта Клара извършваха коне. Тук и там Бък срещаше южни кучета, но повечето бяха от дивата полярна вълча порода. Всяка нощ, редовно, в девет, дванадесет и в три

часа те подемаха нощната си песен, тайнствено и зловещо стенание, към което Бък с наслада се присъединяваше.

Когато Северното Сияние пламтеше с мразовития си блясък над главата или звездите танцуваха в небето от студ, а земята лежеше вкочанена и замръзнала под снежния си саван, човек би могъл да вземе тази песен на кучетата за предизвикателство, отправено към живота, само че тя звучеше миньорно, с проточени вопли и полуридания и беше по-скоро молба към живота, гласен израз на мъката на битието. Това бе стара песен, стара като целия им род — една от първите песни на младия свят в онези времена, когато песните са били скръбни. Тя бе пропита от горестта на неизброими поколения, тази жалба, която тъй странно вълнуваше Бък. Когато стенеше и ридаеше, той изливаше същата болка на живота, която в далечното минало е била болка на неговите прадеди, и необяснимия страх от студа и мрака, който и за тях е бил необясним страх. А това, че тя го вълнуваше, показваше пълнотата, с която се връщаше през вековете, прекарани край огън и под покрив, към суровите наченки на живота във вековете, породили този вой.

Седем дена след пристигането си в Доусън те се спуснаха по стръмния бряг край Казармата на Юконската пъртина и потеглиха към Дая и Солената вода. Перо носеше поща, още по-важна от онази, която беше докарал; освен това беше го обхванало желание да покаже какво се казва бързо пътуване и възнамеряваше да постави рекорд за тази година. Няколко неща му благоприятствуваха за това. През едноседмичната почивка кучетата бяха възстановили силите си и бяха в отлично състояние. Пъртината, която бяха направили на идване, беше утъпкана добре от други пътници, минали след тях. И нещо повече: полицията беше оставила на две-три места запаси от храна за кучетата и хора и той пътуваше без излишен товар.

На първия ден те стигнаха до Шестдесетте мили, което представляваше преход от петдесет мили; а зората на втория ден ги завари да се носят нагоре по Юкон, изминали голяма част от пътя до Пели. Но тази главоломна бързина струваше много грижи и ядове на Франсоа. Вдигнатият от Бък коварен бунт беше унищожил единството на впряга. Той вече не теглеше задружно, като едно куче. Поощрението, което получаваха от Бък, насърчаваше размирниците да вършат какви ли не дребни провинения. Шпиц вече не беше водач, от

когото трябва много да се боят. Старото страхопочитание се изпари и те започнаха да си позволяват дори да оспорват неговата власт. Една вечер Пайк му открадна половин риба и я излапа под закрилата на Бък. Друга вечер Дъб и Джо се сбиха с Шпиц и се отърваха от заслуженото наказание. Дори и добродушният Били не беше вече толкова добродушен и не квичеше и наполовина толкова подкупващо, както в предишните дни. Бък никога не се приближаваше до Шпиц, без да изръмжи и заплашително да се наежи. Всъщност той се държеше, кажи-речи, като побойник и обичаше да се перчи под самия му нос.

Този упадък в дисциплината се отрази и върху отношенията на кучетата помежду им. Те се караха и спречкваха много по-често, отколкото в миналото, така че понякога станът се превръщаше в истинска лудница. Само Дейв и Солекс не бяха се променили, макар че бяха станали раздразнителни от безкрайните разпавии. Франсоа изригваше чудновати непонятни ругатни, тупаше с крака в снега от безсилен гняв и си скубеше косите. Бичът му непрестанно свистеше над кучетата, но от това нямаше никаква полза. Щом се обърнеше гърбом, те започваха наново. Той подкрепваше Шпиц с бича си, а Бък подкрепваше останалите кучета. Франсоа знаеше, че зад всичките неприятности се крие Бък, а Бък разбираше, че той го знае, но беше твърде хитър, за да се остави още веднъж да го хванат на местопрестъплението. Той работеше добросъвестно във впряга, понеже трудът беше започнал да му доставя удоволствие, обаче още по-голямо удоволствие му доставяше да предизвика тихомълком спречкване между другарите си и да обърка хамутите.

Една вечер край устието на Такина, след вечеря, Дъб вдигна полярен заек, хвърли се отгоре му, но не можа да го хване. В следващата секунда целият впряг бясно го подгони. На стотина крачки от тях имаше стан на северозападната полиция с петдесет кучета, всичките от полярната порода, и те се присъединиха към преследването. Заекът хукна надолу по реката, сви по едно малко поточе и продължи Право нагоре по замръзналото му корито. Той тичаше леко по повърхността на снега, докато кучетата, всички до едно, пропадаха. Бък тичаше пред цялата глутница от шестдесет кучета, но не можеше да го настигне. Беше се изпънал при бягането и скимтеше от възбуда; великолепното му тяло скок след скок стремително се мятеше напред в белезникавата светлина на луната. И

скок след скок, като някакво бледо мразовито видение, белият заек стремително се носеше пред нея.

Пробуждането на древните нагони, което в определени периоди прогонва хората от шумните градове в горите и полята, за да убиват живи същества с тласкани от химикали оловни топчета, жаждата за кръв, наладата да умъртвяват — всичко това бе завладяло Бък, само че беше безкрайно по-близо до неговата природа. Той летеше начело на глутницата, за да застигне дивото зверче, това живо месо, да го убие със собствените си зъби и да окъпе муцуната си чак до очите в топлата кръв.

Среща се такова увлечение, което представлява връхната точка на живота, над която животът не може повече да се издигне. Но парадоксът на битието е такъв, че това увлечение те обхваща, когато кипиш от живот, а то те кара съвсем да забравиш, че си жив. Това увлечение, тази забрава за съществуването, завладява човека на изкуството, когато изгаря в пламъците на вдъхновението; то обхваща войника, загубил сражението, но отказващ се от пощада в опиянението на боя; и то обхваща Бък, когато поведе глутницата, надал древния вълчи вой, подгонил тази жива храна, която бързо се носеше пред него в лунната светлина. Той беше се отдал на най-дълбоките пориви на своята природа, на пориви, надминаващи дълбините на тази природа, които го връщаха назад, в самите недра на времето. Той бе завладян от бликащия в него живот, от понеслата го вълна на битието, от неизмеримата радост, изпитвана с всеки отделен мускул, става и сухожилие, които твърдяха, че са твърде далеч от смъртта, че горят от стихийен устрем, преливащ в движение, понесло го възторжено напред под звездите по лицето на мъртвата неподвижна материя.

Но Шпиц, хладнокръвен и пресметлив дори в мигове на крайна възбуда, се отдели от глутницата и мина напреко през тясна ивица земя, около която поточето правеше дълъг завой. Бък не знаеше за това и когато обиколи извивката подир все още носещото се пред него бяло видение на заека, видя друг, по-голям бял призрак да скача от надвисналия бряг точно пред зверчето. Това беше Шпиц. Заекът не можа да извие настрана и когато белите зъби го хванаха във въздуха и му пречупиха гръбнака, той изписка високо, както би изпискал ранен човек. При този звук, викът на живото същество, сринало се от върха

на живота в лапите на смъртта, цялата глутница зад Бък нададе див възторжен вой.

Бък не се обади. Той не се спря, а се изравни рамо до рамо с Шпиц и връхлетя отгоре му с такава сила, че дори не успя да го хване за гърлото. Те се претърколиха в рохкавия сняг. Шпиц скочи на крака толкова бързо, сякаш не беше падал, разкъса рамото на Бък и отскочи назад. Когато отстъпваше, за да намери по-здрава опора, зъбите му се заключиха на два пъти и изчаткаха като зъбците на стоманен капан, той притвори сгърчените си тънки устни и заръмжа.

В същия миг Бък разбра. Часът беше ударил. Борбата щеше да е до смърт. Докато се обикаляха един друг, ръмжеха с присвити уши и дебнеха удобния момент, Бък изпита чувството, че тази гледка му е позната. Той като че ли си спомняше всичко това — побелялата гора и земя, лунната светлина и опиянението на боя. Над белотата и безмълвието тежеше призрачно спокойствие. Не се усещаше ни най-лек полъх — нищо не се помръдваше, нито един лист не потрепваше и бялата пара от дъха на кучетата се вдигаше, бавно и мудно в мразовития въздух. Те бяха бързо видели сметката на заека, тези кучета, които бяха по-скоро зле опитомени вълци, и сега ги бяха заобиколили в очакване. Те също мълчаха, само очите им бляскаха и парата от дъха им бавно се издигаше нагоре. За Бък нямаше нищо ново или странно в тази гледка от древните времена. Сякаш винаги е било така, сякаш това бе в реда на нещата.

Шпиц беше опитен боец. От Шпицберген през Арктика по цяла Канада и Безплодната земя беше устоявал срещу какви ли не кучета и сполучвал да ги подчини на волята си. Яростта го ожесточаваше, но никога не го заслепяваше. Обладан от страстта да къса и унищожава, той никога не забравяше, че противникът му е обладан от същата страст да къса и унищожава. Той никога не връхлиташе, преди да се приготви да посрещне връхлетяване; никога не нападаше, преди да осигури успеха на нападението си.

Напразно се мъчеше Бък да забие зъби във врата на голямото бяло куче. Всеки път, когато посягаше да го захване на по-меко място, пред него се изпречваше зиналата уста на Шпиц. Зъби се удряха в зъби, устните им бяха разкъсани и кървяха и Бък все не сполучваше да сломи съпротивата на врага. Тогава той се разгорещи и зашемети Шпиц с вихър от светкавични нападения. Пак и пак се устремяваше

той към снежнобялото гърло, където животът туптеше близо до повърхността, и всеки път Шпиц го захапваше и отскачаше. Тогава Бък започна да се хвърля уж към гърлото, но изведнъж дръпваше глава, извиваше настрана и като стенобитна машина забиваше рамото си в рамото на Шпиц, за да го събори. Но вместо това всеки път Шпиц впиваше зъби в рамото на Бък и леко отскачаше назад.

Шпиц беше непокътнат, докато Бък се обливаше с кръв и не можеше да поеме дъх. Двубоят започваше да става безпощаден. А през цялото това време смълчаният вълчи кръг чакаше, за да довърши победеното куче. Когато Бък се запъхтя. Шпиц започна да се нахвърля така, че той едва можеше да се задържи на крака. Веднъж Бък залитна и целият кръг от шестдесет кучета се надигна, но той се изправи, кажи-речи, още във въздуха и кръгът отново клекна и зачака.

Обаче Бък притежаваше едно качество, което води към величие — въображение. Той се биеше по повелята на нагона, но можеше да се бие и с разума си. Той се спусна така, като че ли за да приложи същия удар с рамото, ала в сетния миг се сниши до снега и посегна напред. Зъбите му се впиха в левия преден крак на Шпиц. Чу се хрущане на счупена кост и бялото куче се изправи насреща му на три крака. Три пъти се опита Бък да го събори, после повтори хватката и счупи десния преден крак. Въпреки болката и безпомощността си. Шпиц бясно се мъчеше да се задържи на крака. Той виждаше безмълвния кръг от пламтящи очи, оплезени езици и вдигаща се нагоре сребриста пара от дъха, да се стеснява около него, както беше виждал подобни кръгове да се стесняват около победени противници в миналото. Само че този път победеният беше той.

Положението му беше безнадеждно. Бък беше неумолим. Милостта е нещо, което подхожда за по-мек климат. Той се готвеше за последния удар. Кръгът се беше стеснил така, че той усещаше дъха на полудивите кучета на хълбоците си. Той ги виждаше оттатък Шпиц и от двете си страни, приклекли, готови за скок, впили очи в него. Като че ли настъпи пауза. Всички кучета бяха-неподвижни, сякаш вкаменени. Само Шпиц трепереше, целият настръхнал, налиташе насам и натам и ръмжеше със страховтна закана, като че ли искаше да уплаши приближаващата смърт. Тогава Бък се хвърли напред и се дръпна назад; но при този скок най-после рамото му се удари в рамото на Шпиц. Тъмният кръг се превърна в точка върху озарения от луната

сняг и Шпиц изчезна от погледа. Бък стоеше и гледаше — той бе надделелият победител, възтържествувалият първобитен звяр, който беше убил и изпитал сладостта на убиването.

[1] Температурата е дадена навсякъде по Целзий Б. пр. ↑

IV

КОЙ СПЕЧЕЛИ ПЪРВЕНСТВОТО

— Е? Какво ти казал? Не бил ли прав, когато аз казал, че в тоя Бък се крият два дявола!

Това бяха думите на Франсоа на другата сутрин, когато откри, че Шпиц е изчезнал, а Бък е покрит с рани. Той го доведе при огъня и на тази светлина показа раните.

— Той Шпиц се било като сатана — каза Перо, след като разгледа раздраните и разкъсани места.

— А тоя Бък се било зарад двама сатани — отговори Франсоа. — Но сега пътуваме бързо. Няма Шпиц, няма разпавии, положително.

Докато Перо вдигаше стана и товареше шейната, Франсоа се залови да впряга кучетата. Бък побърза да застане на мястото, което се падаше на Шпиц като водач; обаче Франсоа не го забеляза и сложи на заветното място Солекс. По негово мнение Солекс щеше да води впряга най-добре. Вбесен, Бък се нахвърли върху Солекс, прогони го и застана на неговото място.

— Е, е? — възкликна Франсоа и развеселено се плесна по бедрата. — Виж го ти тоя Бък! Той убило тоя Шпиц и сега мисли, ще вземе длъжността му.

— Махай се, марш! — извика той, но Бък не се помръдна.

Той хвана Бък за врата, макар че кучето заканително заръмжа, замъкна го настрана и пак сложи отпред Солекс. Това не се хареса на стария пес и той недвусмислено показа, че го е страх от Бък. Франсоа държеше на своето, но щом се обърна гърбом, Бък отново избута Солекс, който съвсем не прояви нежелание да се дръпне.

Франсоа се ядоса.

— Ей сега тебе науча, да те вземат мътните! — извика той и след малко дойде с тежка тояга в ръка.

Бък си спомни за човека с червената фланела, бавно отстъпи и не се опита да се нахвърли, когато Солекс бе пак впрегнат отпред, но обикаляше извън обсега на тоягата и ръмжеше от обида и гняв; през

цялото това време той не сваляше очи от тоягата, за да може да отбегне удара, ако Франсоа го замери с нея, защото знаеше вече какво се прави с тояга.

Франсоа си гледаше работата и повика Бък, когато беше готов да го запретне на старото му място пред Дейв. Бък се дръпна две-три крачки назад. Франсоа пристъпи към него, но той пак отстъпи. След като това се повтори няколко пъти, Франсоа хвърли настрана тоягата, понеже реши, че Бък се страхува да не яде бой. Обаче Бък открито се бунтуваше. Той искаше не да се спаси от бой, а да получи мястото на водача. То му принадлежеше по право. Беше го извоювал и нямаше да се задоволи с по-малко.

Перо се притече на помощ. Двамата с Франсоа го гониха, кажи-речи, цял час. Замерваха го с тояги. Бък се изплъзваше. Псуваха и него, и всичките му прародители, и семето му до най-далечни бъдни поколения и всеки косъм от тялото му, всяка капка кръв в жилите му, а Бък отговаряше на псувните с ръмжене и се пазеше да не им падне в ръцете. Не се опитваше да избяга, а обикаляше стана отдалече и недвусмислено показваше, че щом желанието му бъде изпълнено, ще дойде и ще бъде послушен.

Франсоа седна и се почеса по главата. Перо погледна часовника си и изруга. Времето летеше, трябваше да бъдат на път от преди един час. Франсоа пак се почеса по темето. Той поклати глава и глупаво се ухили на куриера, който сви рамене в знак на това, че са претърпели поражение. Тогава Франсоа отиде при Солекс и повика Бък. Бък се засмя, както се смеят кучетата, но не се приближи. Франсоа разпрегна Солекс и го сложи на старото му място. Кучетата стояха впрегнати в шейната в дълга редица, готови за път. За Бък нямаше друго място освен отпред. Франсоа го повика отново и Бък пак се засмя, но не дойде при него.

— Хвърли тоягата — заповяда Перо.

Франсоа се подчини и тогава Бък дотича, тържествуващо засмян, и застана на свободното място начело на впряга. Сложиха му хамутите, откъртиха замръзналата шейна, двамата мъже се спуснаха тичешком напред и те излязоха на пъртината по реката.

Колкото и висока оценка да беше дал на Бък по-рано с неговите два дявола, в самото начало на деня Франсоа разбра, че беше го подценил. Още от първия миг Бък пое задълженията на водача и там,

където се искаше съобразителност, където трябваше бързо да се мисли и бързо да се действа, доказа, че превъзхожда дори и Шпиц, равен на когото Франсоа никога не беше виждал.

Обаче най-много се отличаваха Бък с уменията да налага своята воля и да кара другарите си да я изпълняват. Дейв и Солекс нямаха нищо против новия водач. Това не им влизаше в работата. Тяхната работа беше да се трудят, да теглят с всички сили шейната. Щом никой не им се бъркаше, нищо друго не ги интересуваше. Те бяха съгласни да ги води дори и добродушният Били, стига да поддържа реда. Обаче другите кучета от впряга бяха се разпуснали през последните дни от живота на Шпиц и много се изненадаха сега, когато Бък се залови здравата да ги вкара в пътя.

Пайк, който беше впрегнат зад Бък и никога не опъваше каиша повече, отколкото бе абсолютно необходимо, на бърза ръка си изпати няколко пъти зарад мързела си и преди да изтече първият ден, започна да тегли, както не беше теглил никога през целия си живот. Още първата вечер навъсеният Джо бе хубавичко наказан — нещо, което Шпиц никога не беше успял да направи. Бък просто го смачка с тежестта на тялото си и го хапа, докато той не спря да се зъби и заквича за милост.

Общият дух на впряга незабавно се подобри. Те заработиха заедно, както едно време, и препускаха като едно куче. На праговете Ринк Рапидс бяха добавени още две местни полярни кучета, Тик и Куна, и Франсоа така се учуди от бързината, с която Бък ги накара да го слушат, че не можеше да си поеме дъх.

— Никога не е било куче като тоя Бък! — възкликна той. — Не, никога! Дяволите да ме вземат, ако не струва хиляда долара! А? Какво ще каже ти, Перо?

И Перо кимна с глава. Той вече бе надминал рекордната бързина и печелеше все повече време от ден на ден. Пъртината беше в прекрасно състояние, добре утъпкана и твърда, не беше валяло и нямаше нужда да се бори с пресен сняг. Не беше и прекалено студено. Температурата бе спаднала на четиридесет и пет градуса под нулата и не се промени през цялото пътуване. Двамата мъже един по един ту се возеха, ту тичаха, а кучетата непрекъснато препускаха напред и спираха за почивка много нарядко.

Тридесетмилевата река беше покрита с доста як лед и на връщане изминаха за един ден толкова, колкото бяха изминали за десет на идване. В един преход те пробягаха шестдесет мили от края на езерото Льо Барж до праговете на Белия кон. По Марш, Тагиш и Бенет (седемдесет мили път по езера) те летяха с такава скорост, че този, чийто ред беше да тича, трябваше да се оставя да го влачат на въже зад шейната. А на последната вечер от втората седмица превалиха Белия проход и заслизаха към морския бряг и светлините на Скагуей и на корабите замъждукаха в краката им.

Това бе рекордно пътуване. В течение на четиринадесет дни бяха изминали средно по четиридесет мили дневно. Три дена наред Перо и Франсоа се пъчеха нагоре-надолу по главната улица на Скагуей, всички ги отрупваха с покани да ги почерпят по чашка, а впрягът бе непрекъснато заобиколен от възторжена тълпа любители и познавачи на кучета. След това трима-четирима злосторници от Запад се опитаха да оберат града, бяха надупчени на решето с куршуми зарад геройствата си и интересът на обществото се насочи към новите кумири. После пристигнаха правителствени нареждания. Франсоа повика Бък, стисна го в прегръдките си, заплака над него. А след това той вече не видя Франсоа и Перо. Както и други хора, те изчезнаха завинаги от живота на Бък.

Бък и другарите му минаха в ръцете на един шотландски мулат и заедно с десетина други впряга потегли обратно по уморителния път към Доусън. Сега те не препускаха леко, нито с рекордна бързина, а се напъваха с всички сили, всеки ден с тежък товар на гърба си, защото това бе пощенски керван — те носеха вести от света на хората, които търсеха злато в сянката на Северния полюс.

Това не беше по вкуса на Бък, но той вършеше работата си добре, гордееше се с нея, както Дейв и Солекс, и следеше другарите си, независимо от това, дали се гордееха с нея, или не, да я вършат добросъвестно. Това бе еднообразен живот, който протичаше с точността на някаква машина. Всеки ден по нищо не се отличаваше от другите. Готвачите ставаха в определено време всяка сутрин, палеха се огньовете, всички закусваха. После, докато едни вдигаха стана, други впрягаха кучетата и те потегляха горе-долу един час преди здрача, предвестника на зората. Вечерта спираха за нощувка. Едни опъваха палатките, други сечеха дърва за огъня и борови клони за леглата, а

трети носеха вода или лед за готвачите. После хранеха кучетата. За тях това бе единственото важно събитие през деня, макар че беше хубаво, след като си изядеш рибата, да поскиташ някой и друг час с другите кучета, които бяха повече от стотина. Между тях имаше свирепи побойници, но след три сбивания с най-свирепите Бък се наложи дотолкова, че стигаше да настръхне и да се озъби, за да се махнат от пътя му.

Може би най-много Бък обичаше да лежи край огъня, подвил задните си крака, изтегнал предните и вдигнал глава, замечтано да примига срещу пламъците. Понякога си мислеше за голямата къща на съдията Милър в огряната от слънце долина Санта Клара, за циментовия плувен басейн, за Изабел, мексиканското куче без козина, и за Тутс; японския мопс; но по-често си спомняше за Човека с червената фланела, смъртта на Кърли, голямата битка с Шпиц и за хубавите неща, които е ял някога или които би искал да яде. Той не тъгуваше за родното си място. Слънчевата страна бе смътна и далечна и тези спомени не Го вълнуваха. Много по-властно го завладяваха спомените за наследеното минало, които караха никога невидени порано неща да изглеждат познати; нагоните (които не бяха нищо друго освен превърнали се в навици спомени за неговите прадеди), загубили силата си в него в по-късни и още по-късни дни, заговориха и се съживиха отново.

Понякога, като седеше клекнал там и замечтано примигваше срещу пламъците, започваше да му се струва, че това са пламъци на друг огън и че като седи клекнал край този друг огън, вижда пред себе си друг човек, който не прилича на мулата готвач. Този друг човек има по-къси крака и по-дълги ръце, с мишци, които са по-скоро жилести и възлести, отколкото закръглени и издути. Косата на този човек е дълга и сплъстена, а главата, без чело, извива под косата назад още от самите очи. Той издава някакви странни звуци, много се страхува от тъмнината, непрекъснато се взира в нея и в ръката, която виси чак някъде между коляното и петата, стиска тояга с вързан на края ѝ тежък камък. Той е почти гол, само една окъсана и опърлена от огъня кожа закрива част от гърба му, но по тялото му има много косми. На някои места, по гърдите и рамената, по външната страна на ръцете и бедрата, те са се сплъстили, кажи-речи, в гъста козина. Той не стои изправен, снагата му е наведена напред от хълбоците нагоре, а краката —

присвити в колената. Тялото му се отличава с някаква особена гъвкавост, почти котешка пъргавина и напрегната бдителност, като у онези, които живеят във вечен страх от видими и невидими неща.

Друг път този космат човек седеше свит до огъня, стиснал глава между краката, и спеше. В такива случаи лактите му бяха облепени на колената, а рунтавите ръце склучени над главата, сякаш за да го запазят от дъжд. А отвъд този огън, в заобикалящия го мрак, Бък виждаше да блещукат много въгленчета, две по две, винаги две по две, и знаеше, че това са очи на големи хищни зверове. И чуваше прашенето на храстите, когато те си пробиваха път през тях, чуваше ги да се обаждат в нощта. И когато се унасяше там, край брега на Юкон, и мързеливо примигаше срещу огъня, тези звуци и видения от някакъв друг свит караха козината му да се наежва на гърба, да Щръква на раменете и врата, той започваше тихо и потиснато да скимти или глухо да ръмжи и мулатът готвач му подвикваше: „Хей, Бък събуди се!“ Тогава другият свят изчезваше, действителният свят изникваше пред очите му и той се изправяше, прозяваше се и се протягаше, сякаш беше спал.

Пътуването с претоварената с поща шейна беше трудно и тежката работа ги изтощаваше. Те бяха измършавели, състоянието им бе плачевно, когато стигнаха в Доусън, и се налагаше да си починат десетина дни или поне една седмица. Но след два дена те се спуснаха по брега на Юкон край Казармите, натоварени с писма за външния свят. Кучетата бяха уморени, хората роптаеха, а отгоре на това всеки ден валеше сняг; Това значеше мека пъртина, по-голямо триене на плазове и повече напъване за кучетата; въпреки това хората се държаха добре от начало до край и правеха всичко, каквото можеха, за да помогнат на животните.

Всяка вечер първата им грижа бяха кучетата. Преди да се нахранят хората, даваха храна на кучетата и никой не се вмъкваше в спалния си чувал, преди да прегледа краката на своя впряг. И все пак силите им се топяха. От началото на зимата бяха пропътували хиляда и осемстотин мили и по целия този уморителен път бяха, влачили шейни, а хиляда и осемстотин мили могат да съсипят здравето и на най-издръжливото куче. Бък се държеше, караше другарите си добре да си вършат работата и поддържаше дисциплината, макар че и сам той беше много уморен. Били квичеше и скимтеше насън редовно

всяка нощ. Джо беше по-кисел от всякога, а Солекс не оставяше никой да се доближи до него не само откъм сляпото, но и откъм здравото око.

Ала най-много от всички страдаше Дейв. Нещо не беше наред с него. Той стана по-мрачен и раздразнителен: когато керванът спираше за нощувка, веднага си правеше гнездо и трябваше да го хранят там. Щом го разпрегнеха, той лягаше и не се изправяше на крака, докато не станеше време за впрягане сутринта. Понякога на път, когато хамутите го дръпваха внезапно при спиране, той изскимтяваше от болка. Човекът, който караше тяхната шейна, го прегледа, но не можа нищо да открие. Всички се заинтересуваха от неговия случай. Обсъждаха го, когато се хранеха и когато пушеха последната лула, преди да си легнат, а една вечер устроиха консилиум. Дейв бе донесен от гнездото му при огъня и всички го натискаха и мушкаха, докато не започна да квичи. Мъчеше го някаква вътрешна болка, но те не можаха да открият счупени кости, не можаха да установят нищо.

Докато стигнаха до Касиарската плитчина, Дейв толкова отслабна, че непрекъснато падаше във впряга. Шотландският мелез заповяда да спрат, разпрегна го и сложи на мястото му на теглач следващото куче, Солекс. Мисълта му беше да даде почивка на Дейв, като го остави да тича свободно след шейната. Колкото и да беше болен, Дейв не искаше да го махнат, сумтеше и ръмжеше, докато сваляха от него хамутите, и съкрушено заскимтя, когато видя Солекс на мястото, което беше заемал и на което беше работил толкова дълго. Гордостта му на впрегатно куче бе накърнена и макар да бе смъртно болен, не можеше да понесе друго куче да върши неговата работа.

Когато шейната потегли, Дейв с усилие затича по мекия сняг, край утъпканата пъртина; той хапеше Солекс, нахвърляше се и се мъчеше да го изблъска на мекия сняг от другата страна, стремеше се да скочи в хамутите между него и шейната и през цялото време скимтеше и джафкаше, и квичеше от яд и болка. Шотландският мелез се опита да го отпъди с бич, но Дейв не обръщаше внимание на жегващите го удари, а мелезът нямаше сърце да удря по-силно. Дейв отказваше да тича спокойно зад шейната, по лекия път, и продължи да пори мекия сняг край пъртината, където бе най-трудно да се тича, докато не се изтощи. Тогава той падна, остана да лежи, където бе паднал, и нададе жаловит вой, когато дългият керван от шейни се изниза край него.

С последните останали му сили той закрета след тях, докато керванът не спря пак; тогава Дейв се дотътра край другите шейни при своята и спря до Солекс. Водачът на шейната се върна малко назад, за да си запали лулата от съседа. После подкара отново кучетата. Те се втурнаха по пъртината необикновено леко, без всякакво усилие; смутено обърнаха глава и изненадано стряха. Водачът също се изненада: шейната не се беше помръднала. Той повика другарите си да видят какво се беше случило: Дейв бе прегризал двата теглича на Солекс и застанал точно пред шейната, на старото си място.

Той умоляваше с очите си да го оставят там. Водачът на шейната се озадачи. Другарите му заговориха за това, как едно куче може да умре от мъка, когато не му дават да върши работата, която го убива, и взеха да си припомнят за известни на тях случаи, в които кучета, твърде стари за влачене на шейна или болни, умирали, когато ги махали от впряга. Според тях, понеже Дейв щял, все едно, да умре, би било проява на милосърдие да го оставят да умре впрегнат в шейната, доволен и с леко сърце. Затова пак го запретнаха и той гордо пое напред, както го бе правил досега, макар че неведнъж неволно изскимтяваше от пристъпа на вътрешната си болка. На няколко пъти той падаше и кучетата го влачеха в хамутите, а веднъж шейната мина през него така, че окуця с единия си заден крак.

Но той издържа, докато керванът спря на стан и водачът го настани до огъня. Сутринта Дейв бе толкова слаб, че не можеше да пътува нататък. Когато започнаха да впрягат, помъчи се да се примъкне до своя водач. С невероятно усилие той се изправи, залитна и падна. Тогава бавно запълзя по корем напред към мястото, където слагаха хамутите на другарите му. Той протягаше предните си крака и с придръпване придвижваше напред тялото си, пак протягаше предните крака и пак се придръпваше мъничко напред. Силите му го напускаха и другарите му го видяха за последен път, прострян на снега, да се задъхва и да се мъчи да тръгне подир тях. Но печалният му вой продължаваше да долита до тях, докато не се скриха от погледа зад крайбрежната гора.

Там керванът спря. Шотландският мелез бавно се върна по стъпките си в напуснатия от тях стан. Хората се смълчаха. Екна револверен изстрел. Мелезът припряно се върна. Заплющяха бичовете, весело задрънкаха звънчетата, шейните се понесоха по пъртината, но

Бък разбра, Пък и всички кучета разбраха какво се беше разиграло зад крайбрежната ивица дървета.

V

ТЕГЛАТА НА ХАМУТИТЕ И ПЪРТИНАТА

Тридесет дена след като напусна Доусън керванът с пощата за Солената вода начело с Бък и неговите другари пристигна в Скагуей. Те бяха в окаяно състояние, измъчени и изтощени. От сто и четиридесетте паунда, които бе тежал Бък, бяха останали само сто и петнадесет. В сравнение с него другарите му, макар и по-леки по начало, бяха отслабнали още повече. Симулантът Пайк, който през изпълнения си с измами живот бе често сполучливо заблуждавал, че го боли крак, сега куцаше без преструвка. Солекс беше също окуцал, а Дъб се измъчваше от болки в навехнатото си рамо.

Краката на всички бяха ужасно набити. Бяха загубили цялата си гъвкавост и пъргавина. Лапите стъпваха така тежко на пъртината, че телата им се раздрусваха и умората от изминатия през деня път се удвояваше. Нямаше им нищо друго освен това, че бяха смъртно уморени. Това не беше смъртната умора, настъпила след краткотрайно пресилване, от която можеш да се съвземеш за няколко часа; това беше смъртната умора, която идва с бавното и продължително стопяване на жизнената енергия през дълги месеци тежък труд. Те вече не бяха в състояние да се възстановят, нямаша никакъв запас от сили, на който да разчитат. Те бяха изразходвани докрай, до сетна капка. Всеки мускул, всяко влакънце, всяка клетка бе уморена, смъртно уморена. И имаше защо. За по-малко от пет месеца бяха пропътували две хиляди и петстотин мили, а при изминаването на последните хиляда и осемстотин бяха почивали само пет дена. Когато пристигнаха в Скагуей, явно едва се държеха на краката си. Те, кажи-речи, не можеха да опънат тегличите, а по надолницата с мъка успяваха да се запазят от летящата подир тях шейна.

— Хайде, мъш, нещастни куци гадинки! — подканваше ги водачът, когато се затътраха по главната улица на Скагуей. — Това е краят. Сега получим дълга почивка? А? Непременно. Дълга-дълга почивка.

Хората с увереност се надяваха на продължителен престой. Самите те бяха минали хиляда и двеста мили с два дена почивка и здравият разум и човешката справедливост подсказваха, че са заслужили малко и да помързелуват. Оаче мъжете, втурнали се към Клондайк, бяха толкова много и толкова много бяха любимите, жените и роднините, които не бяха ги последвали, че купищата писма започнаха да заприличват на алпийски върхове; освен това имаше и нареждания от началството. Негодните за път кучета трябваше да се заменят с нови впрягове от компанията „Хъдзънов залив“. От негодните трябваше да се отърват, а понеже доларите са много по-ценни от кучета, трябваше да ги продадат.

Минаха три дена и за това време Бък и другарите му разбраха колко много са уморени и изтощени. После, сутринта на четвъртия ден, двама мъже от Щатите дойдоха и ги купиха на безценица заедно с хамутите. Мъжете се наричаха един другото Хал и Чарлз. Чарлз беше човек на средна възраст, със светла кожа, слаби сълзящи очи и войнствено засукани щръкнали мустаци, които прикриваха безволево отпуснати устни. Хал бе младеж на деветнадесет или двадесет години, с голям револвер „Колт“ и ловджийски нож, втъкнати в патронташ, натъпкан с патрони. Този патронташ беше най-забележителното нещо у него. Той говореше за неговата неопитност — крещяща, неопикуема неопитност. И двамата мъже явно не подхождаха за това място, а защо такива като тях дръзват да търсят приключения на Север, е една от онези загадки в живота, които не се поддават на обяснение.

Бък чу пазарлъците, видя пари да минават от ръка в ръка между единия мъж и правителствения агент и разбра, че шотландският мелез и хората от пощенския керван ще изчезнат от живота му по стъпките на Перо и Франсоа и на всички други, изчезнали преди тях. Когато закараха Бък и другарите му при новите собственици, Бък видя разтурен и занемарен стан, наполовина опъната палатка, немити чинии, пълно безредие; видя и една жена. Мъжете я наричаха Мерцедес. Тя беше съпруга на Чарлз и сестра на Хал — чудесен семеен кръг.

Обладан от лоши предчувствия, Бък ги наблюдаваше как свалят палатката и товарят шейната. Те вършеха всичко с големи усилия, но без всякакъв похват. Палатката свиха в неугледен вързоп, три пъти по-голям, отколкото би трябвало да бъде. Тенекиените чинии прибраха

неумити. Мерцедес непрекъснато се въртеше, пречеше на мъжете и без да млъкне, правеше бележки и даваше съвети. Когато те сложиха чувала с дрехите на предния край на шейната, тя изрази мнението, че трябва да го сложат отзад, а когато го сложиха отзад и затрупаха с един-два други вързопа, откри забравени вещи, които не могло да се приберат никъде другаде освен в същия този чувал, и те го разтовариха пак.

Трима мъже, излезли от съседна палатка, ги наблюдаваха, подсмиваха се и си намигаха един на друг.

— Товарът ви е, здраве му кажи — обади се единият; — не съм аз този, който би трябвало да ви учи какво да правите, но на ваше място не бих помъкнал тази палатка.

— Нечувано! — възкликна Мерцедес и плесна ръце с предвзет ужас — Че как, за бога, бих могла да мина без палатка?

— Сега е пролет и няма да има вече студове — отговори мъжът.

Тя решително поклати глава и Чарлз и Хал струпаха всичко, което оставаше, върху заприличалия на планина товар.

— И вие мислите, че ще тръгне? — попита един от мъжете.

— Защо пък да не тръгне? — възрази доста рязко Чарлз.

— О, няма значение, няма значение — побърза кротко да каже попиталият. — Само се чудех, нищо друго. Изглежда ми малко нещо претоварена.

Чарлз се обърна гърбом и колкото можа, стегна ремъците, но това беше съвсем недостатъчно.

— Е, разбира се, за кучетата ще бъде разходка да припкат цял ден с тази грамада зад тях — присъедини се друг от мъжете.

— Естествено — каза със смразяваща учтивост Хал, хвана управляващия прът с едната си ръка и размахна бича с другата. — Мъш! — извика той. — Хайде, мъш!

Кучетата опънаха тегличите, напрегнаха се за няколко мига и се отпуснаха. Те не бяха в състояние да помръднат шейната.

— Мързеливи гадини, ще им дам да разберат — закрещя Хал и замахна да ги удари с бича.

— О, Хал, недей! — с вик се намеси Мерцедес, сграбчи бича и го изтръгна от ръката му. — Бедничките ми! Сега трябва да ми обещаеш, че няма да бъдеш груб с тях през цялото пътуване, иначе няма да мръдна нито крачка напред.

— Много разбираш ти от кучета! — хапливо отвърна брат й. — Няма защо да ми се бъркаш. Казвам ти, че са мързеливи и ако не ги биеш, не можеш ги накара на работа. Такива са си. Питай, когото искаш. Питай един от тези хора.

Мерцедес ги изглежда умолително и на красивото й лице се изписа безкрайно отвращение, породено от гледката на страданието.

— Ако искате да знаете, те едва се държат на крака — отговори един от мъжете. — На тях душа не им е останала, ето какво им има. Те имат нужда от почивка.

— Никаква почивка, тяхната мамица — изпсува голобрадият още Хал и Мерцедес изохка, огорчена и обидена от псувнята.

Но тя държеше на своя род и побърза да защити брат си.

— Не му обръщай внимание на тоя — подчертано му каза тя. — Нали ти караш кучетата, ще правиш с тях, каквото смяташ за най-добре.

Бичът на Хал отново се стовари върху кучетата. Те опънаха тегличите, забиха крака в утъпкания сняг, приведоха се ниско до земята и се напрегнаха с всички сили. Шейната ги задържаше като котва. След два опита те спряха задъхани. Бичът бясно засвистя и Мерцедес се намеси отново. Със сълзи на очи тя се хвърли на колене пред Бък й ръцете и се обвиха около врата му.

— Бедничките, бедничките ми! — жалостиво изплака тя. — Защо не се понапънете? Тогава няма да ви бият.

Бък не я харесваше, но се чувствуваше твърде нещастен, за да й се противопостави, и прие прегръдката като част от теглата през този нещастен ден.

Един от наблюдаващите мъже, който досега бе стискал зъби, за да не ги наругае, изведнъж заговори:

— Не че ме е грижа какво ще стане с вас, но зарад кучетата искам да ви кажа само едно: можете много да им помогнете, ако откъртите шейната. Плазовете са замръзнали. Наблегнете управляващия прът с цялата си тежест наляво и надясно и я откъртете.

Те се опитаха за трети път, но сега Хал се вслуша в съвета и откърти плазовете, които бяха замръзнали на снега. Претоварената и накамарена шейна бавно запълзя напред; Бък и другарите му отчаяно се напъваха под град от удари. След стотина крачки пътеката правеше завой и стръмно се спускаше към главната улица. Само един опитен

човек би могъл да опази претрупаната шейна от катурване, а Хал не беше такъв. На завоя шейната се преобърна и понеже товарът беше стегнат много хлабаво, половината се разпиля. Кучетата не се и опитаха да спрат. Олекналата шейна подскочаше зад тях, обърната настрана. Те бяха ядосани от лошите обноси и от прекомерния товар. Бък беше вбесен. Той хукна да тича и целият впряг го последва. Хал закрещя: „Хоу! Хоу!“, но те не му обръщаха внимание. Той се спъна и се просна на земята. Преобърнатата шейна мина през него и кучетата се понесоха по улицата и за удоволствието на цял Скагуей продължаваха да разпиляват остатъка от снаряжението по главната му улица.

Благодушни граждани хванаха кучетата и събраха разпиляното имущество. Заловиха се да дават и съвети. Два пъти по-малко товар и два пъти повече кучета, ако искат изобщо да стигнат в Доусън — ето какво им се каза. Хал, сестра му и зет му, щат не щат, изслушаха съветите, опънаха палатката и се заеха да преглеждат снаряжението си. Те струпаха настрана разни консерви, което разсмя хората, защото на Дългата пъртина за консерви може само да се мечтае.

— Одеяла за цял хотел — подхвърли един от мъжете, които се смееха и им помагаша. — Дори и половината са прекалено много; махнете ги. Оставете тая палатка и всичките тия чинии — кой ли пък ще ги мие? Боже господи, да не мислите, че пътувате със спален вагон?

И тъй продължаваше неумолимото отделяне на всичко излишно. Мерцедес се разплака, когато чувалите с дрехите ѝ бяха стоварени на земята и опразнени парче по парче. Тя плачеше изобщо и поотделно за всяка изхвърлена вещ. Сключила ръце около колената си, тя се люшкаше назад-напред, обзета от отчаяние, кълнеше се, че няма да се помръдне дори и зарад десет такива като Чарлз, умоляваше всички и всичко, докато най-последно избърса очи и се залови да изхвърля и такива части от облеклото, без които не би могла да мине. И като се разгорещи, след като свърши със собствените си неща, нахвърли се и върху вещите на своите мъже и ги помете като вихрушка.

Когато това се свърши, снаряжението, макар и намалено наполовина, все още представляваше огромен куп. Вечерта Чарлз и Хал отидоха в града и купиха шест докарани от Юг кучета. Като ги прибавиха към шестте от първоначалния впряг и Тик и Куна, полярните кучета, купени на праговете Ринг Рапидс при рекордното

пътуване, впрягът нарасна на четиринадесет кучета. Обаче докараните от Юг кучета, при все че са били обучавани след пристигането си, не бяха кой знае каква придобивка. Три от тях бяха пойнтери с гладка козина, едно от нюфъндландска порода, а останалите две — някакви неподдаващи се на определение мелези. Те като че ли нищо не знаеха, тези новаци. Бък и другарите му ги гледаха с презрение и при все че Бък много скоро(ги научи да си знаят мястото и какво не бива да правят, не можеше да ги научи какво трябва да правят. Не им се харесаха хамутите и въртината. С изключение на двата мелеза те бяха сацисани и смазани от чуждата им сурова обстановка, в която се бяха намерили, и от жестоките обноски. Двата мелеза бяха останали съвсем без душа; единственото нещо, което можеше да се смаже у тях, бяха кокалите им.

С тези за нищо негодни и окаяни нови кучета и със стария впряг, изтощен от двете хиляди и петстотин мили непрекъснат път, изгледите бяха далече от розови. Двамата мъже обаче бяха много весели. Дори бяха горди. Това се казва широк размах — четиринадесет кучета! Бяха виждали други шейни да потеглят през Прохода към Доусън или да пристигат от Доусън, но не бяха видели шейна с толкова много кучета. В самото естество на пътуването из Арктика се криеше основание, поради което не бива четиринадесет кучета да теглят една шейна, и това основание беше, че една шейна не може да носи храна за четиринадесет кучета. Но Чарлз и Хал не го знаеха. Те бяха пресметнали цялото си пътуване с молив: толкова храна на куче, толкова кучета, толкова дни, ясно и разбрано. Мерцедес надничаше през рамената им и дълбокомислено кимаше — всичко бе толкова просто!

Късно на другата сутрин Бък поведе дългия впряг нагоре по улицата. В целия им вид нямаше следа от бодрост, на Бък и другарите му не бяха останали нито сили, нито желание да теглят шейната. Те тръгнаха смъртно уморени. Четири пъти Бък беше изминал разстоянието между Солената вода и Доусън и съзнанието, че измъчен и капнал, трябва отново да потегли по същия път, го ожесточаваше. Работата не му беше присърце, нито беше присърце на кой да е от другарите му. Докараните от Юг кучета бяха свити и уплашени, а местните нямаха вяра на господарите си.

Бък долавяше смътно, че не може да се осланя на тези двама мъже и жената. Те не умееха да правят нищо, а с течение на дните стана ясно, че не могат и да се научат. Те вършеха всичко през куп за грош, без да спазват ред или дисциплина. Губеха половината вечер, докато опънат някак палатката си, и половината сутрин, докато я приберат и натоварят на шейната пв такъв нескопосан начин, че целия ден след това трябваше да спират и да пререждат товара. Имаше дни, когато не изминаваха и десет мили. — Понякога не успяваха да тръгнат изобщо. И никога не сполучваха да изминат повече от половината разстояние, прието от мъжете за среден преход, когато бяха пресмятали колко храна да вземат за кучетата.

Щяха неизбежно да останат без храна за впряга. Но те сами ускоряваха настъпването на това положение, като ги хранеха прекомерно, и с това приближаваха деня, когато щеше да започне недохранването. Южните кучета, чиито стомаси не бяха научени от постоянното гладуване да извличат всичко от малкото, имаха неутолим апетит. А понеже и капналите полярни кучета теглеха много слабо, Хал реши, че общоприетата дажба е твърде малка. Той я удвои. Отгоре на всичко, когато Мерцедес със сълзи в хубавите си очи и треперещ глас не сполучваше да го предума да даде на кучетата още повече, тя крадеше риба от чувалите и ги хранеше скришом. Обаче това, от което имаха нужда Бък и полярните кучета, не беше храна, а почивка. И при все че пътуваха много бавно, тежкия товар, който влачеха, безмилостно изсмукваше силите им.

Сетне дойде недохранването. Един ден Хал откри, че са похарчили половината от храната за кучетата, а са изминали само четвърт от пътя и освен това, че с друга храна не могат да се сдобият срещу никакви пари Затова той намали дори и общоприетата дажба и се помъчи да увеличи дневния преход. Сестра му и зетят се съгласиха с него, но да изпълнят решението пречеше тежкия товар и собствената им некадърност. Да се дава по-малко храна беше много просто, но да се накара впрягът да тича по-бързо бе невъзможно, а това, че самите те нямат достатъчно воля да тръгват на път по-рано сутрин, не им позволяваше да пътуват по-дълго. Те не само че не умееха да се наложат на животните, но не можеха да се наложат и на самите себе си.

Пръв загина Дъб. Макар и да беше злополучен крадец, когото винаги залавяха и наказваха, той работеше съвестно. Състоянието на изкълченото му рамо, неизлекувано и неотпочинало, се влошаваше все повече и повече, докато най-сетне Хал го застреля с големия си револвер „Колт“. На Север се казва, че докарано отвън куче загива от гладна смърт, ако го сложат на установената дажба, тъй че на шестте южни кучета във впряга на Бък не оставаше нищо друго, освен да умрат, когато тази дажба бе намалена наполовина. Нюфъндландският пес падна пръв, трите пойнтера с гладка козина го-последваха, двата мелеза бяха по-упорити и не искаха да се разделят с живота, но накрая загинаха и те.

По това време тримата пътници бяха загубили цялата любезност и учтивост, присъщи на Юга. Лишено от своя чар и романтика, пътуването из Арктика се превърна за тях в действителност, твърде сурова за издръжливостта на двамата мъже и на жената) Мерцедес вече не окайваше кучетата, понеже бе прекалено много заета да окайва самата себе си и да се кара с мъжа си и брат си. Да се карат бе единственото нещо, което никога не Им омръзваше. Раздразнителността, причинена от техните несгоди, растеше заедно със самите несгоди, удвояваше се, надхвърляше ги. Чудното търпение по пъртината, пораждащо се у хора, които се трудят усърдно и страдат дълбоко, но въпреки това говорят благо и се държат мило, не се Породи у двамата мъже и у жената. У тях нямаше н помен от такова търпение. Бяха се схванали и се измъчваха от болки; боляха ги мишците, боляха ги костите, боляха ги дори и сърцата; поради това те станаха остри в приказките си и грубостите бяха първото, което им идваше на устата сутринта, и последното вечерта.

Чарлз и Хал се счепкваха помежду си, щом ги оставеше на мира Мерцедес. Всеки от тях бе дълбоко убеден, че върши повече от полагащия му се дял работа, и никой от двамата не пропускаше удобен случай да го изтъкне. Понякога Мерцедес вземаше страната на мъжа си, понякога — на брата си. Последицата от всичко това бе една прекрасна и безконечна семейна свада. Започваха например със спор кой да насече малко дърва за огъня (спор, който засягаше само Чарлз и Хал), но те веднага въвличаха в него всичките си други роднини, бащи, майки, чичовци, братовчеди, хора, които се намираха на хиляди мили разстояние, а някои не бяха и живи. Това, че възгледите на Хал върху

изкуството или психологичните пиеси, които пишел вуйчо му, можеха да имат нещо общо с насичането на няколко дървета, не се поддава на разбиране; въпреки това кавгата можеше толкова лесно да се отклони в тази насока, колкото и да засегне политическите убеждения на Чарлз. А това, че дългият език на сестрата на Чарлз може да има нещо общо със запалването на огън на Юкон, беше понятно само за Мерцедес, която се спускаше в многословни излияния на тази тема, като не забравяше и няколко други неприятни черти, присъщи на семейството на мъжа ѝ. Междувременно огънят оставаше незапален, палатката опъната наполовина, а кучетата ненахранени.

Мерцедес таеше в себе си особена обида — оскърбено женско достойнство. Тя беше хубава и изнежена, през целия живот с нея се бяха държали галантно. Обаче сегашните обноски на нейния мъж и брат бяха всичко друго освен галантни. Тя имаше обичай да се показва безпомощна. Те негодуваха. След такова посегателство върху онова, което смяташе за най-съществени права на своя пол, тя им отравяше живота. Мерцедес вече не мислеше за кучетата и понеже беше обидена и уморена, настояваше да се вози на шейната. Беше хубава и изнежена, но тежеше сто и двадесет паунда — солидничка „последна сламка“, добавена към товара, влачен от изнурените и изгладнели животни. Возеше се по цели дни, докато те падаха в хамутите и шейната се заковаваше на място. Чарлз и Хал я молеха да слезе и да тръгне пеша, убеждаваха я, умоляваха я, а тя в това време плачеше и додяваше на всевишния с описания на тяхната жестокост.

Веднъж те я свалиха от шейната насила. След това никога не го направиха пак. Тя отпусна мускулите на краката си като разглезено дете и седна на пъртината. Мъжете продължиха нататък, но Мерцедес не се помръдна. След като пропътуваха три мили, те разтовариха вещите си, върнаха се при нея и пак насила я сложиха на шейната.

Безпределността на собствената им мъка ги правеше безчувствени към страданията на животните. Хал поддържаше теорията (която прилагаше върху другите), че човек трябва да се калява. Той започна да я проповядва на сестра си и на зетя, претърпяв несполука с тях и започна да я набива в главата на кучетата с тояга. При Петте пръста храната на кучетата се свърши и една беззъба стара индианка предложи да им продаде няколко паунда замръзнала конска кожа срещу револвера „Колт“, който правеше компания на големия

ловджийски нож, затъкнат в колана на Хал. Тази кожа е представлявала лош заместител на храна дори и когато е била току-що одрана от умрелите от глад коне на скотовъдците преди шест месеца. Сега, в замръзнало състояние, тя повече приличаше на ивици поцинкована ламарина, а когато някое куче сполучеше да я преглътне, разтапяше се в стомаха на тънки кожени влакна без всякаква хранителна стойност и множество къси косми, дразнещи и несмилаеми.

Изложен на всички тия мъчения, Бък се влачеше начело на впряга като в някакъв кошмар. Той теглеше шейната, когато можеше; когато не можеше да тегли повече, падаше и оставаше да лежи, докато ударите на бича или тоягата не го изправяха пак на крака. Прекрасната му дълга козина беше загубила цялата си лъскавина и не стърчеше. Космите висяха омекнали и изпоцапани или сплътсени от спеклата се по тях кръв, където имаше рани от тоягата на Хал. Мускулите му бяха се стопили и превърнали във възлести влакна, изчезнала беше и неговата загладеност, така че всяко ребро и всяка кост от скелета ясно се очертаваха под увисналата кожа, набръчкала се на празни гънки. Сърцето се късаше от вида му, само сърцето на Бък можеше да устои на всичко. Човекът с червената фланела го беше доказал.

В каквото положение беше Бък, в такова бяха и другарите му. Те бяха живи скелети. Бяха всичко седем заедно с него. Безкрайната им мъка ги беше направила нечувствителни към жегването на бича и бъртането на тоягата. Болката от ударите бе нещо смътно и далечно също както всичко, което виждаха с очите си и чуваха с ушите си, им се струваше смътно и далечно. Те не бяха и наполовина живи, не бяха и една четвърт живи. Бяха само седем торби с кокали, в които едва проблясваше искрица живот. При всяко спиране те се поваляха като мъртви, както си бяха запрегнати, и тази искрица мъждееше, избледняваше и като че ли угасваше. А когато тоягата или бичът заиграваха по гърба им, искрицата слабо припламваше, те с мъка се изправяха и кретаха по-нататък.

Настъпи ден, когато добродушният Били падна и не можа да стане. Хал беше продал револвера си за конската кожа, затова взе брадвата и чукна Били по главата, както лежеше сред впряга, след това преряза хамутите и дръпна трупа настрана от пътя. Бък видя всичко, видяха го и другарите му и разбраха, че същата участ скоро очаква и тях. На другия ден свърши Куна и те останаха само пет: Джо, твърде

слаб, за да проявява злобата си; Пайк, осакатял и куц, в състояние на полунесвяст, дотолкова загубил съзнание, че не можеше вече да хитрува; Солекс, едноокият, все още предано понасящ теглата на хамутите и пъртината, посърнал поради това, че има малко сили да тегли шейната; Тик, който не беше пътувал толкова много тази зима и когото сега биеха повече от другите, защото беше по-бодър; и Бък, който все още водеше впряга, но вече не го държеше, нито се мъчеше да го държи в подчинение и повечето време, заслепен от изтощение, не губеше пъртината само защото тя се мержелееше пред него и той несъзнателно я напипваше с крака.

Беше прекрасна пролет, но нито кучетата, нито хората я забелязваха. Всеки ден слънцето изгриваше по-рано и залязваше по-късно. Зората се сипваше към три часа сутринта, а здрачът продължаваше докъм девет вечерта. Слънцето блестеше непрекъснато през целия ден. Прозрачното безмълвие бе отстъпило мястото си на несекващия пролетен ромон на пробуждащия се живот. Този ромон долиташе от цялата земя, изпълнена с радостта на съществуването. Той идеше от всичко, което заживя и се раздвижи отново, от всичко, което е било мъртво и не беше се движило през дългите месеци на мразовете. Мъзгата се надигаше в боровете. Върбите и трепетликите се покриваха с млади пъпки. Храстите и лозите се обличаха със свежи зелени одежди. Щурци зацвъртяха в нощта, а денем какви ли не пълзящи и пъплещи твари с леко шумолене излизаха на припек. Глухари и кълвачи се обаждаха и чукаха в гората. Катерички бърбеха, птички пееха, а горе в небето тръбяха живи гъски, завръщащи се от юг в остри триъгълници, които разсичаха въздуха.

От всяка могилка долиташе бълбленето на текуща вода, музиката на невидими извори. Всичко се топеше, огъваше, пукаше. Юкон напругаше всичките си сили да се изтръгне от сковалия я лед. Тя го разяждаше отдолу; слънцето го разяждаше отгоре. Образуваха се дупки, появяваха се и се разширяваха пукнатини, а там, където беше по-тънък, ледът направо потъваше в реката. И сред цялото това разпукване, дробене, туптене на пробуждащия се живот, под пламтящото слънце и леките въздишки на ветреца, сякаш запътили се към смъртта, кретаха двамата мъже, жената и кучетата.

Кучетата падаха. Мерцедес плачеше и не слизаше от шейната. Хал напразно псуваше, а очите на Чарлз тъжно сълзяха. В този вид те

се дотърраха до стана на Джон Торнтън край устието на Бялата река. Когато спряха, кучетата се повалиха като поразени от внезапна смърт. Мерцедес избърса сълзите си и загледа Джон Торнтън. Чарлз седна на едно дърво да си почине. Той се отпусна много бавно и внимателно, защото целият се беше схванал. Говореше Хал. Джон Торнтън довършваше топоришката, която беше направил от парче брезово дърво. Той дялкаше и слушаше, даваше едносрични отговори, а когато го питаха — кратки и ясни съвети. Торнтън познаваше този вид хора и даваше съветите си с убеждението, че няма да бъдат последвани.

— Горе ни казаха, че ледът под пъртината щял да се продъни и най-добре би било да изчакаме — каза Хал в отговор на предупреждението да не се излагат на повече опасности по несигурния лед. — Казаха ни, че нямало да стигнем до Бялата река, но ето че сме тук. — В последната забележка прозвуча тържествуваща подигравка.

— И добре са ви казали — отговори Джон Торнтън. — Ледът може да се продъни всеки миг Само глупаци, притежаващи сляпото щастие на глупака, можеха да изминат този път. Казвам ви направо, аз не бих рискувал кожата си да тръгна по такъв лед, ако щат да ми дадат всичкото злато на Аляска.

— Сигурно защото не сте глупак — забеляза Хал. — Въпреки това ние ще продължим за Доусън. — Той размаха бича си. — Ставай, Бък! Хайде! Ставай! Мъш!

Торнтън продължаваше да дялка. Той знаеше, че не можеш накара глупака да не върши глупости, а пък светът не ще се промени от това, дали глупаците са двама-трима повече или по-малко.

Обаче впрягът не стана въпреки заповедта. Той отдавна беше стигнал до това състояние, когато човек можеше да го раздвижи само с бой. Бичът заигра ту тук, ту там, насочен с жестока безпощадност. Джон Торнтън стисна устни. Пръв с мъка се вдигна на крака Солекс. Подир него Тик. След това изквича от болка и се изправи Джо. Пайк полагаше мъчителни усилия. На два пъти пада, полуизправен вече, но при третия опит успя да стане. Бък не се и опита да се вдигне. Той лежеше неподвижно, където беше паднал. Бичът пак и пак се вливаше в него, но Бък нито скимтеше, нито се отбраняваше. На няколко пъти Торнтън понечи да заговори, но все се отказваше. Очите му се наляха със сълзи и понеже бичът продължаваше да плющи, той се изправи и обзет от нерешителност, закрачи нагоре-надолу.

За първи път Бък не искаше да се подчини и само по себе си това бе достатъчен повод, за да вбеси Хал. Той смени бича с тоягата. Бък отказа да се помръдне под посипалия се върху него град от още по-тежки удари. Както и другарите му, той почти нямаше сили да се вдигне, но противно на тях, беше и решил да не става. Той смътно пред-чувствуваше, че над тях е надвиснала беда. Това чувство го беше завладяло, когато измъкваше шейната на брега, и оттогава не можеше да се отърве от него. След като целия ден бе усещал колко тънък и несигурен е ледът под краката му, сякаш долавяше близката гибел там, напред, на леда, където господарят се мъчеше да го подкара. Бък отказа да се помръдне. Беше толкова много изстрадал и толкова изтощен, че почти не усещаше болка от ударите. А те продължаваха да се сипят върху му и искрицата живот в него мъждееше и намаляваше. Тя бе почти изгаснала. Беше някак си странно изтръпнал. Като че ли от някакво много далечно разстояние можеше да си даде сметка за това, че го бият. И сетното възприятие на болката го напусна. Не чувствуваше вече нищо, макар и да чуваше много смътно ударите, стоварващи се на тялото му. Но това вече не беше неговото тяло — те долитаха толкова отдалече.

И тогава, съвсем неочаквано, без предупреждение, с нечленоразделен вик, който приличаше повече на животински крясък, Джон Торнтън се нахвърли върху човека, който въртеше тоягата. Хал отхвъркна назад, сякаш ударен от падащо дърво. Мерцедес изпищя. Чарлз скръбно гледаше, бършеше сълзящите си очи, но не се вдигна, защото беше се схванал целият.

Джон Торнтън стоеше над Бък и се мъчеше да се овладее, обхванат от такава ярост, че не можеше да говори.

— Ако удариш още веднъж това куче, ще те убия — най-последно можа да изрече той с пресекуващ глас.

— Това е мое куче — отговори Хал, избърса кръвта от устата си и пристъпи пак напред. — Махни ми се от пътя, че инак хубаво ще те наредя. Аз тръгвам за Доусън.

Торнтън стоеше между него и Бък и по нищо не личеше, че има намерение да се махне от пътя. Хал измъкна дългия си ловджийски нож. Мерцедес пищеше, плачеше, смееше се и проявяваше обърканото си състояние на истерия. Торнтън чукна Хал по кокалчетата на ръката с топориш-ката, изби ножа и той падна на земята. После го чукна по

кокалчетата още веднъж, когато Хал се опита да вдигне ножа. След това се наведе, вдигна го сам и с два замаха преряза хамутите на Бък.

Бойният жар на Хал угасна. Освен това неговите ръце, или по-скоро прегръдки, бяха заети от сестра му, а Бък бе твърде близо до смъртта, та да може да го използва за теглене на шейната. След няколко минути те потеглиха от брега и слязоха на реката. Бък ги чу, когато тръгнаха, и вдигна глава да ги види. Пайк водеше впряга, Солекс беше на мястото на теглача, а помежду бяха Джо и Тик. Те куцаха и залитаха. Мерцедес седеше на натоварената шейна, Хал вървеше до управляващия прът, а Чарлз се тътреше отзад.

Докато Бък ги наблюдаваше, Торнтън коленичи до него и с грубите си добри ръце започна да го опипва дали няма счупени кости. Можда да установи само много натъртени ме-(йа и страшно изтощение от глад. В това време шейната беше се отдалечила на четвърт миля. Кучето и човекът я наблюдаваха как пълзи напред по леда. Изведнъж те видяха задния ѝ край да потъва като в някаква яма, а управляващия прът да щръква във въздуха с увисналия на него Хал. До ушите им долетя писъкът на Мерцедес. Те видяха Чарлз да се обръща и да прави крачка назад, за да избяга, но в този миг голямо парче лед хлътна под тях и кучетата и хората изчезнаха. Остана само зейналата дупка. Ледът беше се продънил под пъртината.

Джон Торнтън и Бък се спогледаха.

— Нещастна душице! — каза Джон Торнтън и Бък му близна ръката.

VI

ОТ ОБИЧ КЪМ ЧОВЕКА

Когато краката на Джон Торнтън замръзнаха мин. декември, другарите му го настаниха удобно и оставиха да оздравява, а самите те заминаха нагоре по реката, за да докарат един сал дървен материал за Доусън. Той още леко накуцваше по времето, когато спаси Бък, но задържалото се топло време излекува и това леко накуцване. Тука, излегнат на речния бряг през дългите пролетни дни, загледан в текущата вода, заслушан мързеливо в песните на птичките и ромона на природата, Бък бавно възстановяваше силите си.

Почивката е много хубаво нещо, след като си пропътувал три хиляди мили, а трябва да се признае, че Бък ставаше все по-мързелив, колкото повече раните му зарастаха, мускулите се издуваха и костите отново се покриваха с месо. Но което си е право, те всички мързелуваха — Бък, Джон Торнтън и Скит и Ниг, — докато чакаха да дойде салът, който щеше да ги отведе в Доусън. Скит, малка кучка, ирландски сетер, веднага се сприятели с Бък, който, както беше на умиране, не можеше да отблъсне първите й опити за сближаване. Тя обладаваше уменията да цери — качество, което притежават някои кучета — и както котката мие котенцата си, миеше и чистеше раните на Бък. Редовно всяка сутрин, след като той закусеше, Скит изпълняваше доброволно поетите си задължения, докато най-последно грижите й добиха за него не по-малко значение, отколкото грижите на Торнтън. Ниг, който се държеше също така дружелюбно, макар и да не проявяваше чувствата си толкова открито, беше огромен черен пес, мелез на копой и шотландска хрътка, със засмени очи и безгранично добродушие.

За изненада на Бък тези кучета не проявяваха към него никаква ревност. Те сякаш споделяха добротата и великодушието на Джон Торнтън. Когато Бък позаякна, те започнаха да го въвличат във всевъзможни весели игри и Торнтън не можеше да се въздържи да не се присъедини към тях; по този начин, всред лудории, Бък възстанови

здравето си и се върна към нов живот. За първи път той изпитваше обич, истинска страстна обич. Никога не беше я познавал в дома на съдията Милър в огряната от слънце долина Санта Клара. Със синовете на съдията, с които беше ходил на лов и на излети, го бе свързвало делово другарство; с внуците на съдията — нещо като високомерно покровителство, а със самия съдия — благородно и изпълнено с достойнство приятелство. Но да събуди у него страстна и пламенна обич, обич, която прерасна в обожание, в безумие, можа само Джон Торнтън.

Този човек беше му спасил живота, което значеше много нещо, но освен това бе идеален господар. Други хора се грижеха за кучетата от чувство за дълг и за да им вършат работа; той се грижеше за своите като за собствени деца, защото не можеше да постъпи другояче. Но той отиваше и по-далеч. Никога не забравяше да им подхвърли добродушен поздрав или ободряваща дума, а да седне и дълго да им приказва („да подрънква глупости“, както го наричаше), доставяше не по-малко удоволствие на самия него, отколкото на тях. Торнтън обичаше грубо да стисне главата на Бък с двете си ръце, да опре челото си на неговото и така да го люшка напред-назад и да го ругае с мръсни думи, които за Бък бяха думи на обич. За Бък нямаше по-голяма радост от тази груба прегръдка и звука на тихо мърморенените ругатни — при всяко поклащане напред и назад му се струваше, че сърцето ще изскочи от гърдите му, толкова велик беше неговият възторг. А когато господарят го пускаше и той скачаше на крака със засмяна уста, с щастливо светещи очи, с напирещ в гърлото неизтръгнал се лай и тъй застиваше неподвижен, Джон Торнтън с дълбоко уважение възкликваше:

— Господи! Остава само и да заговориш! Бък изразяваше обичта си по свой начин, който причиняваше болка. Той често хващаше ръката на Торнтън със зъбите си и така свирепо я стискаше, че по кожата доста дълго оставаха следи. Но както Бък приемаше ругатните за думи на обич, така и човекът приемаше това престорено ухапване за милувка.

В повечето случаи обаче любовта на Бък намираше израз в обожанието. При все че подлудяваше от щастие, когато тези знаци на внимание. Обратно на Скит, която имаше навика да си тика носа в ръката на Торнтън и да го бута и бута, докато не я погали, или на Ниг,

който идваше и слагаше огромната си глава на коленете му, Бък се задоволяваше да го обожава отдалече. Често той лежеше с часове в краката на Торнтън, напрегнат, съсредоточен и вдигнал очи към неговото лице, разглеждаше го, изучаваше, следеше с дълбок интерес всяко мимолетно изражение, всяко движение или промяна в чертите. А понякога се случваше да легне по-надалече, отстрани или отзад, и да наблюдава неговата фигура и случайните движения на тялото му. И често — толкова голяма бе тяхната близост — силата на погледа на Бък караше Торнтън да обърне глава; той мълком отвръщаше на този поглед и в очите му светеше чувството, което светеше в очите на Бък.

Дълго време след своето избавление Бък не обичаше да губи Торнтън от погледа си. От минутата, когато той излизаше от палатката, докато се върнеше в нея, Бък ходеше по петите му. Честата промяна на господарите, откакто беше дошъл на Север, бе породила у него страха, че не може да има постоянен господар. Той се опасяваше, че Торнтън ще изчезне от неговия живот, както бяха изчезнали Перо и Франсоа, и шотландският мулат. Дори и нощем, в сънищата, го преследваше същият страх. Когато това се случваше, той се отърсваше от съня и се промъкваше на студа до входа на палатката, където стоеше и се вслушваше в дишането на своя господар.

Но въпреки дълбоката обич, която питаеше към Джон Торнтън и която като че ли можеше да се отдаде на мекото цивилизоващо влияние, първобитните наклонности, събудени от Севера, продължаваха да живеят и да говорят в него. Верността и предаността, тези черти, породени от огнището и покрива, му бяха присъщи, обаче той си оставаше див и коварен. Беше по-скоро диво същество, дошло от дивите дебри и намерило подслон край огнището на Торнтън, а не куче от благодатния Юг, носещо отпечатъка на много цивилизовани поколения. Поради изключително голямата си обич Бък не можеше да краде от този човек, но нито за миг не се колебаеше да открадне от всеки друг, във всеки друг стан, а ловкостта, с която крадеше, му позволяваше да се измъкне незабелязано.

По муцуната и тялото си той имаше белези от зъбите на много кучета и се биеше с още по-голяма ярост и с още по-голямо лукавство. Скит и Ниг бяха твърде добродушни, за да се кара с тях, а освен това принадлежаха на Джон Торнтън; обаче всяко чуждо куче, независимо от породата и смелостта си, или много скоро признаваше

превъзходството на Бък, или трябваше да се бие на живот и смърт със страхотен противник. А Бък бе безмилостен. Беше научил добре закона на тоягата и зъбите, не пропускаше случая да се наложи, нито отстъпваше пред враг, когото бе решил да умъртви. Беше се учил от Шпиц и от най-големите побойници между полицейските и пощенските кучета и не признаваше среден път. Трябваше или да надвие, или да бъде надвит, а да проявява милост бе признак на слабост. В първобитния живот не е съществувала милост. Там погрешно са я вземали за страх, а такива грешки водят към смърт. Убий или ще бъдеш убит, изяж или ще бъдеш изяден — такъв е бил законът и той се подчиняваше на неговата повеля, достигнала до него от безкрая на времето.

Бък беше по-стар от дните, които бе изживял, и от въздуха, който бе вдишал. В него миналото се сливаше с настоящето и останалата зад гърба му вечност туптеше в жилите му с мощен ритъм, който го караше да се променя, както след прилив идва отлив, както се променят годишните времена. Той седеше до огъня на Джон Торнтън, куче с широки гърди, бели зъби и дълга козина, но зад него се мяркаха сенките на всякакви кучета, полувълци и диви вълци; те настойчиво напомняха за себе си, опитваха вкуса на месото, което той ядеше, жадуваха за водата, която пиеше, душеха вятъра заедно с него, слушаха с него и му тълкуваха звуците, издавани от дивите зверове в гората, налагаха му своите настроения, направляваха действията му, лягаха да спят, когато си лягаше и той, сънуваха заедно с него и въпреки волята му сами се превръщаха във видения, от които бяха изтъкани неговите сънища.

И тези сенки го викаха толкова властно, че с всеки ден човечеството и правата, които човечеството предявяваше върху му, ставаха все по-далечни. Дълбоко в гората ехтеше зов и всеки път, когато го чуеше, тайнствено вълнуващ и мамещ, нещо го принуждаваше да обърне гръб на огъня и на утъпканата земя около него и да се втурне в гората, все по-надалеч и по-надалеч, без сам да знае накъде или защо; но той не се и питаше накъде или защо, понеже зовът ехтеше повелително дълбоко в гората. Обаче всеки път, щом стигнеше до меката целина и зелената сянка, обичта към Джон Торнтън го теглеше обратно към огъня.

Единствено Торнтън го задържаше. Останалите хора не съществуваха за него. Случайни пътници можеше да го похвалят или помилват, но той посрещаше всичко това с безразличие, а когато някой даваше повече воля на чувствата си, ставаше и си отиваше. Когато другарите на Торнтън, Ханс и Пит, пристигнаха с дългоочаквания сал, Бък не искаше да ги погледне, докато не разбра, че са близки на Торнтън; след това ги търпеше, но се държеше съвсем равнодушно и приемаше тяхната благосклонност така, сякаш сам той им оказваше благосклонност с това, че я приема. Те бяха хора с широка душа като Торнтън, живееха в близък допир с природата, мислеха простичко и виждаха ясно. Преди още да вкарат сала в големия вир пред дъскорезницата в Доусън, те разбраха Бък и неговия нрав и спряха да настояват да завърже с тях такова приятелство, каквото съществуваше между тях и Скит и Ниг.

Към Торнтън обаче Бък като че ли изпитваше все по-голяма и по-голяма обич. Това беше единственият човек, който можеше да сложи товар на гърба му през време на летните преходи. Нищо не беше неизпълнимо за Бък, щом заповедта изхождаше от Торнтън. Един ден (те бяха се запасили с храна, купена с парите, спечелени от докарания почвен материал, и потеглиха от Доусън към горното течение на Танана) хората и кучетата бяха седнали на върха на една скала, която се спускаше отвесно надолу към гол каменист дол, триста стъпки под тях. Джон Торнтън седеше до ръба, Бък — до рамото му. Една безразсъдна прищявка завладя Торнтън и той разказа на Ханс и Пит какъв опит е намислил да направи.

— Скачай, Бък! — заповяда той и посочи с ръка надолу към пропастта.

В следващия миг Торнтън се боричкаше с Бък на самия край на скалата, а Ханс и Пит дърпаха двамата назад от урвата.

— Това е направо свръхестествено — каза Пит, след като всички бяха в безопасност и можеха да си поемат дъх.

Торнтън поклати глава:

— Не, то е великолепно, но и страшно. Знаете ли, понякога просто започвам да се плаша.

— Не бих искал да бъда на мястото на този, който ще те закачи, когато той е наблизил — каза в заключение Пит и кимна към Бък.

— Нито пък аз. Бога ми! — добави Ханс.

Преди да изтече годината в Съркъл Сити, опасенията на Пит се оправдаха. Черният Бъртън, злобен и свадлив човек, подхвана кавга в бара с един новак, който не познаваше местните обичаи, и добродушният Торнтън се спусна да ги разтървава. Бък, както винаги, лежеше в ъгъла, сложил глава на лапите си, и следеше всяко движение на своя господар. Изведнъж Бъртън замахна колкото имаше сила, Торнтън се олюля и щеше да падне, ако не беше успял да се хване за тезгяха.

Тези, които наблюдаваха свиването, чуха нещо, което не беше нито лай, нито изквичаване, а най-много приличаше на зверски рев, и видяха Бък да литва във въздуха и да се устремява към гърлото на Бъртън. Побойникът инстинктивно протегна напред едната ръка и с това си спаси живота, но се строполи по гръб на пода с Бък отгоре си. Бък пусна захапаното месо на ръката и пак посегна към гушата му. Този път Бъртън успя да се загради само отчасти и кучето му раздра гърлото. Тогава всички се нахвърлиха върху Бък и го пропъдиха, но докато лекарят се мъчеше да спре кръвта, той обикаляше нагоре-надолу, яростно ръмжеше и се опитваше пак да нападне врага си, спиран само от цяла редица заплашващи го тояги. Свиканото на самото местопроизшествие „събрание на златотърсачите“ реши, че кучето е било безспорно предизвикано и Бък бе оправдан. Но това му спечели слава и от този ден името му се разчу по всички станове в Аляска.

По-късно, през есента на същата година, той спаси живота на Джон Торнтън по съвсем друг начин. Тримата другари прекарваха дълга и тясна, карана с прът лодка надолу по опасните прагове на Четиридесетмилевата река. Ханс и Пит се движеха по брега и от дърво на дърво запираха лодката с тънко конопено въже, а Торнтън седеше в лодката, управляваше я с пръта и подвикваше нарежданията си на другарите. Неспокоен и разтревожен, Бък тичаше по брега наравно с лодката и не сваляше очи от господаря си.

На едно особено лошо място, където от реката се подаваше цяла редица почти съвсем покрити с вода скали, Ханс отпусна въжето и докато Торнтън насочваше лодката с пръта към средата на течението, изтича надолу по брега с въжето в ръка, за да запре лодката, след като тя мине прага. Лодката мина и вече се носеше надолу по бързей, стремителен като воденичен улей, когато Ханс я спря с въжето, но направи това прекалено рязко. Лодката се преобърна, плувна с дъното

нагоре и се насочи към брега, а Торнтън, изхвърлен от нея, бе повлечен надолу по течението към най-опасната част на праговете, където никой плувец не можеше да остане жив в клокочещите води.

Бък скочи в същия миг в реката, преплува триста крачки и настигна Торнтън сред бесния водовъртеж. Щом усети, че господарят се е хванал за опашката му, Бък заплува към брега, напрегнал докрай великолепната си сила. Но движението напред, към брега, беше много бавно, а движението надолу по реката — удивително бързо. Отдолу долиташе съдбоносен рев — там бясното течение ставаше още по-яростно и се разкъсваше на струи и пръски, където скалите стърчаха нагоре като зъби на исполински гребен. В началото на последния стръмен пад водата влачеше със страхотен устрем и Торнтън разбра, че е невъзможно да стигне до брега. Той жестоко се закачи за една скала, удари се във втора и със страшна сила налетя на трета. С двете си ръце се вкопчи в хлъзгавия ѝ връх, освободи Бък и надвил рева на кипящата вода, извика:

— Марш, Бък! Марш!

Бък не можа да се задържи и се понесе надолу, отчаяно се бореше, но не можеше да се върне. Когато чу за втори път заповедта на Торнтън, той се понадигна от водата, високо вирна глава, сякаш за да го погледне за сетен път и след това послушно се насочи към брега. Заплува с мощни удари на лапите си и Пит и Ханс го измъкнаха на брега тъкмо когато не можеше да плува повече и започваше да се дави.

Те знаеха, че при блъскащото го течение Торнтън не може да се държи за хлъзгавата скала повече от няколко минути и затова се затичаха колкото им държеха краката нагоре по брега, далеч над мястото, където той висеше на зъбера. Вързаха въжето, с което задържаха лодката, около врата и раменете на Бък, като внимаваха то да не го задушават и да не му пречи да плува, и пуснаха кучето в потока. Бък потегли смело, но не навлезе достатъчно дълбоко в реката. Той откри грешката си твърде късно, когато вече се изравни с Торнтън и беше на някакви си пет-шест удара с лапите от него, а течението продължаваше да го носи надолу.

Ханс веднага го запръ с въжето, като че ли Бък беше лодка. Опъналото се сред самия бързей въже го дръпна под повърхността и той остана под водата, докато тялото му не се удари о брега и не бе извадено от реката. Беше наполовина удавен и Ханс и Пит се

нахвърлиха на него и се заеха да вкарват в дробовете му въздух и да изкарват водата. Бък се изправи със залитане на крака и падна. До тях едва чуто долетя гласът на Торнтън и при все че не можеха да разберат думите, за тях беше ясно, че е на края на силите си. Гласът на господаря действа на Бък като електрически ток. Той скочи на крака и се втурна пред хората нагоре по брега към мястото, откъдето беше почнал да плува преди.

Пак му закачиха въжето и го пуснаха и той пак потегли, но този път направо към средата на реката. Беше сбъркал в сметките си веднъж, но нямаше да повтори грешката. Ханс отпусна въжето, като следеше да е опънато през цялото време, а Пит оправяше свободния край, Бък продължи да плува напред, докато не се озова точно над Торнтън, тогава се обърна и с бързината на експресен влак полетя направо към него. Торнтън го видя и когато Бък се удари в него като стенобитна машина с цялата сила на носещото се зад него течение, посегна и обви двете си ръце около косматия врат. Ханс запъна въжето около едно дърво и то дръпна Бък и Торнтън под водата. Те се задушаваша, задавяха се, ту единият отгоре, ту другият, и така се влачеха по каменистото дъно, удряха се в скали и коренища, докато най-сетне не ги извлякоха на брега.

Торнтън дойде на себе си и видя, че лежи по корем, а Ханс и Пит усилено го клатят напред-назад върху довлечено от реката дърво. Преди всичко той потърси с поглед Бък, над чието отпуснато и очевидно безжизнено тяло виеше Ниг, а Скит ближеше мократа муцуна и затворените очи. Самият Торнтън беше смазан и разбит, но щом се посъвзе, грижливо опипа тялото на Бък и откри три счупени ребра.

— Това решава въпроса — заяви той. — Оставаме на стан тука.

И те останаха на стан, докато ребрата на Бък заздравяха и той можеше да пътува.

Същата зима в Доусън Бък извърши още един подвиг, може би не толкова геройски, но който му завоюва още по-голяма слава из цяла Аляска. Този подвиг беше особено много добре дошъл за тримата мъже, понеже им достави необходимото снаряжение и им даде възможност да се отправят на дългожеланото пътешествие към девствения Изток, където още нямаше златотърсачи. Повод за това даде един разговор в кръчмата „Елдорадо“, където събралите се бяха

започнали да се хвалят с любимите си кучета. Поради спечеленото име Бък беше прицелна точка в приказките на тези хора и Торнтън се видя принуден здравата да го защитава. След половин час хвалби един от тях заяви, че неговото куче могло да подкара шейна с петстотин паунда товар и да тръгне с нея; втори качи товара на шестстотин паунда за своето куче, а трети — на седемстотин.

— Дребна работа! — обади се Джон Торнтън. — Бък може да подкара хиляда паунда.

— И да откърти шейната? И да мине с нея сто крачки? — попита Матюсън, един от кралете на Бонанза, същият, който беше казал, че неговото куче могло да подкара седемстотин паунда.

— И ще я откърти, и ще мине с нея сто крачки — спокойно каза Джон Торнтън.

— Добре — заговори Матюсън бавно и подчертано, та да го чуят всички. — Аз имам хиляда долара, които ще докажат, че не може. Ето ги. — С тези думи той тупна на тезгяха торбичка със златен пясък, голяма колкото хамбургски салам.

Никой не проговори. Хвалбата на Торнтън, ако беше хвалба, бе приета като празна измама. Той усети топла кръв да нахлува в лицето му. Беше се изложил с необмислените си думи. Не знаеше дали Бък може да подкара хиляда паунда. Половин тон! Огромната тежест го уплаши. Изпитваше голяма вяра в силата на Бък и често беше си мислил, че ще може да подкара такъв товар, но никога не беше се осмелил, както сега, да го заяви високо пред десетина души, които бяха впили очи в него, мълчаха и чакаха. А пък и нямаше хиляда долара, нито ги имаха Ханс или Пит.

— Вън съм оставил шейна с двадесет петдесетпаундови чувала брашно — грубо и прямо продължи Матюсън, та и това не е пречка.

Торнтън не отговори. Не знаеше какво да каже. Той гледаше едно лице след друго с разсеяния вид на човек, загубил способността да мисли и търсец с поглед нещо, което да му я възвърне. Пред него се мярна лицето на Джим О'Брайън, краля на Мастодон, стар негов приятел. То го подсети и сякаш го подтикна да направи нещо, което и насън не беше помислял да направи.

— Можеш ли да ми дадеш назаем хиляда долара? — почти шепнешком попита той.

— Разбира се — отговори О'Брайън и тупна претъпкана торбичка до торбичката на Матюсън. — Макар и да не ми се вярва, Джон, че кучето ще може да се справи.

Посетителите на „Елдорадо“ наизлязоха на улицата, за да видят какво ще стане. Масите се опразниха, картоиграчите и тези, които ги наблюдаваха, излязоха, за да видят изхода на облога и сами да залагат. Няколкостотин мъже, облечени с кожени дрехи и дебели ръкавици, обкръжиха шейната на близко разстояние. Шейната на Матюсън, натоварена с хиляда паунда брашно, беше стояла там близо два часа и от страшния студ (имаше петдесет градуса под нулата) У плазовете ѝ бяха здраво замръзнали на утъпкания сняг. Хората се обзалагаха две срещу едно, че Бък не ще може да помръдне шейната. Повдигна се спор по отношение на израза „да подкара“. О'Брайън твърдеше, че Торнтън има право да освободи плазовете и да остави Бък „да я подкара“, без някой да я бута. Матюсън настояваше, че в този израз се включва и откъртването на замръзналите на снега плазове. Мнозинството от присъстващите при сключването на баса решиха в негова полза и облозите веднага се качиха на три срещу едно против Бък.

Никой не ги приемаше. Нито един човек не вярваше, че той може да извърши този подвиг. Торнтън беше приел облога прибързано, обзет от тежки съмнения; а сега, когато виждаше пред себе си самата шейна пред конкретния факт, с обичайния впряг от десет кучета, свили се на снега пред нея, цялата работа му се видя още по-невъзможна. Матюсън започваше да ликува.

— Три срещу едно! — провъзгласи той. — Ще ти заложа още хиляда долара при това условие, Торнтън. Какво ще кажеш?

Съмнението на Торнтън бе ясно изписано на лицето му, но у него се събуди бойният дух — този боен дух, който не вижда препятствия, за който не съществува нищо невъзможно и който е глух за всичко освен за бойния зов. Той извика при себе си Ханс и Пит. Техните кесии бяха, кажи-речи, празни и тримата заедно успяха да съберат само двеста долара. Напоследък щастието им беше изменило и сега тази сума представляваше целият им капитал; въпреки това те я заложиха без всякакво колебание срещу шестстотин долара, сложени от Матюсън.

Десетте кучета бяха разпрегнати и в шейната впрегнаха Бък със собствените му хамути. Той беше се заразил от общото възбуждение и долавяше, че по някакъв начин трябва да извърши нещо голямо за Джон Торнтън. Великолепният му вид възбуди шепот на възхищение, Бък беше в прекрасно състояние, нямаше никаква излишна тлъстинка и сто и петдесетте паунда, които тежеше, представляваха сто и петдесет паунда издръжливост и сила. Гъстата му козина лъщеше като коприна. Гривата на врата и гърдите, макар че беше спокоен, бе полунастръхнала и като че ли се изправяше при всяко движение от излишък на енергия, изпълнила всеки отделен косъм с живот и напрежение. Широките гърди и яките предни крака бяха напълно съразмерни с цялото тяло, а мускулите се издуваха под кожата като стегнати топки. След като опипаха тези мускули, хората заявиха, че били твърди като желязо, и облозите слязоха на две срещу едно.

— Я гледай, я гледай! — хлъцна един член от най-новата династия богаташи крал на Скукъм Бенчес. — Давам ви осемстотин за него, сър, преди изпитанието, сър; осемстотин и го взимам ей такъв, както е застанал.

Торнтън отрицателно поклати глава и се приближи до Бък.

— Трябва да се дръпнеш настрана — възпротиви се Матюсън. — Без хитрувания и повечко свободно място.

Тълпата се смълча; чуваха се само гласове, които напразно предлагаха облози при две срещу едно. Всички признаваха, че Бък е великолепно животно, обаче двадесетте петдесетпаундови чувала с брашно се разрастваха в твърде голяма камара в техните очи и ги възпираха да развържат кесиите си.

Торнтън коленичи пред Бък, хвана главата му с двете ръце и притисна бузата си до неговата. Той не го раздруса закачливо, както правеше друг път, нито замърмори безобидни, изпълнени с любов ругатни, а му зашепна на ухото:

— Ако ме обичаш, Бък. Ако ме обичаш... — Това бяха думите, които му шепнеше. Бък заскимтя от потиснато нетърпение.

Тълпата наблюдаваше с любопитство. Тази работа започваше да става тайнствена. Тя приличаше на магьосничество. Когато Торнтън се изправи, Бък налапа облечената му с ръкавица ръка, захапа я със зъбите си и бавно, без желание я отпусна. Това бе неговият отговор, изразен не с думи, а с проява на обич. Торнтън отстъпи доста назад.

— Хайде, Бък — каза той.

Бък опъна тегличите, после ги отпусна на няколко пръста. Така се беше научил да прави.

— Напред! — Гласът на Торнтън екна рязко в напрегнатата тишина.

Бък се изви надясно; при това движение той се приведе надолу тъй, че отново опъна тегличите и с внезапен напън закова на място сто и петдесетте си паунда живо тегло. Товарът потрепера, а изпод плазовете долетя звънко скърцане.

— Хоу! — заповяда Торнтън.

Бък повтори същата маневра, този път наляво. Скърцането премина в прашене, шейната се поизви и плазовете със стържещ звук се плъзнаха малко настрана. Шейната беше откъртена. Съвсем несъзнателно хората затаиха дъх.

— Сега, мъш!

Заповедта на Торнтън прозвуча отсечено като револверен изстрел. Бък се спусна напред и така опъна тегличите, че те издадоха трептящ звук. Цялото му тяло се стегна и събра в страхотно усилие, мускулите играеха и се издуваха като живи под свилената козина. Огромните му гърди бяха приведени до земята, главата протегната напред и надолу, а краката работеха като бесни и дълбаеха с ноктите успоредни бразди в здраво утъпкания сняг. Шейната се залюля, затрепера и наполовина се помръдна. Той се подхлъзна с единия си крак и някой високо изохка. После шейната се залюшка напред в някаква бърза поредица от тласъци, макар че нито за миг не се спря вече на едно място... един пръст... два пръста... четири пръста... Тласъците видимо намаляха; шейната набираше скорост и напъните на Бък започнаха да се застигат, докато тя тръгна гладко напред.

Хората се отпуснаха и пак задишаха, без да си дадат сметка, че за миг бяха спрели дъха си. Торнтън тичаше отзад и насърчаваше Бък с отривисти, ободрителни думи. Разстоянието бе премерено предварително и когато шейната наближи купчината дърва за горене, която означаваше край на стоте крачки, започнаха да се чуват все повече и повече възторжени викове, които преминаха в рев, когато Бък отмина дървата и спря по дадена заповед. Всички побесняха, дори и Матюсън. Шапки и ръкавици полетяха във въздуха. Хората си стискаха

ръце, без значение кой на кого, всеки викаше от възторг и виковете им се сливаха в обща несвързана врява.

А Торнтън коленичи пред Бък. Те бяха опрели глава до глава и той го люшкаташе напред-назад. Тези, които избързаха към тях, го чуха да ругае Бък и той го руга дълго и пламенно, нежно и обичливо.

— Бога ми, сър! Бога ми, сър! — лomotеше кралят на Скукъм Бенч. — Давам ви за него хиляда, сър, хилядарка, сър... хиляда и двеста, сър.

Торнтън се изправи. Очите му бяха мокри. Сълзи се стичаха по бузите му, без да ги крие.

— Сър — рече той на краля на Скукъм Бенч, — не, сър. Можете да се махате по дяволите, сър. Повече от това не мога да направя за вас, сър.

Бък стисна ръката на Торнтън със зъбите си. Торнтън го залюшка напред-назад. Сякаш движени от някакво общо чувство, зрителите се дръпнаха на почетно разстояние и не проявиха повече нескромност да им пречат.

VII

ЗОВЪТ Е ПРОЗВУЧАЛ

Когато Бък за пет минути спечели хиляда и шестстотин долара за Джон Торнтън, той помогна на господаря си да плати някои и други дългове и да замине заедно с другарите си на изток да търси някаква приказна загубена златна мина, историята на която беше толкова стара, колкото и историята на страната. Мнозина бяха я търсили, малцина я бяха намерили, а не бяха малко и ония, които не бяха се върнали от издирванията си. Тази загубена мина бе затънала в нещастия и забулена с тайна. Никой не знаеше кой пръв я е открил. Най-старите предания се изчерпваха, преди да стигнат до него. От самото начало там имало вехта полу-съборена колиба. Умиращи хора се бяха клели, че са видели колибата и мината, в землището на която била изградена, и подкрепяли думите си с късове самородно злато, които нямали равни на себе си по целия Север.

Но никой жив човек не беше успял да ограби тази съкровищница, а мъртвите бяха мъртви; затова Джон Торнтън, Пит и Ханс с Бък и половин дузина други кучета потеглиха на изток по непозната пъртина, решили да стигнат там, където други мъже и кучета, не по-лоши от тях, не бяха могли да стигнат. Те извървяха с шейната седемдесет мили нагоре по Юкон, завиха наляво по реката Стюарт, минаха Мейо и Маккуесчън и продължиха нататък, докато Стюарт се превърна в ручейче и залъкатуши между извисилите се върхове, които набелязват гръбнака на материка.

Джон Торнтън искаше малко от хората и природата. Той не се боеше от дивите места. С шепа сол и пушка можеше да навлезе в пустошта и да броди, където му се иска и колкото му се иска. Без да бърза, като индианците, той ловуваше за храна в течение на всекидневния си път и ако не сполучваше да я намери, като индианците, продължаваше да пътува с твърдата увереност, че рано или късно ще се натъкне на дивеч. Така при това голямо пътешествие на изток менюто им се състоеше само от месо, шейната бе натоварена

главно със снаряжение и сечива, а времетраенето на пътуването бе разчетено в рамките на неограниченото бъдеще.

За Бък това ловуване, риболов и безкрайно бродене по непознати места представляваше безкрайна наслада. Седмици наред, ден след ден те безспир вървяха напред и по цели седмици стануваха ту тук, ту там; кучетата безделничеха, а хората ровеха дупки в замръзнали речни наноси и златоносен пясък и промиваха безбройни корита пръст на топлината на огъня. Понякога оставаха гладни, понякога разточително пируваха в зависимост от изобилието на дивеча и ловната sluка. Настъпи лято, кучетата и хората, понесли всичко на гръб, прекосяваха със салове сини планински езера, плуваха нагоре и надолу по непознати реки в леки лодки, направени в крайбрежните гори.

Месеците идваха и си отиваха, а те кръстосваха и обикаляха неизследваните простори, където нямаше хора и където въпреки това бе имало хора, ако Загубената колиба наистина съществуваше. Преваляха вододели, застигани от летни виелици, трепереваха под среднощното слънце на голи планински склонове между границата на горите и вечните снегове, слизаха в сгрени от лятото долини, сред рояци от комари и мухи, и в сянката на ледници беряха по-зрели ягоди и по-хубави цветя от тия, с които би могъл да се похвали Югът. През есента на тази година те проникнаха в някаква зловеща страна, изпъстрена с езера, печална и безмълвна, където някога бе имало диви птици, но сега нямаше никакъв живот, нито признак на живот, а само мразовити ветрове, лед в закътаните места и плясък на вълни край пустинни брегове.

И още една зима бродеха те по заличилите се следи на хора, минали оттам преди тях. Веднъж се натъкнаха на пътека, изсечена в гората, много стара пътека, и си помислиха, че Загубената колиба трябва да е много близо. Но пътеката започваше кой знае къде и свършваше кой знае къде и за тях остана загадка и самата тя, и човекът, който я бе направил, и това, което го бе подбудило да я направи. Друг път пред тях се изпречиха носещи отпечатъци на времето развалини на ловджийски заслон и сред парчета от изгнили одеяла Джон Торнтън намери дългоцевна кремъклия пушка. Той позна в нея една от пушките на компанията „Хъдзънов залив“ от ранните дни на процъфтяването на Северозапада, когато такава пушка е струвала висок колкото нея куп напластени боброви кожи. И това бе всичко —

нищо не подсказваше за човека, който едно време бе изградил този заслон и оставил пушката между одеялата.

Настъпи пак пролет и в края на всичките си скитания те намериха не Загубената колиба, а открита златна мина посред широка долина, където след всяко промиване златото оставаше като жълто масло на дъното на коритото. Те прекъснаха търсенията си. Всеки ден работа им носеше хиляди долари в чист златен пясък и късове самородно злато, а те работеха всеки ден. Златото събираха в торби от еленова кожа, по петдесет паунда в торба, и ги трупяха като дърва за горене пред колибата от елови клони. Трудеха се като исполини, дните се застигаха един друг като насън, а купчината съкровища ставаше все по-голяма и по-голяма.

Кучетата нямаха никаква работа, освен да докарват от време на време убития от Торнтън дивеч, и Бък прекарваше дълги часове в унес пред огъня. Видението на късокракия космат човек изпъкваше пред него по-често сега, когато нямаше какво да прави, и често, примижал срещу пламъка, той бродеше с него в спомените си за този друг свят.

В този друг свят като че ли най-много биеше на очи страхът. Когато наблюдаваше косматия човек как спи до огъня, сложил глава между коленете си и сключил ръце над нея, Бък виждаше, че той спи неспокойно, често се стряска и буди и тогава боязливо се взира в мрака и хвърля още дърва в огъня. Когато ходеха край морския бряг, където косматият човек събираше миди и веднага ги изяждаше, очите му шареха на всички страни и търсеха скрита опасност, а краката бяха готови да го понесат като вихър, щом тя се появи. В гората те се промъкваха безшумно — Бък по петите на косматия човек, — винаги и двамата напрегнати и нащрек, ушите им мърдаха, ноздрите се раздуваха защото човекът чуваше и душеше не по-зле от Бък. Косматият човек умееше да се качва на дърветата и се придвижваше по тях толкова бързо, колкото и на земята, като се залюляваше и хвърляше от клон на клон, които бяха понякога на десетина стъпки един от друг, пускаше се и се хващаше и никога не падаше, никога не губеше опора. Всъщност той като че ли се чувствуваше еднакво добре и на дърветата, и на земята и Бък си спомняше за нощи, когато бе бдял под дърветата, на които косматият човек бе потърсил убежище и спеше, хванал се здраво за клоните.

Близко свързан с виденията за косматия човек бе и зовът, който продължаваше да звучи в горските дебри. Той го изпълваше с голямо безпокойство и странни желания. Караше го да изпитва смътна, тиха радост; той чувствуваше как в него се надигат диви копнежи и възжелания, без сам да знае за какво. Понякога Бък се спускаше по следите на тоя зов в гората, търсеше го, сякаш той бе нещо осезаемо, и лаеше ту тихичко, ту предизвикателно, според настроението си. Той забиваше нос в хладния горски мъх или в черната пръст, обрасла с висока трева, и радостно изпръхтяваше от тежкия дъх на земята или с часове седеше клекнал, сякаш се криеше, зад покрити с гъби дънери на паднали дървета, с широко отворени очи и наострени уши за всичко, което се движеше или издаваше някакъв звук около него. Може би легнал така, се надяваше, че ще издебне този зов, който не можеше да разбере. Но Бък не знаеше защо върши всички тези неща. Нещо го принуждаваше да ги върши и той не се опитваше да си го обясни.

Обхващаха го непреодолими подтици. Както лежеше в стана и мързеливо дремеше в пладнешкия зной, изведнъж главата му се надигаше, ушите щръкваха, той напрегнато се вслушваше, скачаше на крака и се понасяше напред и все напред, с часове, по горските пътеки и през откритите места, където растеше див тютюн. Обичаше да тича по коритата на пресъхнали потоци, да дебне и проследява дивите птици в гората. По цели дни лежеше в храстите, откъдето можеше да наблюдава как глухарите токуват и се перят нагоре-надолу. Но особено много обичаше да тича в мъждивия здрач на летните нощи, да се вслушва в приглушения и сънен шепот на гората, да чете по знаците и звуците тъй, както човекът може да чете по книга, и да търси, туй тайнствено нещо, което го викаше — и буден, и насън, — викаше го по всяко време да дойде.

Една нощ се стресна от сън и скочи, широко отворил очи, ноздрите му трепереха и душеха, козината на врата му бе настръхнала на вълни, на вълни. От гората долиташе зовът (или поне една извивка от него, защото в този зов имаше много извивки), ясен и отчетлив както никога до този ден — проточен вой, който приличаше и все пак не приличаше на воя на полярните кучета. И той му беше познат, познат все по същия начин като звук, който бе чувал преди. С един скок Бък се озова вън от стана и бързо и безшумно хукна през гората. Когато се приближи до този вик, тръгна по-бавно, с крайна

предпазливост във всяко движение, докато стигна до една поляна между дърветата и когато надзърна, видя голям, мършав горски вълк, приклепнал на задните си лапи и вдигнал муцуна към небето.

Бък беше се приближил съвсем безшумно, обаче вълкът спря да вие и се опита да го подуши къде е. Бък излезе на открито, снишил се, с плътно присвито тяло, с изпъната назад опашка, и запристъпва с необичайна за него нерешителност. От всяко движение лъхаха заплахата и дружелюбни намерения. Това беше закана и миролюбие, с което обикновено се срещат дивите хищници. Но вълкът побягна, щом го видя. Бък се втурна подире му със стремителни скокове, обхванат от неудържимо желание да го настигне. Бък го вкара в задънено долче — леглото на една рекичка, където сухи дървета препречваха пътя. Вълкът се завъртя, вдигна се на задните си крака, както биха го правили Джо и всички намерили се в безизходно положение поллярни кучета, озъби се и целият настръхнал, бързо и без да си поема дъх, затрака зъби.

Бък не нападнаше а само обикаляше около него и се мъчеше да му докаже приятелските си намерения. Вълкът му нямаше вяра и се боеше, защото Бък бе три пъти по-едър от него на тегло, а на ръст той едва стигаше до рамото на Бък. Той издебна удобен миг, хукна да бяга и преследването се поднови. Няколко пъти наред Бък го хващаше и цялата игра се повтаряше отначало, обаче вълкът бе много слаб, иначе за Бък нямаше да е толкова лесно да го настигне. Той тичаше, докато главата на Бък се изравняваше с хълбока му, тогава се обръщаше, обзет от отчаяние, само за да побегне пак при пръв удобен случай:

Но в края на краищата постоянството на Бък бе възнаградено, защото, когато се убеди, че той не му желае зло, вълкът спря и те се подушиха. След това двамата се сприятелиха и започнаха да играят с онази трескавост и плахост, с които свирепите зверове прикриват своята свирепост. След като си поиграха така, с леки скокове вълкът се запъти напред с вид, който недвусмислено показваше, че отива на някакво определено място. Той явно подканваше Бък да дойде с него и двамата затичаха един до друг в сивия здрач направо нагоре по леглото на ручея, към клисурата, от която той се спускаше, и през голото било, където бяха изворите му.

Те слязоха по противоположния склон на вододела в равнина, където имаше обширни гори и много потоци, и през тези обширни

гори продължаваха да тичат час след час, а слънцето се издигаше все по-високо и денят ставаше по-топъл. Бък изпитваше луда радост. Той знаеше, че най-после се откликва на зова и тича рамо до рамо с горския си брат именно натам, откъдето идва този зов. Стари спомени бързо се съживяваха в него и го вълнуваха така, както едно време го бе вълнувала действителността, видения на която представляваха тези спомени. Беше го вършил и преди, някъде в онзи друг и смътно спомnian свят, и го вършеше отново сега, когато тичаше свободен по тази шир с неутъп-кана земя под краката и простора на небето над главата.

Те спряха до бълбещ ручей да пият и когато спря, Бък си спомни за Джон Торнтън. Той седна. Вълкът тръгна пак към мястото, откъдето без съмнение идваше зовът, след тора се върна при Бък, допря носа си до неговия и започна да го обикаля, сякаш за да го насърчи. Но Бък се обърна и бавно пое обратния път. Кажи-речи, цял час дивият брат тича до него и тихичко скимтя. Сетне седна, вирна муцуна нагоре и взе да вие. Това бе печален вой и както тичаше неотклонно напред, Бък го чуваше все по-слабо и по-слабо, докато не заглъхна в далечината.

Джон Торнтън обядваше, когато Бък се втурна в стана, скочи отгоре му в луд изблик на обич, събори го на земята, качи се на гърдите му и започна да му лиже лицето и хапе ръката — „да върши щуротии“, както ги нарече Джон Торнтън, — а той пък люшкаташе Бък напред-назад и с обич го ругаеше.

Две денонощия Бък не се отдалечи от стана, не изпусна Торнтън от погледа си. Ходеше по дирите му, когато работеше, наблюдаваше го, когато се хранеше, въртеше се до него, когато се вмъкваше под одеялата вечерта и когато се измъкваше изпод тях сутрин. Но след два дена зовът в гората започна да звучи по-властно от всеки друг път. Бък стана пак неспокоен — преследваха го спомените за дивия брат, за слънчевата равнина отвъд билото и за препускането рамо до рамо с вълка през обширните гори. Той пак започна да скита из горите, но дивият брат не идваше вече и колкото и да се вслушваше през дълги безсънни нощи, никога вече не чу печалния вой.

Бък започна да ноцува вълка и по няколко дни да не се прибира в стана, а веднъж прехвърли билото при изворите на ручея и слезе в земята на горите и потоците. Цяла седмица блужда там и напразно търси свежи следи на дивия брат, пътем си убиваше дивеч за храна и

пътуваше с дълги леки скокове, които сякаш никога не го уморяваха. Ловеше съомга в широк поток, който се вливаше някъде в морето, и край този поток уби голяма черна мечка, ослепена от комари, когато и тя бе ловила риба, и сега беснееше из гората, безпомощна и страшна. Въпреки всичко борбата беше трудна и пробуди сетните остатъци от заспалата му свирепост. А подир два дена, когато се върна при своята жертва и завари десетина росомахи да се карат зарад плячката, пръсна ги като плява, а избягалите оставиха зад гърба си две, които нямаше вече никога да се карат.

Жаждата му за кръв ставаше все по-силна. Той беше кръвник, хищен звяр, който, за да живее, убива живи същества без чужда помощ, сам благодарение на собствената си сила и смелост и победоносно оцелява във враждебна обстановка, където само силните могат да оцелеят. Поради всичко това Бък много се възгордя и тази гордост като зараза се предаде на цялото му физическо същество. Тя се проявяваше във всичките му движения, личеше в играта на всеки мускул, за нея по-ясно от думи говореше цялото му държане, тя правеше прекрасната му дълга козина да изглежда още по-прекрасна. Ако не бяха случайните кафяви петна на муцуната и над очите и малкото бели косми, които образуваха ивици през средата на гърдите, човек можеше да го вземе за исполински вълк, по-едър от най-едрите в целия вълчи род. От санбернарския си баща бе наследил големия си ръст и тежест, но неговата майка, от овчарска порода, бе придала форма на този ръст и тежест. Муцуната му бе дълга вълча муцуна, само бе по-голяма, отколкото на кой да е вълк, а главата, макар и малко по-широка, бе уголемена и по-тежка глава на вълк.

Коварството му бе вълчо коварство, коварство на див звяр; разумът му бе разум на овчарско куче и разум на санбернар; и всичко това, като прибавим към него опита, придобит в най-неумолимата от всички школи, го превръщаше в най-страшно живо същество, което е бродило някога всред дивата природа. Стръвен звяр, който се хранеше само с месо, той беше в разцвета на силите си, достигнал връхната точка на живота, и преливаше от жизненост и мощ. Когато Торнтън го гледаше и прекарваше ръка по гърба му, изпод ръката се чуваше пукане и прашене и всеки косъм изпразваше магнетичния си заряд при допира. Всичко в него, мозъкът и тялото, всеки нерв и влакнцe, бе напрегнато до краен предел и всичко бе прекрасно уравновесено и

съгласувано. На всичко видяно и Чуто, на всяко събитие, което изискваше действие, той се откликваше с мълниеносна бързина. Колкото бързо и да можеше да скочи едно полярно куче, за да нападне или отбие нападение, Бък можеше да скочи два пъти по-бързо. Той виждаше движението или чуваше звука и се откликваше на тях за по-малко време, отколкото би трябвало на друго куче да съобрази, че го е видяло или чуло. Той възприемаше, съобразяваше и се откликваше в същия миг. Всъщност трите действия на възприемането, съобразяването и откликването се следваха едно друго, но толкова нищожно беше протежението от време помежду, че те изглеждаха едновременно. Мускулите му бяха претоварени с жизненост и влизаха в действие като стоманени пружини. Животът струеше в него като великолепен поток, радостен и неудържим, та чак да ти се стори, че ще го разкъса на части в безграничния си възторг и щедро ще се разлее по целия свят.

— Никога още не е имало друго такова куче — каза Джон Торнтън един ден, когато другарите наблюдаваха Бък тържествено да напуска стана.

— Когато са го правили, калъпът се е пръснал — забеляза Пит.

— Бога ми, и аз така мисля! — потвърди Ханс.

Те го видяха да излиза тържествено от стана, но не видяха мигновеното и страшно преображение, което настъпи в него, щом се скри в гората. Той вече не пристъпваше тържествено. Изведнъж се превърна в диво същество, което се промъкваше безшумно, като котка, мимолетна сянка, която ту се появяваше, ту изчезваше след другите сенки. Бък умееше да използва предимствата на всяко прикритие, да пълзи по корем като змия и като змия да се нахвърля и поразява. Можеше да хване яребица в гнездото ѝ, да убие заек, както спи, да улавя във въздуха малки катерички, закъснели с една секунда да се покатерят на дърветата. Рибите в откритите вирове не бяха достатъчно бързи, за да се спасят от него, не стигаше за това и предпазливостта на бобрите, когато поправяха бентовете си. Бък убиваше, за да се нахрани, а не от безсмислена жестокост, но предпочиташе да яде това, което е убил сам. Затова в деянията му се таеше известна шеговитост и за него бе истинска наслада да дебне катеричките и когато те вече бяха, кажи-речи, в зъбите му, да ги оставя, обзети от смъртен страх, с дърдорене да се покатерят на върха на някое дърво.

С настъпването на есента се появиха повече елени, които бавно слизаха надолу, за да посрещнат зимата в по-топли долини. Бък беше вече отмъкнал заблудило се младо елен-че, но много му се искаше поедра и по-внушителна плячка и един ден се натъкна на нея на билото край изворите на ручей. Стадо от двадесетина елена беше превалило от страната на потоците и горите; водеше ги огромен мъжкар. Еленът беше разярен, а отгоре на това надхвърляше шест стъпки височина, тъй че представляваше сам по себе си достатъчно страшен противник дори за желанието на Бък. Мъжкарят размахваше насам-натам грамадните си разклонени рога с четиринадесет израстъка, ширнали се на седем стъпки един от друг. В малките му очички светеха зловни, свирепи пламъчета, а когато видя Бък, той зарева от бяс.

От неговия хълбок, малко по-напред от слабината, стърчеше украсена с перо стрела, с която можеше да се обясни яростта му. Ръководен от нагона, наследен от прастарите дни на ловуването в първичния свят, Бък се помъчи на първо място да откъсне мъжкаря от стадото. Това не беше лесна задача. Той лаеше и скачаше пред елена малко извън обсега на огромните рога и страшните широки и плоски копита, единствено ритване на които можеше да му вземе живота. Лишен от възможността да се обърне гърбом към зъбатия си нападател и да продължи напред, еленът изпадаше в яростно изстъпление. В такива моменти той се хвърляше срещу Бък, който ловко отскачаше и го подмамваше, като се преструваше, че не може да избяга. Но когато еленът се озоваваше откъснат по този начин от своите другари, двама или трима от по-младите мъжкари се втурваха назад към Бък и даваха възможност на ранения елен да се присъедини пак към стадото.

Дивите същества притежават търпение — упорито, неуморно, настойчиво като самия живот, — което дава сили на паяка да остава с часове неподвижен в своята мрежа, змията — свита на пръстени, пантерата — скрита в засада; това търпение особено много проличава у всичко живо, когато ловува за живата си храна, и то проличаваше у Бък, когато продължи да преследва стадото от страни, забавяше неговия ход, дразнеше младите мъжкари, плашеше кошутите с малките им еленчета и караше ранения елен да изпада в сляпа, безпомощна ярост. Това продължи половин ден. Бък се разкъсваше, нападаше от всички страни, обкръжаваше стадото с някакъв вихър от заплахата, отделяше жертвата си веднага щом тя сполучаваше да се присъедини

към другарите си, изтощаваше търпението на преследваните същества, което е по-малко от търпението на преследващите.

Когато денят преваля и слънцето залезе да почива на северозапад (мракът се беше върнал и есенните нощи траеха по шест часа), младите мъжкар започнаха да се връщат с все по-малко и по-малко желание да помагат на обсадения си водач. Настъпващата зима ги караше да бързат към по-ниските места и им се струваше, че никога не ще могат да се отърват от това неуморно същество, което ги забавяше. Освен това опасността не заплашваше живота на стадото, нито на младите мъжкар. Трябваше да се пожертвува животът само на един от тях, а това ги интересуваше по-малко, отколкото собствения им живот и в края на краищата те бяха готови да платят тази цена.

Когато се здрачи, старият мъжкар стоеше с наведена глава и гледаше как неговите другари — кошутите, които беше любил, еленчетата, чийто баща беше, мъжкарите, които бе подчинил на волята си — се отдалечават бързо в гаснещата светлина. Той не можеше да ги последва, защото пред носа му скачаше безмилостното зъбато страшилище, което не го оставяше да тръгне. Мъжкарят тежеше три центнера повече от половин тон, беше живял дълъг, суров живот, изпълнен с битки и борба, и ето че накрая го заплашваше смърт от зъбите на същество, чиято глава стигаше едва до големите му възлести колене.

От този час, дене и нощ, Бък не оставяше своята жертва, не ѝ даваше нито един миг покой, не ѝ позволяваше да щипе листата на дърветата и младите брезови и върбови издънки. Нито даваше възможност на ранения елен да уталожить парливата си жажда от едва течащите мънички ручейчета, които те пресичаха. Често, обзет от отчаяние, мъжкарят се втурваше продължително да бяга. Тогава Бък не се мъчеше да го спре, а с леки скокове го следваше по петите, доволен от развоя на играта, и лягаше, когато еленът спираше, но яростно го нападнаше, щом се опитваше да яде или пие.

Огромната глава клюмаше все повече и повече под клонестите си рога, влачещата се походка ставаше все по-безсилна и по-безсилна. Еленът се застояваше по-дълго време, навел нос до земята, с угнетено клепнали уши, и Бък имаше повече време да отиде да се напие и да си почине. Когато лежеше така, задъхан, с оплезен червен език и поглед, забит в големия мъжкар, на Бък се струваше, че някаква промяна

настъпва по земята. Той долавяше ново раздвижване наоколо си. Както елените прииждаха в тази страна, така прииждаха и някакви други живи същества. Гората, потоците и въздухът сякаш трептяха от тяхното присъствие. Той се убеждаваше в настъпването на промяната не със зрението, слуха или обонянieto си, а с някакво друго, поизтънчено чувство. Не чуваше нищо, не виждаше нищо и все пак знаеше, че нещо се е променило в околността, че през нея минават и бродят някакви странни създания, и Бък реши да разузнае, след като свърши започнатото дело.

Най-сетне към края на четвъртия ден Бък повали грамадния елен. Цяло денонощие той остана до убитата плячка, ядеше, спеше и пак ядеше и спеше. После, отпочинал, освежен, с нови сили, потегли към стана и Джон Торнтън. Час след час тичаше той с привичните дълги леки скокове, без да го затрудняват обърканите пътища, насочил се направо към дома през непозната местност със сигурност, която би засрамила човека и неговата магнитна стрелка.

Колкото повече напредваше, толкова по-ясно долавяше новото раздвижване из околността. В нея имаше същества, различни от съществата, които са били там през цялото лято. Сега вече не му го подсказваше някакво изтънчено, тайнствено чувство. За това чуруликаха птичките, за това дърдореха катеричките, то звучеше дори в шепота на лекия ветреца. Няколко пъти Бък се спираше, дълбоко поемаше свежия сутринен въздух и долавяше в него нещо, което го караше да се втурва напред с още по-голяма бързина. Гнетеше го чувството за някаква връхлитаща беда, ако тази беда не бе вече връхлетяла, и когато преваля последния вододел и слезе долу в долината към стана, тръгна с по-голяма предпазливост.

Когато му оставаха три мили, той се натъкна на прясна диря, от която козината на врата му се раздвижи и настръхна. Дирята водеше към стана на Джон Торнтън. Бък хукна бързо и безшумно напред — всеки негов нерв беше възбуден и напрегнат, — без да изпуска нито една от многобройните подробности, които му разказваха за станалото — за всичко освен за края. Носът му подсказваше най-разнообразни неща за миналите оттук същества, по чиито пети вървеше. Той забеляза натегнатата тишина в гората. Птичките бяха избягали. Катеричките се криеха. Той видя само едно — лъскаво сиво

животинче, притиснало се към сив изсъхнал клон така, че изглеждаше като част от него, като дървен израстък на самото дърво.

Бък се плъзгаше напред като смътна, едва доловима сянка, но изведнъж носът му рязко се обърна настрана, сякаш сграбчен и дръпнат от някаква непреодолима сила. Той проследи новата миризма до един гъстак и намери Ниг. Кучето лежеше на страната си, умряло, където беше се, довякло, прободено от стрела, острието на която се под ат ваше от едната страна, а украсеният с пера край — от другата.

Стотина крачки по-нататък Бък се натъкна на едно ш впрегатните кучета, купени от Торнтън в Доусън. Това куче се тръшкаше в предсмъртни гърчове на самата пътека и Бък го заобиколи, без да се спира. От стана долитахше неясна глъч на много гласове, които ту се издигаха, ту заглъхваха в някаква монотонна песен. Бък пропълзя по корем до началото на поляната и намери Ханс, прострян по лице, набучен със стрели като таралеж. В същия миг Бък хвърли поглед натам, където беше стояла колибата от елхови клони, и видя нещо, от което му настръхнаха космите на врата и раменете. Обзе го пристъп на непреодолим гняв. Той сам не знаеше, че заръмжа, но заръмжа със страхотна свирепост. За сетен път в живота Бък позволи на страстта да надделее над коварството и разума — той се забрави и виновна за това бе великата му любов към Джон Торнтън.

Ихатите танцуваха около разрушената колиба от елхови клони, когато чуха страшен рев и видяха срещу тях да се втурва животно, подобно на което още никога не бяха виждали. Това беше Бък, някакъв стихийен жив ураган, който се нахвърли, отгоре им, обладан от безумна жажда да унищожава. Той скочи върху този, който стоеше най-отпред (това бе главатарят на ихатите), и раздра гърлото му така, че от разкъсаната вена рукна шадраван от кръв. Бък не се спря да дави жертвата си, а я нападна пътем; със следващия скок разкъса гърлото на втори индианец. Никой не можеше да устои срещу него. Той се мятеше в самата им среда, късаше, дереше, унищожаваше с ненамаляващ страховит устрем, който го правеше неуязвим за сипещите се срещу него стрели. Всъщност движенията му бяха така невъобразимо бързи, а индианците се бяха така скупчили, че се убиваха един друг със стрелите, а един млад ловец замери скокналия във въздуха Бък с копие то си и прониза с него гърдите на друг ловец с такава сила, че острието проби кожата на гърба и щръкна навън. Тогава смут обзе

ихатите и те побягнаха в ужас към гората с викове, че бягат от Злия дух.

А Бък наистина бе възплъщение на сатаната, беснееше по петите им и ги поваляше като елени, докато те се спасяваха между дърветата. Това бе съдбоносен ден за ихатите. Те се пръснаха надлъж и нашир по страната и едва след една седмица останалите живи се събраха в разположена по-ниско долина и направиха сметка на загубите си. А Бък, когато се умори да ги преследва, се завърна в опустошения стан. Той намери Пит да лежи под одеялата си, където е бил убит в първия миг на ненадейното нападение. Отчаяната борба на Торнтън бе свежо отпечатана по земята и Бък проследи с обонянието си всяка подробност чак до брега на дълбок вир. На брега, с глава и предните крака във водата, лежеше вярната до последно издихание Скит. Самият вир, разкалян и мътен от промиването на пясъка, успешно укриваше това, което лежеше в него; а в него лежеше Торнтън, защото Бък проследи стъпките му до водата, а стъпки в обратна посока нямаше.

Целия ден Бък не се отделяше от вира или бродеше неспокойно из стана. Той разбираше смъртта като прекъсване на всякакво движение и изчезване от живота на живите и разбираше, че Джон Торнтън е умрял. Това породила голяма празнота в него, нещо подобно на глад, но празнота, която болеше и болеше и не можеше да се запълни с храна. От време на време, когато се спираше да погледне труповете на ихатите, той забравяше за тази болка; в тези минути в него се надигаше голяма гордост — гордост, каквато не беше изпитвал никога досега. Беше убил човек, най-благородния дивеч, и беше го убил, без да се бои от закона на тоягата и на зъбите. Бък с любопитство душеше телата. Те бяха умрели толкова лесно! Да убие полярно куче бе по-трудно, отколкото да убие тях. Те изобщо не биха могли да се мерят с него, ако не бяха техните стрели, копия и тояги. Отсега нататък нямаше да го е страх от тях, освен когато носят в ръцете си своите стрели, копия и тояги.

Настъпи нощ, високо над дърветата в небето изгря пълна луна и освети земята тъй, че тя лежеше окъпана в някаква призрачна дневна светлина. А с настъпването на нощта, както седеше и скърбеше пред вира, Бък долови в гората да се пробужда нов живот, по-друг от този, който бяха пробудили ихатите. Той се изправи, послуша се, подуши въздуха. Някъде отдалече долетя неясен, рязък вой, последван от цял

хор рязко виещи гласове. С всеки миг воят се чуваше все по-близко и по-силно. И пак Бък позна в него нещо, който бе чувал в този друг свят, останал в паметта му. Той излезе по средата на поляната и се вслуша. Това беше зовът, многогласният зов, който звучеше по-примамливо и по-властно от всеки друг път. И както никога преди, той беше готов да му се подчини. Джон Торнтън бе мъртъв. Сетната връзка беше скъсана. Човекът и предявяваните от човека права вече не го обвързваха.

Тръгнала на лов за живата си храна, както бяха тръгнали на лов ихатите, вълчата глутница бе най-послед преминала вододела по дирите на преселващите се елени от страната на потоците и горите и нахлула в долината на Бък. Те рукохна като сребрист поток на задяната от лунна светлина поляна, а по средата на поляната, неподвижен като статуя, стоеше Бък и чакаше идването им. Те се стреснаха — толкова спокоен и едър изглеждаше той — и се спряха за миг, докато най-смелият се спусна право срещу него. Бък нанесе мълниеносен удар и му счупи врата. След това застана неподвижно, както преди, а зад него в агония се търкаляше сразеният вълк. Още три вълка се опитаха веднага един след друг и един след друг отстъпиха, облени с кръв от раздрани гърла или рамена.

Това бе достатъчно, за да накара цялата глутница да се хвърли презглава напред; стълпени накуп, те си пречеха и се спъваха в настървеното желание да повалят жертвата. Безподобната бързина и ловкост на Бък му послужи добре. Изправил се на задните си крака, той чаткаше и късаше със зъбите си, бранеше се едновременно отпред и представляваше непробиваем фронт, толкова бързо се въртеше и се пазеше от всички страни. Но за да не им позволи да го обиколят изотзад, той се видя принуден да отстъпи покрай вира по леглото на ручея, докато не стигна до висок чакълест бряг. Той продължи до направения под прав ъгъл изкоп в брега, откъдето хората бяха взимали златоносния пясък, и в този ъгъл спря, защитен от три страни — сега му оставаше само да се пази отпред.

И той се пазеше толкова добре, че след като измина половин час, вълците, объркани, отстъпиха. Всички бяха оплезили езици и белите им зъби свирепостта се белееха на лунната светлина. Някои лежаха с вдигнати глави и наострени уши, други стояха прави и го наблюдаваха, трети лочеха вода от вира. Един вълк, дълъг и мършав, и сив,

предпазливо пристъпи напред с дружелюбен вид и Бък позна в него дивия брат, с когото беше тичал цяло денонощие. Той тихичко скимтеше и когато Бък също изскимтя, те се подушиха.

Тогава напред пристъпи стар вълк, дръглив и покрит с белези от рани. Бък изви устни, за да заръмжи, но се подуши и с него. След това старият вълк клекна, вирна муцуна към луната и нададе проточения вълчи вой. Другите също наклеяха и завиха. И сега Бък безпогрешно позна зова. Той също клекна и зави. Когато това се свърши, той излезе от своя ъгъл, глутницата се струпана около му и започна да го души с полуприятелски — полунастървен вид. Водачите с вой дадоха знак на глутницата и се втурнаха в гората. Вълците завиха в хор и се заточиха подире им. Бък тичаше с тях, рамо до рамо с дивия брат, и тичешком виеше.

С това може прекрасно да свърши разказът за Бък. Не се минаха много години и ихатите забелязаха промяна в породата на горските вълци, защото започнаха да се мяркат някои с кафяви петна на главата и муцуната и с бяла ивица през средата на гърдите. Още по-чудно от това: ихатите разправят, че глутницата водело някакво куче-призрак. Те се боят от това куче-призрак, защото е по-хитро от тях, краде храна от станове им през суровите зими, отмъква плячката от техните капани, убива кучетата им и не се страхува и от най-храбрите им ловци.

Не стига това, разказват и още по-страшни неща. Случва се някои ловци да не се завърнат в стана, а случвало се е хора от племето да намират ловци с жестоко прегризани гърла, а по снега около тях — следи, по-големи от следите на кой да е вълк. Всяка есен, когато Ихатите тръгват подир придвижващите се елени, те винаги заобикалят една долина. А има жени, които се натъжават, когато край огъня започнат да разказват как Злия дух избрал тази долина за свое свърталище.

Лятно време обаче долината се посещава от едно същество, за което ихатите не знаят. Това е огромен вълк с великолепно козина, който и прилича, и не прилича на всички други вълци. Той идва самичък от страната на слънчевите гори и слиза на една полянка сред дърветата. Жълт поток е рукнал тука от изгнили чували от еленова

кожа и се е разпилял по земята, висока трева е покарала през него, горска плесен е плъзнала отгоре му и крие жълтия му блясък от слънцето. Тука вълкът седи унесено известно време и надава проточен и печален вой, преди да си отиде.

Но той не е винаги сам. Когато настъпят дългите зимни нощи и вълците потеглят подир жертвите си към по-ниските долини, човек може да го види на бледата лунна светлина или в блясъка на припламващото Северно сияние да тича начело на цяла глутница, извисил се като грамада над другарите си, и мощното му гърло да се издува, когато пее песента на по-младия свят — песента на глутницата.

Издание:

Джек Лондон. Белия зъб. Дивото зове

„Народна младеж“, издателство на ЦК на ДКМС, София, 1980

Редакционна колегия: Ефрем Карамфилов, Иван Цветков,
Йордан Милев, Камен Калчев

Отговорен редактор: Николай Янков

Библиотечно оформление: Стефан Груев

Редактор: Людмила Харманджиева

Художник: Христо Алексиев

Художествен редактор: Тоня Горанова

Технически редактор: Маргарита Лазарова

Коректор: Янка Събева

Американска. I издание. ЛГ V. Дадена за набор на 8.V.1979
година.

Подписана за печат на 20.V.1980 година. Излязла от печат на
30.V.1980 година.

Поръчка №23. Формат 1/16 60×90. Печатни коли 17.

Издателски коли 17. Усл. изд. к. 17,83.

Цена на книжното тяло 1,43 лева. Цена 2,12. лева. Тематичен №
23 95376/6126-3-80

Печат и подвързия: ДП „Т. Димитров“

Jack London

White Fang

Grosset. Dunlap Publishers, New York, 1906

The Call of the Wild

The Macmillan Company, New York, 1969

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.